

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ. ΖΩΜΠΑΝΑΚΗ

ΕΠ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑ: ΝΕΡΓ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΝΥΧΤΙΩΣ
Πού ασπαστε την απόβαση των πολιτικών
πολιτικής της συγχρόνως

ηρ-10

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

ΓΙΑ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΚΑΙ

ΤΕΧΝΙΚΑΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ

Έμπρός! πρὸς τὴ ζωή!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΖΩΗ,, - ΑΘΗΝΑΙ

ΓΕΩΡΓ. ΖΟΜΠΑΝΑΚΗ
ΕΠ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

ΓΙΑ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΚΑΙ
ΤΕΧΝΙΚΑΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ

ΕΚΔΟΣΗ Γ'

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΖΩΗ»
ΑΘΗΝΑΙ

18680

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Τμῆμα Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν
Τμῆμα Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν
•Αριθ. Πρωτ. 127786

•Εν Αθήναις τῇ 21-11-1963

Πρόδειγμα

Τοὺς κ.α. Γενικὸς Ἐπιθεωρητὰς Μ.Ε. καὶ Ἐπιθεωρητὰς Στοιχειώδους
Θέμα: «Περὶ συστάσεως βιβλίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἄγωγὴ τοῦ
Πολίτου» τοῦ Γεωργίου Ζομπανάκη».

Ἐχοντες ὃπερ τὰς κειμένας διατάξεις περὶ διδακτικῶν βιβλίων κλπ.,
τὰς διατάξεις τοῦ ἀριθμοῦ 15 τοῦ N. 5911)1933 καὶ τὴν πρότασιν τοῦ Ἀνω-
τάτου Συμβουλίου Ἐκπαιδευτικοῦ Προγράμματος, τὴν περιλαμβανομένην
εἰς τὴν ὅπερ ἀριθ. 42/5-11-1963 πρᾶξιν αὐτοῦ, ἢν αποδεχόμεθα. Συνιστῶμεν
τὴν προαιρετικὴν προμήθειαν τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἄγωγὴ τοῦ Πολίτου»
βιβλίου τοῦ Γεωργίου Ζομπανάκη ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν καὶ τῶν
διδασκόντων εἰς τὰ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὡς καὶ ὑπὸ τῶν μαθητῶν
Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων Δημοτικῶν Σχολεῖων συμφώνως πρὸς τὴν ὡς ἄνω
πρᾶξιν τοῦ A.Σ.Ε.Π.

•Ο Γενικὸς Γραμματεὺς
Ε. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ

Κοινόποιησις:
Διεύθυνσιν Διδακτικῶν Βιβλίων
— Γραφείον κ. Γεν. Γραμματέως
— κ. Γεώργιον Ζομπανάκην
Βασ. Σοφίας 8—N. Σμύρνην

•Ακριβές ἀντίγραφον
•Ο Διευθυντής
(Τ.Σ.) Κ. Σβορώνος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Γ' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Στή νέα ἔκδοση τοῦ βιβλίου τούτου ἀπομακρύναμε ἀπὸ τὸ κείμενο δῶ
τὸ περιττὸ φροτίο τῶν ἱστορικῶν, γεωγραφικῶν, θρησκευτικῶν καὶ ἄλλων
περιεχομένων καὶ κρατήσαμε τὰ μόνυμα κοινωνικά, πολιτικά καὶ οἰκονομικά
στοιχεῖα, διός προθάλλονταν καὶ διαμορφώνονται μέσα ἀπὸ τὴν σφράγισην
τῆς καθημερινῆς πραγματικότητος.

"Ἐτσι εἰσάγομε τὸν μαθητὴν μὲ τρόπο ἀπλὸ καὶ ἐπαγωγικὸ στὴν πρώτη
μορφὴ τῆς κοινωνίας, τὴν οἰκογένεια, καὶ τὸν χειραγωγοῦμε μὲ πολλὴ
προσοχὴ μέσα σὲ δλες τὶς ἄλλες κοινωνίες, τὴν σχολικὴν, τὴν ἐπαγγελματικήν,
τὴν θρησκευτικήν, μέσα στὴν κοινότητα, στὸν κράτος καὶ στὴν παγκόσμια
κοινωνία.

Μὲ τὸ ἔργο μας τοῦτο ἀποβλέπομε νὰ δώσωμε στὰ χέρια τῶν παιδῶν
μας δχὶ μόνον ἔνα ἀπλὸ βοήθημα, ἀλλὰ καὶ ἔνα βιβλίο ἐργασίας καὶ αὐτε-
νεργείας μὲ πολλὲς παραστατικὲς εἰκόνες καὶ μὲ ἀφθονες δημιουργικὲς ἀσκή-
σεις. Πολλὰ τέλος κεφάλαια ἀποτελοῦνται εὐχάριστα ἐλεύθερα ἀναγνώσματα.

Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου προσθέτομε σύντομες μεθοδικὲς δδηγίες, πολὺ^{χρήσιμες γιὰ τὸν διδάσκοντα τὸ μάθημα τοῦτο.}

Τὸ βιβλίο προέρχεται ἀπὸ τὴν πράξη καὶ προορίζεται γιὰ τὴν πράξη.
Απὸ τὸ μεγάλο ἐργαστήρι τῆς καθημερινῆς πράξεως, θὰ μᾶς δρθοντ
ἀργότερα τὰ νέα μηνύματα γιὰ νέες πάραλειψεις, νέες προσθήκες καὶ νέες
βελτιώσεις.

"Ἐτσι μὲ τὴν ἀδιάκοπη ἐπικοινωνία καὶ τὴν ἀμοιβαία ἐπίδραση τῆς
θεωρίας καὶ πράξεως θὰ ἐπιτύχωμε νὰ διαπλάσωμε τὸν ἄξιο αὐτιαρὸ
πολίτη :

Τὸν πολίτη τῆς Κοινότητος, τὸν πολίτη τοῦ Κράτους, τὸν πολίτη τῆς
Ανθρωπότητος.

Γ. ΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΑΠΗΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ

Μικρέ μον φίλε,

Σήμερα ἀκόμη είσαι μαθητής, αὔριο θὰ γύνης στρατιώτης, πολίτης.

Τὰ χρόνια περνοῦν γρήγορα. Γιὰ νὰ ἐκτελῆς τὰ καθήκοντά σου καὶ νὰ ἀπατῆς τὰ δικαιώματά σου, πρέπει νὰ τὰ διδαχτῆς καὶ νὰ ἀσκηθῆς καλά σ' αὐτά. Στὸ σχολεῖο σου θὰ ἀκούσῃς καὶ θὰ μάθης πολλά γιὰ τὰ ζητήματα τοῦ τόπου σου, γιὰ τὰ ἔλληνικα πράγματα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Κανεὶς δὲν ἐκτελεῖ παρὰ μόνον δι', τι ἔμαθε καλά.

Ο μηχανικός, ποὺ μελετᾷ τὰ σχέδια μᾶς γέφυρας, ἐπισύνας πολλὰ χρόνια καὶ εἶναι προετοιμασμένος γι' αὐτό. Ο ἐργάτης τοῦ τυπογραφείου, ποὺ θέτει στὴ σειρὰ τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, δ' ἐπιδιορθωτής, ποὺ ἐπισκενάζει τὸ χαλασμένο ἐλατήριο μᾶς μηχανῆς, δ' ἡλεκτρολόγος, ποὺ τοποθετεῖ τὸ ἡλεκτρικὸ σύρμα, δ' παπούτσης, δ' μαραγκός, διοι οἱ τεχνίτες γενικά ἡταν στὴν ἀρχῇ ἀπλοὶ μαθητεύμενοι, τόλια καὶ τέσσερα χρόνια, στὸ ἐπάγγελμα ποὺ διάλεξε δι' καθένας.

Ἐτσι πρέπει νὰ προετοιμαστῆς σοβαρὰ καὶ σύ, δ' αὐτιανὸς πολίτης. Ἀπὸ σένα θὰ ἔξαρτηθῇ ἡ ἡ δυστυχία τῆς οἰκογένειάς σου, τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ σου η τῆς πόλεως, διοι κατοικεῖς. Ἀπὸ σένα θὰ ἔξαρτηθῇ η πρόδοσης καὶ δ' πολιτισμὸς διλόκληρης τῆς ἔλληνικῆς χώρας.

Η πατρίδα μας δείχνει μεγάλο ἐνδιαφέρον καὶ κάνει δι' τι μπορεῖ γιὰ τὴν νεολαία. Τὴν ἐκπαίδευσί στὰ σχολεῖα τῆς, τὴν προστατεύει ἀπὸ δλες τὶς ἀσθενειες, τὴν ἔξασφαλλεῖ ἀργότερα ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ τὰ ἀτυχήματα τῆς ἐργασίας καὶ ἀπὸ τὰ γηρατειά. Ἐπιτρέπει σὲ δλους νὰ ζοῦν ἐλεύθεροι, νὰ ἔχουν δла τὰ δικαιώματα καὶ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἐλεύθερον πολίτη.

Στὴν πατρίδα μας αὐτὴ διφείλομε δλοι νὰ δείχνωμε μεγάλη εὐγνωμοσύνη. Τὴν εὐγνωμοσύνη σου πρὸς τὴν πατρίδα, μπορεῖς νὰ ἀποδείξης, διαν μελετᾶς καὶ ἔξετάζης μὲ πολλὴν ενσυνειδησία καὶ χαρὰ τοὺς καλοὺς καὶ ωραίονς θεσμοὺς τῆς χώρας σου· ἀκόμη, διαν σκέπτεσαι ἀπὸ τώρα τὰ προβλήματα ποὺ διφείλεις νὰ λύσης, μιὰν ἡμέρα, ποὺ θὰ είσαι μεγαλύτερος, διαν κοφνῆς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀντικειμενικά, διαν θὰ τὰ ἔξετάζης δλα ἀπὸ ψηλὰ καὶ θὰ βλέπεις μακριά, χωρὶς νὰ σὲ ἐπηρεάζουν τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ οἱ προσωπικὲς φιλοδοξίες.

Ἀληθινὸς ἀνθρώπος καὶ πολίτης είναι μόνον ἐκεῖνος, ποὺ γνωρίζει νὰ είναι κύριος τοῦ ἁντοῦ του καὶ νὰ σκέπτεται, πρὸιν ἐνεργήσῃ.

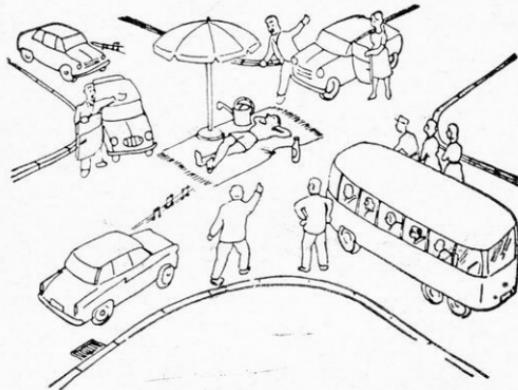
Ἄγαπά τὴν πατρίδα σου! Καὶ τὴν ἀγάπη του αὐτὴ φρόντιζε νὰ τὴ δείχνης σήμερα ποὺ είσαι μαθητής, μὲ τὴν καθημερινή σου ἐπιμέλεια, μὲ τὴν μελέτη τῆς ἴστορίας της καὶ τῶν θεσμῶν της καὶ αὔριο, ποὺ θὰ μεγαλώσῃς, μὲ τὴν εὐσυνειδησία καὶ τὴν σοβαρότητα, μὲ τὴν δποία θὰ ἐκτελῆς τὰ πολιτικά σου καθήκοντα.

Γ. Ζ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. ΔΕΝ ΖΗΣ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ!
ΖΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

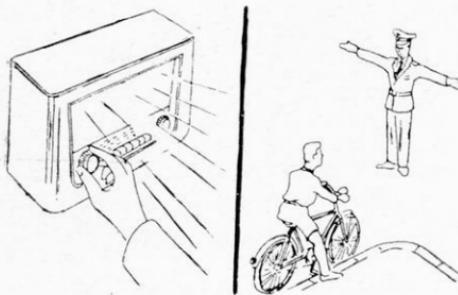
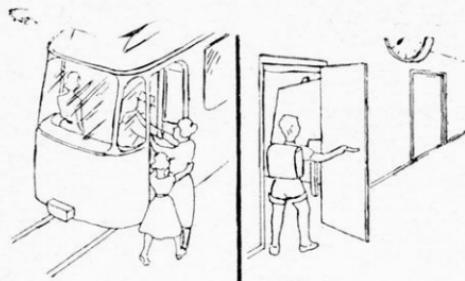
"Ενας ἄνθρωπος ἐπάνω σ' ἔνα ἐρημονήσι είναι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του"
κάνει δι, τι θέλει. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ δώσῃ διαταγές. Τι θὰ τρώγη
δύμως και μὲ τι θὰ ντύνεται, δταν κάνη κρύο; Κατοικία δὲν ἔχει, φῶς δὲν
ἔχει και κανεὶς δὲν θὰ τὸν προστατεύσῃ ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία. Είναι ἀπρό-
στάτευτος ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς φύσεως, στηρίζεται μόνο στὸν ἑαυτό
του.

Γένεται μόνος σου !

Ἐμεῖς δῆμοις κατοικοῦμε σὲ μιὰ πολιτισμένη χώρα, μαζὶ μὲ ἄλλους ἀνθρώπους. Οἱ κίνδυνοι τῆς φύσεως περιωρίστηκαν παρὰ πολὺ μὲ τὴν κολ-
νήν ἐργασία χιλιάδων ἀνθρώπων. Μᾶς ἀπειλοῦν δῆμοις ἄλλοι κίνδυνοι: "Ἄς
ὑποθέσωμε π.χ., δτὶ δῆλοι στὸ δρόμο περπατοῦν, τρέχουν ἢ δόηγοῦν τ' αὐτο-
κίνητό τους μὲ μεγάλη ταχύτητα καὶ ἀταξία: σκεφθῆτε, τὶ φοβερὴ ἀκατα-
στασία καὶ τὶ κακὸ μπορεῖ νὰ γίνη! Γιὰ τὴν κανονικὴ λοιπὸν συμβέλωση
τῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ ὑπάρχουν κανόνες πρέπει νὰ δε ἐιχω με
σε θασ μό δε νας στὸν ἄλλο ο! Στὸ δρόμο π.χ. θὰ προσέ-
χωμε τοὺς κανόνες τῆς τροχαίας καὶ θὰ ἔκτελοῦμε τὶς δόηγίες τῶν τροχο-

νόμων ἀστυνομικῶν. Αύτὸς θέθαια εἶναι ἔνα ἀπλό παράδειγμα. Ἀλλὰ καὶ σὲ δλες τὶς ἄλλες περιπτώσεις τῆς κοινῆς ζωῆς κάθε ἄτομο ἔξαρτος εἰς τὸν ἄτομον καὶ πρέπει νὰ τὸ σέβεται καὶ νὰ τὸ προσέχῃ.

"Ολοι ἐξαρτᾶνται ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον"

"Ἐτοι π.χ. στὴ συναναστροφὴ μὲ τοὺς ἄλλους δὲν θὰ ἀποφεύγῃ νὰ ἔχει φράζη ἐλεύθερα τὴ γνώμη του, ἀλλὰ θὰ τὴν προσάλη μὲ κατάλληλο καὶ ωραῖο τρόπο. Μὲ φιλονεκίες καὶ χειρονομίες δὲν δημιουργοῦμε κανένα φίλο. Ο ὑπερβολικὸς θόρυβος μπροστὰ στοὺς ἄλλους μᾶς κάνει γελοίους. Η Ἑλλειψη τῆς καθαριό-

τητος ή τὰ πολὺ προκλητικά φορέματα μποροῦν νὰ ἐνοχλοῦν τὰ ἄλλα παιδιά στὸ σχολεῖο, κατὰ τὶς γιορτές ή τὶς θεατρικὲς παραστάσεις. Ἡ καλὴ συμπεριφορὰ δὲν εἶναι τυχαῖο πρᾶγμα, ἀπαίτει πολλὴν ἄσκηση.

Τὸ θεμέλιο τῆς συμβιώσεως τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἀξιοπρέπεια.

Οἱ κλέφτες καὶ οἱ ψεύτες εἶναι οἱ ταραξίες τῆς κοινωνίας. "Ανθρωποι, ποὺ σκέπτονται μόνο τὸν ἑαυτό τους καὶ ἄλλοι, ποὺ δὲν ἔνδιαφέρονται γιὰ τίτοτε ὅλο, ἀπαιτοῦν τὴ βοήθεια τῆς κοινωνίας, χωρὶς νὰ προσφέρουν τὶς δικές τους δυνάμεις γι' αὐτή. Ἡ καλὴ συμπεριφορὰ δὲν οὐς τούς ἀνθρώπους πρέπει σήμερα νὰ χαρακτηρίζῃ δλούς τούς ἀνθρώπους. Γνωρίσματα τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς εἶναι ἡ μετριοφροσύνη, ἡ ἔξυπηρέτηση τῶν ὅλλων καὶ ἡ ὑπεράσπιση τῶν πιὸ ἀδύνατων συνανθρώπων. Ἀλλὰ ἡ καλύτερη καὶ καταλληλότερη εὔκαιρία γιὰ νὰ δείξωμε τὸ σεβασμὸ μας, τὴν εὐγένεια μας καὶ τὴ φιλικότητά μας, εἶναι ἡ συμβίωση μας μέσα στὴν οἰκογένεια. Ἐδῶ πρῶτα δείχνομε, δτὶ οἱ ἀρετὲς τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς δὲν εἶναι ἀπλές φράσεις ἢ γυμνὰ σχήματα, ἀλλὰ ὅτι τὶς ἔχομε νοιώσει πραγματικά.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ἡ καλὴ συμπεριφορά! Αραγέρατε παραδείγματα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ.

2. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ: Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

α) Οι γονεῖς τὰ ἀδέλφια κι' ἐγώ.

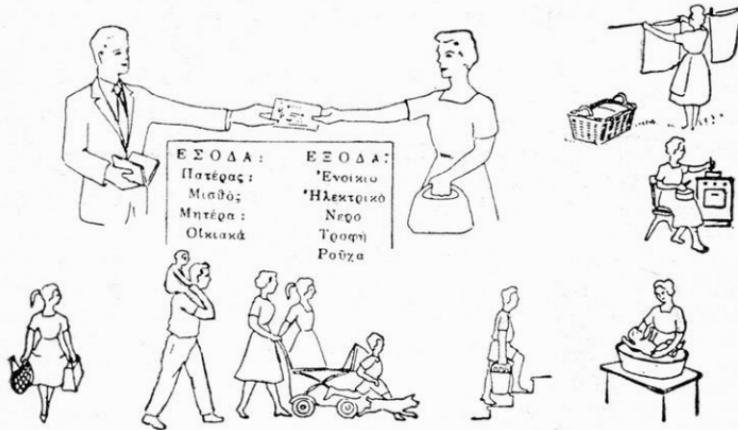
Κάθε ἄνθρωπος γεννᾶται μέσα στὴν οἰκογένεια. Εἶναι ἡ ἀρχαιότερη καὶ μικρότερη, ἀλλὰ καὶ ἡ σπουδαιότερη ἔνωση τῶν ἀνθρώπων. Μέσα στὴν οἰκογένεια ἀποκτᾶ ὁ νέος ἄνθρωπος τὶς πρῶτες ἐντυπώσεις, ποὺ ἔχουν μεγάλη σημασία γιὰ δόλοκληρη τὴν κατοπινή του ζωῆς. Ἡ εύτυχία μιᾶς παιδικῆς κούνιας ἀξίζει πιὸ πολὺ ἀπὸ ὅλα τὰ πλούτη καὶ ἀπὸ κάθε εὐγενική καταγωγῆ.

*'Η γνωριμία τῶν νέων, ὁ γάμος,
καὶ τὸ συμπλήρωμα τῆς οἰκογενειακῆς
εὐτυχίας : τὸ παιδί.'*

Ἡ οἰκογένεια ἀρχίζει μὲ τὸ γάμο. Ὁ γάμος εἶναι ἱερὸς δεσμὸς τοῦ ἀντρα καὶ τῆς γυναίκας γιὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ καὶ προστατεύεται ἀπὸ τὸ κράτος μὲ ἴδιαίτερο νόμο. Πρὶν ἀπὸ τὸν γάμο προηγοῦνται συνήθως οἱ ἀρραβώνες ἢ ἡ μνηστεία, ποὺ σημαίνει ἀμοιβαία ὑπόσχεση γιὰ τὸν μελλοντικὸ γάμο. Ὁ γάμος, δηλαδὴ καὶ ἡ γέννηση καὶ ὁ θάνατος.

ένος άνθρωπου καταγράφονται στά θισλία τής ἐκκλησίας καὶ τοῦ ληξιαρχείου. Ὁ νόμος ὅριζει ὅτι ὁ νέος κατὰ τὴν τέλεση τοῦ γάμου πρέπει νὰ εἶναι ἐνήλικος, ἡ δὲ νέα τουλάχιστον 16 χρόνων. Ἡ καλὴ πορεία δῆμως τοῦ γάμου ἀπαιτεῖ λογικὴν ὠριμότητα καὶ σταθερότητα τοῦ χαρακτήρα. Γι' αὐτὸν χρειάζεται πολλὴ σκέψη, ἀν πρέπη κανένας νὰ παντρεύεται σὲ τόσο νεαρή ἥλικια.

*Ο πατέρας καὶ ἡ μητέρα ἀπὸ κοινοῦ φροντίζουν γιὰ τὸν προσπολογισμὸν τοῦ σπιτιοῦ

'Απὸ τὸν γάμο γεννᾶται ἡ οἰκογένεια. Χωρὶς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φροντίδα τῶν γονέων δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῇ κανένα παιδί. Οἱ γονεῖς κάνουν γιὰ τὰ παιδιά τους μεγάλες θυσίες. Αὐτὸν πρέπει νὰ τὸ ἔχωμε πάντοτε στὸ νοῦ μας καὶ νὰ βοηθοῦμε στὸ σπίτι ἀνάλογα μὲ τὶς δυνάμεις μας γιὰ νὰ διατηρῆται ἡ κοινὴ εύτυχία ὅλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας. Τὴ βοήθειά μας αὐτὴ προσφέρομε, ὅταν μὲ τὴ λογική μας οἰκονομία καὶ τὴ φροντίδα τῆς περιουσίας μας ἐλαττώνωμε τὰ ἔξοδα τῆς συντήρησεώς της. "Οταν π.χ. ἔνας νέος τῆς οἰκογενείας παίρνη μισθὸν ἀπὸ τὴν ἐργασία του καὶ ἔχακολουθῇ νὰ κατοικῇ μὲ τοὺς γονεῖς του, δφελει, φυσικά, νὰ κατασβάλῃ κάποιο ποσὸ γιὰ τὴν τροφή του".

Ἡ μητέρα ἀνατρέφει τὸ παιδί

Ἡ σπουδαιότερη δῆμως θάση γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ψυχικὸς σύνδεσμος τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας. Ὁ καθένας νὰ βοηθῇ τὸν ἄλλο! Ἡ μητέρα πρὸ πάντων σὲ πολλές οἰκογένειες ὑποφέρει πολὺ ἀπὸ τὰ θάρη τῆς ἐργασίας. Γ' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμε καμμιάν εὐκαιρία νὰ τῆς προσφέρωμε τὴ μικρή μας θοήθεια. Τὰ ἀδέρφια

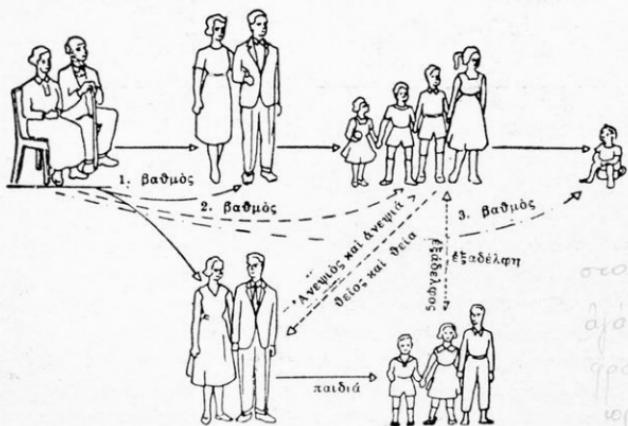
Τρεῖς γενεὲς μᾶς οἰκογενείας. Οἱ δύο ἀπὸ αὐτὲς ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ βοήθεια

ἔπειτα δὲν πρέπει νὰ μαλώνουν μεταξύ τους. Τὸ καθένα ἃς διαθέτῃ καιρὸ γιὰ τὰ ἄλλα. Στὴ μεγαλύτερη οἰκογένεια ἀνήκουν οἱ πάπποι, οἱ θεῖοι, οἱ θεῖες καὶ τὰ παιδιά τους. Εἶναι δῆλοι συγγενεῖς καὶ μὲ αὐτοὺς ἐπίσης πρέπει νὰ καλλιεργοῦμε συχνὴ καὶ καλὴ ἐπικοινωνία καὶ συντροφιά σὲ πολλές περιστάσεις. Οἱ γονεῖς εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν ἀγωγὴ τῶν παιδιῶν τους, ἔως ὅτου ἐνηλικιωθοῦν. Αὗτοὶ καθορίζουν τὸ σχολεῖο

*Ο πατέρας βοηθεῖ τὰ παιδιά στὴ μελέτη

καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν παιδιῶν. "Εχουν τὸ δικαιώματα νὰ ἀπαιτοῦνται ὑπακοὴ καὶ νὰ ἐπιβάλλουν ἀνάλογα πειθαρχικὰ μέτρα. Οἱ γονεῖς εἰναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴ συμπεριφορὰ τῶν παιδιῶν ὡς τὸ ἔθοδομον ἔτος τῆς ἡλικίας. Ἀπὸ τὸ σημεῖο τοῦτο καὶ ἔξῆς τὸ παιδί ὠριμάζει ἀπὸ χρόνο-σὲ χρόνο. Μόνον ὅταν συμπληρώσῃ τὸ 21ο ἔτος τῆς ἡλικίας δὲ νέος ἀπο-κτᾶ ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τοῦ πολίτη.

"Όλοι οἱ συγγενεῖς ἀποτελοῦν τὸν εὐδὲν οἰκογενειακὸν κύκλον.

β) Ή κληρονομία.

Ή κληρονομία τής περιουσίας (χρήματα, κτήματα) κανονίζεται άπό τὸν νόμο. Ἀνάλογα μὲ τὸ θαθμὸ τῆς συγγένειας διακρίνομε κληρονόμους διαφόρων θαθμῶν. Σύμφωνα μὲ τὸν νόμο οἱ κληρονόμοι ἀκολουθοῦν τὴν παρακάτω σειρά:

Κληρονόμοι πρώτου θαθμοῦ εἰναι τὰ παιδιά.

Κληρονόμοι δευτέρου θαθμοῦ εἰναι οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος ἢ οἱ ἀπόγονοί τους.

Κληρονόμοι τρίτου θαθμοῦ εἰναι οἱ πάπποι τοῦ ἀποθανόντος ἢ οἱ ἀπόγονοί τους.

Κληρονόμοι τετάρτου θαθμοῦ εἰναι οἱ πρόπαπποι τοῦ ἀποθανόντος ἢ οἱ ἀπόγονοί τους.

Πᾶς κανονίζονται τώρα τὰ μερίδια τῆς κληρονομίας ἀπό τὸν νόμο:

1. "Οταν ἀποθάνῃ δ ἔνας σύζυγος δ χήρος ἢ ἡ χήρα κληρονομεῖ τὸ ἔνα τέταρτο τῆς περιουσίας καὶ τὰ παιδιά τὰ τρία ἄλλα τέταρτα.

2. "Οταν δὲν ὑπάρχουν παιδιά, δ σύζυγος, ποὺ ἐπιζῆ, κληρονομεῖ τὴ μισή περιουσία. Τὴν ἄλλη μισή παίρνουν οἱ γονεῖς καὶ πάπποι τοῦ ἀποθανόντος.

3. "Οταν ἔνα παιδὶ ἀποθάνῃ, τὰ παιδιά του κληρονομοῦν τὸ μερίδιο ποὺ ἀναλογοῦσε στὸν ἀποθανόντα πατέρα ἢ μητέρα.

4. Οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος, ποὺ εἰναι κληρονόμοι δευτέρου θαθμοῦ, μοιράζονται τὴν κληρονομιά σὲ ἵσα μερίδια. "Αν δ ἔνας ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἀποθάνῃ τὸ μερίδιό του παίρνουν τὰ ἀδέλφια τοῦ ἀποθανόντος.

Ο διαθέτης δύμας μπορεῖ νὰ μὴ συμμορφωθῇ μὲ τὸν νόμο καὶ νὰ δρίσῃ ἄλλους κληρονόμους μὲ μιὰ διαθήκη αὐτῇ ἐκφράζει τὴν «τελευταία του θέληση». Καθένας μπορεῖ νὰ συντάξῃ τὴ διαθήκη του. Εξαιροῦνται τὰ παιδιά κάτω τῶν 16 χρονῶν καὶ τὰ πρόσωπα ποὺ δὲν ἔχουν σωστά τὰ λογικά τους. Ο διαθέτης γράφει δ ἴδιος τὴ διαθήκη του μὲ τὸ χέρι του καὶ τὴν ὑπογράφει. Μπορεῖ δύμας νὰ τὴ συντάξῃ καὶ ἐνώπιον ἐνὸς συμβολαιογράφου ἢ δικαστοῦ. Τὴ διαθήκη αὐτῇ ἔχουν δικαίωμα νὰ προσθάλουν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος διαθέτου, ἐὰν τοὺς ἀποκληρώνῃ, καὶ νὰ ἀπαιτήσουν ἔνα μέρος τῆς περιουσίας, ποὺ καθορίζει ἀκριθῶς δ νόμος.

αύτο

γ) Οι μεγάλες άλλαγές στήν οίκογένεια.

Η είκονα τῶν οίκογενειῶν μας ἀλλαξε πολὺ τὰ τελευταῖα χρόνια. "Οταν οἱ πρόγονοι μας ζοῦσαν τὴν παιδική τους ἡλικία, ὁ πατέρας στὶς ἔργατικὲς καὶ χωρικὲς οἰκογένειες δὲν ἦταν μόνο ὁ ἀπόλυτος ἀρχηγὸς μᾶς πολυκέφαλης σπιτικῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ ὁ ἔργοδότης τῶν παιδιῶν του καὶ τῶν μικροτέρων ἀδελφῶν του. Η μητέρα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος διοικοῦσε μὲν ἀπειρότιστο τρόπῳ τὸ νοικοκυρίο.

"Οταν οἱ γονεῖς μας ἦταν παιδιά ἀρχιζε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ χώρα μας νὰ ἀναπτύσσεται ἡ θιομηχανία καὶ νὰ καλῇ τοὺς πατέρες καὶ τὰ ἀγόρια ἔξω ἀπὸ τὶς σπιτικὲς ἔργασίες. "Ετσι πολλές οἰκογένειες παρουσιάζαν τὴν ἔντονον εἰκόνα: οἱ πατέρες κέρδιζαν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα γιὰ τὴ ζωὴ τῆς οίκογένειας στὸ γραφεῖο ἢ στὴ θιομηχανία ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι μέσα ὅμως στοὺς τέσσερις τοίχους τοῦ σπιτιοῦ ἔργαζονταν ἀπὸ τὸ πρωῒ ὥς τὸ θράδυ οἱ μητέρες, γιὰ νὰ φροντίσουν μὲ ἀγάπη γιὰ ὅλα τὰ μέλη τῆς οίκογένειας.

"Ο πόλεμος ὅμως καὶ τὰ ἀποτελέσματά του κλόνισαν παρὰ πολὺ τὴν τάξη καὶ τὴν ἀσφάλεια τῆς οίκογενειακῆς αὐτῆς ζωῆς. Χιλιάδες ἀνθρώποι εἶδαν τὰ σπίτια τους νὰ καταρρέουν ἀπὸ τοὺς θομβαρδισμούς. "Εκατομμύρια ἄλλοι ἔχασαν περιουσίες καὶ ύποστατικά, γιατὶ τοὺς ἀπομάκρυναν σκληρὰ καὶ θίασια ἀπὸ τὴν γῆ τῶν πατέρων τους. Πρόχειρες ἔγκαταστάσεις, ἀθλιες παράγκες καὶ ἐλεεινὰ καταφύγια ὑπῆρχαν οἱ πρῶτες κατοικίες τῶν προσφύγων αὐτῶν, ὅπου δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῆ καμμιά οίκογενειακή ζωὴ.

"Απὸ ἀπειρες οίκογένειες ὁ πόλεμος ἀρπάξε τὸν προστάτη πατέρα. "Ετσι πολλές μητέρες ἀναγκάστηκαν νὰ μάθουν ἔνα ἐπόγγελμα γιὰ νὰ μποροῦν νὰ θρέψουν τὰ παιδιά τους. Η ραγδαία ἐπίσης ἀνάπτυξη τῆς θιομηχανίας καὶ τῆς οίκονομίας στὰ μεταπολεμικὰ χρόνια προσείλκυσε πολλές ἄλλες γυναίκες νὰ ἔργασθοῦν σὲ γραφεῖα, ἐμπορικὲς ἐπιχειρίσεις καὶ τράπεζες. Τὰ παιδιά τῶν μητέρων αὐτῶν, ἀγόρια καὶ κορίτσια ἀπὸ 1 ἕως 12 ἔτῶν, ἐποπτεύονται εἴτε ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς εἴτε ἀπὸ τοὺς γείτονες. Πολλὰ σχολικὰ παιδιά ἔγκαταλείπονται καὶ φροντίζουν μόνα γιὰ τὸν ἡμέρα τὴν εύτυχία τῆς οίκογενειακῆς ζωῆς μὲ τοὺς γονεῖς καὶ τὰ ἀδέρφια τους.

"Η διάλυση αὐτὴ τοῦ οίκογενειακοῦ δεσμοῦ καὶ τοῦ οίκογενειακοῦ πνεύματος ἐπιβάλλεται νὰ σταματήσῃ. Μόνο καλές καὶ τακτικές οίκογένειες ἀποτελοῦν τὰ σταθερὰ θεμέλια κάθε κοινωνικῆς ζωῆς. Μόνο σὲ τέτοιες οίκογένειες, μπορεῖ νὰ στηρίζεται ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξη τοῦ κράτους. Γι' αὐτὸ τὸ κράτος προστατεύει τὸν γάμο καὶ τὴν οίκογένεια μὲ

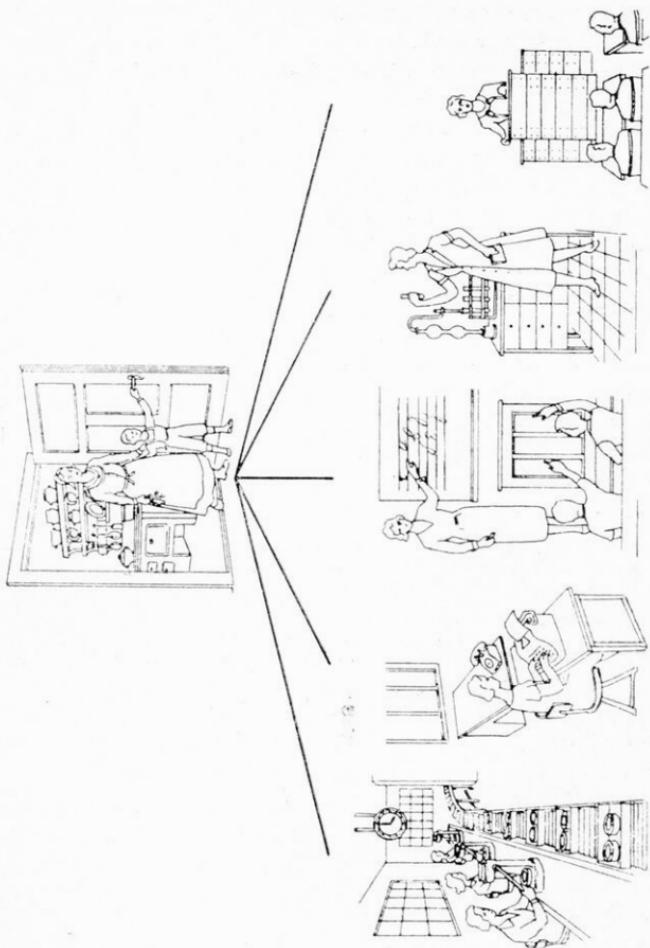
ιδιαίτερους νόμους. Γι' αύτό ύποστηρίζει τήν κατασκευή κατοικιῶν, γιατέ μόνο μέσα σε ώραια καὶ ὑγιεινὰ σπίτια μπορεῖ νά διαπινθή μιὰ γνήσια καὶ ισχυρὴ συμβίωση καὶ ἀλληλεγγύη.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Τὶ θὰ ἀπογινόμοντα, ἢν δὲν είχα πιὰ γονεῖς;
2. Πῶς μπορεῖς τὰ βοηθήσος γιὰ τὰ λιγοστέφοντα τὰ ἔξοδα τῆς οἰκογενείας σου;
3. Ἐπιόμασε ἔτα πίρακα τοῦ μελῶν τῆς οἰκογενείας σου μὲ τὴν ἥλικα τοῦ καθενός.
4. Διηγήσου γιὰ τὰ καθήκοντα τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας.
5. Πῶς φροντίζουν γιὰ σένα οἱ γονεῖς σου;
6. Ἡ μητέρα σου είναι ἀρρωστη! τὶ θὰ κάνης;
7. Σύνταξε μὲ τὴν μητέρα σου ἔτα οἰκογενειακὸ προϋπολογισμὸ γιὰ τὴν ἔδομάδα.
8. Σύνταξε ἔτα προϋπολογισμὸ γιὰ ἔτα μῆτρα: χωριστὰ τὰ ἔξοδα κατοικίας, διαιτοφῆς, ἐνδυμασίας, θερμάνσεως, φωτισμοῦ, τρεσοῦ κλπ.
9. Γιορτάζεις τὴν ὁρομαστική σου γιορτή; Πῶς καλεῖς τοὺς ἐπισκέπτες καὶ πῶς τοὺς δέχεσαι;
10. Γιατὶ τὸ κράτος πρέπει τὰ φροντίζῃ γιὰ καλές καὶ ὑγιεῖς οἰκογένειες; Τὶ κάνει γιὰ τὴν προσαγωγὴ τῆς οἰκογένειας;

δ) Ἡ γυναίκα στὴν οἰκογένεια καὶ στὸ ἐπάγγελμα.

Ἡ νομικὴ θέση τῆς γυναίκας στὸ γάμο καὶ στὸ ἐπάγγελμα εἶναι σήμερα πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ ἄλλοτε. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ συμπίπτει πρὸ πάντων μὲ τὴν ἐπαγγελματικὴ δραστηριότητα τῆς γυναίκας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ αἰώνα τῆς μηχανῆς. Ἀπὸ τότε ἀρχισαν οἱ γυναῖκες δειλά - δειλάδειλονται μὲ ἐμπορικὰ καὶ ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα. Ἀπὸ τίς ἀρχές τοῦ σημερινοῦ εἰκοστοῦ αἰώνα θλέπομε δτὶ οἱ γυναῖκες πέτυχαν ὅστερα δπὸ πολλοὺς ἀγῶνες, νά σπουδάζουν στὸ Πανεπιστήμιο, στὸ Πολυτεχνεῖο καὶ σὲ ἄλλες ἀνώτατες σχολές καὶ νά γίνωνται δασκάλες, γιατροί, δικηγόροι, ἀρχιτέκτονες κλπ. Τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ γυναῖκες ἀπόκτησαν τὸ δικαίωμα νά ἐκλέγουν δημάρχους καὶ βουλευτές καὶ νά ἐκλέγονται ἐπίσης. Ἔτοι ἐξισώθη καν σὲ δόλα μὲ τοὺς ἄντρες. Στοὺς δύο παγκόσμιους πολέμους οἱ γυναῖκες πρόσφεραν μεγάλες ὑπηρεσίες. Αύτό συνετέλεσε ἀποφασιστικά στὴ μεταβολὴ τῶν ὄντιλήψεων, γιὰ τὴ θέση τῆς γυναίκας. Σήμερα στὴ χώρα μας ἐργάζονται ἐπαγγελματικά τὸ ἔνα δέκατο

Η γυναίκα διλοτε εἶχε μόνο μορφή το νοσοκομείο. Σήμερα μάσγολεται και σε άλλα έπαργγέλματα.

περίπου τῶν γυναικῶν καὶ τῶν κοριτσιῶν, πρὸ πάντων στὶς πόλεις. Πολλές γυναῖκες ἔργαζονται σὲ ἐπαγγέλματα ἐκπαιδευτικά, κοινωνικῆς προνοίας, δημιεινῆς καὶ νοσοκομειακῆς περιθάλψεως, οἰκιακῆς οἰκονομίας κλπ. "Ιση πληρωμὴ στοὺς ἔργαζομένους ἀντρες καὶ γυναῖκες γιὰ ὅμοια ἔργασία. Οἱ γυναῖκες ἔχουν ἰδιαίτερη προστασία. Δὲν ἐπιτρέπεται π.χ. νὰ ἀσχολοῦνται μὲ ἔργασίας ποὺ ὑπερβαίνουν τὶς σωματικές τους δυνάμεις. Οἱ μητέρες παίρνουν πρὶν ἀπὸ τὴ γέννηση καὶ μετὰ τὴ γέννηση ἐνὸς παιδιοῦ δυὸ μηνῶν ἄδεια, μὲ πλήρεις ἀποδοχές. Γιὰ τὶς ἔγγαμες γυναῖκες, ποὺ ἔργαζονται, παρουσιάζονται ἰδιαίτερες δυσκολίες, γιατὶ ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγέλματος πρέπει νὰ φροντίζουν καὶ γιὰ τὸ νοικοκυριό. "Απὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ σπιτικὴ ἔργασία, ποὺ προσφέρει ἡ γυναίκα, γιὰ τὴν συντήρηση τῆς οἰκογένειας θεωρεῖται σήμερα ἰσοδύναμη καὶ ἵσης ἀξίας μὲ τὰ ωδὰ τοῦ συζύγου. "Η οἰκογένεια ἐπομένως θὰ προκόψῃ στὸ μέλλον μόνον, ὅταν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐκτίμηση παραμένουν οἱ θάσεις τοῦ γάμου.

Ἡ ἐξ ἴ σωση τῇ ἥσι γυναῖκας στὸ ἐπαγγελματικό δικαίωμα. Τὴν ἐπιφορτίζει ἐπίσης μὲ νέα όρη. Στὸν σημερινὸ τεχνικὸ πολιτισμὸ ὅμως ἡ γυναίκα ἔχει μίαν εἰδικὴ ἀποστολὴ στὸ ἐπάγγελμα καὶ στὴν οἰκογένεια. Ὁφείλει νὰ καλλιεργῇ τὶς εὐγενικές καὶ ώραίες πλευρές τῆς ζωῆς καὶ νὰ φροντίζῃ, ὕστε νὰ διατηροῦνται πάντα καὶ σ' αὐτὴ ἀκόμη τὴ θιάση τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τὰ καλά ἥθη καὶ ἡ χαρούμενη διάθεση τῆς καρδιᾶς.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ποιὲς γυναικες ἀπὸ τὸν συγγενεῖς καὶ γνωστούς σου ἀσχολοῦνται σὲ ἐπαγγέλματα;
2. Κάμε ἔνα κατάλογο τῶν γνωστῶν σου γυναικείων ἐπαγγελμάτων.
3. Τὶ γίνονται τὰ μικρὰ παιδιά τῶν ἔργαζομένων γυναικῶν;

3. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

α) Τὸ σχολεῖο ὡς κοινωνία ἐργασίας καὶ ἀγωγῆς.

Τὸ παιδί, ποὺ γίνεται ἔξ χρονῶν καὶ παίρνει γιὰ πρώτη φορὰ τὴ σχολική του σάκκα, μπαίνει σὲ μιὰ δεύτερη σπουδαία μορφωτική κοινωνία: στὸ σχολεῖο.

Στὴ χώρα μας παλαιότερα ὁ νόμος δὲν ὑποχρέωνε πάντοτε τοὺς γονεῖς νὰ στέλνουν τὰ παιδιά τους στὸ σχολεῖο, δὲν ὑπῆρχε ὑπὸ τοῦ νόμου φοῖτη ση. Ἐξάχρονα δημοτικὰ σχολεῖα καὶ νόμοι γιὰ τὴν τακτικὴ φοίτηση στὰ σχολεῖα ὑπάρχουν μόνον ἀπὸ τὸ ἔτος 1911 καὶ ἔξης.

Σὲ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχει καὶ σήμερα ἀκόμη γενικὴ σχολικὴ ὑποχρέωση. Ἡ Οὐνέσκο, ἡ γνωστὴ δργάνωση τῶν «Ἡνωμένων Εθνῶν», ἀναφέρει σὲ μιὰ τελευταία στατιστική, ὅτι ἀπὸ 100 παιδιὰ ἥλικίας μεταξὺ 10 καὶ 15 ἑτῶν δὲν ξέρουν οὔτε νὰ διαβάσουν οὔτε νὰ γράψουν στὴν Εὐρώπη τὰ 7 παιδιά, στὴν Αὐστραλία τὰ 12, στὴ Βόρειο Αμερικὴ τὰ 17, στὴ νότια Αμερικὴ τὰ 45, στὴν Ασία τὰ 70 καὶ στὴν Αφρικὴ τὰ 80.

Στὴν Ἑλλάδα, ὅπου ζοῦμε, δὲ ἀναλογικὴ σημερινὴ ποὺ τοῦ γίνεται ἀπὸ τὸ ἐπίσημο κράτος καὶ ἀπὸ τὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. "Ἔτσι τὸ ποσοστὸ τῶν ἀναλφαβήτων ἀρίστεται σήμερα στὸ 18% περίπου, ἐνῶ τὸ 1951 ἦταν 25%. Εἴμαστε μεταξὺ τῶν 5 πρώτων χωρῶν τῆς Εὐρώπης στὸν ἀναλβαθητισμὸ (Τουρκία, Πορτογαλία, Ἰσπανία, Γιουγκοσλαβία, Ἐλλάς). Σήμερα λειτουργοῦν 1000 νυκτερινὰ σχολεῖα καὶ κέντρα ἐνηλίκων γιὰ τὴν καταπολέμηση τοῦ ἀναλφαβήτισμοῦ.

Τὸ κράτος δυστυχῶς δὲν μπόρεσε ἀκόμη νὰ ἀφιερώσῃ γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τῆς νέας γενεᾶς τὸ ποσὸν ἐκεῖνο ἀπὸ τὸν προϋπολογισμό του, ποὺ

έπιισάλλεται άπό τις μορφωτικές άνάγκες τής έποχής. Σήμερα λειτουργούν συνολικώς 11.603 σχολεία, άπό τα δύοις 11.070 είναι δημοτικά, δημόσια καὶ ιδιωτικά, 533 σχολεία τῆς μέσης Παιδείας (γυμνάσια κλασσικά, πρακτικά, έμπορικά, ναυτικά, τεχνικά κλπ.). Στὰ σχολεία αύτά φοιτοῦν 927.331 μαθητές τῆς δημοτικής καὶ 250.00- τῆς μέσης έκπαιδεύσεως. Έκτός τῶν σχολείων τούτων λειτουργοῦν 1253 νηπιαγωγεῖα δημόσια καὶ ιδιωτικά. Τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ τῆς δημοτικῆς έκπαιδεύσεως ὑπολογιζεται σὲ 23.ν.0 δασκάλους καὶ δασκάλες, τῆς δὲ Μέσης σὲ 6264 καθηγητάς. "Ολοι αύτοι οἱ ἀριθμοί ἀλλάζουν κάθε χρόνο ποὺ ιδρύονται νέα σχολεία καὶ χρειάζονται νέοι καὶ περισσότεροι δάσκαλοι καὶ καθηγητές. Κάθε τάξη εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τις ἄλλες. Ή καλὴ ποιότης τῆς τάξεως ἀποδεικνύει ὅχι μόνον ἀπὸ τις ἐπιδόσεις τῶν μαθητῶν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ τῆς πνεῦμα. Δυστυχῶς ὑπάρχουν συχνά ὁρισμένοι ταραξεῖς καὶ ἀναιδεῖς, ἔγωςτες καὶ ὀκνηροὶ τύποι, ποὺ διαταράσσουν τὴν κοινὴν ἔργασία καὶ τὴν ἐνότητα τῆς τάξεως. Καὶ φυσικά, σπουδάσιον ἔργο τοῦ σχολείου εἶναι, νὰ τοὺς κερδίσῃ καὶ να τοὺς εἰσαγάγῃ στὴν κοινωνία τῆς τάξεως.

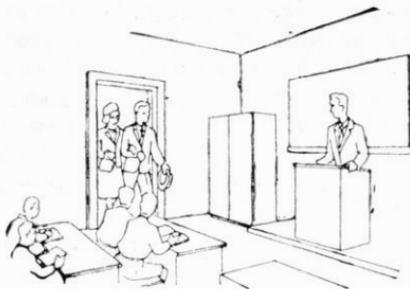
β) Τὸ σχολεῖο ὡς κοινότης σὲ μικρογραφίᾳ.

Ἐκεῖ, ὅπου καθημερινῶς 50 ή 60 καὶ περισσότερα ἀγόρια καὶ κορίτσια συνεργάζονται πολλές ὥρες τὴν ἡμέρα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κάνῃ δικαθένας διτὶ τοῦ κατεβαίνει κάθε στιγμή. Πρέπει νὰ ὑπάρχουν ὁρισμένοι κανόνες τῆς κοινῆς ζωῆς καὶ ἔργασίας, μιὰ σταθερὴ τάξη, ποὺ ισχύει γιὰ δλους καὶ εἶναι σεθαστὴ ἀπὸ δλους. Πολλές τάξεις συντάσσουν τὸν «κανόνισμό» αὐτὸ μόνες τους καὶ αὐτοδιοικοῦνται μὲ τὴ συνερ-

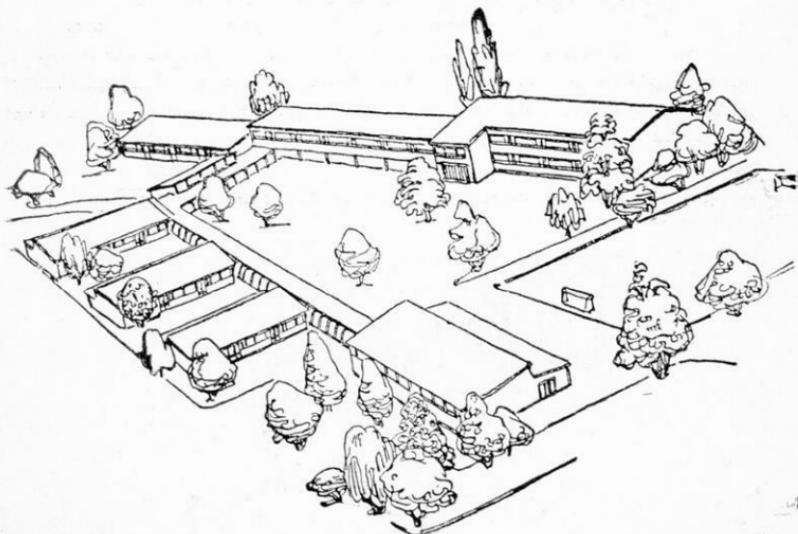
Oι ἀντιπρόσωποι τῆς τάξεως συζητοῦν καὶ ἐκφράζουν τῆς ἐπιθυμίες τῆς

γαστία τῆς διευθύνσεως τοῦ σχολείου καὶ τῶν δασκάλων, σὰν μιὰ « κοινωνική σὲ μικρογραφία ». « Ενας ἐλεύθερα ἐκλεγόμενος « ἐμπιστός μαθητῆς » ἀναγνωρίζεται ως πρόεδρος τῶν μαθητῶν. Αὕτος ως « ἀντιπρόσωπος τῆς τάξεως » διερμηνεύει τὶς προτάσεις

Σχολεῖο καὶ γονεῖς θέλοντα τὰ ίδια.

καὶ τὶς ἐπιθυμίες τῶν συμμαθητῶν του ἐνώπιον τοῦ συλλόγου τῶν δασκάλων. Σύγχρονα μὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀντιπροσώπου ἐκλέγονται ἀπὸ τὴν

Συγκρότημα νέων σχολικών κτημάτων.

τάξη καὶ ἄλλοι ποὺ ἀναλαμβάνουν διάφορα « ἀ ξιώ ματα » καὶ ὑποθοῦν τὸν πρόεδρο στὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου του.

Οἱ γονεῖς ἐπίσης ἀποτελοῦν μέρος τῆς σχολικῆς κοινότητος ἢ τῆς κοινότητος τῆς τάξεως. Οἱ Σχολικὲς ἐφορεῖες ἢ οἱ σύλλογοι γονέων καὶ φίλων τοῦ σχολείου ἢ ἄλλες παρόμοιες ὁργανώσεις προσφέρουν τὴν εὔκαιρια στοὺς γονεῖς νὰ συνεργάζωνται σὲ σπουδαῖες ὑποθέσεις τῆς σχολικῆς ζωῆς τῶν παιδιῶν τους καὶ νὰ προσφέρουν τὴν συμβουλὴν ἢ τὴν βοήθειαν τους "Οσο στενώτερα καὶ ἐμπιστευτικώτερα συνεργάζονται τὸ σχολεῖο καὶ τὸ σπίτι, τόσον ἐπιτυχέστερη θά εἶναι ἡ κοινὴ μας προσπάθεια: νὰ διαπλάσωμε τοὺς νέους σὲ ύγιεῖς, δέξιοπρεπεῖς, αὐτοδύναμους καὶ ὑπεύθυνους συνεργάτες στὸ ἐπάγγελμα καὶ στὸ κράτος.

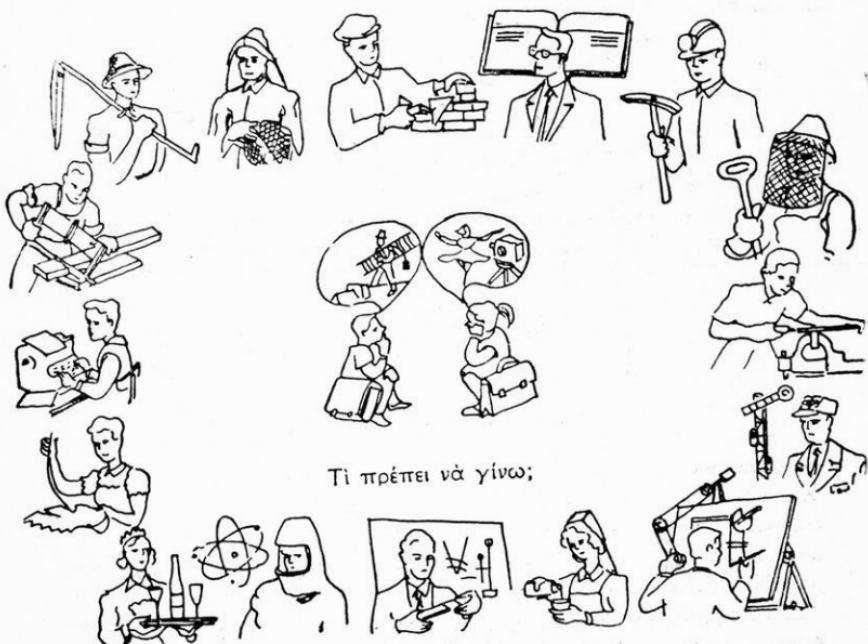
E P Γ A Σ I E S

1. Τὶ λογῆς σχολεῖα ὑπάρχουν στὸν τόπο σου, ἢ στὴ μεγαλύτερῃ γειτονικῇ πόλῃ;
2. Γιατὶ τὰ κράτη καὶ οἱ κοινότητες ἔσδεΐνονται τόσο μεγάλα ποσὰ γιὰ τὰ σχολεῖα;
3. Πότε μιλοῦμε γιὰ μιὰ καλὴ σχολικὴ κοινότητα;
4. Διηγήσου γιὰ τὰ καθήκοντά σου μέσα στὴν κοινότητα τῆς τάξεως.
5. Γράψε, ποιὰ εἴραι ἡ δρῦθη συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς δασκάλους, τοὺς συμμαθητές σου στὴν αὐλονοσα, στὴν αὐλή, στὰ παιγνίδια, στὶς ἐκδρομὲς κλπ.;
6. Ρώτησε τοὺς γονεῖς καὶ τὸν παπποῦ σου, πῶς ήταν ἡ κατάσταση στὰ σχολεῖα ἄλλοτε;
7. Τὶ καὶ τὸ πρόπει τὰ περιέχη ἔνας σχολικὸς καρονισμός;
8. Σκέψου: Πῶς μποροῦν οἱ γονεῖς τὰ βοηθήσουν πραγματικὰ τὴν σχολικὴ κοινότητα;

4. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

α) Ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος

Πολλές χιλιάδες νέοι έγκαταλείπουν κάθε χρόνο τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μπούν στὴ μεγάλη κοινωνία τῶν ἐπαγγελματιῶν, ὡς δόκιμοι ἢ ὡς μαθητευόμενοι. Σὲ κάθε μαθητὴ καὶ σὲ κάθε μαθήτρια γεννᾶται σὲ μιὰ δρισμένη ἐποχὴ τὸ πρόσθλημα, ποιὸ ἐπάγγελμα θὰ ἀκολουθήσῃ στὸ μέλλον. Ἡ ἀπάντηση σ' αὐτὸ ἔχει ἀποφασιστικὴ σημασία γιὰ ὅλοκληρη τὴ ζωὴ. Ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος δὲν θὰ πῆ θιαστικὴ ἀνεύρεση μιᾶς ὄποιασδήποτε «ἀσχολίας» γιὰ νὰ κερδίζωμε ἀμέσως χρήματα. Ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος σημαίνει κάτι περισσότερο: σημαίνει νὰ ἔξετάσωμε τὸν ἑαυτό

Tι πρέπει νὰ γίνω;

μας μὲ δλη τὴ συνείδησή μας, ποιὰ ἐργασία μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ τὴ θάση καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς ζωῆς μας, ὅταν μεγαλώσωμε. Ποιὰ ἐργασία μᾶς ταιριάζει· ποιὰ εἶναι σύμφωνη μὲ τὶς ἐσωτερικές μας διαθέσεις.

Τὸ πατρικὸ σπίτι καὶ τὸ σχολεῖο στέκονται δίπλα στὸν νέο γιὰ νὰ τὸν θιοθήσουν στὴν ἑκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος. Τὸ κράτος ἐπίσης θέλει νὰ διευκολύνῃ τὴν εἰσοδὸ του στὴν ἐπαγγελματικὴ ζωὴ μὲ τὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολιστὴ καὶ τὸν σύμβουλο τοῦ Γραφείου Ἐργασίας.

β) Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμός.

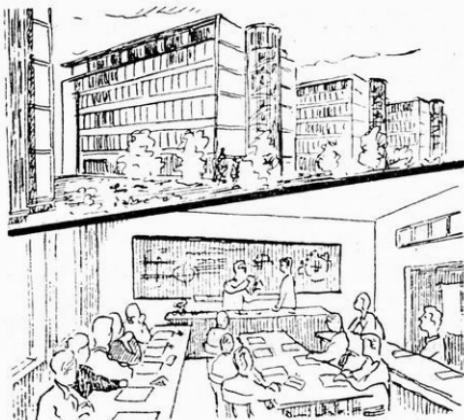
Ο ἐπαγγελματικὸς προσανατολιστὴς καὶ ὁ σύμβουλος τοῦ Γραφείου ἐργασίας καθορίζουν στὸν καθένα τὸ κατάλληλο ἐπάγγελμα, μὲ τὸ δόπονο μπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ τὸν ἔαυτό του καὶ δλους τοὺς ἄλλους. Οἱ περισσότεροι

Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμός

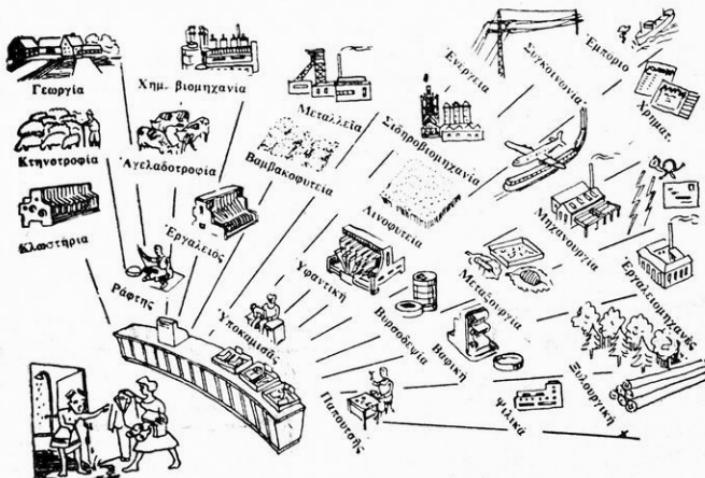
ἄνθρωποι δὲν εἶναι κατάλληλοι ἀποκλειστικὰ γιὰ μιὰ μόνον ἐργασία, ἀλλὰ γιὰ διάφορες ἄλλες δημοιες ἀσχολίες. Υπάρχουν σήμερα χιλιάδες ἐπαγγέλματα. "Οποιος θέλει νὰ ἀποκτήσῃ σωστὴ ἐπαγγελματικὴ μόρφωση ἔχει νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ 600 περίπου ἐπαγγελμάτων στὴ θιοτεχνία καὶ θιομηχανία, στὸ ἐμπόριο καὶ στοὺς ἄλλους οἰκονομικοὺς κλάδους. 'Ο προσανατολιστὴς μαζὶ μὲ τὸν δάσκαλο καὶ τὸν γιατρό, ὕστερα ὅπὸ μιὰ σχετικὴ ἐξέταση προτείνει τελικὰ στὸν νέο τὸ κατάλληλο ἐπάγγελμα.

"Ας μη λησμονούμε δώματα στις κάθε έπαγγελμα, άκόμη και τὸ πιὸ ἀσήμαντο, προσφέρει ὑπηρεσία στὴ μεγάλη κοινωνία τοῦ λαοῦ μας. Ἐκατομ-

Κέντοον ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως.

μύρια ἐπαγγελματίες ἔργαζονται γιὰ μᾶς, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἔχωμε τὴν τροφὴ καὶ τὰ φορέματα μας νὸς κτίζωμε καὶ νὰ ἐπιπλώνωμε σπίτια, νὰ

Ποιά έπαγγέλμα συνεργάζονται για τα φορέματα σου

κάνωμε δώρα καὶ νὰ προσφέρωμε τόσες χαρές στοὺς δικούς μας. Πόσοι ἄνθρωποι καὶ πόσα ἐπαγγέλματα πρέπει π.χ. νὰ συνεργαστοῦν, γιὰ νὰ ἔτοιμάσσουν γιὰ μᾶς ἔνα ψωμί, ἔνα λουκάνικο, μιὰ φιάλη γάλα, ἔνα ζευγάρι παπούτσια, ἔνα φόρεμα, μιὰν ἐπίπλωση, ἔνα θιβλίο, ἔνα ποδήλατο ἥτις ἔνα αὐτοκίνητο;

"Οποιος τραβᾶ μπροστά μὲ ἐπιμέλεια, αὐτὸς θὰ προκόψῃ καὶ στὸ ἐπάγγελμά του. Ή φοίτησῃ στὸ ἐπαγγελματικὸ σχολεῖο τοῦ εἶναι ἀπαραίτητη.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Τὶ ἐπάγγελμα θὰ ἴθελες νὰ ἀκολουθήσῃς; καὶ γιατί;
2. Σκέψου: ἐπαγγέλματα τῆς μόδας! ἐπαγγέλματα ἄλλα, ποὺ ἀχρησιεύονται! Γιατὶ χρειάζεται ὁ ἐπαγγελματικὸς προσαγαπολισμός;
3. Τὶ ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα ὑπάρχουν στὸν τόπο σου, ἢ στὴ γειτονικὴ πόλη;

5. Η ΝΕΟΛΑΙΑ

α) Διάφοροι σύλλογοι και όργανώσεις των νέων.

Οι νέοι και των δύο φύλων, υπτερα ἀπό τὴν καθημερινὴ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ ἐργασία ἔχουν μεγάλην ἀνάγκην ἀναπαύσεως καὶ ψυχαγωγίας. Κάθε νέος ἐπιζητεῖ δρες χαρᾶς καὶ ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς συνομιλήκους καὶ τοὺς φίλους του. Τὸν ἔλκουν τὰ ἀθλητικὰ γήπεδα, οἱ ἐκδρομὲς τοῦ θουνοῦ, τὰ λουτρά τῆς θάλασσας κ.ἄ. Σχηματίζει ὁμάδες μικρές ἢ μεγάλες μὲ τοὺς φίλους καὶ ὁμηλίκους του. "Ἐτοι ἀναπτύσσεται ἔνα ὄμαδικό καὶ κοινωνικό πνεῦμα, τὸ ὅποιον παράλληλα μὲ τὴν οἰκογένεια καὶ τὸ σχολεῖο, ἔξασκει μεγάλη ἐπίδραση στὴν ἀνάπτυξη τοῦ νέου.

Τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς νεολαίας ἄρχισε νὰ ἀναπτύσσεται δειλά - δειλά καὶ στὴν Ἐλλάδα μετὰ τὸν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο, σὰν ἔνα κίνημα τῶν νέων, γιὰ νὰ ἀπελευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα τῶν γονέων καὶ τὸν ἔξαναγκασμὸ τοῦ σχολείου. Σήμερα τὸ κίνημα τοῦτο ἔχει ἀπλωθῆ σὲ δλες τὶς τάξεις καὶ τὶς ἡλικίες τῶν νέων. Κάθε νέος ἀνήκει σὲ ἔνα σύλλογο, σὲ μιὰ ἢ περισσότερες ὁμάδες ἢ ἐνώσεις. Οἱ ἐνώσεις τῶν νέων εἶναι ποικίλες καὶ μὲ διάφορα νόματα:

1. Οἱ θρησκευτικὲς ὁργανώσεις: ποὺ θέτουν τὸν χριστιανισμὸ στὸ κέντρο τῆς ἀτομικῆς ἐργασίας καὶ τῆς ὁμαδικῆς δράσεως.

2. Οἱ ἐργατικὲς καὶ ἐπαγγελματικὲς ὁργανώσεις: ποὺ ζητοῦν νὰ τοὺς ἀναγνωρίσουν τὰ ἴδια κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ δικαιώματα, ποὺ ἔχουν οἱ ἄλλες κοινωνικὲς τάξεις.

3. Οἱ ἀθλητικὲς νεολατίες: γιὰ τὰ διάφορα σπόρων καὶ ἐκδρομές: (ποδοσφαιρικὰ σωματεῖα, ναυτικὲς ἐνώσεις, ἐκδρομικοὶ σύλλογοι, φιλαθλοί, μουσικοί, ἔξωραστικοί κλπ. σύλλογοι).

4. Οἱ πολιτικὲς νεολατίες: τῶν διαφόρων κομμάτων, ὡς εἶναι: ἡ νεολαία τῆς Ε.Κ., τῆς Ε.Ρ.Ε., τῶν Προοδευτικῶν, τῆς Ε.Δ.Α. κλπ.

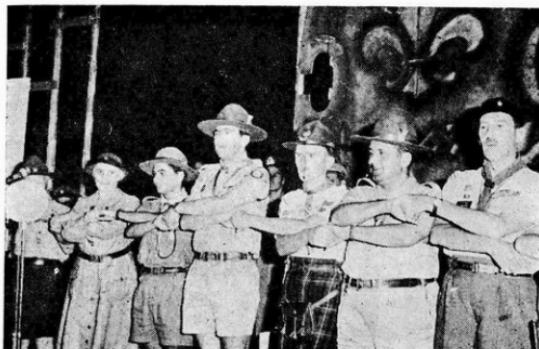
5. Οἱ φοιτητικὲς νεολατίες: ωργανωμένες κατὰ Σχολές ἢ καὶ ἰδεολογίες, ὡς εἶναι ἡ Ε.Φ.Ε.Ε. καὶ ἄλλες.

β) Διεθνεῖς όργανώσεις τῶν νέων.

"Η Χριστιανικὴ 'Αδελφότης τῶν Νέων (X.A.N.) καὶ ἡ Χριστιανικὴ "Ενωσις τῶν Νεανίδων (X.E.N.). Καὶ οἱ

δύο έπιδιώκουν νά διαδώσουν τή φιλία καὶ τήν ἀγάπη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ή δράση τους στήν Ἑλλάδα εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ χρήσιμη.

Οἱ δργανώσεις τῶν Προσκόπων γιὰ τὰ ἀγόρια καὶ τῶν 'Οδηγῶν γιὰ τὰ κορίτσια, ποὺ ὑπάρχουν σὲ δλες τίς χῶρες τοῦ κόσμου. Καὶ οἱ δυὸς δργανώσεις ἔργαζονται σύμφωνα μὲ τοὺς γενικούς διεθνεῖς κανονισμούς. 'Ο προσκοπισμός εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ κρατικές, κομματικές καὶ θρησκευτικές δργανώσεις. 'Ο νόμος τῶν προσκόπων εἶναι: «'Ο πρόσκοπος λέει τὴν ἀλήθεια, εἶναι πιστὸς πάντοτε καὶ πρόθυμος, ὑπακούει ἐλεύθερα, ἔχει καθαρὲς σκέψεις, λόγους καὶ πράξεις, εἶναι ἀπλός, οἰκονόμος καὶ χαρούμενος καὶ προστατεύει τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά».

Χαρακτηριστικὴ σκηνὴ ἀπὸ τὸ τελευταῖο διεθνὲς συνέδριο τῶν προσκόπων (Τζάμπορι) στὴν Ἀθῆνα. Η πρώτη ἀπὸ τ' ἀριστερὰ εἶναι ἡ Λαΐδη Μπάτερ Πάουελ, στὸ μέσο ὁ διάδοχος Κονσταντίνος

E P Γ Α Σ I E Σ

1. Τὶ λογῆς οὐλλογοι τῶν γέων ἐπάρχουν σιὸν τόπο οον; γνωρίζεις τίποιε γιὰ τὴν ἐργασία των;
2. Περίγραψε: Μιὰ βραδὺ σιὴν κατασκήνωση.
3. Διηγήσου: τὶ εἶναι τὸ προσκοπικὸ τζάμπορι.

αρχείο

6. ΘΡΗΣΚΕΙΑ

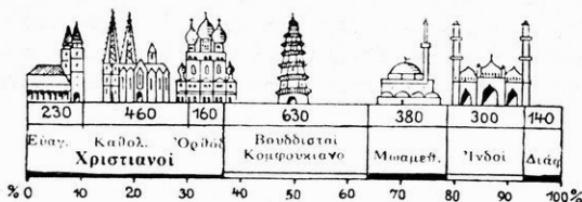
Από την ήμέρα τής θαπτίσεώς του δ' ἀνθρωπος εἰσέρχεται ἀμέσως σὲ μιὰ θρησκευτικὴ κοινωνία, γίνεται μέλος σ' ἕνα σταθερὸ σύνολο πιστῶν, ποὺ τιμοῦν καὶ λατρεύουν τὸν Θεό μὲ τὸν ἴδιο τρόπο.

Οἱ θρησκευτικὲς κοινωνίες ἔχουν ἴδιαίτερο χαρακτήρα καὶ κατέχουν χωριστὴ θέση ἀπὸ τὶς ἄλλες ἀνθρώπινες κοινωνίες. Οἱ περισσότερες θρησκευτικὲς κοινωνίες ξεπερνοῦν τὰ δρια τῶν κρατῶν καὶ τῶν θαλασσῶν καὶ περιλαμβάνουν πολλὰ ἐκατομμύρια ἀνθρώπους διαφόρων χωρῶν καὶ γλωσσῶν, χρωμάτων καὶ φυλῶν. Τὸ κοινὸ θρησκευτικὸ δόγμα, ἡ κοινὴ μορφὴ τῆς θείας λατρείας, δπως τῇ διαμόρφωσε ἡ παράδοση καὶ τὰ ἔθιμα καὶ ἡ ὁργάνωση τῆς ἐκκλησίας τους ἀποτελοῦν τὸν ἰσχυρὸ δεσμό, ποὺ συνδέει τὰ μέλη τῶν θρησκευτικῶν κοινωνιῶν. Παλαιότερα οἱ κοινωνίες αὐτὲς καταπολεμοῦσαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη καὶ ἡ ιστορία ἀναφέρει πολλούς καὶ φανατικοὺς θρησκευτικούς πολέμους. Σήμερα δύμας ἐργάζονται μὲ ἀμοιβαῖο σεθασμὸ τῆς πίστεως τῶν ἄλλων καὶ μὲ τρόπο εἰρηνικὸ καὶ παράλληλο.

Γνωρίζομε ἐπίσης, ὅτι σήμερα κάθε ἀνθρωπὸς ἔχει τὸ δικαίωμα, νά λατρεύῃ τὸν Θεό μὲ τὸν δικό του τρόπο. Τὸ ἐλληνικὸ σύνταγμα στὸ ἄρθρο 1 μιλεῖ σαφῶς γιὰ- τὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία: «Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν Ἑλλάδι θρησκείᾳ εἶναι ἡ θρησκεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας». Κάθε ἄλλη γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἐλεύθερη καὶ τὴν ἀνέχεται τὸ ἐλληνικὸ κράτος. Ἀπαγορεύει μόνο τὸν προσῆλυτο σμὸ καὶ κάθε ἐνέργεια ἐναντίον τῆς δρθιδόξου θρησκείας.

α) Οἱ θρησκεῖες τῆς γῆς.

Απὸ δλους τοὺς κατοίκους τῆς γῆς 800 περίπου ἐκατομμύρια, ἥτοι τὸ 1)3 τοῦ πληθυσμοῦ, δύνκουν στὴ χριστιανικὴ θρησκεία. Απὸ αὐτοὺς οἱ μισοὶ περίπου εἶναι καθολικοί, 200 ἐκατομμύρια εἶναι προτεστάντες τες καὶ τὸ ὑπόλοιπο εἶναι δρθιδόξοι. Ἐκτὸς τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ ἔξῆς μεγάλες θρησκεῖες, κατὰ ἐκατομμύρια δπαδούς, δπως φαίνεται στὴ σχετικὴ εἰκόνα:

Oι μεγάλες θρησκείες της γης, κατά έκατομμύρια διαδούς

Άπό τις σπουδαιότερες χριστιανικές κοινωνίες καὶ ἐκκλησίες στὴν
“Ελλάδα εἶναι:

β) Ἡ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ ἐκκλησία.

Σ' αὐτὴν ἀνήκουν οἱ περισσότεροι “Ελληνες. Λέγεται δὲ ὀρθόδοξη,

*Ο Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς
θεμελιώνων τὰ νέα Πατριαρχεῖα*

γιατί διατηρεῖ τή χριστιανική πίστη, ὅπως τὴν παρέδωκαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες καὶ, ὅπως τὴν δρίζει ἡ Ἁγία Γραφὴ καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοση. Κεφαλὴ τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς ἐκκλησίας είναι τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινούπολεως, ὅπου ἔδρεύει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

γ) Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία.

Σ' αὐτὴν ἀνήκουν λίγοι "Ελληνες χριστιανοί". Ἀρχηγὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας είναι ὁ Πάπας, ὁ ὄποιος ἔχει τὴν ἔδρα του στὴ Ρώμη. Οἱ καθολικοὶ ἀποσχίστηκαν ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησία τὸν 11ον μ.Χ. αἰώνα.

Λειτουργία Καθολικῶν

δ) Ἡ ἐκκλησία τῶν διαμαρτυρομένων ἢ εὐαγγελικὴ

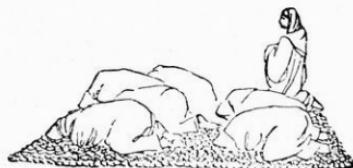
Στὴν ἐκκλησία αὐτὴ ἀνήκουν ἐπίσης λίγοι "Ελληνες". Οἱ διαμαρτυρό-

Πιστοὶ Εὐαγγελιστὲς

μενοι ἀποσχίστηκαν ἀπὸ τὴν καθολικὴν ἐκκλησία τὸ 1517 μὲ τὴν μεταρρύθμιση τοῦ Λουθήρου, τοῦ Ζβιγγάλιου καὶ τοῦ Καλβίνου.

Τὸ κράτος προστατεύει τὴν θεία λειτουργία, τὶς Κυριακές καὶ γιορτές τῶν καθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων καὶ ἐπιτρέπει τὴν δογματικὴν διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν στὰ δικά τους σχολεῖα.

Μωαμεθανοὶ προσεύχονται

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ἐπό τὴν ἐκκλησιαστικὴν σου ἰστορίαν ξέρεις πολλὰ γιὰ τὴν ἰστορία τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ὁρθόδοξης θρησκείας. Γράψε τα μὲ πολλῇ συντομίᾳ.
2. Τί λέει τὸ Σύνταγμά μας γιὰ τὴν θρησκεία;
3. Σκέψου τι μπορεῖς ἐσύ, τι μπορεῖ νὰ κάμη ἡ τάξη σου ως μέλος μιᾶς θρησκευτικῆς δργανώσεως γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ πλησίον;

7. ΕΝΩΣΕΙΣ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Οι ἄνθρωποι ἐνώνονται ὅχι μόνο γιατί ἡ ἐνωση ὀφελεῖ τὸ κάθε ἄτομο. Ὄλοι οἱ ἄνθρωποι σχεδὸν νοσταλγοῦν ἄλλους ἄνθρωπους, ποὺ νὰ χαίρωνται καὶ νὰ λυποῦνται μαζί τους. Γνωρίζεις τὴν παλιὰ παροιμία :

«*H μοιρασμένη χαρά είναι διπλή χαρά καὶ ἡ μοιρασμένη λύτη είναι μισή λύτη.*»

Γι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι συναντῶνται, γιὰ νὰ συνομιλήσουν μεταξύ τους, νὰ τραγουδήσουν, νὰ παίξουν, νὰ κάνουν ἑκδρομές, σπὸρ κλπ. Συχνὰ κάνουν αὐτὰ μόνοι τους χωρὶς κανένα ἔξαναγκασμό, συχνὰ ὅμως ἐπίστης ἰδρύουν μιὰν ἐνωση, ἓνα σωματεῖο, ἓνα σύλλογο. Τότε συντάσσουν ἓνα καταστατικό, ἑκλέγουν μιὰν ἐπιτροπὴ καὶ ἓνα πρόεδρο καὶ εἰσπράττουν συνδρομὲς ἀπὸ τὰ μέλη τους. Τὸν σκοπὸ μιᾶς τέτοιας ἐνώσεως καταλαβαίνομε ἀμέσως ἀπὸ τὸ ὄνομά της.

Κάθε ἐνωση χρειάζεται μιὰ διοίκηση. Αὔτὴ ἑκλέγεται ἀπὸ τὰ μέλη γιὰ ὠρισμένο χρόνο. «Οταν ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν δὲν είναι εὐχαριστημένη μὲ τὴ διοίκηση μπορεῖ νὰ ἑκλέξῃ μιὰν ἄλλη.

α) Ἐνώσεις ἴδιαιτερης φύσεως.

«Υπάρχουν ἐνώσεις, ποὺ δὲν προσφέρουν κάτι μόνο στὰ μέλη τους, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἄλλους ἄνθρωπους ἑκτελοῦν σπουδαῖες ὑπηρεσίες.

Οἱ φιλανθρωπικὲς ἐνώσεις είναι χαρὰ καὶ εὐλογία γιὰ πολλοὺς πάσχοντες.

Τὰ μεγάλα ἑκδρομικὰ σωματεῖα ἔξοδεύουν μεγάλα ποσὰ γιὰ τὴν ἑδοστὴ ἑκδρομικῶν βιβλίων καὶ χαρτῶν, γιὰ τὴν κατασκευὴ μονοπατιῶν καὶ δρομίσκων, γιὰ ἑνῶνες καὶ καταφύγια. Χωρὶς τὶς ἀθλητικὲς ἐνώσεις κάθε λογῆς δὲν θὰ ὑπῆρχαν σὲ πολλὰ μέρη οὕτε γυμναστικὰ ὑπόστεγα οὕτε ἀθλητικὰ γήπεδα. Οἱ ἔξωραϊστικοὶ σύλλογοι προσφέρουν πολλὰ γιὰ τὸν ἔξωραϊσμὸ καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν πόλεων. Ὁλες αὗτες οἱ ἐνέργειες μᾶς ὀφελοῦν ὅλους.

«Υπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι ποὺ ἐφαρμόζουν τὴ φράση τοῦ Εὔαγγελίου «ἀγαπᾶτε ἄλλήλους» καὶ είναι πρόθυμοι νὰ ὑποστηρίζουν τοὺς συνανθρώπους των, ὅταν ὑποφέρουν. Αὔτοι ἐνώνονται σὲ συνδέσμους, γιατὶ ἔτσι μποροῦν νὰ βοηθήσουν ἀποτελεσματικότερα. Οἱ σπουδαιότεροι σύνδεσμοι καὶ τὰ γνωστότερα ἰδρύματα στὴν Ἑλλάδα είναι :

β) Τὸ Πατριωτικὸ "Ιδρυμα Κοινωνικῆς Περιθάλψεως καὶ Ἀντιλήψεως (Π.Ι.Κ.Π.Α.)."

Σκοπός του είναι νὰ προστατεύῃ τὰ ἄπορα παιδιά καὶ τὶς μητέρες μὲ συσσίτια, παιδικὲς ἔξοχές, βρεφικοὺς καὶ παιδικοὺς σταθμούς, ιατρεῖα, πρεβαντόρια, σχολές γιὰ τὴ μόρφωση νοσοκόμων, νηπιαγωγῶν κλπ. Οἱ πόροι τοῦ ιδρύματος προέρχονται ἀπὸ δωρεές, ἐράνους, κληροδοτήματα καὶ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ ύποστήριξη τοῦ Κράτους.

γ) Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρός.

Τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν ἴδρυσε τὸ 1865 ὁ Ἐλβετὸς Ἐρρίκος Ντυνάν (1828-1910) καὶ ἔχει τὴν ἔδρα του στὴ Γενεύη. Σκοπός του είναι ἡ περιθαλψη τῶν τραυματιῶν, τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν αἰχμαλώτων τοῦ πολέμου. Ἔν κατιρῷ ἐρήνης ἡ ἀνακούφιση τῶν πασχόντων καὶ ἡ ὑγιεινὴ τῶν λαϊκῶν τάξεων.

Τώρα καὶ πολλὰ χρόνια τὸ σῆμα τοῦ ἐρυθροῦ σταυροῦ είναι ἔνας ἐρυθρὸς σταυρὸς σὲ λευκό φόντο. Τὸ σῆμα τεύτο ἔγινε «σημαία τῆς εὐσπλαγχνίας» γιὰ ὅλους τοὺς πληγωμένους καὶ τοὺς αἰχμαλώτους πολέμου.

Οἱ βασικὲς ἀρχὲς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ είναι :

Ἄνθρωπισμος : Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς παλαιίει ἐναντίον τῆς δυστυχίας καὶ τοῦ θανάτου. Ζητεῖ σὲ κάθε περίσταση ὁ ἀνθρωπος νὰ ἔχῃ ἀνθρώπινη μεταχείριση.

Ισότης : Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς είναι πρόθυμος νὰ βοηθήσῃ τὸν καθένα χωρὶς καμὶὰ διάκριση.

Ἀναλογία : Ἡ διαθέσιμη βοήθεια θὰ διανέμεται ἀνάλογα μὲ τὴ σπουδαιότητα καὶ τὴ βιάση τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν.

Αμεροληψία : Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς θὰ ἐνεργῇ, χωρὶς νὰ εύνοη κανένα.

Οὐδετερότητα : Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς δέφειλει νὰ τηρῇ αύστηρὴ στρατιωτική, πολιτική, ἰδεολογική, θρησκευτική, κοινωνική καὶ φυλετική οὐδετερότητα.

Ανεξαρτητικότητα : Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς δέφειλει νὰ είναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ κάθε δύναμη καὶ ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε ἐπιρροή.

Παγκοσμιότητα : Τὸ ἔργο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ πρέπει νὰ ἐκτείνεται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, σὲ ὅλες τὶς χῶρες.

Ο Ἐρυθρὸς Σταυρὸς είναι ἀπλωμένος σὲ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου.

Ο Ἐλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς είναι τμῆμα τοῦ διεθνοῦ, συντηρεῖ τὸ νοσοκομεῖο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τὸ Ἀσκληπιεῖο τῆς Βούλας, τοὺς σταθμοὺς πρώτων βοηθειῶν Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ

Πειραιῶς, χειρουργεῖα, ιατρεῖα, σχολές γιὰ τὴ μόρφωση νοσοκόμων, κοι-
νωνικῶν λειτουργῶν κλπ.

*Ερδούζος Σταυρὸς (1828-1910)

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἔχθρικῆς κατοχῆς ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυ-
ρὸς προσέφερε μεγάλες ἔθνικὲς ὑπηρεσίες μὲ τὴ διανομὴ τροφίμων, φαρμά-
κων, ἐνδυμάτων στὰ θύματα τοῦ πολέμου καὶ τὴν ὁργάνωση καὶ λειτουρ-
γία παιδικῶν καὶ λαϊκῶν συσσιτίων.

‘Η ὑπηρεσία ἀναζητήσεως τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐνήργησε πολλές χι-

Χαροπά = Χρεόρα αναστέγνως

λιάδες αίτήσεων γιά την άνακάλυψη αίχμαλώτων, χαμένων παιδιών και σλλων σκορπισμένων μελών διαφόρων οίκογενειῶν. Πολλά χαμένα παιδιά, που δὲν γνώριζαν τίποτε πιά γιά τούς γονεῖς τους, τὰ άνακάλυψε ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς καὶ τὰ ἔφερε πίσω στὴν οἰκογένειά τους. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς τρέχει ἀμέσως ἑκεὶ, ὅπου γίνονται μεγάλα ἀτυχήματα, σεισμοί, καταποντισμοί, πλημμυρες, ἐπιδημίες ἀσθενειῶν κλπ. γιά νὰ προσφέρῃ βοήθεια καὶ άνακούφιση.

Ζωωδός

Θεραπεία των θανατούντων των Λανθράβων.

Σὲ ὅλα τὰ ἀτυχήματα ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι παρὸν

Στὸ εἰδικὸ τμῆμα Νεότητος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἶναι μέλη πολλὰ παιδιά τῶν σχολείων. Οἱ ἐρυθροσταυρῖτες αὐτοὶ ἀσκοῦνται πρακτικὰ ἀπὸ ἐνωρὶς ἀκόμη σὲ διάφορες ὑγιεινὲς καὶ κοινωνικὲς ἀρετές, ὅπως εἶναι ἡ ἀλληλεγγύη, ἡ ἀλληλογραφία μὲ τοὺς ἐρυθροσταυρῖτες τῶν ξένων ἐρυθρῶν σταυρῶν, ἡ συμμετοχὴ σὲ χειροτεχνικὲς ἐκθέσεις κλπ. Τὸ Τμῆμα Νεότητος ἔκδιδε ἔνα μηνιαῖο περιοδικὸ μὲ ὑλη κατάλληλη γιὰ τὴν ἐλεύθερη ἐπιμόρφωση τῶν παιδιῶν.

Οἱ πόροι τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ προέρχονται ἀπὸ ἕράνους, εἰσφορές, κληροδοτήματα, κρατικὲς ἐνισχύσεις κ.ἄ.

δ) Τὸ Βασιλικὸ Ἐθνικὸ "Ιδρυμα.

Τοῦτο ἰδρυσε ὁ Βασιλεὺς Παῦλος τὸ ἔτος 1947. Σκοπός του εἶναι ἡ γενικὴ διαφύτιση τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ πρόσδοσ καὶ ἡ εύημερία του. Γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἰδρυσε σὲ πολλές πόλεις πρακτικές, τεχνικές, γεωργικές καὶ οἰκοκυρικές σχολές. Στὴν Ἐθνικὴ Ἔστία τοῦ ἰδρύμα-

τοις δημόσιοις = νοούμενοις ο.ε.γ.

90 ωρα = 6 ώρες νοούμενα 39

τοις, ποὺ λειτουργεῖ ὅλους τοὺς μῆνες τοῦ ἔτους σὲ μὰ μαγευτικὴ θέσῃ λίγα χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα, προσκαλοῦνται γιὰ νὰ μετεκπαιδευτοῦν καὶ ξεκουραστοῦν ἐπὶ 20 ήμέρες πολλὲς ὁμάδες δασκάλων, γραμματέων κοινοτήτων, ἀστυνομικῶν, δασοκόμων κλπ.

ε) Πρόνοια Βορείων Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος.

Τὸν ὄργανισμὸν αὐτὸν ἴδρυσε ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη γιὰ νὰ προστατεύσῃ τὰ ὄρφανὰ τοῦ πολέμου τῶν συμμοριτῶν. Ἔως τώρα ἔχουν ἴδρυθη δρκετὲς παιδοπόλεις στὶς βόρειες ἐπαρχίες, ὅπου μορφώνονται πολλὲς χιλιάδες ἀγοριῶν καὶ κοριτσιῶν.

"Ολες αὗτές οἱ ἑνώσεις καὶ ὄργανισμοὶ κοινωνικῆς προνοίας συντελοῦν στὸ νὰ ἐλαττώσουν τὴν δυστυχία στὴν Ἑλλάδα. Χρειάζονται ἀνθρώπους προθύμους νὰ ἐργαστοῦν καὶ νὰ φροντίσουν γιὰ τοὺς ἄλλους. Μποροῦμε νὰ τοὺς ὑποστηρίξωμε ἐπίστης μὲ χρηματικὲς δωρεές.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ζήτησε νὰ μάθης, πῶς ὁ Ἑλβετός Ἐργάτος Ντυνάν σκέφτηκε νὰ ἴδρυσῃ τὸν «Ἐργθρό Σταυρό».
2. Πῶς μπορεῖ νὶν νεολαία νὰ συνεργαστῇ στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον;
3. Σκέψου : Ποιές ἄλλες ἑνώσεις, δργανώσεις ἢ ἴδρυματα βοηθοῦν τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ὑποφέρουν ;

8. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

α) Ἰστορία τῶν συνεταιρισμῶν.

Ἄπο τὴν ἐποχὴν τοῦ μεσαίωνα ἀκόμη ὑπῆρχαν συνεταιρισμοὶ μὲ τῇ μορφῇ τῶν σωματείων ἢ τῶν συντεχνιῶν. Ἡταν τὰ λεγόμενα στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ μας « σινάφια ». Εἶχαν ὅμως πιὸ πολὺ ἀναγκαστικό χαρακτήρα, γιατὶ ἐπηρέαζαν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν τῶν μελῶν μὲ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα τῆς συνεχνίας. Στούς νεώτερους χρόνους παραμερίστηκε ἡ μορφὴ αὐτὴ τῶν συνεταιρισμῶν. 'Ο ἐλεύθερος συναγωγισμός ποὺ ἀρχισε γύρω στὰ 1840 καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῆς νεώτερης τεχνικῆς ἔφεραν σὲ μεγάλες δυσκολίες καὶ καταστροφές πρὸ πάντων τὴ γεωργία καὶ τὴ μικροβιοτεχνία, τοὺς γεωργούς καὶ τοὺς ἐπαγγελματίες. Τὴν καταστροφὴν ἥρθαν ἔπειτα νὰ συμπληρώσουν μεγάλες ἀφορίες καὶ κακές χρονίες, ποὺ βύθισαν στὰ χρέα τοὺς χωρικούς τῆς Ἀγγλίας, Γερμανίας καὶ ἄλλων χωρῶν.

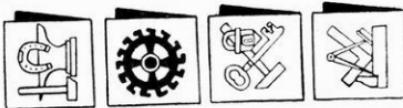
Στὴ δύσκολη αὐτὴ περίσταση ἔσωσε τὴν κατάσταση στὴν Ἀγγλία τὸ πείραμα τῶν « τριῶν ἐντίμων πρωτορίων » τῆς Ροχδάλης. 'Η Ροχδάλη ἦταν ἔνα μικρὸ ὀγγυλικὸ κέντρο ὑφαντουργῶν. Τὸ 1844 πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς βρέθηκαν σὲ μεγάλη δυστυχία ἔνεκα τῆς κρίσεως τῆς βιομηχανίας τους. Πολλοὶ ἀλλοὶ ἔπασχαν ἀπὸ ἀνεργία, πεῖνα καὶ ἀθλιότητα. Τότε μιὰ δόμαδα 28 ὑφαντουργῶν σκέφτηκαν νὰ ἴδρυσουν τὸν πρῶτο καταναλωτικὸ συνεταιρισμό, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουν καλύτερα τὶς οἰκονομίες τους. Ἔτσι ἀνοιξαν ἔνα μικρὸ πρατήριο τροφίμων μὲ πολὺ φτηνὲς τιμές. 'Η ἐπιτυχία τους ἦταν θριαμβευτική. 'Ενῶ στὴν ἀρχὴ τοὺς περιγελοῦσαν ὄλοι ὡς μεγάλους φαντασιοκόπους, οἱ 28 αὐτοὶ ὑφαντουργοὶ πέρασαν στὴν ἱστορία μὲ τὸ ὄνομα « Οἱ ἔντιμοι πρωτοπόροι ».

Τὴν ἕδια ἐποχὴν στὴ Γερμανία ὁ δήμαρχος μιᾶς μικρῆς γεωργικῆς περιοχῆς, ὁ Ραϊφάϊζεν, ἴδρυσε τὶς γεωργικὲς « ἐνώσεις αὐτοριθμοῦ »· Μὲ αὐτὲς πέτυχαν οἱ γεωργοὶ νὰ ἔξοφλήσουν τὰ χρέα τους, νὰ ἀγοράσουν ἀπὸ κοινοῦ ζῶα, σπόρο, κοπριά, ἔργαλεῖα, μηχανὲς κλπ. καὶ νὰ πουλήσουν σὲ καλές τιμὲς τὰ προϊόντα τους. Καὶ ἡ ἐπιτυχία τους ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε νὰ ἴδρυνται κάθε μέρα καὶ νέες « ἔνώσεις Ραϊφάϊζεν ».

« Ο, τι πέτυχε ὁ Ραϊφάϊζεν στὴ γεωργία, τὸ ἕδιο ἔκανε ὁ δικαστὴς Χιούλτσε στὴ βιοτεχνία. 'Ιδωυσε τὶς « ἐνώσεις πρωτωνύμιας »

γιά τὴν ἀπὸ κοινοῦ χοντρικὴ ὁγορὰ ὑλικῶν καὶ ἐργαλείων καὶ τὶς «ἐν ὧσεις προκαταβολῶν» γιά τὸ δανεισμὸ μικρῶν κεφαλαίων μὲ πολὺ φτηνὸ τόκο.

Οἱ ἐργάτες δὲν ἄργησαν πολὺ νὰ μιμηθοῦν τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς τεχνίτες. Γιὰ νὰ καλυτερέψουν τοὺς μικρούς των μισθούς Ἰδρυσαν συνεταιρισμούς μὲ τὸ σκοπὸ νὰ ὁγοράζουν καὶ νὰ πουλοῦν τὰ διάφορα εἴδη τῆς

Oἱ ἐργάτες ὁργανώνται

καθημερινῆς ζωῆς, ψωμί, ζυμαρικά, σαποῦνι, παπούτσια, φορέματα κλπ. σὲ χαμηλὲς τιμές.

‘Η ἵδεα τῶν συνεταιρισμῶν διαδόθηκε ἔπειτα σὰν ἀστραπὴ σὲ ὅλες τὶς χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

β) Μορφὲς τῶν συνεταιρισμῶν.

Ἐτοι σήμερα γνωρίζομε τὶς ἔξῆς μορφές τῶν συνεταιρισμῶν :

Τοὺς πιστωτικοὺς συνεταιρισμούς.

(Λαϊκὲς τράπεζες, ταχυδρομικὸ Ταμιευτήριο, ταμεῖο παρακαταθηκῶν καὶ δανείων κλπ.). Οἱ συνεταιρισμοὶ αὐτοὶ προμηθεύουν κεφάλαια στὰ ἀτομα, ποὺ θέλουν νὰ οἰκοδομήσουν ἢ στοὺς τεχνίτες καὶ μικρούς ἐπιχειρηματίες γιά νὰ καλυτερέψουν τὴν ἐπιχείρησή τους.

Τοὺς παραγωγικοὺς συνεταιρισμούς.

Αὐτοὶ εἶναι πολὺ γνωστοὶ καὶ φέρουν διάφορα ὀνόματα, ὅπως εἶναι οἱ οἰνοποιητικοί, γαλακτοκομικοί, ἐλασιουργικοί, κτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί κλπ. Οἱ συνεταιρισμοὶ αὐτοὶ ἰδρύονται, γιατὶ οἱ μικροὶ γεωργοὶ δὲν μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ προϊόντα τους μόνοι. Καὶ ἀν ἀκόμη κατασκευάζουν ἀπὸ τὸ γάλα π.χ. λίγο βούτυρο ἢ τυρὶ στὸ σπίτι γιὰ τὴ δικῇ τους χρήση ἢ γιὰ νὰ τὸ μεταφέρουν στὴ γειτονικὴ πόλη δὲν εἶναι εὔκολο νὰ κατασκευάσουν μὲ ἐπιστημονικὸ τρόπο καὶ σὲ μεγάλη ποσότητα βούτυρα, πακεταρισμένα, σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς ὑγιεινῆς, ἢ τυριὰ ποὺ νὰ ἀντέχουν στὶς μεταφορές. Οἱ συνεταιρισμοὶ ὅμως ἔξασφαλίζουν τὴ συλλογὴ καὶ τὴ μεταφορὰ τοῦ γάλακτος στὸ ἔργοστάσιο καὶ τὴ διάθεσή του

σὲ μεγάλες ποσότητες. "Άλλοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν παραγωγὴν λαδιοῦ καὶ ἐλιᾶς ἐκλεκτῆς ποιότητος, χυμῶν λεμονιῶν, πορτοκαλιῶν, μήλων καὶ ἄλλων φρούτων, τὴν κονσερβοποίησην λαχανικῶν (τομάτα, φασόλια, μπάμιες).

Τοὺς καταγαλωτικοὺς συνεταιρισμούς.

Σκοπὸς τῶν συνεταιρισμῶν αὐτῶν εἰναι νὰ ἀγοράζουν χοντρικὰ τὰ εἶδη τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ νὰ τὰ διαθέτουν στὰ μέλη τους σὲ τιμὲς χαμηλότερες. Τὰ εἶδη ποὺ πουλοῦν, ἀλλοτε μὲν εἰναι μόνο τρόφιμα, καὶ ἄλλα ἀντικείμενα παντοπωλείου, ἀλλοτε δὲ συνδυάζουν καὶ εἶδη ἀρτοποιείου, κρεοπωλείου, οἰκοκυρικῆς, ἴματισμοῦ κλπ.

Τοὺς οἰκοδομικοὺς συνεταιρισμούς.

Μὲ τὴν Ἰδρυση τῶν συνεταιρισμῶν αὐτῶν μποροῦν πιολοὶ ποὺ θέλουν νὰ οἰκοδομήσουν, νὰ ἐπιτύχουν πολὺ φτηνότερες τιμὲς καὶ νὰ ἀποκτήσουν εὔκολότερα κατοικία.

"Ολοὶ αὐτοὶ οἱ συνεταιρισμοί, ὅπως κι' ἀν λέγωνται, καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ δὲν ἀναφέραμε, δὲν ἔχουν τὸν σκοπὸν νὰ κερδίσουν, ἀλλὰ νὰ δημιουργήσουν στὰ μέλη τους μίαν οἰκονομικὴ εύκολία. Βασικὴ ἀρχὴ τῶν συνεταιρισμῶν εἰναι «Ο καθένας γιὰ ὅλους καὶ ὅλοι γιὰ τὸν καθένα».

γ) Οἱ συνεταιρισμοὶ στὴν Ἑλλάδα.

Στὴν Ἑλλάδα συναντοῦμε πλήρη πρότυπα συνεταιρισμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰώνα, ὅπως εἰναι οἱ συνεταιρισμοὶ τῶν Ἀμπελακίων, οἱ ναυτικοὶ συνεταιρισμοὶ τῶν νησιῶν τοῦ Αιγαίου, τῶν Μαντειοχωρίων τῆς Χαλκιδικῆς κ.ἄ. Ἡ συστηματικὴ ὅμως συνεταιριστικὴ κίνηση ἀναπτύσσεται ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 1914. "Υστερα ἀπὸ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν τοῦ 1922 καὶ τὴν ἐγκατάστασην ἐκαποντάδων χιλιάδων προσφύγων στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ἰδρύθηκαν ἀρκετοὶ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ οἱ ὅποιοι ἔνωθηκαν ἀργότερα σὲ «ένωσεις γεωργικῶν συνεταιρισμῶν». Ολες αὗτες οἱ ἔνωσεις πάλι εἰδαν ἀπὸ ἐνωρίς ἀκόμη, διτὶ γιὰ τὴν μελέτην καὶ τὴν λύσην τῶν προβλημάτων, ποὺ τοὺς ἀπασχολοῦσαν, ἔπρεπε νὰ συνδεθοῦν δργανικά μεταξύ τους καὶ νὰ ἰδρυσουν μιὰ Κεντρικὴ Ὁργάνωση ποὺ νὰ ἑκπροσωπῇ τὰ συμφέροντα δλων τῶν γεωργῶν τῆς Ἑλλάδος.

"Ετοι Ἰδρύθη ἡ «Πανελλήνια Συνομοσπονδία» 'Ἐνώσεων Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν», ποὺ ἑκπροσωπεῖ τὰ συμφέροντα τῶν ἀγροτῶν στὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἔξωτερικὸν καὶ μελετᾷ πάντοτε, πῶς θὰ ἀνυψώσῃ πνευματικὰ καὶ ύλικὰ τὴν ζωὴν τῶν ἀγροτῶν.

"Ενα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἔργα τῆς Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας εἰναι καὶ ἡ Ἰδρυση τὸ 1949 τῆς 'Υπηρεσίας συνεταιριστικῆς ἐκ-

πατερισμών και νά διαδώσῃ τήν ώραία συνεταιριστική ίδεα. 'Η ύπηρεσία αύτή έχει δημιουργήσει μεγάλη κίνηση γιά τήν ίδρυση σχολικῶν συνεταιρισμών και είδικά καλογραμμένα βιβλία.

Συνεταιριστική κίνηση στὴν Ἑλλάδα.

'Η σημερινή κατάσταση τῶν συνεταιρισμῶν τῆς Ἑλλάδος, σύμφωνα μὲ τοὺς ἔξακριβωμένους ἀριθμοὺς τῆς Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας, είναι ἡ ἔξης στὸ τέλος τοῦ 1958 :

Συνεταιρισμοὶ σὲ ὅλη τῇ χώρᾳ 7.217. Ἀπὸ αὐτούς :

1) Πιστωτικοὶ	4477
2) Προμηθευτικοὶ	30
3) Καταναλωτικοὶ	536
4) Παραγωγικοὶ	1859
5) Διάφοροι	315
6) Ἐνώσεις γεωργικῶν συνεταιρισμῶν 125, Κεντρικὲς ἐνώσεις 5.	

E P Γ A Σ I E S

1. Ἀνάφετε : ποιό σκοπὸν ἔξυπηρετοῦν οἱ συνεταιρισμοὶ ;
2. Περίγραψε γνωστοὺς σου συνεταιρισμούς.
3. Διηγήσον, πῶς γεννήθηκαν οἱ πρῶτοι συνεταιρισμοὶ ;
4. Διάκριτε τοὺς παραγωγικοὺς καὶ τοὺς καταναλωτικοὺς συνεταιρισμούς.

9. ΕΡΓΑΣΙΑ

α) Πῶς ήταν ἡ κατάσταση ἀλλοτε.

Πρίν ἀπὸ 150 χρόνια ἡ μηχανὴ ἄρχισε νὰ κυριαρχῇ σὲ ὅλες τὶς χῶρες. Στὴν Ἀγγλία καὶ Γερμανίᾳ ύψωθηκαν πολυσάριθμα ἐργοστάσια. Μὲ τὴν ἔφεύρεση καὶ τὴ μεγάλῃ χρησιμοποίηση τῆς μηχανῆς οἱ ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων ἔπεσαν σὲ ἀφάνταστη δυστυχία. Μερικὰ παραδείγματα δείχνουν τὸν βαθὺ τῆς συμφορᾶς ποὺ τοὺς βρῆκε:

1. Οἱ χρόνοι τῆς ἐργασίας ἔφτανε κανονικὰ 14, 16 καὶ 18 ὥρες τὴν ἡμέρα. Πολλοὶ ἐργοστασιάρχες ὑποχρέωναν τοὺς ἐργάτες τους νὰ ἐργάζωνται 30–40 ὥρες μὲ λίγες μόνον ὥρες ὑπνοῦ.

2. Οἱ ἐργάτες συνήθωσαν μόλις ἔβρισκαν καιρὸν νὰ φᾶνε. Τὸ μικρὸ ἀγόρι ἔφερνε στὸν πατέρα του ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ φᾶν σὲ μιὰ τενεκεδένια γαβάθα στὸ ἐργοστάσιο. Οἱ πατέρες κρεμοῦσε τὴ γαβάθα στὸ λαιμό του καὶ κατάπινε βιαστικὰ τὸ φᾶν τὴν ὥρα τῆς ἐργασίας.

3. Στὰ ἀνθρακωρυχεῖα καὶ στὰ μεταλλεῖα τῆς Ἀγγλίας ἐργάζονταν παιδιά 3, 5 καὶ 7 ἑτῶν.

Λολοφονικὴ ἐργασία τῶν παιδιῶν

4. Τὸ μεροκάματο τῶν ἐργατῶν κανόνιζε μόνος του ὁ ἐργοδότης. *Ἀν τὸ ἐργοστάσιο δέν εἶχε πολλὴ ἐργασία τὸ μεροκάματο κατέβαινε ἀμέσως.

5. Πολλοὶ ἐργοστασιάρχες ἐκτὸς τοῦ ἐργοστασίου διατηροῦσαν κι' ἐνα μαγαζί, ὃπου ήταν ὑποχρεωμένος νὰ ψωνίζῃ ὁ ἐργάτης, κι' ἀν ἀκόμη τὰ πράγματα ἔκεī ήταν ἀκριβώτερα καὶ χειρότερα ἀπὸ δπούδήποτε ἀλλού.

6. "Οταν οι έργατες γίνονταν 40 χρονῶν, φαίνονταν πιά πολὺ γέροι. Τότε τους ἀπόλυταν ἀπό τὴν ἐργασία καὶ κανένας πιά δὲν τοὺς ξαναδιώριζε. Δὲν ἔπαιρναν ἐπίσης καμιὰ σύνταξη γήρωτος.

7. "Αν στὸ ἐργοστάσιο συνέβαινε κανένα ἀτύχημα, τότε ὁ ἐργοστασιάρχης πλήρωνε τὸν γιατρό. Δὲν ὑπῆρχε ἐπίσης κανένας κανονισμὸς ποὺ νὰ δρίζῃ τὸ πῶς θὰ ζούσε ἀργότερα ὁ ἄνθρωπος, ἢν τὸ ἀτύχημα τὸν ἔκανε ἀνάπτηρο καὶ ἀνίκανο γιὰ δουλειά.

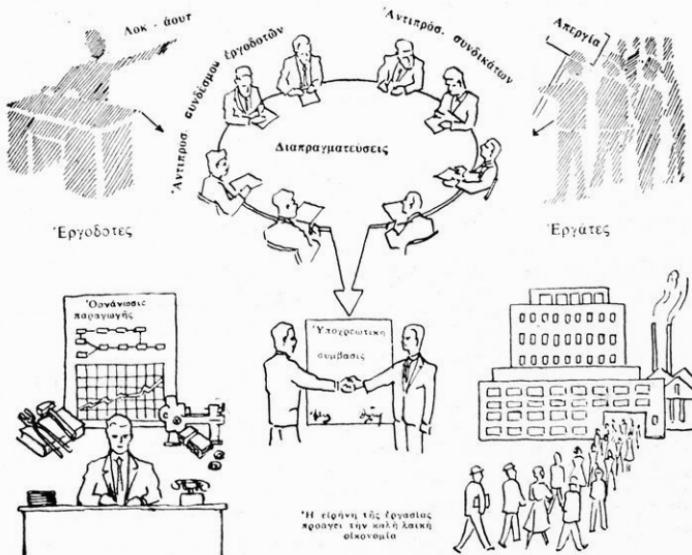
Πολλοί ἀπὸ σᾶς θὰ ρωτήσετε: «Γιατί ὁ ἐργάτης τὰ ἀνεχόταν αὐτὰ ὅλα; γιατὶ δεχόταν νὰ ἐργάζεται μὲ τέτοιους ὄρους;» Τότε ὁ ἐργάτης ἥταν ὑποχρεωμένος νὰ τὰ δέχεται ὅλα, ἢν δὲν ἤθελε νὰ μένη χωρὶς ψωμί. "Αν ὁ ἔνας δὲν ἤθελε νὰ δουλέψῃ, ὑπῆρχαν ἀμέσως ὄλλοι, ποὺ ἔπαιρναν τὴν θέση του.

β) Πῶς εἶναι σήμερα ἡ κατάσταση.

nai

Σήμερα τὰ συνδικάτα διαπραγματεύονται μὲ τοὺς ἐργοδότες.

«Αὔτο, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ὁ ἔνας, μπορεῖ νὰ τὸ ἐπιτύχωμε ὅλοι μαζὶ ἐνωμένοι. "Οταν κανένας ἀπὸ μᾶς δὲν ἐργάζεται μὲ τέτοιους κακοὺς ὄρους, τότε οἱ ἐργοδότες θὰ ὑποχωρήσουν". »Ετσι σκέφτηκαν καὶ εἶπαν οἱ ἐργάτες.

Τὸ ἔτος 1825 οἱ Ἀγγλοι ἐργάτες ἐνώθηκαν σὲ σωματεῖα, τὰ λεγόμενα συνδικᾶτα. Τὸ 1848 οἱ τυπογράφοι καὶ οἱ καπνεργάτες τῆς Γερμανίας ἰδρυσαν τὰ δικά τους συνδικᾶτα. Οἱ κυβερνήσεις φυσικὰ ἀπαγόρευαν τὴ συνένωση τῶν ἐργατῶν. Ἀλλ' οἱ ἀπαγορεύσεις παραβιάζονταν ἀπὸ τὴ δύναμη τῶν πραγμάτων καὶ τῇ δύναμῃ τῶν ἐργατῶν, ποὺ μεγάλων κάθε μέρα. Ἐτοι σήμερα στὰ μεγάλα βιομηχανικὰ κράτη, 'Ηνωμένες Πολιτεῖες, Ἀγγλία, Γερμανία, Γαλλία, Βέλγιο, Ἰταλία κ.ἄ. οἱ συνομοσπονδίες καὶ τὰ μεγάλα συνδικᾶτα τῶν ἐργατῶν ἀριθμοῦν πολλὰ ἑκατομμύρια μέλη καὶ ἀναγνωρίζονται ἐπίσημα ἀπὸ τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους.

Ἡ συνδικαλιστικὴ αὐτὴ κίνηση τῶν ἐργατῶν ἔχει ἀπλωθῆ σήμερα σὲ ὅλο τὸν κόσμο καὶ στὴν Ἑλλάδα. Οἱ διάφοροι ἐργαζόμενοι στοὺς κλάδους τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἔχουν συνασπισθῆ σὲ μιὰ γενικὴ συνομοσπονδία ἐργατῶν Ἑλλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.) ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μέλος τῆς Διεθνοῦς Συνδικαλιστικῆς Συνομοσπονδίας.

Στὸ ἔξης οἱ μισθοὶ καὶ γενικὰ οἱ ὄροι τῆς ἐργασίας δὲν καθορίζονται μόνον ἀπὸ τοὺς ἐργοδότες, ὀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς διαπραγματεύσεις τῶν ἐνώσεων τῶν ἐργατῶν μὲ τοὺς συνδέσμους τῶν ἐργοδοτῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων οὕτων γράφεται καὶ ὑπογράφεται καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ὡς σύμβαση ἐργασίας. Ὁταν δὲν μποροῦν νὰ κανούσουν τὴ διαφορά τους, τότε καταφεύγουν στὴ διατήτη σίας. Οἱ διαιτητές προβλέπονται ἀπὸ τὶς σύλλογικὲς συμβάσεις καὶ οἱ ἀποφάσεις τους εἶναι ὑποχρεωτικές.

γ) Ἀπαιτήσεις συνδικάτων.

Οἱ σπουδαιότερες ἀπαιτήσεις τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων εἰναι :

1. Ἰσος μισθὸς γιὰ ἵστη ἐργασία.
2. Πλήρης προστασία ἐναντίον τῆς ἀκυρώσεως ἡ καταγγελίας τῆς συμβάσεως τῆς ἐργασίας.
3. Σύμφωνη γνώμη τῶν ἐργατῶν σὲ ὅλα τὰ προσωπικά, οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα τῆς ἐργασίας.
4. Ὕποβιθασμὸς τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας χωρὶς ἐλάττωση τοῦ πραγματικοῦ μισθοῦ (40 ὥρες τὴν ἐβδομάδα), μὲ ίδιαίτερη πληρωμὴ τῶν ὑπερωριῶν ἀπὸ 40 σὲ 48 καὶ ἀπὸ 48 σὲ 60 ὥρες.
5. Ἐπαρκής πρόνοια γιὰ ὅλους τοὺς ἀνίκανους νὰ ἐργαστοῦν καὶ τοὺς ἀνέργους.
6. Ἐβδομαδιαία ἀνάπταυση : 24 ὥρες συνεχῶς καὶ, ἐν εἴναι δυνατόν, μιὰ Κυριακή.
7. Ἐργασία τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν : (καθορίζεται λεπτομερῶς ἡ φύση, ὁ τόπος καὶ ἡ στιγμὴ τῶν ἀπαγορευμένων ἐργασιῶν).

8. Ασφάλεια και ύγιεινή τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου: (καθαριότης, φωτισμός, θέρμανση τῶν χώρων τῆς ἐργασίας, ιατρική και νοσοκομειακή περιθωλψη στίς μεγάλες ἐπιχειρήσεις).

9. Πληρωμένες ἀδειες: γιὰ κάθε ἐργάτη, ποὺ ἐργάζεται χωρὶς διακοπὴ στὸν ἴδιο ἐργοδότη τέσσερις μῆνες. Ἡ διάρκεια τῆς ἀδειας εἶναι μιὰ ἡμέρα τὸν κάθε μῆνα ἐργασίας. Συμπληρωματικὲς ἡμέρες παραχωροῦνται ἀνάλογα μὲ τὴν ἀρχαιότητα τοῦ μισθωτοῦ μέσα στὴν ἐπιχείρηση. Οἱ ἐργάτες, οἱ κάτω τῶν 21 ἔτῶν ἔχουν δικαίωμα μεγαλύτερης ἀδειας ἀπὸ τοὺς ἐνήλικους.

Τὸ σπουδαιότερον ὅπλο τῶν συνδικάτων γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν ἀπαιτήσεών τους εἶναι ἡ ἀπειδὴ ὁμως ἡ πολυήμερη ἀπεργία: προξενεῖ μεγάλη ἀναταραχὴ στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς χώρας καὶ ἐπιφέρει συχνὰ τὴν δυστυχία στὴν οἰκογένεια τοῦ ἐργαζόμενου, ζητοῦν νὰ τὴν ἀποφύγουν μὲ διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν, μὲ τὴ συμφιλίωση καὶ τὴ μεσολάβηση, ποὺ προβλέπεται ἀπὸ τὶς συλλογικὲς συμβάσεις.

*Ελεγχος: Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νομίμων αὐτῶν μέτρων ἐλέγχεται ἀπὸ τὴν 'Ἐπιθεωρητὴς' ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχωνται τὴν ὥρα τῆς ἐργασίας, νύκτα καὶ μέρα, στὰ ἐργοστάσια καὶ θεωροῦνται ὡς ἀξιωματικοὶ τῆς δικαστικῆς ἔξουσίας, ἐὰν τοὺς γίνη ἀντίσταση.

δ) Ἐνώσεις ἐργοδοτῶν.

Οἱ ἐργοδότες ἐπίστης γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἀμύνωνται ἐναντίον τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων ἔχουν τὶς δικές τους ὄργανώσεις. Ἔνω τὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικά, τὰ βιοτεχνικά, ἐπαγγελματικὰ καὶ γεωργικὰ ἐπιμελητήρια ἐκπληροῦν πιὸ πολὺ εἰδικοὺς ἐπαγγελματικούς σκοπούς, τὰ συμφέροντα τῶν ἐργοδοτῶν ἀντιπροσωπεύουν πρὸ πάντων.

Οἱ ἐργοδότες συνενοῦνται

οἱ ἐργοδοτικὲς ἔνωσεις καὶ οἱ σύνδεσμοι τῶν βιομηχάνων, ἐμπόρων ἡ ἄλλων ἐπιχειρηματιῶν. Εἶναι αὐτοὶ ποὺ διαπραγματεύονται μὲ τὰ συνδικάτα τῶν ἐργατῶν τὰ ζητήματα τῶν μισθῶν, γιὰ νὰ καταλήξουν στὴ συμφωνία, ποὺ θὰ ύπογράψουν. Ἡ ἀνώτατη ἐνώση τῶν 'Ελ-

λήνων ἐργοδοτῶν ὅλων τῶν οἰκονομικῶν κλάδων εἶναι ἡ «Π α ν ε λ λ ἡ-νια» "Ἐν ω σις τῶν Ἐργοδοτικῶν Σωματείων". Σὲ ζητήμαστα μισθοῦ δίνει μόνο συστάσεις. Ἀντιπροσωπεύει τοὺς ἐπιχειρηματίες ἀπέναντι τῆς κοινῆς γνώμης, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς κυβερνήσεως. Τὰ συμφέροντα τῶν χωρικῶν ἀντιπροσωπεύονται ἀπὸ τὴν Πανελλήνια Συνομοσπονδία Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν.

Τὸ ἰσχυρότερον ὅπλο τῶν ἐργοδοτικῶν ἐνώσεων ἐναντίον τῆς ἀπεργίας τῶν ἐργατῶν εἶναι τὸ γυνωστὸ λόκον τ. Μὲ τὸ μέτρον αὐτὸ ἀπαγορεύουσι στοὺς ἀπεργούς νὰ ἐπαναλάβουν τὶς ἐργασίες τους, γιὰ νὰ τοὺς ἔξαναγκάσουν νὰ ἀποδεχτοῦν τοὺς δικούς των ὄρους. Στὴν ἀπεργία π.χ. τῶν ὑπαλλήλων τῶν τρόλευ τῆς Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρείας Μεταφορῶν, ἡ Ἐταιρεία ἀντέταξε λόκο-ἄστον καὶ ἔκλεισε στὶς ἀποθήκες τὰ τρόλευ. Ἐτσι δῆμος δημιουργήθηκε μεγάλη ἀναταραχὴ στὴν τακτικὴ συγκοινωνία τῶν πολιτῶν καὶ ἡ Κυβέρνηση ἀναγκάστηκε νὰ ἐπιστρατεύσῃ τὸ ἐργατικὸ προσωπικὸ τῆς Ἐταιρείας καὶ νὰ ἐπιτάξῃ τὰ τρόλευ, γιὰ νὰ ἐπαναφέρη τὴν τάξη στὶς συγκοινωνία.

Διασκόπηση : Oi κοινωνίες είναι ἀπαραίτητες.

Ἐγνωρίσαμε πολλές κοινωνίες· ὅλες ἔχουν μεγάλη σημασία γιὰ τὴ συμβίωση τῶν ἀνθρώπων. Γιὰ μᾶς τοὺς "Ελλήνες ἡ λέξη κοινωνία ἔχει ίδιαίτερον ἥχο, καὶ πολλοὶ ἀνθρώποι φρονοῦν, ὅτι ὁ λαός μας ἀποκλίνει πρὸ πάντων νὰ συνενώνεται σὲ κοινωνίες καὶ νὰ δρᾶ μέσα σ' αὐτές.

Τὸν τελευταῖον καιρὸ φαίνεται ὅτι στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔγιναν μερικὲς ἀλλαγές. Μιλοῦμε βέβαια πάρα πολὺ γιὰ τὴν κοινωνία, ἀλλὰ ἡ λέξη ἔχασε πολὺ σὲ λάμψη καὶ σοβαρότητα.

Πολλοὶ ἀνθρώποι στὶς ἡμέρες μας ζητοῦν συντροφιά, ἀλλ' ὅχι κοινωνία! Διαλέγουν τὸ περιβάλλον τους, τὶς συναναστροφές τους καὶ τὴν ψυχαγωγία, ποὺ τοὺς ταιριάζει· αὐτοὶ δῆμος δὲν εἶναι συνήθως πρόθυμοι νὰ συνδεθοῦν σὲ κοινωνίες ποὺ τοὺς ἐπιβάλλουν οἰκονομικές, χρονικὲς καὶ ἄλλες θυσίες ἡ ζημιώνουν τὴν ιδιωτική τους ζωή. Μόνον ἐκεῖ, ὅπου μὲ τὴ βοήθεια τῶν κοινωνιῶν μποροῦν νὰ ἐπιτύχουν προσωπικές ὡφέλειες ἡ νὰ διατηρήσουν τὰ συμφέροντά τους, πολλοὶ σύγχρονοί μας χρησιμοποιοῦν τὶς κοινωνίες, γιὰ νὰ γυρίσουν δῆμος πάλι εύθυς ἀμέσως στὴν παλιά τους θέση καὶ νὰ ζοῦν τὸ ἵδιο. Δὲν πρέπει νὰ μᾶς βάλῃ σὲ σοβαρές σκέψεις, τὸ ὅτι τὸ κοινωνικὸ συναίσθημα τοῦ λαοῦ μας, δῶσεν πάει καὶ κλονίζεται κατὰ τόπους;

"Ολες οἱ μεγάλες ἐπιτυχίες ἔνδος λαοῦ, εἴτε γιὰ τὴν κατασκευὴ σημαντικῶν συγκοινωνιακῶν δρόμων πρόκειται, εἴτε γιὰ τὴν ἀποδεκτήρανση ἐλῶν, εἴτε γιὰ ἄλλα μεγάλα ἔργα, ὅλα αὐτὰ μπόρεσαν νὰ τελειώσουν μόνο μὲ τὴ συνένωση πολλῶν ἀνθρώπων σὲ κοινωνικὴ δημιουργία γιὰ τὸ καλὸ τοῦ συνόλου. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γνώρισμα τῆς ἀληθινῆς κοινωνίας: Νὰ αἰσθά-

νεσσαὶ ὅτι εἴσαι ὑπεύθυνος ἀπέναντι τοῦ ἄλλου καὶ νὰ στέκεσαι κάθε στιγμὴ δίπλα του, χωρὶς συμφέρον σὲ μιὰ πραγματικὴ συνεργασία : Στενή συνεργασία τοῦ σχολείου καὶ τῆς οἰκογένειας, τῆς νεολαίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν φιλανθρωπικῶν ὄργανώσεων, τοῦ συνεταιρισμοῦ, τοῦ συνδικάτου καὶ τοῦ κόμματος.

Μὲ ἐντελῶς ξεχωριστὸ τρόπο ὅμως πρέπει νὰ ἐνεργῇ τὸ γυνήσιο κοινωνικὸ πνεῦμα στὴ μεγαλύτερη ἀνθρώπινη κοινότητα τῶν πολιτῶν, μὲ τὴν ὅποια θέλομε νὰ ἀσχοληθοῦμε στὶς ἐρχόμενες σελίδες.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Τί εἶναι ἔρα συνδικᾶτο ;
2. Πότε καὶ γιὰ ποιούς λόγους ἰδρυθηκαν τὰ συνδικᾶτα ;
3. Σύγκριε τὴν κατάσταση τῶν ἐργατῶν ἄλλοτε καὶ τώρα! τί πλεονεκτήματα πέτυχαν ;
4. Τί φρονεῖς γιὰ τὶς ἀπαιτήσεις τῶν ἐργατῶν ;
5. Ἐξήγησε τὸν δόρον : ἐργάτης, ἐργοδότης, σύμβαση ἐργασίας, διαιτησία, ἀπεργία, λόκο δοντ.
6. Παρακαλούθησε στὶς ἐφημερίδες καὶ στὸ ραδιόφωνο ἀγγελίες γι' αὐτὰ πὰ πράγματα.

10. Η ΚΟΙΝΟΤΗΣ

α) Ή κοινότης είναι ή ιδιαίτερη πατρίδα μας.

"Οποιος μεγαλώνει χωρίς οίκογένεια είναι άξιολύπητος. Δὲν ἔχει σπίτι πουθενά. Κανένα σπίτι ὅμως δὲν στέκεται μοναχό του· ἀνήκει σὲ κάποια κοινότητα. Καὶ ὅπως σὺ δὲν μπορεῖς νὰ ζῆς χωρίς τὴν οίκογένειά σου, ἔτσι καὶ μιὰ οίκογένεια δὲν μπορεῖ νὰ ζῇ χωρίς κοινότητα. 'Η κοινότητα είναι ή ιδιαίτερη πατρίδα. Είναι ή μικρότερη πολιτική κοινωνία, ή μικρότερη πολιτική μονάδα. Οἱ πρόγονοί μας γνώριζαν, πόση σημασία ἔχει γιὰ τὸν καθένα ή ζωὴ μέσα στὴν κοινότητα. Γ' αὐτὸ οἰκοδομούσαν ὡραῖες ἐκκλησίες, ὃπου λάτρευαν ὅλοι μαζὶ τὸν Θεό, ὡραῖα σχολεῖα γιὰ τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν, ὡραῖα δημαρχεῖα καὶ θαυμάσιες ἀγορές.

β) Οι κοινότητες διαφέρουν πολὺ μεταξύ τους.

1961 'Ο ἀριθμὸς τῶν κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος είναι κατὰ τὴν τελευταία ἀπογραφὴ 5756. 'Απὸ αὐτὲς τὶς κοινότητες πολλὲς ἔχουν κατοίκους λιγώτερους ἀπὸ 2.000.

"Άλλες κοινότητες ἔχουν πληθυσμὸ πάνω ἀπὸ 10.000. Οἱ κοινότητες αὐτὲς λέγονται Δῆμοι καὶ ἀνέρχονται σὲ 225. Τέλος λίγες κοινότητες είναι πόλεις μεγάλες μὲ πληθυσμὸ ἄνω τῶν 100 χιλ. κατοίκων. Χωριά κάτω τῶν 500 κατοίκων δὲν λέγονται κοινότητες. "Ολα αὐτὰ τὰ χωριά, οἱ πόλεις καὶ οἱ μεγαλοπόλεις είναι «Κοινότητες». Σ' αὐτὲς κατοικοῦν παντοῦ ἄνθρωποι ποὺ βοηθοῦν ὁ ἔνας τὸν ἄλλο. "Ολες αὐτὲς οἱ κοινότητες α ὑ τ οδιοικοῦνται. "Έχουν δικὴ τους διοίκηση, ποὺ ἐργάζεται γιὰ ὅλους τοὺς πολῖτες καὶ πληρώνεται ἀπ' αὐτούς. Καμιὰ κοινότητα δὲν είναι ὅμοια μὲ τὴν ἄλλη. Στὴ μιὰ κατοικοῦν λίγοι μόνον ἄνθρωποι, σὲ μιὰν ἄλλη πάρα πολλοί. Στὶς ἀγροτικὲς κοινότητες ὑπάρχουν πολλοὶ χωρικοί, ποὺ καλλιεργοῦν τὰ χωράφια τους καὶ βόσκουν τὰ ζῶα τους. Σὲ ἄλλες κοινότητες ὑπάρχει μεγάλη βιομηχανία. 'Εδῶ βρίσκουν ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐργασία. 'Απὸ ἑκεὶ ὅμως, ὃπου δὲν ὑπάρχει βιομηχανία, πολλοὶ ὑποχρεώνονται νὰ ταξιδέψουν σὲ ἄλλα μέρη γιὰ ἐργασία. Πολλὲς πόλεις είναι τόσο μεγάλες ποὺ χρειάζονται τράμ καὶ λεωφορεῖα· σὲ ἄλλες κοινότητες μπορεῖ κανεὶς νὰ πάῃ πεζὸς παντοῦ. Οἱ μεγάλες πόλεις ἔχουν δικὰ τους νοσοκομεῖα, ἐνῶ οἱ μικρότερες συντηροῦν ἓνα κοινὸ νοσοκομεῖο.

Οι μικρές κοινότητες χρειάζονται μιά μικρή κοινοτική διοίκηση, που άποτελείται συχνά από δυό-τρεις ανθρώπους: αύτοί συνήθως μπορούν να έχασκούν και άλλο έπαγγελμα. Οι πόλεις όμως χρειάζονται πολλούς ανθρώπους γιά την διοικητική έργασία. Στις μεγαλοπόλεις ύπαρχουν τόσο πολλές κοινοτικές υπηρεσίες, που δὲν είναι εύκολο νὰ τὶς ξέρωμε όλες.

"Όταν σκεφτῆς όλα αὐτά, τότε θὰ καταλάβης, τι δὲν μποροῦμε στὸ βιβλίο αὐτὸν νὰ ποῦμε πολλὰ πράγματα γιά τὴ δική σου κοινότητα.

γ) Η κοινότης φροντίζει γιὰ τὰ μέλη της.

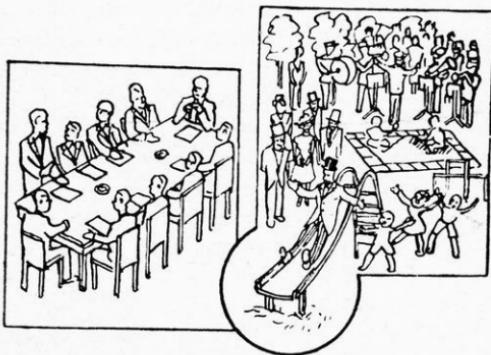
Οι κάτοικοι τῆς κοινότητος πληρώνουν φόρους γι' αὐτήν. Μὲ τὸ δίκιο τους λοιπὸν περιμένουν νὰ κάμη καὶ ἡ κοινότης κάτι γι' αὐτούς. Οἱ ανθρώποι ἔχουν πολλῶν λογιῶν ἀνάγκες, που δὲν μπορεῖ νὰ τὶς ίκανοποιήσῃ τὸ κάθε ἄτομο μόνο του. Οὔτε μιὰ οἰκογένεια μπορεῖ νὰ κατασκευάσῃ ἔνα ύδραγωγείο, ἔνα σχολεῖο, νὰ ὅργανωσῃ ἔνα νοσοκομεῖο καὶ νὰ πληρώνῃ τους γιατρούς καὶ νοσοκόμους. Αὐτὸν όμως, που δὲν μπορεῖ νὰ κάμη μία οἰκογένεια μόνη, τὸ κάνουν όλες οἱ οἰκογένειες, που κατοικοῦν στὴν ἴδια κοινότητα.

"Ετοι ή κοινότης φροντίζει:

Γιά τή συγκοινωνία: Κατασκευάζει και συντηρεῖ τους ποικιλούς δρόμους και τους υπονόμους. Σὲ πολλές πόλεις υπάρχουν γραφμές τράμ και λεωφορείων, που άνηκουν στήν κοινότητα.

Γιά τήν ύγεια τῶν κατοίκων: Σήμερα υπάρχει παντού σχεδόν ένα ύδραγωγείο ή μιά δεξαμενή που κατασκεύασε και συντηρεῖ ή κοινότης. Πολλές κοινότητες υποχρεούνται νά μεταφέρουν τό νερό, που χρειάζονται από πολὺ μακριά. Οι μεγάλες κοινότητες έπισης πρέπει νά άποχετεύουν τά άκαθαρτά νερά και νά άποκομίζουν τά σκουπίδια, νά συντηρούν νεκροταφεία, σφαγεία, λαχαναγορά, ιατρεία και τέλος άλλες πόλεις έχουν και συντηρούν κολυμβητήρια, λουτρά, γυμναστήρια, άθλητικά γήπεδα, κέντρα νεότητος, γηροκομεία, νεκροταφεία κ.ἄ.

Τὸ Δημοτ. Συμβούλιο
ἀποφασίζει τὴν πίστωση

Ο Λίμανος ἐγκανιάζει
τὸ κέντρο παιδικῆς χαρᾶς

Γιά τή γενική μόρφωση και ψυχαγωγία τής νεολαίας: Οι κοινότητες κατασκευάζουν, μὲ τή συνδρομή του κράτους είτε και μόνες, σχολικά κτίρια, γιά τά παιδιά του λαού, τά Δημοτικά σχολεῖα, τά τροφοδοτούν μὲ τά άπαραιτήτα δργανα και μέσα τής έργασίας και τά συντηρούν. Πολλές κοινότητες πληρώνουν και ένα συμπληρωματικό έπιδομα στούς δασκάλους. Στίς μεγάλες πόλεις λειτουργούν δημοτικές βιβλιοθήκες, θέατρα, φιλαρμονική μουσική, μορφωτικός κινηματογράφος γιά τήν έπιμόρφωση τῶν ἐνηλίκων, πινακοθήκη, δημοτική χορωδία.

Γιά τήν καθαριότητα και ώραιότητα: Γιά τήν καθαριότητα και ώραιότητα μιᾶς κοινότητος πρέπει νά ένδιαφέρωνται πρό-

πάντων μόνοι τους οί κάτοικοι. "Οταν κάθε πολίτης σκουπίζη τήν αύλή, τὸ πεζοδρόμιο καὶ τὸν δρόμο του, διατηρῇ σὲ καλὴ κατάσταση τὸν περίβολο τοῦ σπιτιοῦ του, ὅταν τοποθετῇ ἄνθη στὰ παράθυρά του, δόλοκληρη ἡ κοινότης παρουσιάζει πολὺ χαρούμενην ἐντύπωσην. Θάπρεπε σεῖς, στὸ σχολεῖο καὶ στὸν περίθολό του νὰ δώσετε πρῶτοι τὸ καλὸ παράδειγμα.

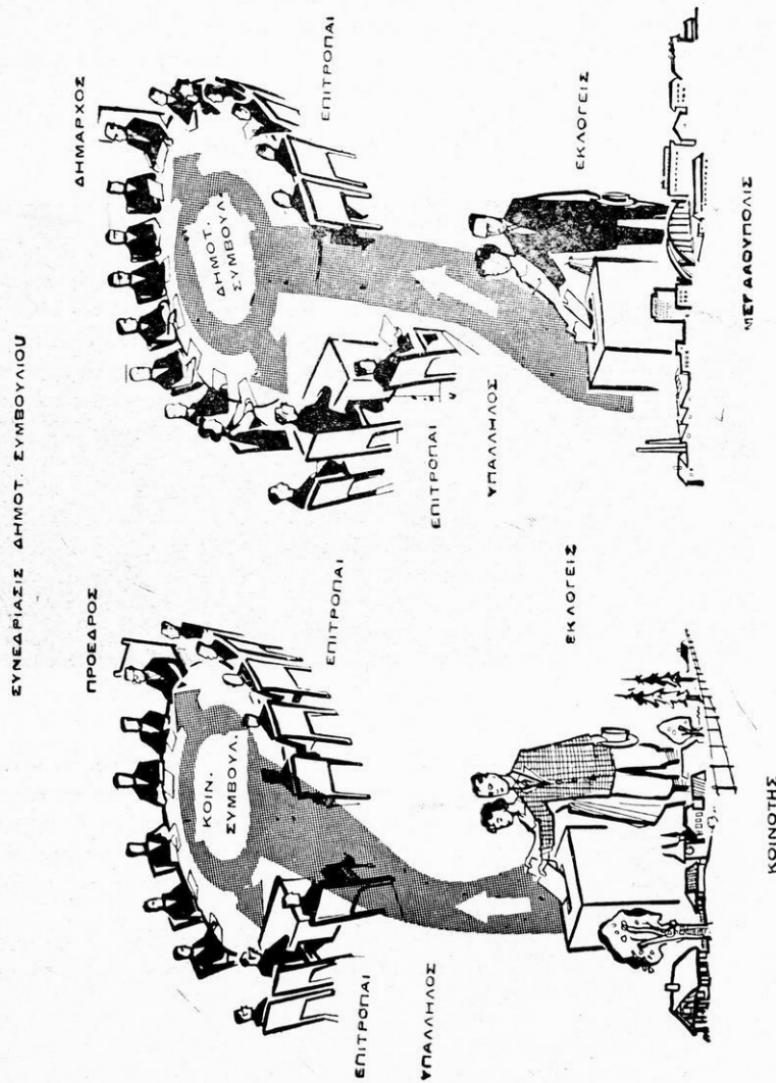
Γιὰ τὴν κοινωνικὴν πρόνοια: ίδρυει καὶ συντηρεῖ παιδικούς σταθμούς, νοσοκομεῖα, κέντρα νεότητος, θρεφοκομεῖα, παιδικά θερινά λουτρά, παιδικές κατασκηνώσεις κλπ.

δ) Ή κοινότης διοικεῖται μόνη της. } *Nal*

"Ολες οι κοινότητες-χωριά, πόλεις καὶ μεγαλοπόλεις διοικοῦνται μόνες, αὐτοδιοικοῦνται. Στὰ μικρὰ χωριά μὲ 25 - 100 ἑνηλίκους μποροῦν οἱ κάτοικοι, ἀνάλογα μὲ τὶς περιστάσεις, νὰ συγκαλοῦνται πότε - πότε γιὰ νὰ συσκεφθοῦν καὶ ἀποφασίσουν γιὰ σπουδαῖα ζητήματα τοῦ τόπου: γιὰ τὴν ἐκκλησία, γιὰ τὸ σχολεῖο, γιὰ δρόμους κλπ. Στὶς μεγαλύτερες δῆμως κοινότητες αὐτὸς εἶναι ἀδύνατο. Σκεφθῆτε τὶ θάλεγαν οἱ γονεῖς σας καὶ δλοι οἱ ἄλλοι πολῖτες, ἀν τοὺς καλοῦνται δυὸς - τρεῖς φορὲς τὴν ἔθδομάδα στὸ Δημαρχεῖο γιὰ νὰ συζητήσουν μαζὶ τους τὰ διάφορα ζητήματα τῆς Κοινότητος! Ποῦ μποροῦσε νὰ ὅρθῃ μιὰ τόσο μεγάλη αἰθουσα ποὺ νὰ χωρῇ 10 ή 50 ή 100 χιλιάδες ἄτομα; "Ἐπειτα, ποῦ θὰ ἀφηναν δλοι αὐτοὶ τὴν ἐργασία τῆς ἡμέρας; Γ' αὐτὸς ἔδω οἱ ἄντρες καὶ οἱ γυναῖκες ἐκλέγουν ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης τους, τοὺς κοινοτικούς ή δημοτικούς συμβούλους, γιὰ νὰ τοὺς ἀντιπροσωπεύσουν. Ή θητεία τῶν συμβούλων διαρκεῖ τέσσαρα χρόνια. Ή ἐκλογὴ γίνεται μὲ μυστικὴ ψηφοφορία. Τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου ἔχουν μόνον οἱ μόνιμοι κάτοικοι, ποὺ εἶναι γραμμένοι στὴν κοινότητα καὶ ἔχουν ἡλικία 21 ἔτῶν. Δικαίωμα ἐπίσης νὰ θάλουν ὑποψηφίοτητα συμβούλου ἔχουν μόνον οἱ πολῖτες ποὺ συμπλήρωσαν τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας. Τὸ ἀξίωμα τοῦ συμβούλου εἶναι τιμητικό καὶ ἐπομένως ἀμισθός. Τὸ συμβούλιο τοῦτο συστεταὶ καὶ ἀποφασίζει τὰ ζητήματα τῆς κοινότητος. Οἱ ἀριθμός τῶν συμβούλων δὲν εἶναι δὶς ιδιος σὲ δλεῖς τὶς κοινότητες. Οἱ μεγαλύτερες κοινότητες ποὺ λέγονται Δῆμοι, ἐκλέγουν περισσότερους ἀπὸ τὶς μικρότερες. Ο κατώτερος ἀριθμὸς τῶν συμβούλων εἶναι 5 καὶ δὲ μεγαλύτερος 31. 'Ιδιαίτερες Επιτροποὶ πετεῖ τοῦ συμβουλίου (π.χ. ἡ διοικητικὴ ἐπιτροπή, ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπή, ἡ σχολικὴ ἐπιτροπή) ἔξετάζουν καὶ προετοιμάζουν λεπτομερῶς δλα τὰ ζητήματα, ποὺ θὰ συζητηθοῦν στὴν δλομέλεια τοῦ συμβουλίου. Απὸ τὶς ἐπιτροπὲς αὐτές ἡ σπουδαιότερη εἶναι ἡ Δημαρχιακὴ Επιτροπή.

"Η Δημαρχιακὴ Επιτροπὴ ἐκλέγεται μὲ μυστικὴ ψηφοφορία γιὰ ἔνα χρόνο καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία ὁγκά πέντε μέλη, ἀναλόγως τοῦ

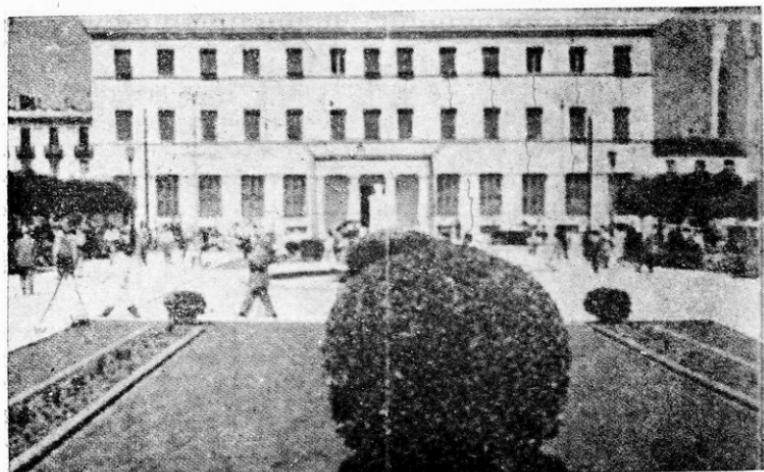
Δήμου. Ή ἐπιτροπή αύτή συνεδριάζει υπό τὴν προεδρία τοῦ Δημάρχου καὶ ἀσχολεῖται πρὸ πάντων μὲ τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα.

ε) 'Ο Δήμαρχος.

Έκλεγεται άπό τὰ μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἢ ἀπ' εύθειας ἀπὸ τὸν λαὸ τῆς πόλεως, τοὺς δημότες. 'Ο Δήμαρχος εἶναι ὁ πρῶτος πολίτης τῆς πόλεως, ἀντιπροσωπεύει τὸν δῆμο σὲ ὅλα τὰ ζητήματα καὶ τὸν διοικεῖ μὲ τὴ συμπαράσταση ἢ καὶ τὸν ἔλεγχο τοῦ συμβουλίου.

"Εργο τοῦ Δημάρχου εἶναι νὰ φροντίζῃ γιὰ τὴν ἑκπλήρωση ὅλων τῶν σκοπῶν τοῦ δήμου, ὅπως τοὺς ἀναφέραμε λεπτομερῶς παραπάνω.

Δημαρχεῖο Αθηνῶν

Γιὰ νὰ μπορῇ δμως ὁ Δήμαρχος νὰ ἔκτελῃ τὰ μεγάλα καὶ δύσκολα καθήκοντά του πρέπει νὰ ἔχῃ πολλὲς ἀρετές. Καὶ πρώτη καὶ κυρία ἀρετὴ τοῦ Δημάρχου εἶναι ἡ ἀπέραντη ἀγάπη πρὸς τὴν πόλη, ποὺ διοικεῖ. "Οταν πραγματικὰ ἀγαπᾶ τὴν πόλη καὶ εἶναι ἀνθρωπὸς πολιτισμένος καὶ προοδευτικός, τότε θὰ ἀφιερώσῃ ὅλες του τὶς δυνάμεις γιὰ νὰ κάμη ἔργα πολλὰ καὶ ὥραῖα καὶ νὰ ἀνυψώσῃ τὴν πόλη.

"Ἐνα τέτοιο Δήμαρχο φιλόπονο, τίμιο καὶ φιλοπρόοδο ἔχουν ύποχρέωση νὰ τὸν ἀνακαλύψουν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν καὶ νὰ τὸν ψηφίσουν ὅλοι.

στ) Σύνδεσμοι Δήμων καὶ Κοινοτήτων.

Πολλές κοινότητες είναι τόσο φτωχές, ποὺ είναι ἀδύνατο νὰ ἐκτελέσουν μόνες τους ἔργα, ποὺ ξεπερνοῦν τὶς οἰκονομικές τους δυνάμεις. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς δύο ἢ περισσότεροι δῆμοι ἢ κοινότητες συνδέονται καὶ ἀναλαμβάνουν νὰ ἐκτελέσουν ἀπὸ κοινοῦ ἓνα ἔργο π.χ. ἔνα νοσοκομεῖο, μιὰς γέφυρα, ἔνα ύδραγωγεῖο κλπ.

ζ) Ἀπὸ ποὺ προέρχεται τὸ χρῆμα ποὺ χρειαζεται ἢ κοινότης.

“Ολα τὰ ἔργα, γιὰ τὰ ὅποια φροντίζει μία κοινότης μικρὴ ἢ μεγάλη, ἀπαιτοῦν πολλὰ χρήματα καὶ ἀνθρώπους (ὑπαλλήλους, τεχνίτες καὶ ἐργάτες) ποὺ πρέπει νὰ πλερώνωνται. Χωρὶς χρήματα δὲν μπορεῖ καμιὰ κοινότης νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς σκοποὺς τῆς. Καὶ γεννᾶται τὸ ἑρώτημα : ἀπὸ ποὺ προέρχονται τὰ χρήματα αὐτὰ ; μὲ ἄλλα λόγια, ποιὰ είναι τὰ ἔσοδα τῆς κοινότητος ἢ τοῦ δήμου ; Τὰ σπουδαιότερα ἔσοδα είναι :

Τακτικά :

1. Οἱ τακτικὲς ἐπιχορηγήσεις τοῦ κράτους.
2. Οἱ εἰσπράξεις ἀπὸ τὰ ἐνοίκια δημοτικῶν ἀκινήτων.
3. Οἱ φόροι, ποὺ ἔχει δικαιώμα νὰ ἐπιβάλῃ τὸ δημοτικὸ συμβούλιο, ὅπως είναι : οἱ φόροι τῆς καθαριότητος, τοῦ φωτισμοῦ, τῆς σταθμεύσεως αὐτοκινήτων I.X., τῆς καθαριότητος τῶν τροχοφόρων, τῶν ἐμπορευμάτων, ποὺ εἰσάγονται ἀπὸ τὸ ἔσωτερικό, οἱ φόροι τῶν διαφημίσεων, τῶν πεζοδρομίων καὶ πλατειῶν.
4. Τὰ διάφορα δικαιώματα, ὅπως είναι : τὸ δικαίωμα ἀπὸ χρήση νεκροταφείων, σφαγείων, λαχαναγορῶν κλπ.

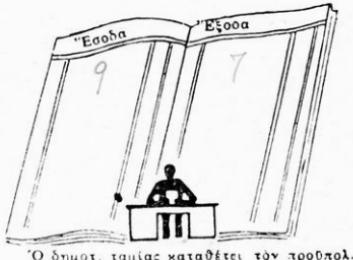
Έκτακτα :

Διάφορες δωρεές, κληροδοτήματα, πρόστιμα ἀπὸ φορολογικὲς παραβάσεις καὶ ἄλλα ἀπρόβλεπτα.

Ο Προϋπολογισμὸς τῆς Κοινότητος :

“Οπως ἀκριβῶς πολλές οἰκογένεις στὴν ἀρχὴ τῆς ἔβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς λογαριάζουν πόσα χρήματα ἔχουν στὴ διάθεσή τους καὶ πόσα μποροῦν νὰ ξοδέψουν, ἔτσι καὶ κάθε κοινότης πρέπει, ἀκόμη πρὶν ἀρχίσῃ τὸ νέο οἰκονομικὸ ἔτος, νὰ λογαριάσῃ πόσα ἔσοδα ἔχει καὶ πόσα ἔξοδα περιμένει νὰ κάμη αὐτὸ τὸ ἔτος. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ δημοτικὸς ταμίας συντάσσει τὸ σχέδιο τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς κοινότητος,

πού πρέπει νὰ είσαχθη στήν οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ καὶ νὰ ἐγκριθῇ ἀπὸ τὸ δημοτικὸ συμβούλιο. Τὸ σχέδιο αὐτὸ ἐκτίθεται συγχρόνως φανερά, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λάθῃ γνώση δέ κάθε πολίτης. Ὁ προϋπολογισμὸς πρέπει νὰ παρουσιάζῃ ἔξισωση τῶν ἑσόδων καὶ τῶν ἑξόδων, δηλ. τὰ ἑσόδα καὶ τὰ ἑξόδα νὰ μὴ παρουσιάζουν διαφορές. Στὸ τέλος τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους δέ ταμιας πρέπει νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἀπολογισμὸ τῶν ἑσόδων καὶ τῶν ἑξόδων. Ἐάν τὰ ἑσόδα καὶ τὰ ἑξόδα συμφωνοῦν, τότε δλα εἶναι ἐν τάξει καὶ τὸ δημοτικὸ συμβούλιο τὸν ἀπαλλάσσει ἀπὸ κάθε εὔθυνη.

Ο δημοτ. ταμιας καταθέτει τὸν προϋπολ.

Ἡ οἰκονομ. ἐπιτροπὴ τὸν συζητεῖ

Το δημοτ. συμβούλιο τὸν ἐγκρίνει

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Τὶ γνωρίζετε γιὰ τὴν ίστορία τῆς κοινότητός σας καὶ τὴν ούγιδεση τοῦ πληθυσμοῦ της;
2. Τὶ λογῆς κοινοτικὰ ἴδούματα ὑπάρχουν στὴν κοινότητά σας;
3. Ἰχνογραφήσετε τὰ δριά της.
4. Πόσοι ἄντες, γυναικες, παιδιὰ ὑπάρχουν στὴν κοινότητά σας;
5. Γιατὶ ἐνδιαφέρουν ὅλους τοὺς κατοίκους οἱ ὑποθέσεις τῆς κοινότητος;
6. Πῶς γίγονται οἱ ἐκλογὲς τοῦ δημάρχου καὶ τῶν δημοτικῶν συμβούλων στὴν κοινότητά σας;

7. Πόσοι είναι οι ἀντιπρόσωποι (σύμβουλοι) τῆς κοινότητός σας ; πόσοι
ἀντρες καὶ πόσες γυναικες ;
8. Ποιούς συμβούλους γνωρίζετε προσωπικά ; Ρωτήσετε τους ποιά
είναι τὰ καθήκοντά τους .
9. Περιγράψετε : Μιὰ ἐπίσκεψη στὸ Δημαρχεῖο.
10. Ἐξαναγρώσετε : Ποιά ποσὰ χρησιμοποιεῖ ἡ κοινότης σας γιὰ τὰ
σχολεῖα : πόσο % τοῦ προϋπολογισμοῦ της ἀποτελοῦν αὐτὰ καὶ πόσα ;
11. Σκεφθῆτε ; Τί θὰ γινόταρ, ἂν ξαφνικὰ ἐπιτάχαιε πιὰ νὰ πληρώνωμε
φόρους στὴν κοινότητα ;

11. Ο ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ

Έλέγαμε παραπάνω ότι οί κοινότητες καὶ cί δῆμοι διοικοῦνται μόνοι τους, αὐτοδιοικοῦνται. Αύτὸς ὅμως δὲν θὰ πή πῶς δὲν ἔχουν νὰ δώσουν λόγο σὲ κανένα. Ἀπεναντίας καὶ τὰ χωριά καὶ οἱ πόλεις δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀνεξάρτητες. Ἐχουν τὴν ἐποπτεία τοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος ἐπιβλέπει:

α) "Αν οἱ κοινότητες ἐκτελοῦν σωστὰ τοὺς νόμους.

β) "Αν διαχειρίζωνται καλὰ τὰ οἰκονομικά τους.

Ο δήμαρχος π.χ. μιᾶς ἐπαρχιακῆς πόλεως κατασκεύαση διάφορα ἔργα καὶ ὑστερα ἔκαμε τὴ σκέψη νὰ κατασκευάσῃ μιὰ γέφυρα μὲ ἔνα δάνειο 2 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ο Νομάρχης ὅμως δὲν ἐπέτρεψε στὸ δήμαρχο νὰ συνάψῃ ἔνα τόσο μεγάλο δάνειο, γιατὶ γιὰ πολλὰ χρόνια θὰ ἐπιβαρύνονταν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ δήμου, ἔως ὅτου ἔξοφλήσῃ τὸ χρέος του. "Ἐνας ἄλλος δήμαρχος καὶ τὸ συμβούλιό του ἀποφεύγουν νὰ ἐπιδιορθώσουν τοὺς χαλασμένους δρόμους γιὰ νὰ μὴ ξοδέψουν χρήματα, ἐνῶ ἔχουν ἀρκετὰ στὸ ταμεῖο τους. Ο Νομάρχης ἔδω ὁφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιδιόρθωση τῶν δρόμων.

Αύτὸς ὅμως ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ κάμη μὲ τὰ δικά της μέσα καὶ μόνη ἡ κάθε κοινότης, π.χ. ἔνα μεγάλο νοσοκομεῖο, γιατὶ στοιχίζει πολλὰ χρήματα, ποὺ ζεπερνοῦν τὶς δυνάμεις της, τὸ κάνουν εὐκολώτερα πολλὲς κοινότητες μαζί, ποὺ συναποτελοῦν τὴν περιοχὴ τοῦ Νομοῦ.

Στὴν Ἑλλάδα ἔχομε 52 νομούς. Ο νομὸς διοικεῖται ἀπὸ τὸν Νομάρχη. Αύτὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς προϊστάμενος τοῦ νομοῦ. Διορίζεται ἀπὸ τὴν κυβέρνηση καὶ εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπός της. Ο Νομάρχης ἐποπτεύει καὶ ἔλέγχει, ὅπως εἴδαμε, τοὺς δήμους καὶ κοινότητες τοῦ νομοῦ, διατηρεῖ τὴ δημοσία τάξη, τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴ δημοσία ύγεια καὶ ἔχετάζει κάθε ζήτημα, ποὺ παρουσιάζεται στὸ νομό του. Γιὰ ὅλα αὐτὰ ὑποβάλλει στὴν κυβέρνηση ἐκθέσεις.

Τὸ νομαρχιακὸ συμβούλιο. Σὲ κάθε νομό, δίπλα στὸ Νομάρχη ὑπάρχει ἔνα νομαρχιακὸ συμβούλιο. Τὸ ἀποτελοῦν ὅλοι οἱ προϊστάμενοι τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ νομοῦ καὶ ἀπλοὶ πολῖτες, ποὺ ἐκλέγουν τὰ δημοτικὰ καὶ κοινοτικὰ συμβούλια τῆς περιοχῆς. Τὸ συμβούλιο αὐτὸ συνεδριάζει ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ νομάρχου καὶ ἀποφασίζει πόσα καὶ ποιὰ ἔργα πρέπει νὰ ἐκτελεστοῦν. Τὰ ἔργα αὐτά, ὅπως εἶναι οἱ διάφοροι δρό-

μοι, αἱθουσες σχολείων, ἔργα ποτιστικά κλπ. κατασκευάζονται ἀπό τὸ νόμαρχιακὸ ταμεῖο.

Γιὰ τοὺς νομούς γενικὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε τὸ ἴδιο, ποὺ εἴπαμε γιὰ τὶς κοινότητες: κανένας νομὸς δὲν μοιάζει μὲ τὸν ἄλλο. Σὲ κάθε νομὸν ἡ πολιτική, οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ εἶναι διαφορετική. Γι' αὐτὸν ἐδῶ δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε παρὰ λίγα πράγματα γιὰ τὸν δικό σου νομό. Πληροφορήσου τὰ ἄλλα μόνος σου!

Οἱ νομοὶ τῶν περιφερειῶν Θράκης καὶ Μακεδονίας ἰδιαίτερα ὑπάγονται σὲ μιὰ Γενικὴ Διοίκηση, ἐπικεφαλῆς τῆς ὁποίας διορίζεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἔνας Γενικὸς Διοικητής μὲ τὸν τίτλο «Ὕπουργός Βορείου Ελλάδος». «Ἐδρα τοῦ Ὕπουργοῦ αὐτοῦ εἶναι ἡ Θεσσαλονίκη.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Σὲ ποὺ νομὸ ἀνήκει ἡ κοινότητά σας; Ἀναφέρετε ἄλλες κοινότητες τοῦ ἴδιου νομοῦ.

2. Ἰχνογραφήσετε τὴν περιοχὴ τοῦ νομοῦ σας. Τοποθετήσιε σ' αὐτὴν τὶς σπουδαιότερες κοινότητες, τὸν κεντρικὸν δρόμον, τὸν ποταμὸν καὶ τὰ ἀξιοθέατα μέρη!

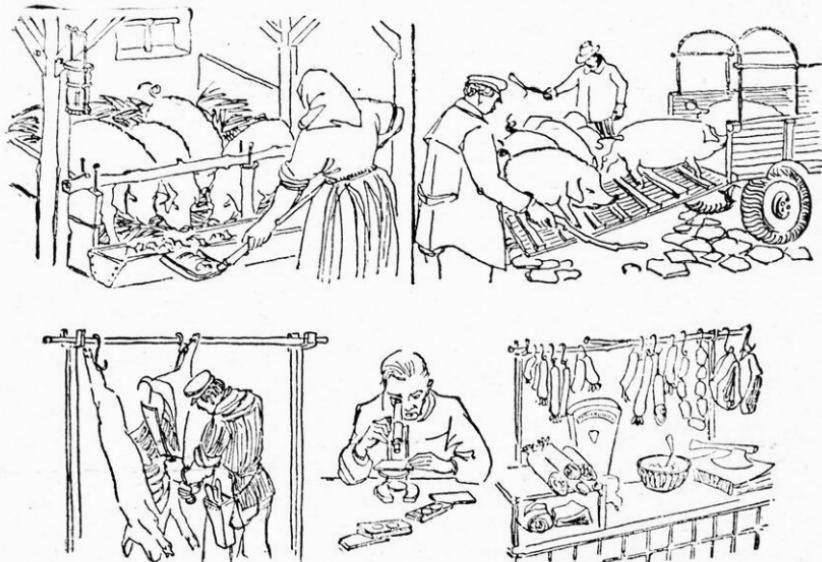
3. Όρομάσετε τὰ μεγάλα σχολεῖα ποὺ λειτουργοῦν στὴν πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ σας.

12. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

α) Πολλοί έργαζονται γιὰ σένα.

"Αν ἔνας ἀπὸ μᾶς ἐπιθυμήσῃ ἔνα λουκάνικο, ἡ ἐπιθυμία του μπορεῖ νὰ γίνη εὔκολα, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ χρήματα· πάει στὸ κοντινὸ παντοπωλεῖο καὶ διαλέγει. "Εκανες ὅμως ὡς τώρα τὴ σκέψη πόσοι ἄνθρωποι χρειάστηκαν, γιὰ νὰ μπορῆς νὰ φᾶς ἔνα λουκάνικο; Πράγματι θοήθησαν παρὰ πολλοὶ ἄνθρωποι, γιὰ νὰ σοῦ ἐτοιμάσουν τὸ λουκάνικο. Μπορεῖς μόνος σου νὰ συμπληρώσῃς, ἀν παραλείψωμε κανένα. Κάνε λοιπὸν κατὰ σειρὰ τὶς παρακάτω σκέψεις:

"Ο χωρικὸς χρειάζεται ἔνα στάθλο (ποιὸς τὸν ἔκτισε;) — Τὸ γουρούνι χρειάζεται τροφὴ (ἀπὸ ποὺ ἔρχεται;) — Ο ζωέμπορος χρειάζεται ἔνα αὐτοκίνητο (ποιὸς τοῦ τὸ κατασκεύασε;) — Χρειάζεται θενζίνη (ἀπὸ ποὺ

Μερικοὶ ἀπὸ τῶν πολλοὺς ποὺ έργαζονται γιὰ τὸ λουκάνικό σου

έρχεται;) — Στά σφαγεία χρειάζονται έργαλεια, μηχανές καὶ ψυγεία. 'Ο ίατρός ποὺ ἐλέγχει τὰ κρέατα, θέλει ἔνα μικροσκόπιο. — 'Ο ἀλλαντοπώλης χρειάζεται ἔνα μαγαζί μὲ ψυγεία. Συνήθως ἔχει καὶ ὑπαλλήλους ἡ πωλήτριες.

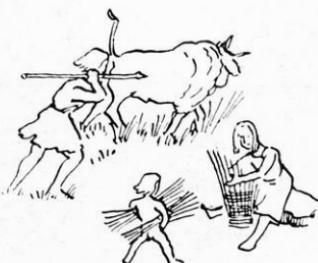
Καταλαβαίνεις λοιπὸν σὲ πόσους ἄνθρωπους μοιράζονται τὰ χρήματα, ποὺ πληρώνεις γιὰ τὸ λουκάνικό σου; Μπορεῖς νὰ τοὺς μετρήσῃς; Μπορεῖς νὰ βρῆς ἐπίστης πόσοι ἀναρίθμητοι ἄλλοι ἀνθρωποὶ πρέπει νὰ ἔργαστοῦν γιὰ νὰ ἔχησι ἔτοιμο στὸ τραπέζι σου μιὰ φέτα ψωμί, ἔνα κομμάτι τυρί, ἔνα φλυτζάνι καφέ, τὴ ζάχαρη σου, τὸ βούτυρο, τὸ καθαρὸ νερό, τὰ παπούτσια σου, τὸ βιβλίο σου, τὸ ράδιό σου, τὴ μπάλλα σου;

"Ολοὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποὶ δὲν κοτοικοῦν μόνο στὴν πατρίδα σου, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες χῶρες, ὅπου ἐργάζονται. 'Η σημερινή μας οἰκονομία εἶναι ἔτσι ὠργανωμένη. Στηρίζεται στὴ συνέργασία ὥλων τῶν ἀνθρώπων. Τὸ βλέπομε κάθε μέρα μπροστά μας στὶς οἰκοδομές, ποὺ συνεργάζονται πιολοὶ ἀνθρωποὶ ἀπὸ διάφορα ἐπαγγέλματα· τὸ βλέπομε στοὺς ἀρτοποιοὺς ποὺ ψήνουν ψωμὶ ὅχι μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό τους, στοὺς γεωργούς, ποὺ σπέρνουν καὶ θερίζουν ὅχι μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό τους, κλπ. Καθένας ἀπὸ μᾶς εἶναι ἔνα μικρὸ μέλος τοῦ μεγάλου αὐτοῦ οἰκονομικοῦ ὀργανισμοῦ.

Μιὰ τέτοια μορφὴ τῆς οἰκονομίας δὲν ύπηρχε φυσικὰ παλαιότερα. 'Αναπτύχθηκε σιγὰ σιγὰ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου.

β) Κατανομὴ τῆς ἔργασίας.

"Αλλοτε: Στὴν προϊστορικὴ ἐποχὴ κάθε ἄνθρωπος ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ φροντίζῃ μόνος του γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν οἰκογένειά του. "Αν χρειάζόταν ἔνα ἔργαλειο, τὸ κατασκεύαζε ὁ ἴδιος ἀπὸ μιὰ κοφτερὴ πέτρα. Δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴ βοήθεια κανενός. "Ολα τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας ἔτρωγαν καὶ ἔπιναν ἀπὸ τὰ δικά τους προϊόντα. Τὰ ροῦχα τους ἔτοιμαζαν μόνοι ἀπὸ τὸ μαλλί τῶν προβάτων, ἀπὸ τὸ λινάρι, ποὺ φύτρωνε στὰ χωράφια τους, ἀπὸ τὸ δέρμα τῶν ζώων τους. Τὰ σπίτια τους κατασκεύα-

Oι πρωτόγονοι ἄνθρωποι ἐξασφάλιζαν μόνοι τους ὅτι χρειάζονταν

ζαν ἀπὸ τὰ ξύλα τοῦ δάσους των μὲν ἐργαλεῖα, ποὺ ἔτοιμαζαν μόνοι. Τὰ γεωργικά τους ἐργαλεῖα ἐπίστης. Τὰ σπίτια τους δὲν εἶχαν ἡλεκτρικό, οὔτε χαλιά, οὔτε τζάμια. "Οταν ἥθελαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τοὺς συγγενεῖς τους πηγαίνανε μὲ τὰ πόδια. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ζούσαν ἀπλούστερα ἀπὸ μᾶς.

Σήμερα ζοῦμε καλύτερα ἀπὸ τοὺς προγόνους μας, ἀν καὶ δὲν ἐργαζόμαστε σκληρότερα ἀπὸ ἕκείνους. Πολλὲς αἵτιες δημιουργησαν τὶς συνθῆκες τῆς σημερινῆς μας καλύτερης ζωῆς. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι ἡ κατανομὴ τῆς ἐργασίας, ποὺ ὠδήγησε σιγά - σιγά στὸν ἀναπτυχθοῦν διάφορα ἐπαγγέλματα. "Οποιος ἀγοράζει σήμερα ἔνα μαχαίρι, δὲν σκέππεται πόσοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἐργαστοῦν γιὰ νὰ γίνη αὐτὸν μαχαίρι ἀπὸ σίδερο. "Η οἰκονομία μας εἶναι μιὰ μεγάλη κοινωνία συνεργασίας, ὅπου ὁ καθένας ἐκτελεῖ μίαν ἐντελῶς εἰδικὴ ἐργασία. 'Ο μαχαίρας τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς ἔκανε μόνος του ὅλο τὸ μαχαίρι. Σ' ἔνα σημερινὸν ἐργο ὁ ἐργάτης χρειάζεται νὰ ἐκτελέσῃ ὡρισμένους μόνο χειρισμούς. 'Η κατανομὴ τῆς ἐργασίας ὅμως προχωρεῖ σήμερα πιὸ πέρα. Μᾶς τὸ δείχνει ἔνα παράδειγμα :

"Ενας δραστήριος παπουτσοποιὸς ἔχει ἔνα καλά ὡργυστικό μαγαζί. "Εχει μιὰ ραπτομηχανή καὶ μιὰ ἄλλη βοηθητική. Σήμερα θέλει νὰ ἔτοιμασῃ ἔνα ζευγάρι παπούτσια σ' ἔνα πελάτη. "Οταν ἀρχίστη τὸ πρώτη στὶς 6, νὰ διαλέξῃ τὸ δέρμα, νὰ τὸ κόψῃ καὶ νὰ ἐργαστῇ ἀδιστάρακτα μὲ μιὰ ὡρα μόνο διακοπὴ τὸ μεσημέρι, μπορεῖ νὰ παραδώσῃ στὸν πελάτη τὰ παπούτσια μέσα σὲ 12 ὥρες, ὕστερα ἀπὸ πολὺ σκληρὴ ἐργασία. Οἱ ἐργάτες σὲ ἔνα

έργοστάσιο κατασκευής παπούτσιών έργαζονται διαφορετικά. Οι περισσότεροι δὲν μποροῦν μόνοι νὰ κάμουν δλόκληρα παπούτσια, γιατὶ δὲν διδάχτηκαν. Καθένας κάνει μόνον ἔνα μικρὸ μέρος τῆς έργασίας. "Αλλοι διαλέγουν τὸ δέρμα, ἄλλοι τὸ κόβουν, μιὰ ἄλλη δμάδα ξακρίζει τὶς ἄκρες, καὶ μιὰ τετάρτη δμάδα κόθει τὴ φόντρα. "Επειτα ράθονται μαζὶ τὸ δέρμα καὶ ἡ φόντρα μὲ κάθε μηχανὴ ράθεται ἔνα μικρὸ μόνο κομμάτι. Κάθε μηχανὴ εἶναι διαφορετική. "Απὸ πάνω σὲ κάθε μιὰ στέκεται μιὰ ἔργατρια, ποὺ ράθει πάντοτε τὸ ἴδιο καὶ δμοὶ κομμάτι. Μπορεῖς νὰ φανταστῆς πόσο ἐπιδέξια, σίγουρα καὶ γρήγορα ἔκτελεῖ τὴν έργασία τῆς μέσα σὲ λίγη ὥρα. "Ετσι προχωρεῖ, ὡς ὅτου τελειώσῃ τὸ παπούτσι. "Ως ἐδῶ ἔργαστηκαν 200 ἀνθρωποι, καθένας μόνο λίγα λεπτά· δλοι μαζὶ χρειάζονται 2½ ὥρες περίπου. "Ετσι μὲ τὴν ἕδια δύναμη καὶ στὸν ἕδια χρόνο εἰχαμε πολὺ περισσότερα παπούτσια.

"Ας συγκρίνωμε ἄλλη μιὰ φορὰ τὶς δυὸ μορφὲς έργασίας:

200 παπούτσηδες ἔργαζονται. Καθένας ἔργαζεται μόνος του στὸ μαγαζὶ του. Καθένας ἔκτελεῖ μόνος δλες τὶς έργασίες ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ γίνη ἔνα παπούτσι. "Ετσι σὲ 12 ὥρες ἔτοιμάζονται 200 ζεύγη παπούτσια.

200 ἀνθρωποι - παπούτσηδες, εἰδίκοι ἔργατες καὶ θοηθοὶ ἔργαζονται σὲ ἔνα ἔργοστάσιο παπούτσιών. Καθένας ἔτοιμάζει μόνον ἔνα μικρὸ κομμάτι τῆς έργασίας. Σ τὸ τέλος ἔτοιμάζουν στὶς 12 ὥρες 960 ζεύγη παπούτσια

"Ετσι θλέπομε δτὶς ἡ κατανομὴ τῆς έργασίας ἀποδίδει πολὺ μεγαλύτερο ἀποτέλεσμα, ὅταν γίνεται μὲ μελετημένο πρόγραμμα, ποὺ δφείλουν νὰ ἀκολουθοῦν δλοι. Ἡ έργασία ὅμως μόνο δὲν εἶναι ἀρκετὴ σήμερα γιὰ νὰ ἔτοιμαστοῦν πολύτιμα πράγματα. Χρειάζεται καὶ χρῆμα γι' αὐτό, χρειάζονται κεφάλαια. Καὶ ἀκόμη οἱ ἰδιαίτερες ἐπιδόσεις τῆς έργασίας ἀπαιτοῦν μιὰν εἰδικὴ μόρφωση καὶ μιὰν ἰδιαίτερη ίκανότητα. Οἱ Διευθυντὲς δφείλουν νὰ προγραμματίζουν προκαταβολικὰ τὴ συνεργασία δλων τῶν έργαζομένων, οἱ μηχανικοὶ καὶ μαστόροι νὰ δίνουν δηγίες, οἱ ὑπάλληλοι καὶ ἔργατες νὰ τὶς ἔκτελοῦν μὲ διαφέρον καὶ ἐπιτηδειότητα. "Οταν μαθαίνωμε στὸ σχολείο δλα μὲ τάξη, θὰ γίνωμε ἀργότερα ἀξιοπρόσεκτοι πολίτες τῆς μεγάλης αὐτῆς κοινωνίας καὶ θὰ καταλάθωμε μιὰ θέση ἀνάλογη μὲ τὴ μόρφωση καὶ τὴν ίκανότητά μας.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Τὶ εἶναι ἡ καταρομὴ τῆς έργασίας;
2. Ἀπὸ ποὺ προέρχονται τὰ μέσα τῆς διατροφῆς ποὺ χρειάζετε στὸ οντίτι σας; Ἀναγράψατε τὰ κοντιὰ τῆς συνενεασίας.
3. Σκέψου: Ποιὰ ἐπαγγέλματα χρειάζονται σήμερα γιὰ νὰ ἔτοιμαστὴν ἔτα στίτι ἡ ἔνα φόρεμα;
4. Γραφίζεις ἐπαγγέλματα ποὺ ὑπῆρχαν πρὸ τι καὶ σήμερα δὲν ὑπάρχουν;

18-3-66.

13. ΤΟ ΧΡΗΜΑ

δασ

Σήμερα δέν ύπάρχει κανείς, πού νά ζῇ χωρὶς χρήματα. Δέν ύπάρχει κανείς, πού νά ποράγη δσα τοῦ χρειάζονται γιὰ τὴ ζωή. Καθένας πρέπει νά ἀγοράζῃ πράγματα, πού κατασκεύασαν οἱ ἄλλοι. Καὶ ὁ γεωργὸς καὶ ὁ ἔμπορος καὶ ὁ ἐργάτης. Πολλοί ἀνθρώποι πᾶν πότε στὸν κινηματογράφο καὶ στὸ θέατρο, πότε στὰ ἀθλητικὰ γήπεδα, στὴ συναυλία, ἄλλοι ταξιδεύουν σὲ ἄλλες μακρινὲς χῶρες. "Οπου κι' ἀν πᾶν χρειάζονται χρήματα. Καθένας λοιπὸν πρέπει νά προσπαθῇ νά κερδίζῃ χρήματα. Πολλοί ἀνθρώποι εἰναι τυχεροί : 'Αποκτοῦν μιὰ κληρονομιὰ ἢ κερδίζουν στὸ λαχεῖο. Αὐτὸ δῆμως εἰναι πολὺ σπάνια εύτυχια. Οἱ περισσότεροι ἀνθρώποι εἰναι ὑποχρεωμένοι νά κερδίσουν τὰ χρήματα, πού χρειάζονται μὲ τὴν ἐργασία τους, μὲ τὸν ἴδρωτα τοῦ προσώπου των.

α) Τὸ χρῆμα μόνο δὲν ἔχει καμμίαν ἀξία.

"Οταν ἔνας σήμερα κερδίζῃ 1.000 δρχ. τὴν ἡμέρα εἰναι πλούσιος. Μπορεῖ μέσα σ' ἔνα χρόνο νὰ ἀγοράσῃ σπίτι, νὰ προμηθευτῇ ώραῖα ἔπιπλα καὶ ροῦχα, νὰ τρώῃ ὅ,τι τοῦ ἀρέσει. Τὸ χρῆμα εἰναι θαυμάσιο πρᾶγμα : δέν μπορεῖς οὔτε νὰ τὸ φᾶς, οὔτε νὰ τὸ πιῆς, οὔτε νὰ ντυθῆς. "Ενα τέτοιο κομματάκι χαρτὶ δὲν ἔχει καμμίαν ἀξία. Καὶ δῆμως μ' αὐτὸ μποροῦμε νὰ ἀγοράσωμε χίλια δυὸ πράγματα, ὅταν ύπάρχουν τὰ πράγματα. "Οταν δῆμως δὲν ύπάρχουν, τί γίνεται ;

Τρεῖς χιλιάδες χιλιόμετρα δυτικὰ τοῦ νοτίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἀφρικῆς ύπάρχει τὸ μικρὸ νησὶ Τριστὰν Κοῦνα. Σ' αὐτὸ ζοῦν 200 ἀνθρώποι. "Ως τώρα τρέφονταν πολὺ ἀθλια, ἀπὸ δ, τι φύτρωνε στὸ ψυχρό τους κλῖμα. Τὰ τελευταῖα χρόνια μιὰ ξένη ἐταιρεία ἴδρυσε στὸ νησὶ ἔργοστάσιο κονσερβῶν γιὰ τὶς καραβίδες, ποὺ ἀφθονοῦν ἔκει. Οἱ κάτοικοι δὲν ξειδεῖσαν στὴν ἀρχὴ προθυμία νὰ ἐργαστοῦν μὲ μισθὸ στὸ ἐργοστάσιο. Τί θὰ τὰ ἔκαναν τὰ χρήματα ; Τὸ πιὸ κοντινὸ κατάστημα τροφίμων βρισκόταν σὲ ἀπόστασι 3.000 χιλιομ. Δέν θὰ μποροῦσαν νὰ ἀγοράσουν τίποτε μὲ τὸ μισθὸ τους. Μόνον ὅταν ἡ Ἐταιρεία ωργάνωσε μιὰ καντίνα, ἀπὸ ὅπου μποροῦσαν νὰ ἀγοράσουν τρόφιμα, ροῦχα, παπούτσια κ.ἄ., τότε τὸ χρῆμα ἀπόκτησε ἀξία γιὰ τοὺς ἐργάτες.

„Αν σὲ μᾶς έξαφανίζονταν ἀπὸ σήμερα ὡς αὔριο ὅλα τὰ πράγματα ἀπὸ ὅλα τὰ καταστήματα, τότε καὶ ὁ ἐκατομμυριοῦχος θά ήταν πολὺ φτωχός, γιατὶ τὸ χρῆμα του δὲν θὰ τοῦ χρησίμευε πιὰ σὲ τίποτε.“

β) Τὸ χρῆμα μπορεῖ νὰ χάσῃ τὴν ἀξία του.

Φυσικὰ δὲν είναι δυνατό, νὰ λείψουν ἐντελῶς ὅλα τὰ πράγματα. Συμβαίνει ὅμως πολλές φορὲς νὰ ὑπάρχουν λιγώτερα πράγματα, ἀπὸ ὅσα θέλουν νὰ ἔχουν οἱ ἀνθρώποι. Τότε τὰ πράγματα γίνονται πολυτιμότερα καὶ τὸ χρῆμα χάνει τὴν ἀξία του. Τότε ὅλα ὀκριβάνουν.

Στὴν ἐποχὴ τῆς κατοχῆς τῆς χώρας μας ἀπὸ τοὺς Γερμανούς (1941–1944) τὸ χρῆμα εἶχε τόσο μικρὴ ἀξία, ὥστε ηταν πτωχοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ πολυεκατομμυριοῦχοι. Τότε ἀγοράζαμε μὲν ἐκατομμύρια λίγο λάδι ἢ τὰ τρόφιμα μιᾶς ἡμέρας. Αὐτὸς ὁ ἐκμηδενισμὸς τοῦ χρήματος λέγεται πληθωρισμός. „Ἀλλοτε πάλι οἱ τιμὲς τῶν προϊόντων μεταξὺ δύο ἀντιστοίχων χρονικῶν περιόδων αὐξάνουν, ἐνῶ ἢ δραχμή μας παραμένει σταθερή“ τότε λέμε, ὅτι ὁ τιμάριθμός εἶναι ὑψηλὸς τότε τὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς εἶναι χαμηλό. Γενικὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ χρήματος κανονίζουν ἡ προσφορὰ καὶ ἡ ζήτηση.

Γιὰ ὅλους μας ἔχει μεγάλη σημασία, ὅταν τὸ χρῆμα ποὺ κερδίζομε, ξοδεύομε ἢ ἀποταμεύομε εἶναι πάντα σταθερὸ καὶ γνήσιο. Δυστυχῶς παρουσιάζονται πότε-πότε καὶ κακοὶ ἀνθρώποι, ποὺ ἐπιχειροῦν μόνοι τους νὰ κόψουν νομίσματα ἢ νὰ τυπώσουν χαρτονομίσματα. Τὰ χρήματα αὐτὰ εἶναι κίβδηλοποιοὶ αὐτοὶ τιμωροῦνται πολὺ αὐστηρά. Ἀπὸ τὸν νόμο, ὅταν ἀνακαλυφθοῦν. Μόνο τὸ κράτος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἔκδιδῃ χαρτονομίσματα καὶ νὰ κόβῃ μεταλλικὰ νομίσματα. Τὸ δικαίωμά του αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸ κράτος τὸ ἔχει παραχωρήσει στὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ποὺ ἐκδίδει τὰ τραπεζικοὶ ματαία καὶ εἶναι ὑπεύθυνη γιὰ τὴν κατασκευή, τὴν κυκλοφορία καὶ τὴ σταθερότητα τοῦ νομίσματός μας. Τὸ ἐθνικό μας νόμισμα εἶναι ἡ δραχμή. Τὸ νόμισμα ποὺ κυκλοφορεῖ σήμερα εἶναι τὰ μεταλλικὰ κέρματα τῶν 10, 20, 50 λεπτῶν καὶ τῶν 1, 2, 5, 10 καὶ 20 δραχμῶν, καὶ τὰ χαρτονομίσματα τῶν 50, 100, 500 καὶ 1.000 δραχμῶν.

γ) Ἀλλοτε δὲν ὑπῆρχαν χρήματα.

Στὴν πολὺ παλιὰ ἐποχὴ ἦταν ἄγνωστο τὸ χρῆμα. Οἱ κυνηγοί, οἱ βοσκοί καὶ γεωργοὶ ἀν χρειάζονταν ἔνα ὅπλο, μιὰν ἀξίνα ἢ ἔνα ἀλέτρι ἀπὸ τὸν σιδερά, τοῦ ἔδιναν ὅ,τι εἶχεν ἀνόγκη ἐκεῖνος, ἔνα γουρουνάκι, σιτηρά ἢ ὅσπρια. Δὲν ἀγόραζαν, ἀλλ’ ἔκαναν ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων

τους. Στούς μαύρους τῆς Ἀφρικῆς καὶ σὲ ἄλλους πρωτογόνους λαοὺς συναποῦμε καὶ σήμερα ἀκόμη αὐτὸ τὸ ἀνταλλακτικὸ ἐμπόριο.

Ἄργοτερα, ποὺ οἱ ἀνθρώποι ἀνακάλυψαν τὰ μέταλλα, τὸ ἐμπόριο γινόταν μὲ τὸν χαλκό, τὸ σίδερο, τὸν χρυσὸ καὶ τὸν ἄργυρο, γιατὶ σύτα ἦταν πιὸ εύκολόχρηστα καὶ ἐλαφρότερα.

Απὸ τὸ ἔτος 600 π.Χ. παρουσιάζονται στὶς Ἑλληνικὲς ἀποικίες τὰ πρῶτα νομίσματα μὲ στρογγυλὸ σχῆμα καὶ μὲ σφραγῖδα. Απὸ τὸν 14ο αἰῶνα καὶ ἔξῆς τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα κυριαρχοῦν πιὸ στὴν ἐμπορικὴ ζωὴ τῆς Εὐρώπης.

**Ἀνταλλακτικὸ ἐμπόριο. *Ἐμποροὶ καὶ Ἰρδιάνοι ἀνταλλάσσονται ὅπλα μὲ γοῦνες*

δ) "Αλλες χῶρες ἔχουν ἄλλο νόμισμα.

"Ολες οἱ χῶρες δὲν ἔχουν τὸ ἴδιο ἔθνικὸ νόμισμα. Τὸ νόμισμα τῆς Ἀμερικῆς λέγεται δολλάριο, τῆς Ἀγγλίας λίρα στερλίνα, τῆς Γερμανίας μάρκο. Στὴν Ἐλβετία ὅ,τι ὀγοράζετε τὰ πληρώνετε μὲ ἐλβετικὰ φράγκα, στὴ Γαλ

λία μὲ γαλλικά φράγκα, στὴν Ἰταλία μὲ λιρέττες, στὴ Ρωσία μὲ ρούβλια, στὴν Ὀλλανδία μὲ γκόλδια κλπ.

Μὲ τὴ δραχμὴ δὲν μποροῦμε νὰ ἀγοράσωμε πράγματα σὲ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ ἑξωτερικοῦ. "Οσοι ταξιδεύουν στὸ ἑξωτερικὸ πρέπει νὰ ἀγοράσουν ἀπὸ τὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐνα ποσὸ ἀπὸ τὸ νόμισμα τῆς χώρας, ποὺ θὰ ἐπισκεφτοῦν, δολλάρια, λίρες, φράγκα. Τὸ ξένο αὐτὸ νόμισμα λέγεται συνάντηλα γ μα.

Πολλοὶ ἀνθρωποί, ἔμποροι, ἐπιχειρηματίες ἢ καὶ ἄλλοι, ποὺ συναλλάσσονται μὲ ἄλλους, γιὰ τὴν εὔκολία τους, ἀντὶ νὰ τρέχουν στὶς τράπεζες, νὰ ἀποσύρουν χρήματα ποὺ ἔχουν καταθέσει, γιὰ νὰ κάμουν πληρωμές, ἐκδίδουν ἐπιταγές.

"Η ἐπιταγὴ (τσέκ) εἶναι ἐντυπο χαρτὶ ωρισμένου σχήματος· ἐπάνω σ' αὐτὸ ὁ καταθέτης ἀναγράφει τὸ ποσό, ποὺ θέλει νὰ ἀποσύρῃ, τὸ ύπογράφει καὶ τὸ παραδίνει ἢ τὸ ἀποστέλλει στὸν ἄλλο, γιὰ νὰ πάγια ἐκεῖνος στὴν τράπεζα νὰ τὸ ἔξοφλήσῃ. Μὲ παρόμοιο τρόπῳ ἀποστέλλομε χρήματα καὶ μὲ ταχυδρομικὲς ἐπιταγές.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Γράψετε μιὰν ἔκθεση : ἀπὸ τὸ ἀνταλλακτικὸ ἔμπορο ὡς τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ νομίσματος.

2. Πότε μπορεῖ νὰ ύψωθοῦν οἱ τιμὲς ἐνὸς πράγματος;

3. Ποιά νομίσματα ξέρων χωρῶν γνωρίζεις;

14. ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Οι τράπεζες παρουσιάζονται για πρώτη φορά τὸν μεσαίωνα στὴν Ἰταλία. Ἐκεῖ μαζεύονταν τὰ χρυσᾶ νομίσματα ὅλου τοῦ κόσμου. Πολλοὶ ἀργυραμοιβοὶ ἀλλαζαν ἔνα νομίσματα μὲ ιταλικὰ χρήματα.

σαραγγίδες

Τὸ μέγαρο τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης Ἑλλάδος

Επαρπία = Ενα σύνορα ανθρώπων ο ίδιος
μανατεκαν Ενα προτυπό ωστε να εγγραφούν
τους
*Επαρπία
και θηριά
για τα
μέρια.*

70 *σια' έναν περιοχέν τους για το δέ έναν*

Τὰ μικρά τους τραπεζάκια (μπάνκα) ἔμοιαζαν μὲ τὰ σαράφικα τῆς ὁδοῦ Σοφοκλέους. Πολλοὶ ἐμπόροι κατέθεταν ἐκεῖ τὰ χρήματά τους καὶ πολύτιμα μέταλλα γιὰ νὰ τοὺς τὰ φυλάξουν. "Ἐτοι δημιουργήθηκαν οἱ σημειώνες τράπεζες.

Στήν 'Ελλάδα ἡ πρώτη τράπεζα ιδρύθηκε τὸ 1828 ἀπὸ τὸν Καπποδίστρια μὲ τὸ ὄνομα Τράπεζα τοῦ Κράτους. Τὸ ἔτος 1841 ἀντικατεστάθη ἀπὸ τὴν 'Εθνικὴν Τράπεζαν 'Ελλάδος, μὲ πρῶτο Διοικητὴ τὸν Γεώργ. Στούρου.

A.E. = Έποιει
διγόρια
δινύμια
ο έναν μέρη
ρος.
O.E. = οι
Επαρπία
και θηριά
μέρια
θα μερια
οβερπί.
E.Π.Ε. =
ο εἶς δεν είσαι
διανεκεν
δια τα δια
γόδα κοντά
διγόρια.

'Απὸ τὴν 'Εθνικὴν Τράπεζαν ἀποσπάστηκαν ἀργότερα καὶ ἀποτέλεσαν ἰδιαίτερους δργανισμούς ἢ Κτηματικὴ Τράπεζα, ἢ Τράπεζα τῆς Ελλάδος καὶ ἢ 'Αγροτικὴ Τράπεζα. Οἱ τράπεζες εἰναι ἑταιρεῖες μετοχικές. Μετοχικὴ δὲ λέγεται μιὰ 'Ἑταιρεία, ποὺ γιὰ νὰ ίδρυθη ἐκδίδει ἔναν ώρισμένον ἀριθμὸ μετοχῆς. "Οσοι ἀγοράσουν μετοχῆς λέγονται μετοχοι τῆς ἑταιρείας. Στὸ τέλος κάθε χρόνου παίρινουν κάπποιο κέρδος. τὸ μέρισμα, ἀνάλογο πάντοτε μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν μετοχῶν, ποὺ ἀγόρασαν. 'Ο πολὺς κόσμος κάνει σύγχυση συνήθως μὲ τὶς μετοχὲς καὶ ὁμολογίες. "Οταν τὸ κράτος ἔχῃ ἀνάγκη χρημάτων γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ μεγάλα ἔργα, δανείζεται ἀπὸ τὸν λαό, κάνει ἐσωτερικὸ δάνειο καὶ ἐκδίδει ὁ μολογίες. 'Απὸ τὶς ὁμολογίες αὐτὲς κάθε πολίτης ἀγοράζει ὅσες θέλει. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸς δανείζει τὸ κράτος, ποὺ πληρώνει στὸν δανειστὴ πολίτη ἀνάλογο τόκο κάθε χρόνο, τὰ τοκομερίδια τοῦ.

"Ολες οἱ τράπεζες ἔνεργοιν κάθε λογῆς ὑποθέσεις. Δέχονται καὶ τα αθέσεις χρημάτων γιὰ φύλαξη, κάνουν πληρωμὲς ὅταν τοὺς δώσουν ἐντολὴ ἢ ἐπιταγὴ οἱ πελάτες, καὶ δανείζουν χρήματα. Χρήματα δανείζουν φυσικὰ μόνο σὲ ἀξιόπιστα πρόσωπα, ποὺ εἰναι ἀξια πίστεως. Κάθε ἰδιοκτήτης ἔνὸς σπιτιοῦ ἢ μιᾶς ἐκτάσεως γῆς μπορεῖ νὰ βάλῃ τὴν περιουσία του αὐτὴ ὑποθήκη καὶ ἐνέχυρο στὴν τράπεζα γιὰ νὰ συνάψῃ ἔνα μικρὸ ἢ μεγάλο δάνειο, γιὰ ώρισμένο χρόνο. Τὸ ποσὸν τοῦ δανείου λέγεται πιστωσις. "Εως ὅτου ἔξοφληθῇ τὸ δάνειο, τὸ ἐνέχυρο παραμένει στὴν διαχείρηση τῆς τράπεζας.

α) 'Η ἀποταμίευση ἔχει μεγάλη σημασία.

Γνωρίζουμε ὅλοι τὴν ιστορία τῶν ὀνείρων τοῦ 'Ιωσήφ γιὰ τὶς ἐπτὰ παχειές καὶ ἐπτὰ ἀδύνατες ἀγελάδες, τὰ ἐπτὰ εὔφορα καὶ τὰ ἐπτὰ ἀγονα χρόνια. Μὲ τὴ συμβουλὴ τοῦ 'Ιωσήφ ὁ βασιλεὺς Φαραὼ ἔδωκε διαταγὴ, ὃστε στὰ ἐπτὰ εὔφορα χρόνια νὰ μὴ ξοδευτῇ ὅλο τὸ στάρι. "Ενα πιστὸ τοῦτο ἐπρεπε νὰ φυλαχτῇ γιὰ τὰ ἀγονα χρόνια, νὰ ἀποταμίευσει.

Τριδιέργες = νομιμος συναδος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

"Ετσι ἀκριβῶς, ὅπως ἔκαμε δὲ ιωστίφ, θά κανε καὶ κάθε φρόνιμος χωρικός. Στὰ καλὰ χρόνια τῆς συγκομιδῆς δὲν θά ξώδευε ὅλα τὰ σιτηρά του· θά "βανε κατά μέρος ἕνα ποσόν δπ" αὐτὰ γιὰ τὰ δύσκολα χρόνια. Θά ἀποταμίευε ὅμως σχι μόνο σιτηρά, ἀλλὰ καὶ λίπος καὶ κρέας. Θά ἀποθήκευε ἐπίστης τὸ λινάρι πού θέριζε, τὰ ύφαντά ροῦχα πού ἐτοίμαζε μόνος, τὸ μαλλί, τὰ δέρματα κλπ., θά ἔκανε ἀπὸ ὅλα τὰ προϊόντα του ἀ π ο τ α μί ε υ σ τ η.

Μπορεῖ λοιπὸν νὰ ἀποταμίευῃ κανεὶς χωρὶς χρήματα καὶ χωρὶς ταμιεύτηρια. Γιατὶ ἀποταμίευω θὰ πῇ, νὰ μὴν σπαταλῶ ὅλα στὰ καλὰ χρόνια, γιὰ νὰ μὴ ὑποφέρω στὰ δύσκολα χρόνια.

β) Πῶς ἀποταμίεύομε σήμερα;

"Αλλοτε λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι ἀποταμίευαν πράγματα. Σήμερα τί πρέπει νὰ κάνωμε;

Γνωρίζομε ὅλοι ὅτι γιὰ κάθε ἄνθρωπο ἔρχεται ἐποχή, ποὺ δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ κερδίζῃ τόσα, ὅσα χρειάζεται γιὰ τὴ ζωὴ. "Άλλος γερυᾶ, ἄλλος ἀρρωσταίνει, ἄλλος θέλει νὰ σπουδάσῃ τὰ παιδιά του καὶ ἄλλος ἔχει ἄλλες ἀνάγκες. Γι' αὐτὸν χρειάζεται νὰ εἴμαστε οἰκονόμοι, νὰ μὴ σπαταλοῦμε ὅσα κερδίζομε σὲ πράγματα περιττὰ καὶ ἀχρηστά, ἀλλὰ σὲ ἀπαραίτητα καὶ χρήσιμα γιὰ τὶς ἀνάγκες μας.

Στὸ σημεῖο τοῦτο γεννᾶται τὸ ἔρωτημα: τί καὶ πῶς ἀποταμίεύωμε; Μποροῦμε νὰ ἀποθηκεύωμε πράγματα, ὅπως οἱ παλαιότερες γενεές; Δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία, ὅτι καὶ σήμερα ἀκόμη μποροῦμε νὰ ἀγοράσωμε πράγματα καὶ νὰ τὰ διατηρήσωμε γιὰ ἀργότερα. Οἱ περισσότεροι ὅμως ἄνθρωποι καταθέτουμε τὶς οἰκονεμίες μας στὰ ταμιεύτηρα τῶν ταχυδρομείων ή τῶν τραπεζῶν. Μὲ τὶς καταθέσεις αὐτὲς δὲν διατηροῦμε μόνο τὰ χρήματά μας, ἀλλὰ ἔχομε καὶ ἔνα μικρὸ κέρδος κάθε χρόνο, εἰσπράττομε τὸν τόκο τῶν χρημάτων μας. "Ετσι μποροῦμε νὰ εἴμεθα ἥσυχοι καὶ ἀσφαλεῖς γιὰ τὸ αὔριον καὶ τὰ παιδιά μας, ποὺ ἀποτελοῦν τὴ συνέχεια τῆς ζωῆς μας καὶ γιὰ τὰ ὅπιοια ἔχομε χρέος νὰ προετοιμάσωμε ἔνα καλύτερο μέλλον. Αὐτὸν ἀλλωστε ἀπαιτεῖ ὁ νόμος τῆς ζωῆς: πάντοτε οἱ πατέρες νὰ σκέπτωνται τὰ παιδιά τους, νὰ δημιουργοῦν καὶ νὰ ἀποταμίευουν γι' αὐτὰ καὶ νὰ δίνουν τὸ παράδειγμα μιᾶς ἔντιμης, δρθῆς καὶ δραστήριας ζωῆς.

Μὲ τὴν ἀποταμίευση αὐτὴ ἐπίστης τῶν δικῶν μας χρημάτων καὶ τῶν χιλιάδων ἄλλων καταθετῶν ἔχυτηρετοῦνται πάρα πολλὲς ἀνάγκες τῆς κοινωνίας: χορηγοῦνται δάνεια οἰκοδομικά στοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους μὲ πολλὲς εὐκολίες, ἐνισχύονται διάφορες ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις κ.ἄ.

Τὸ κράτος γιὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ἄνθρωπους νὰ ἀποταμίευουν στὰ

Ταμιευτήρια, άπαλλάσσει τις καταθέσεις τους άπό κάθε φορολογία, τις άφήνει άφορο λόγητες και έποπτεύει τήν καλή λειτουργία τῶν ταμιευτηρίων.

Άπό μιάδε τελευταία στατιστική γιά τήν κίνηση τῶν ταμιευτηρίων στις διάφορες χώρες βλέπομε τάξιδες :

Στήν 'Ελβετία άπό τά 5.000.000 κατοίκους δύοι εχουν βιβλιά από τα μιευτήρια στό Βέλγιο άπό τά 8.700.000 κατοίκους εχουν βιβλιάρια τάξιδες 83 %. Στήν 'Ελλάδα άπό τά 8.000.000 εχουν βιβλιάρια μόνον τάξιδες 7 % τού πληθυσμού.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Γράψετε μιάν εκθεση : Ποιοί είναι οι σκοποί τῆς άποταμεύσεως ;
2. Σκεφθῆτε : Ποιά είναι ή εννοια τῆς παροιμίας «φασούλι τὸ φασούλι γεμίζει τὸ σακκούλι».
3. Γράψετε τις εντυπώσεις σας, άφοῦ έπισκεψήτε έρα ταχυδρομικό ταμιευτήριο !
4. Τί είναι καλύτερο, νὰ άποταμεύωμε πράγματα ή χρήματα ;

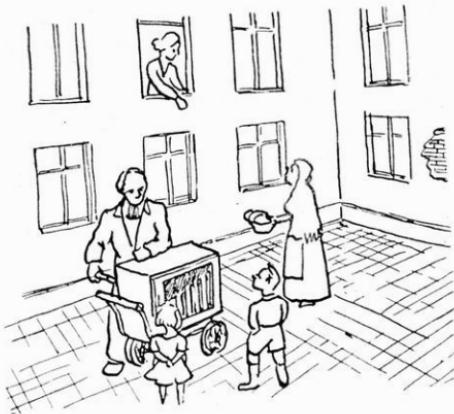
15. ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

α) Πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια.

Nai

Ἡ ζωὴ τῶν ἐργατῶν ἀλλοτε διέτρεχε κάθε μέρα διάφορους καὶ σοβαροὺς κινδύνους, ἀπὸ τοὺς ὅποιους ἡταν δύσκολο ἢ ἀδύνατο νὰ προφυλαχτοῦν μὲ τὰ δικά τους μέσα.

Ὑπῆρχε πρῶτα ὁ κίνδυνος τῆς ἀσθενείας! "Οταν ὁ πατέρας μιᾶς οἰκογένειας ἀσθενοῦσε, τότε αὐτὴ ἔμενε χωρὶς εἰσοδήματα. Ποιός θὰ πλήρωνε τὴν τροφὴ καὶ τὸ νοῖκι τοῦ σπιτιοῦ; Ποιός θὰ πλήρωνε τὸν γιαστρὸν καὶ τὰ φάρμακα; Συνήθως ὁ ἀσθενής ἔμενε χωρὶς ιατρική περίθαλψη καὶ δλόκληρη ἢ οἰκογένειά του πεινοῦσε.

Πρὶν ὑπάρξουν κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις

Ποιός θὰ βοηθοῦσε σ' αὐτὴ τὴν ἀνάγκη; 'Υπῆρχαν βέβαια μερικὲς φιλανθρωπικὲς ὀργανώσεις καὶ φιλόπτωχα ταμεῖα, ἀλλὰ τὰ μέσα, ποὺ διέθεταν γιὰ νὰ βοηθήσουν ἡταν πολὺ λίγα καὶ φτωχικά.

'Υπῆρχεν ἔπειτα ὁ κίνδυνος τοῦ ἀτυχήματος: Πολλοὶ ἐργάτες περιφέρονταν στὸ δρόμο μὲ ἀκρωτηριασμένα τὰ μέλη τοῦ σώματος. 'Απὸ

τὸν ἔνα ἔλειπε δλόκληρο ἢ τὸ μισὸ χέρι, ἀπὸ τὸν ἄλλο τὸ πόδι, ἀπὸ τὸν τρίτο καὶ χέρι καὶ πόδι. "Ολοὶ ἀνάπηροι.

Καὶ ἐρχόταν πολὺ συχνὰ ὁ κίνδυνος τῆς ἀνεργίας: Μετὰ τὸν πρῶτο καὶ τὸν δεύτερο πόλεμο παγκόσμιο πολλοὶ ἐργάτες δὲν ἦταν εὔκολο νὰ βροῦν ἐργασία. Οἱ οἰκογένειές τους εἶχαν φτάσει σὲ μεγάλη δυστυχία.

Τέλος ἔφθανεν ὁ κίνδυνος τοῦ μοιραίου γήρατος. Τὰ γηρατειά, πού δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀποφύγῃ κανεὶς, ἕκαναν τοὺς ἐργάτες σιγά-σιγά ἀνίκανους γιὰ τὴν ἐκτέλεση κάθε ἐργασίας. Οἱ γέροντες πού δὲν εἶχαν παιδιά γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσουν, ἦταν πολὺ τυχεροί, ἀν πετύχαιναν νὰ γίνουν δεκτοὶ σὲ ἔνα γηροκομεῖο ἢ ἀσυλο.

β) Σήμερα.

Σήμερα ὅμως ὅλα σχεδὸν τὰ πολιτισμένα κράτη ἔχουν λάβει σοβαρὰ μέτρα γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους, ἀπὸ τοὺς κινδύνους, πού ἀναφέραμε. Ἐχουν ψηφίσει εἰδικούς νόμους, τοὺς νόμους τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, πού προστατεύουν τοὺς ἐργάτες σὲ κάθε περίπτωση.

Πληρωμὴ συνταξιούχων τοῦ IKA

Στὴ χώρα μας ἀπὸ τὸ ἔτος 1932 ἀρχισε γιὰ πρώτη φορὰ νὰ λειτουργῇ τὸ "Ιδρυμα Κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων" (I.K.A.), πού ἀσφαλίζει ὑποχρεωτικὰ ὅλους τοὺς ἐργαζόμενους ἐναντίον ὅλων τῶν κινδύνων. Γιὰ τὴν ἀσφάλιση αὐτὴ καταβάλλουν κάθε μῆνα ἀσφαλιστρα ἢ εἰσφορές καὶ οἱ ἐργοδότες καὶ οἱ ἐργάτες. Οἱ εἰσφορές αὐτές ἐπιβαρύνουν ἔξισου καὶ τοὺς δύο. Μὲ τὸ ποσὸ τῆς κάθε μηνιαίας εἰσφορᾶς ἀγοράζονται

ταμεία
δοσαρισμα - ταμεία

Τ.Σ.Α.Ι = ταμείου

75 διαρρών

εν σημα και έπικολλούνται στὸ εἰδικὸ ἀσφαλιστικὸ βιβλιάριο, ποὺ ύποχρεοῦται νὰ ἔχῃ κάθε ἀσφαλισμένος ἐργάτης.

Απένταντι δὲων αὐτῶν τῶν εἰσφορῶν, ποὺ καταβάλλουν ἐργάτες και ἐργοδότες, τὸ Ι.Κ.Α. παρέχει στοὺς ἀσφαλισμένους, εἴτε ἐργάτες εἶναι, εἴτε ιδιωτικοὶ υπάλληλοι διαφόρων ἐπιχειρήσεων, ἀντίστοιχες παροχές:

Ιατρικὴ και φαρμακευτικὴ περίθαλψη στοὺς ἀσθενεῖς.

Μὲ τὴν περιθαλψη αὐτὴ θέλει νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀσθενεῖς νὰ ἀποκτήσουν και πάλι τὴν ύγεια τους. Γι' αὐτὸ πληρώνει τὸν γιατρό, τὰ φάρμακα, τὴν παραμονὴ τῶν ἀσθενῶν στὸ σπίτι, στὸ νοσοκομεῖο κ.ἄ. Στὶς οἰκογένειες τῶν ἀσθενῶν γιὰ νὰ μὴ ὑποφέρουν πληρώνει τὸ Ι.Κ.Α. ὡς ἐπίδομα ἀσθενείας τὸν μισθὸ περίπου μισθό. "Αν δὲ ὁ ἄρρωστος ἀποθάνη καταβάλλονται τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας του.

Ασφάλιση κατὰ τῶν ἀτυχημάτων.

Γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐργατῶν οἱ ἐργοδότες ύποχρεοῦνται ἀπὸ τὸ κράτος νὰ λάβουν μέτρα γιὰ τὶς ἐπικίνδυνες μηχανὲς τῶν ἐργοστασίων κράτος, γιὰ τὸν κατάλληλο ἀερισμὸ και τὸν φωτισμὸ τῶν χώρων τῆς ἐργασίας, γιὰ τὴν ἀπορρόφηση τῆς σκόνης και τῶν ἀνθυγεινῶν ἀερίων γιὰ πολλὰ ἐπιγγέλματα ἐπιβάλλεται ίδιαίτερη φορεσιά (φόρμα) και εἰδικὲς αἰθουσες γιὰ ἀπόδυτήρια και πλύσιμο. "Αν ὅμως ὁ ἐργάτης παρ' ὅλα τὰ μέτρα αὐτά, πάθη κανένα ἀτύχημα, τὸ Ι.Κ.Α. τοῦ πληρώνει τὸν γιατρό, τὰ φάρμακα, τὰ νοσήλεια στὸ νοσοκομεῖο. "Αν γίνη ἀνίκανος πρὸς ἐργασία, παίρνει ἀνάλογη σύνταξη. Τὰ ἔξοδα αὐτῆς τῆς ἀσφαλίσεως καταβάλλονται μόνον οἱ ἐργοδότες.

Ασφάλιση κατὰ τῆς ἀνεργίας.

Σύμφωνα μὲ τὸν σχετικὸ νόμο δὲοι οἱ ἐργάτες και οἱ ιδιωτικοὶ υπάλληλοι ὄφελούν νὰ πληρώνουν σήμερα ἕνα ποσοστὸ ἀπὸ τὸ μισθὸ τους γιὰ τὴν ἀσφαλίση κατὰ τῆς ἀνεργίας. "Οταν ἔνας εἶναι ἀνεργος παίρνει ἀπὸ τὸ ταμεῖο τῆς ἀνεργίας ἕνα βοήθημα, ποὺ προστατεύει και αὐτὸν και τὴν οἰκογένειά του ἀπὸ τὴν πείνα και τὴν ἀθλιότητα.

Πολλὲς φορὲς τὰ μέσα γιὰ τὴν ἀσφαλίση αὐτὴ δὲν εἶναι τόσα, ώστε νὰ προστατεύσουν ὅλους τοὺς ἀνέργους. Τότε βοηθεῖ τὸ κράτος. Οἱ περισσότεροι ἀνεργοι θὰ ἥθελαν βέβαια νὰ ἐργαστοῦν. "Υπάρχουν ὅμως δὲλλοι, ποὺ εἶναι εὐχαριστημένοι μὲ τὸ ἐπίδομα ἀνεργίας, ποὺ παίρνουν και δὲν θέλουν νὰ ἐργαστοῦν. Μποροῦν αὐτὸ νὰ τὸ ἀνεχθοῦν οἱ δὲλλοι, οἱ ἐπιμελεῖς ἐργάτες; Μποροῦν νὰ ἀνεχθοῦν νὰ πληρώνουν αὐτοὶ 2% ἀπὸ τὸν μισθὸ τους, γιὰ νὰ ύποστηρίζουν μ' αὐτὸ τοὺς ὀκνηρούς; Αὐτὸ δὲν

τὸ ἀνέχεται κανείς. Γι' αὐτὸ τὰ Γραφεῖα Ἐργασίας ἐπιδιώκουν νὰ βροῦν κάποιαν ἔργασία γιὰ τοὺς ἀνέργους.

Πολλοὶ ἔργάτες καὶ ὑπάλληλοι δὲν βρίσκουν εὔκολα ἔργασία στὸ ἐπάγγελμά τους. Τότε τὸ Γραφεῖο ἔργασίας τοὺς βοηθεῖ νὰ ἀλλάξουν ἐπάγγελμα. Διοργανώνει εἰδικές σειρὲς μαθημάτων, πληρώνει τὰ ἔργαλεία καὶ τὴ φόρμα τῆς δουλείας, δίνει τὰ ναῦλα γιὰ τὸν νέο τόπο τῆς ἔργασίας καὶ ἔνα βοήθημα γιὰ μετακόμιση.

Καὶ τέλος Σύνταξη γήρατος σὲ κείνους, ποὺ ἀποχωροῦν ἀπὸ τὴν ἔργασία, ἀφοῦ συμπληρώσουν τὸ 65ο ἔτος τῆς ηλικίας τους οἱ ἄντρες καὶ τὸ 60ὸ οἱ γυναῖκες.

Ο ταχυδρόμος πληρώνει τοὺς συνταξιούχους

Μὲ ἔνα τελευταίο νόμο οἱ Κοινωνικὲς Ἀσφαλίσεις ἐπεκτείνονται καὶ στοὺς ἀγρότες. Γιὰ τὴν συντάξιοδότηση δὲ τῶν ἀγροτῶν ἰδρύθηκε ὁ Ἰδιαίτερος Ὁργανισμὸς τῶν Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων (Ο.Γ.Α.).

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Σκεφθῆτε ; Πῶς θὰ περοῦσαν τὴ ζωὴ τους οἱ γέροι καὶ ξονδασμένοι ἄνθρωποι, ἀν δὲν εἶχαν κάποια σύνταξη ;
2. Εἶχαν οἱ γέροι τῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν τέτοια σύνταξη ;
3. Ἀπὸ ποσ προέρχεται τὸ μεγάλο ποσὸ τῶν χοημάτων, ποὺ πληρώνει κάθε μῆνα τὸ κράτος σ' αὐτὲς τὶς συντάξεις ;
4. Ἀπὸ ποιά ηλικία καὶ ἔξῆς δικαιοῦνται ἔνας ἐργαζόμενος νὰ πάρῃ σύνταξη ;

16. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

α) Ἐθνικὸς πλοῦτος καὶ ἔθνικὸς εἰσόδημα.

Τὸν φυσικὸν πλοῦτο τῆς χώρας μας ἀποτελοῦν οἱ φυσικοὶ θησαυροὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ὑπεδάφους. Τοὺς θησαυροὺς αὐτοὺς δύνομάζομε πρῶτες ὅλες. Ἀλλὴ πηγὴ τοῦ πλούτου μας ἀποτελεῖ ἐπίσης ἡ ἡργασία σία, πούν καταβάλλομε γιὰ τὴν παραγωγὴ καὶ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν θησαυρῶν αὐτῶν.

Τὸ ἔθνικὸν εἰσόδημα τῆς Χώρας ἐπομένως ἀποτελοῦν ὅλοι αὐτοὶ οἱ θησαυροὶ τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἡ ἐργασία τῶν ἀνθρώπων στὸ διάστημα ἐνὸς ἔτους.

Σήμερα μᾶς ἀπασχολεῖ ὄλους ἡ σκέψη, πῶς θὰ αὐξήσωμε τὸ ἔθνικό μας εἰσόδημα, ὅσο μποροῦμε περισσότερο. Γιατὶ δὲ σημειιὸς ἀνθρωπος καὶ ἡ κοινωνία ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ώρισμένα ἀγαθά, γιὰ νὰ δργανώσουν τὴ ζωὴ τους πιὸ πολιτισμένη. Ἐπιβάλλεται λοιπὸν νὰ παράγωμε περισσότερες πρῶτες ὕλες, νὰ τὶς μεταβάλλωμε σὲ φτηνὰ καὶ εὔχρηστα πράγματα γιὰ νὰ μποροῦν ἔπειτα νὰ τὰ προμηθεύωνται ὅλοι οἱ ἀνθρωποι εὔκολα.

Ἐτοι ἡ οἰκονομικὴ μας δραστηριότητα παρουσιάζει τρία στάδια: α) τὴν παραγωγὴ τῶν πρώτων ὑλῶν, β) τὴν ἐπεξεργασία τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ γ) τὴ μεταφορὰ καὶ κατανομὴ τῶν πραγμάτων στοὺς καταναλωτές.

β) Ἡ παραγωγὴ τῶν πρώτων ὑλῶν.

1. Γεωργία: Μὲ τὴ γεωργία ἔξασφαλίζομε τὴ βάση τῆς διατροφῆς μας. Ἀποστολὴ τῆς εἶναι νὰ καλλιεργήσῃ τὸ ἔδαφος καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν κτηνοτροφία. Ὁσο περισσότερα εἶναι τὰ μέσα τῆς διατροφῆς, ποὺ παράγει τὸ ἔδαφός μας, τόσον ἴσχυρότερη εἶναι καὶ ἡ οἰκονομικὴ δύναμη τοῦ λαοῦ μας.

Στὴν αὔξηση τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐδάφους συντελεῖ πολὺ καὶ ἡ νεώτερη τεχνική. Ἡ τεχνικὴ ἔχει μεταβλεῖ ριζικὰ τὴ γεωργία. Μὲ τὶς σύγχρονες μηχανικὲς καλλιέργειες, τὶς θεριστικὲς καὶ ἀλωνιστικὲς μηχανές, ἔξοικονομοῦνται ἐργατικὲς δυνάμεις. Μὲ τὶς μηχανές τὸ ἔδαφος καλλιεργεῖται βαθύτερα.

Τὸ κράτος καὶ τὰ γεωργικὰ ἐπιμελητήρια τῆς χώρας φροτίζουν νὰ ἀναπτύξουν τὴ μηχανικὴ καλλιέργεια καὶ νὰ βοηθήσουν οἰκονομικὰ τοὺς γεωργούς μὲ διάφορα μέσα : συγκεντρώνει τὸ σιτάρι τῆς κάθε χρονιᾶς, ὑποστηρίζει τοὺς γεωργικούς καὶ κτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς, χρησιμοποιεῖ τὶς γεωργικές ἔφαρμογές, ἐκπαιδεύει εἰδικούς γεωπόνους καὶ ὁργανώνει γεωργικὲς ἔκθεσεις.

Μὲ τὴ γεωργία, συνδέονται διάφορα συγγενικὰ ἐπαγγέλματα, ποὺ ἐπεξεργάζονται καὶ συντηροῦν τὰ γεωργικὰ προϊόντα, ὅπως εἶναι οἱ μύλοι, τὰ γαλακτοπωλεῖα τὰ τυροκομεῖα, τὰ ζυθοποιεῖα, τὰ κονσερβοποιεῖα, τὰ ψυγεῖα. Ἡ γεωργικὴ βιομηχανία ἀπασχολεῖ σήμερα πολλὲς χιλιάδες ἐργάτες, ἄντρες καὶ γυναῖκες.

Στὴ γεωργία ἀνήκει καὶ ἡ δ α σ ο ν ο μ ἰ α. Χιλιάδες στρέμματα τῆς ἐπιφανείας τῆς Ἑλλάδος καλύπτονται ἀπὸ δάση. Τὰ ξύλα τοῦ δάσους εἶναι σπουδαία πρώτη ὑλὴ γιὰ τὴ βιομηχανία. Τὸ κ λ ἰ μ α καὶ τὸ π ο σ ὁ τῶν νερῶν τῆς χώρας μας ἔχαρτῶνται πρὸ πράντων ἀπὸ τὴ διατήρηση τῶν δασῶν. Γι' αὐτὸ τὸ κράτος φροντίζει μὲ τὶς δασικές του ὑπηρεσίες, πῶς νὰ προφυλάσσῃ τὰ δάση ἀπὸ τὶς καταστρεπτικὲς πυρκαϊές καὶ νὰ καταπολεμῇ τὴν ἀκανόνιστη ἀποψία τῆς τους, ποὺ ἐπιφέρει τὴν ἐλάττωση τῶν νερῶν καὶ τὴν ἔχαρανση τῶν πηγῶν. Κοντά σὲ κάθε μεγάλο δάσος θάπτεπε νὰ ὑπάρχῃ δασικὴ σχολή γιὰ τὴν ἀναδάσωση. Σ' αὐτὲς τὶς ἀναδασώσεις καὶ δενδροφυτεύσεις δὲν πρέπει νὰ μπαίνῃ ἐλεύθερα ὁ καθένας. Κάθε πολίτης καὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ χωριοῦ πρέπει νὰ αἰσθάνεται ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰ δάση μας.

2. Ἡ ἀλιεία ἵσταται. Τὸ κρέας τῶν ψαριῶν ἔχει τὰ ἴδια σχεδὸν θρηπτικὰ συστατικὰ μὲ τὸ κρέας τῶν ζώων καὶ τῶν πουλιῶν. Γι' αὐτὸ εἶναι πολὺ εύχάριστο, ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια πολὺς κόσμος ἀρχισε νὰ τρέφεται μὲ ψάρια. Τὸ λυπτηρὸν εἶναι ὅτι στὴ χώρα μας ποὺ περιβρέχει κατὰ τὰ 2/3 ἡ θάλασσα, δὲν ὠργανώθηκε ἀκόμη τόσον ἐπιστημονικὰ ἡ ἀλιεία, ὥστε ἡ παραγωγὴ τῆς νὰ εἶναι ἀρκετή, γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ μας. Ἐξακολουθοῦμε ἀκόμη νὰ τρῶμε ψάρια φρέσκα καὶ κατεψυγμένα, ποὺ μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὶς ξένες θάλασσες.

Μὲ τὴν ἀλιεία συνδέονται σπουδαῖοι βιομηχανικοὶ κλάδοι γιὰ τὴ συντήρηση τῶν ψαριῶν, ποὺ χαλοῦν εὔκολα, ὅπως εἶναι οἱ ψυκτικὲς ἔγκαταστάσεις καὶ ἡ κονσερβοποιία.

3. Τὰ μεταλλεύματα, λιγνίτη, σίδερο, βωξίτη, λευκόλιθο, μάρμαρα κ.ἄ. ποὺ ἀποτελοῦν σοβαρὴ πηγὴ πλούτου. Ἡ ἔργασία τοῦ μεταλλωρύχου καὶ πρὸ πράντων τοῦ ἀνθρακωρύχου, εἶναι πολὺ σκληρὴ καὶ ἐπικινδυνη. Γι' αὐτὸ καὶ ἐπειδὴ ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ ὅλη τὴν ἔθνικὴ οἰκονομία, πλη-

ρώνεται πολύ άκριβά. Τὰ μέτρα ποὺ ἐφαρμόζει σήμερα τὸ κράτος καὶ οἱ μεταλλευτικὲς ἔταιρεῖς, οἱ σύγχρονες ἑγκαταστάσεις καὶ οἱ ὄροι ἀσφαλείας συντελοῦν, ὥστε νὰ ἐλαττωθοῦν καὶ γίνουν σπάνια τὰ ἀτυχήματα.

Τὸ κάρβουνο, τὸ πετρέλαιο καὶ τὸ νερὸ εἰναι οἱ βασικὲς πηγὲς τῆς ἐνεργείας ποὺ παράγουν ἐπίστης τὸν ἡλεκτρισμό. Στὸν 20δ αἰῶνα τὸ πετρέλαιο ἔγινε πολὺ σπουδαία καὶ ζωτικὴ πρώτη υλὴ. Εἶναι πολὺ λυπτήρο γιὰ μᾶς, ὅτι ἐνδέ κάναμε καὶ ἔξακολουθοῦμε νὰ κάνωμε πολλὲς σχετικὲς ἔρευνες σὲ διάφορα σημεῖα τῆς χώρας, δὲν ἐπιτύχαμε νὰ βροῦμε πετρέλαιο¹.

γ) Ἡ ἐπεξεργασία τῶν πρώτων υλῶν.

1. Ἡ βιοτεχνία: Τὰ προϊόντα τῆς γεωργίας, τῆς ἀλιείας καὶ μεταλλωρυχίας δὲν εἶναι πάντοτε δυνατὸ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀμέσως. Γιὰ νὰ γίνουν εὔχρηστα πρέπει νὰ τὰ ἐπεξεργαστῇ ὁ βιοτέχνης καὶ ὁ βιομήχανος. Στὴ βιοτεχνία ἐργάζονται εἰδικευμένοι ἐργάτες καὶ μαθητεύομενοι μὲ ἐπικεφαλῆς ἐναν ἀρχιτεχνίτῃ (παπούστηδες, μαραγκοί, ψωμάδες κ.ἄ.) καὶ κατασκευάζουν ἀπὸ τὶς πρῶτες υλες διάφορα πράγματα. Οἱ βιοτέχνες εἶναι σήμερα ὡργασμένοι σὲ σωματεῖα καὶ βιοτεχνίκαι ἐπι μεληρια, τὰ ὅποια φροντίζουν γιὰ τὴ μόρφωση τῶν μαθητευομένων, καθορίζουν τὶς τιμὲς τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας τους καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐπιτύχουν καλύτερους ὄρους ἐργασίας. Τὰ βιοτεχνικὰ ἐπαγγέλματα σήμερα εἶναι πολλὲς χιλιάδες καὶ κάθε μέρα πολλαπλασιάζονται.

2. Ἡ βιομηχανία. Μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς Τεχνικῆς καὶ τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ἡ βιομηχανία ἀπόκτησε καταπληκτικὴ πρόοδο. Αὐτὴ ἔξεγενενίζει τὶς πρῶτες υλες καὶ τὶς ἐπεξεργάζεται στὰ ἐργοστάσια τῆς. Σήμερα μὲ τὴ μηχανικὴ καὶ μαζικὴ παραγωγὴ ρίχνει μεγάλες ποσότητες ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς στὴν ἀγορά. Μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας τὸν 19ο αἰῶνα, ἡ μᾶζα τῶν μισθωτῶν ἐργαστῶν ἔφθασε σὲ μεγάλη ἀθλιότητα. Μὲ τὴ δημοκρατικὴ ὅμως ἔξελιξη τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς, μὲ τὴν κοινωνικὴ ἐπίδραση τῶν σωματείων καὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ μὲ τὴν κατανόηση πολλῶν ἐπιχειρηματιῶν, ὁ ἐργάτης σὴ μερα εἴναι ἐνας πολιτης μὲ ύπόληψη. Ἡ οἰκονομικὴ θέση τοῦ ἐργάτη, συγκριτικὰ μὲ δόλας ἐπαγγέλματα ἔχει ὑψωθῆ πολύ. Στὴ χώρα μας δυστυχῶς δὲν ἔχει ἀκόμη ἀναπτυχθῆ ὅσον πρέπει ἡ βιομηχανία. Τὸν τελευταῖον καιρὸ τὸ κράτος καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια γιὰ τὴν ἐκβιο-

1. Ἰδὲ τὸ θαυμάσιο ἐλεύθερο ἀναγνωστικὸ «Πιετρέλαιο καὶ Βενζίνη», ἐκδοση περιοδικοῦ «Σχολεῖο καὶ Ζωὴ», Ἀκαδημίας 57, Ἀθῆναι.

μηχάνιση τῆς χώρας· ἵδρυει διάφορες βιομηχανίες, ώς εἶναι τὰ διϋλιστήρια πετρελαίου, τὰ ἐργοστάσια τοῦ ἀζώτου, τῆς ζαχαρης κ.ἄ. καὶ μελετᾶ τὴν ἴδρυση ἄλλων βασικῶν βιομηχανιῶν, ώς εἶναι ἡ παραγωγὴ σιδήρου, χάλυβος, ἀλουμινίου, σόδας, ξύλου, γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων, φωσφορικῶν λιπασμάτων, κυτταρίνης, ψευδαργύρου καὶ ἄλλων.

Γιὰ τὴ γρήγορη ἑκβιομηχάνιση τῆς χώρας καὶ γιὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς κεφαλαιούχους τοῦ ἑσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ νὰ ἐπενδύσουν τὰ κεφάλαιά τους σὲ Ἑλληνικὲς βιομηχανίες, τὸ κράτος ἴδρυσε πρὶν ἀπὸ 5 χρόνια τὸν 'Οργανισμὸν Βιομηχανικῆς 'Αναπτύξεως (Ο.Β.Α.). Ἀπὸ τὸν ὁργανισμὸν αὐτῷ, ποὺ τώρα τελευταῖα ἔγινε 'Εθνικὴ Τράπεζα Βιομηχανικῆς 'Αναπτύξεως (ΕΤΒΑ) ἡ χώρα μας περιμένει τὴ βιομηχανική της ἀναγέννηση.

δ) 'Ο Τουρισμός.

Ἄλλη πολὺ σημαντικὴ πηγὴ τοῦ ἑθνικοῦ μας πλούτου εἶναι ὁ Τουρισμός. 'Η Ἑλλάδα μας μὲ τὸ θαυμάσιο τῆς κλῖμα, τὸ καθαρὸ φῶς καὶ τὸ γαλάζιο χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θάλασσας, μὲ τὴν ποικιλία τῶν φυσικῶν τῆς καλλονῶν, τὸ νησιώτικό της σύμπλεγμα καὶ τὰ ἄλλα πλεονεκτήματα, μὲ τὰ ὅποια τὴν ἐπροίκισεν ἡ φύση, μπορεῖ νὰ προσελκύσῃ κάθε ξένον ἐπισκέπτη. "Οταν προσθέσωμε ἀκόμη σ' αὐτὰ τοὺς μοναδικοὺς στὸν κόσμο ἀρχαιολογικοὺς θησαυρούς, καὶ τοὺς ιστορικοὺς τόπους, δῆποι οἱ "Ἐλληνες πολέμησαν γιὰ τὴν ἐλευθερία ἐναντίον τῶν βαρβάρων, τότε ἡ χώρα μας πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸν μεγάλο μαγνήτη, ποὺ θὰ τραβᾷ τοὺς ξένους ὅλων τῶν ἡπείρων. 'Η σημασία τοῦ Τουρισμοῦ εἶναι τόσο μεγάλη ώστε πολλές ἔταιρεις καὶ ἀτομα ἀρχισαν νὰ ἐπενδύουν τὰ κεφάλαιά τους σὲ διάφορες τουριστικὲς ἐπιχειρήσεις (ξενοδοχεῖα, λουτροπόλεις, θερινὲς κατασκηνώσεις κ.ἄ.).

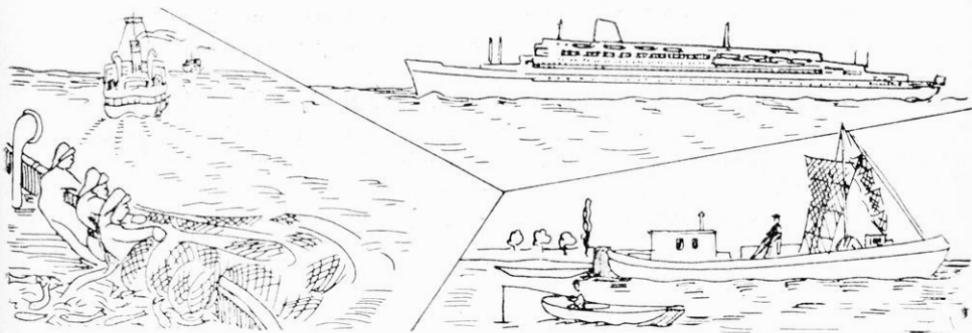
ε) 'Εμπόριο καὶ συγκοινωνία.

Οἱ κλάδοι τῆς ἑθνικῆς μας οἰκονομίας, ποὺ εἶδαμε, δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ μᾶς δίνουν πολλὰ προϊόντα, ἀν ἄλλοι κλάδοι τῆς οἰκονομίας δὲν ἔρχονται νὰ βοηθήσουν στὴ διακίνηση καὶ στὴν πώληση τῶν προϊόντων αὐτῶν. Τὰ ἔτοιμα πράγματα τῆς βιοτεχνίας καὶ βιομηχανίας μεταφέρονται μὲ δλα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας στὸ ἔσωτερικό καὶ τὸ ἔξωτερικό καὶ μὲ τὸ ἐμπόριο ἔρχονται στὴν ἀγορά. Τὸ ἐμπόριο φροντίζει γιὰ τὴν κατανομὴ τῶν πραγμάτων. Διακρίνομε τὸ χοιρικὸ καὶ τὸ λιανικὸ ἐμπόριο. Τὸ χοντδεμπόριο προμηθεύει τὰ πράγματα ἀπὸ τὸν παραγωγὸ στὸν λιανέμπορο. 'Ο λιανέμπορος πουλεῖ τὰ πράγματα στὸν καταναλωτὴ ἢ τὸν πελάτη.

Κανένας πολιτισμένος λαός δὲν μπορεί νὰ ζή μόνο μὲ τὰ προϊόντα, που παράγει ὁ τόπος του. Γι' αὐτὸς εἰσάγει πράγματα, που δὲν παράγει, ἀπὸ τὸ ἔξωτερικό, κάνει εἰ σα γωγὴ καὶ ἔχαγει ἄλλα, που παράγει σὲ μεγάλες ποσότητες, κάνει ἐξαγωγὴ. Ἡ πώληση πραγμάτων στὸ ἔξωτερικό γίνεται ἀπὸ εἰδικές ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις, που ἔχουν ἀντιπροσώπους σὲ όλες τις χώρες τῆς γῆς.

Γιά τὴν καλὴ διεξαγωγὴν τοῦ ἐμπορίου τὰ κράτη συνάπτουν μεταξύ τους ; πορικὲς συνθῆκες, μὲ τὶς ὅποιες καθορίζουν τὸ ὑψος καὶ τὸ εἶδος τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἔξαγωγῶν.

‘Η συγκοινωνία χρησιμεύει γιά τή μεταφορά προσώπων και πραγμάτων : Σιδηρόδρομοι, αύτοκίνητα, πλοϊα και άεροπλάνα. Μὲ τὰ τρία Τ, ἥτοι τὰ ταχυδρομεῖα, τηλεγραφεῖα και τηλεφωνεῖα (Τ.Τ.Τ.) συνδέονται οι μεταξύ τους ἐντὸς τῆς ‘Ελλάδος και μὲ ὅλο τὸν κόσμο. ‘Ο τύπος και τὸ ραδιόφωνο χρησιμεύουν γιά τὴν διαφώτιση τοῦ λαοῦ και ἔχουν μεγάλη ἐπίδραση γιά τή διαμόρφωση τῆς κοινῆς γνώμης.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Υπάρχει στήν κοινότητά σας ἀκόμη γεωγρία; τι γνωρίζετε γιὰ τὶς μεταβολές, ποὺ ἔγιναν στὴ γεωγρία τὰ τελευταῖα 30 χρόνια;
 3. Τι γνωρίζετε γιὰ τὴν ἐργασία τῶν μεταλλωρύχων;
 3. Σκεφθῆτε: Ποιὰ θὰ ἥται ἡ ζωὴ μας χωρὶς πετρόλαιο;
 4. Τι ἐννοοῦμε, ὅταν λέμε «ἔξενγενισμὸς τῶν πορώτων ὄλῶν»;
 5. Ποιές τεχνικὲς ἐφευρέσεις εἰχαν σημασία γιὰ τὴ συγκοινωνία;
 7. Ποιό σκοπὸν ἔχει τὸ ἑξαγωγικὸ καὶ τὸ εἰσαγωγικὸ ἐμπόριο;
 8. Γράψετε μιὰν ἔκθεση γιὰ τὶς ὀφέλειες, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸν Τονισμό.

17. ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

‘Ο προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἀναφέρει λεπτομερῶς τὰς ἔσοδας καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ ἐρχομένου ἔτους. Γενικά πρέπει τὸ κάθε ἔξοδο νὰ καλύπτεται μὲ ἀνάλογα ἔσοδα. “Οταν τὰ ἔξοδα ἕπεράσουν τὰ ἔσοδα τότε παρουσιάζεται ἔνα ἐλλειμμα, καὶ τὸ Κράτος χρεωκοπεῖ. ‘Ο δημόσιος προϋπολογισμὸς ψηφίζεται ἀπὸ τὴν Βουλήν.

α) Τὰ ἔσοδα.

Τὰ ἔσοδα τοῦ Κράτους, ποὺ ἀναγράφει ὁ προϋπολογισμὸς προέρχονται ἀπὸ διάφορες πηγές: ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς περιουσίας του, ὅπως εἶναι τὰ δάση, τὰ μεταλλεῖα, τὰ ἀκίνητα, οἱ βοσκές, οἱ ἀποζημιώσεις, ἀπὸ δάνεια καὶ ἀπὸ φέρους. Τὸ σπουδαιότερο ἔσοδο εἶναι οἱ φόροι.

Οἱ φόροι: ‘Η φορολογία εἶναι μιὰ ἀνάγκη, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἀποφύγῃ κανένα κράτος. Γιατὶ χωρὶς τὰ εἰσοδήματα ἀπὸ τοὺς φόρους, πῶς θὰ ἀμείβωνται οἱ χιλιάδες ὑπάλληλοι, οἱ στρατιωτικοί, οἱ διδάσκαλοι, οἱ δικαστές κλπ.; πῶς θὰ ἐκτελοῦνται οἱ συγκοινωνίες; πῶς θὰ ἔχασφαλίζεται ἡ καθημερινὴ ἀσφάλεια ἐκατομμυρίων Ἑλλήνων, ἡ ἐκπαίδευση τῶν νέων, ἡ περιθαλψη τῶν ἀπόρων; ’Εάν τὸ Κράτος δὲν εἶχεν ἔσοδα, θὰ ἔπαινεν ἀμέσως νὰ εἶναι κράτος. Τὰ ὅργανά του θὰ παρέλυαν ἀμέσως. ’Αντὶ τῆς τάξεως θὰ εἴχαμε ἀναρχία καὶ ἀντὶ τῆς δικαιοσύνης θὰ ἴσχυε τὸ δίκαιο τοῦ ἰσχυροτέρου καὶ τοῦ πυγμάχου.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι: ‘Η φορολογία εἶναι γιὰ τὸ Κράτος ὅ, τι εἶναι ἡ τροφὴ γιὰ τὸ ἄτομο. Τὸ κράτος δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ χωρὶς αὐτή. ‘Η φορολογία ὅμως πρέπει νὰ εἶναι δικαία. Τὸ ἄρθρο. 3 τοῦ Συντάγματός μας τὸ λέει πολὺ καθαρά: «Ἐνώπιον τῶν φόρων ὅλοι οἱ Ἑλληνες πρέπει νὰ εἶναι ἴσοι καὶ νὰ συνεισφέρουν ἀνάλογα μὲ τὶς δυνάμεις τους». Αὐτὸ δὲν θὰ πῆ ὅτι ὅλοι πρέπει νὰ πληρώνουν ἴσο ποσό, ἀλλὰ ἀνάλογα μὲ τὰ εἰσοδήματά τους. Οἱ μικροὶ εἰσοδηματίες δὲν πληρώνουν τίποτε. Οἱ φόροι σὲ ὅλες τὶς δημοκρατικὲς χῶρες δὲν ἐπιβάλλονται μὲ τὴ βίᾳ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἀλλὰ ψηφίζονται ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ δὲν καθορίζονται γιὰ πάντα, ἀλλὰ ἀναθεωροῦνται μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου.

Ειδη των φορών : 'Υπάρχουν φόροι, που πληρώνει κάθε πολίτης όνομαστικῶν στήν Οἰκονομική Εφορία. Αύτοι λέγονται ἀμεσοὶ φόροι, ὅπως είναι ὁ φόρος τῶν ἀκινήτων, τοῦ ἐπαγγέλματος, τοῦ εἰσοδήματος. Ἀλλοι φόροι λέγονται ἐμμεσοί. Τοὺς φόρους αὐτούς πληρώνει ὁ κάθε πολίτης, δταν πρόκειται νὰ ὀγοράσῃ κάτι, π.χ., τσιγάρα, λάδι, σπίρτα, ζάχαρη, καφέ, τσάι, οινόπνευμα, ἀρώματα, μπίρα, ἀλάτι, βενζίνη καὶ ἄλλα. Πολλοί ἀνθρώποι δὲν ξέρουν τίποτε γιὰ τοὺς φόρους αὐτούς, γιατὶ δὲν τοὺς πληρώνουν στήν Οἰκονομική Εφορία. Στήν τιμή, που πληρώνει ὁ ὀγοραστής περιλαμβάνεται καὶ ὁ φόρος που είσπραττει τὸ Κράτος, στήν ταινίᾳ π.χ. που περιβάλλει ἔνα κουτί σιγαρέττα. "Εμμεσοὶ φόροι είναι ἐπίσης τὰ χαρτόσημα καὶ ἔνσημα, που πληρώνομε. "Ολοὶ οἱ ἔμμεσοὶ φόροι ἀποτελοῦν τὸν λεγόμενο φόρο καταναλώσεως.

β) "Εξοδα.

Τὰ ἔξοδα τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ διακρίνονται σὲ ἔξοδα, που προβλέπονται γιὰ ὅλα τὰ πολιτικὰ 'Υπουργεῖα (Στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν, Αεροπορίας) καὶ γιὰ τὰ σώματα 'Ασφαλείας (ἀστυνομία πόλεων, χωροφυλακή, πυροσβεστικό σῶμα).

'Εκτὸς ἀπὸ τὰ ἔξοδα αὐτά, στὸ δημόσιο προϋπολογισμὸν ἀναγράφονται καὶ τὰ ἔξοδα ἐπεινδύσεων, δηλ. τὰ ποσά, που θὰ χρειαστοῦν γιὰ τὴν κατασκευὴ νέων παραγωγικῶν ἔργων.

'Εδῶ τελειώνει τὸ Α' Μέρος. Μὲ τὴν ὑλη που ἀναπτύξαμε στὰ κεφάλαια 1-17 φροντίσαμε νὰ εἰσαγάγωμε τὸν σημερινὸ μαθητὴ τῶν 11 χρονῶν, τὸν μαθητὴ τῆς Ε' τάξεως, στὶς διάφορες μορφές τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. 'Ακολουθήσαμε τὴ διδακτικὴ ἀρχὴ «ἀπὸ τὰ ἀπλᾶ στὰ σύνθετα» καὶ ξεκίνησαμε ἀπὸ τὴν πρώτη ἀπλῆ κοινωνική μορφή, τὴν οἰκογένεια, γιὰ νὰ φθάσωμε στὴ συνθετώτερη τῆς κοινότητος. Μέσα σ' αὐτὲς ἔπειτα γνωρίσαμε τὸν σπουδαῖο ρόλο, που καλεῖται νὰ παίξῃ τὸ ἀτομο καὶ τὴν ἀνάπτυξη καὶ προσαγωγὴ τοῦ συνόλου : γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν, ἡθικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ὅρων τῆς ζωῆς τῆς χώρας.

Μὲ τὸ Β' Μέρος εἰσάγομε τὸν μαθητὴ τῆς ΣΤ' τάξεως στὶς συνθετώτερες καὶ πολύπλοκες μορφές τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ὅπου θὰ κληθῇ νὰ δράσῃ, ως τέλειος πολίτης τοῦ κράτους καὶ ως ὀλοκληρωμένο μέλος τῆς μεγάλης πανανθρώπινης κοινωνίας.

ΜΕΘΟΔΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

1. Ή ἀγωγὴ τοῦ πολίτου πρέπει νὰ συνδέεται μὲ κοινωνικὲς ἐμπειρίες τῶν μαθητῶν καὶ μὲ ἐπίκαιρα γεγονότα. Ἔτσι διατηρεῖται ἡ ἐποπτικότης, ἀφυπνίζεται τὸ διαφέρον τῶν μαθητῶν γιὰ τὰ διδασκόμενα ἀντικείμενα καὶ προόγεται ἡ προθυμία αὐτῶν νὰ ἀποκτήσουν τὶς ἀναγκαῖες γνώσεις.

2. Ή διδακτέα ὑλὴ πρέπει νὰ ἔκλεγεται ἔτσι, ὥστε νὰ προκαλῇ τὸν μαθητὴ σὲ ἐρωτήσεις καὶ νὰ τὸν ὁδηγῇ σὲ γενικὲς σκέψεις καὶ σὲ μεγαλύτερα σύνολα.

Δὲν ἀπαιτεῖται ἐπομένως πιστὴ καὶ ἀμετάβλητη ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος. Τὸ πρόγραμμα εἶναι ἔλαστικό, προσαρμοζόμενο κάθε φορά πρὸς τὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς, τοῦ παρόντος κλπ. Κατὰ ταῦτα ἡ διδασκαλία κεντρικῶν καὶ προτύπων θεμάτων ἀνταποκρίνεται στὴν ἰδιοτυπία τῶν ἀντικειμένων τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ τὴ φυσικὴ ἐγγύτητα τῆς ζωῆς, ποὺ χαρακτηρίζει τὸ μάθημα τοῦτο.

3. Γιὰ τὴν πορεία τῆς διδασκαλίας: Κατάρτιση ἐνὸς σχεδίου ὑπὸ ἔνα ὑποχρεωτικὸ καθολικὸ θέμα γιὰ μακρότερη διδακτικὴ περίοδο, μὲ ἀφετηρία τὸν κύκλο διαφερόντων τῶν μαθητῶν. Κοινὴ ἐπεξεργασία ζητημάτων, ποὺ ὀδηγοῦν τοὺς μαθητὰς στὴν προσωπικὴ σκέψη καὶ κρίση. Κατανομὴ τοῦ θέματος σὲ τμήματα ἐργασίας, τὰ ὅποια ἐπεξεργάζονται διάδεις μαθητῶν. Ἐπακολούθει συζήτηση ποὺ καταλήγει σὲ σαφῆ συμπεράσματα. Τηρεῖται ἐπειτα ἔνα βιβλίο πρωτοκόλλου, ποὺ παραμένει στὴν τάξη καὶ χρησιμεύει ὡς βάση μιᾶς μελλοντικῆς συμπληρωματικῆς ἐργασίας στὶς ἀνώτερες τάξεις.

4. Ἀν ἀπὸ τὴ διδασκαλία προκύπτουν ζητήματα, ποὺ δὲν γνωρίζουν ἀκόμη τὰ παιδιά, τὰ ζητήματα αὐτά ἀναβάλλομε γιὰ εὐθετώτερο χρόνο. Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμε τὶς περιττές συζητήσεις. Κάθε συζήτηση πρέπει νὰ προταρασκευάζεται, γιὰ νὰ συνδέεται μὲ ἔνα κοινὸ βιωματικὸ περιεχόμενο διδαχθέντος ἀντικειμένου. Τὸ αὐτὸ ἴσχυει καὶ γιὰ ἔνα φίλμ, γιὰ ἔνα γεγονὸς τῆς ήμέρας, γιὰ ἔνα ἐπίκαιρο ζήτημα, ποὺ μᾶς καλεῖ νὰ λάβωμε θέση. Σκοπὸς τῆς ἀσκήσεως στὶς συζητήσεις εἶναι, νὰ συνηθίσωμε τοὺς νέους, νὰ ἀκούουν τὴ γνώμη τῶν ἄλλων καὶ νὰ θεωροῦν τὸ ἔξεταζόμενο περιεχόμενο ἀπὸ ὑψηλότερη σκοπιά. Τὰ συμπεράσματα τῶν συζητήσεων δὲν εἶναι συνήθως ὑποχρεωτικὰ γιὰ ὅλους. Στὶς περιπτώσεις αὐτές εἶναι ἀρκετὸ νὰ ἔξεταζωνται τὰ ὑ περὶ καὶ τὰ κατὰ χωρὶς προκατάληψη καὶ νὰ ἀφήνωμε ἐλεύθερο κάθε μαθητὴ νὰ σκεφτῇ. Ὁ ὡριμότερος μαθητής θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι σὲ πολλὰ ζητήματα, ὅσο κι ἃν προσπαθή-

σωμε, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ τελικὴ λύση. Θὰ ἀναγνωρίσῃ, ὅτι ὁ συμβι-
βασμὸς εἶναι ἔνα ἀναπόφευκτο μέσο γιὰ τὴν ἔξομάλυνση τῶν ἀντιθέσεων.

5. Πρέπει νὰ καλλιεργοῦμε ὅλες τὶς μορφές τῆς ἐργασίας, ποὺ ἀπαιτοῦν
αὐτενέργεια καὶ συνεργασία τῶν μαθητῶν, καὶ τοὺς ἀναγκάζουν νὰ συγ-
κρίνουν τὴ γνώμη τους μὲ τὴ γνώμη τῶν ἄλλων. Ἡ ἀτομικὴ καὶ ὀμαδικὴ
ἐργασία καὶ οἱ σύντομες ἀνακοινώσεις τῶν μαθητῶν εἶναι γιὰ τοῦτο πολύ-
τιμες. Πρακτικὰ θέματα μὲ περιωρισμένο περιεχόμενο φέρνουν τὰ παιδιά
σὲ ἄμεση ἐπαφή μὲ τὸν ἔξωσχολικὸ κόσμο. Διδακτικοὶ περίπατοι, ἐπισκέ-
ψεις ἐργοστασίων, κοινωνικῶν ἰδρυμάτων, κοινωνικῶν καταστημάτων κλπ.

Οἱ εἰδικὲς συνεδριάσεις τοῦ δικαστηρίου, τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου,
τῆς Βουλῆς, βοηθοῦν τὴ διεύρυνση τοῦ κύκλου τῆς ἐμπειρίας τῶν μαθη-
τῶν. Οἱ ἐπισκέψεις αὐτές εἶναι σκόπιμες, ὅταν εἶναι καθωρισμένες μὲ ἐπι-
μέλεια, ὅταν πηγάζουν ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς διδασκαλίας καὶ προετοιμά-
ζωνται μὲ προσοχή. Τὰ παιδιά φυσικά πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν ἀπὸ πρὶν
γιὰ τὸ ἀντικείμενο καὶ τὴν πρείσ τῆς δίκης καὶ στὸ τέλος θὰ ἐπακολουθῇ
συζήτηση ἐπὶ τῶν ἐντυπώσεων τῶν μαθητῶν καὶ τῶν ἀποριῶν, ποὺ
γενοιοῦνται κλπ. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη μιᾶς δίκης προηγεῖται πάντοτε
ἡ ἀναγκαία ἐπαφή μὲ τὸν προϊστάμενο τοῦ δικαστηρίου, ὁ ὅποιος δια-
κανονίζει τὶς λεπτομέρειες.

6. Σύνιστάται ἡ πρόσκληση στὴν τάξη μας ἔξωσχολικῶν παραγόν-
των, π.χ. κοινωνικῶν, οἰκονομικῶν, κρατικῶν, δικαστικῶν ὑπαλλήλων
κ.ἄ. τοὺς ὅποιους καλοῦμε γι' ἀπλές ἢ ἐκλαϊκευτικὲς ὅμιλίες ἢ γιὰ συμμε-
τοχὴ σὲ συζητήσεις.

7. Στὰ βοηθητικὰ μέσα τῆς ἐργασίας, ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιη-
θοῦν, ἀνήκουν: τὰ μαθητικὰ ἀνογγνώσματα, οἱ ἐφημερίδες, τὰ περιοδικά,
τὸ ραδιόφωνο, οἱ κινηματογραφικὲς ταινίες, οἱ εἰκόνες κλπ. Οἱ σχολικὲς
καὶ μαθητικὲς βιβλιοθήκες πρέπει νὰ πλουσισθοῦν μὲ βιβλία, περιοδικά
καὶ ἄλλα ἐντυπα, ποὺ προάγουν τὴ διδασκαλία τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

Ἡ ἀγωγὴ τοῦ πολίτου καὶ ἡ σχολικὴ ζωὴ.

Σὲ μιὰ σχολικὴ κοινότητα, ὅπου ὑπάρχει ὥργανωμένη σχολικὴ ζωὴ,
ὅπου οἱ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ ζοῦν καὶ συνεργάζονται ἀρμονικά καὶ ἀπο-
δοτικά, προσάγεται ὅχι μόνον ἡ εὐγένεια τῶν τρόπων, ἡ διαλλακτικότης,
ἡ ἀνοχὴ καὶ συμβιβαστικότης, ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ καὶ μόρφωση.
Γι' αὐτὸν ἡ καθημερινὴ σχολικὴ ζωὴ πρέπει νὰ εἶναι προπαρασκευὴ τῆς
δημοκρατικῆς ζωῆς. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐπομένως δὲν περιορίζεται στὴν
ὥρα μόνο τῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ ἀπλώνεται σὲ ὅλοκληρη τὴν σχολικὴ
ζωὴ. Ἐδῶ ἀνήκουν ἐπίστης καὶ ἔξυπηρετοῦν τὴν πολιτικὴ ἀγωγή, τὸ
παιγνίδι, οἱ γιορτές, τὰ ταξίδια καὶ ἡ συνδιοίκηση τῶν μαθητῶν. Ἡ

ἀλληλεγγύη, ή ὁμαδική ἐργασία καὶ ἡ κοινότης τῆς τάξεως εἰναι βασικές ἔννοιες ποὺ ἐγκλείουν μεγάλη παιδαγωγική ἐπίδραση καὶ ἔχουν διδακτικὴ σπουδχιότητα. Πέραν τούτου τὸ σχολεῖο δὲν πρέπει νὰ είναι ἀπομονωμένο ἀπὸ τὴν κοινωνία. Ἀνάγκη νὰ ὑπερπτηδῷ τὰ ὅρια τῆς στενώτερής του περιοχῆς καὶ νὰ ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴ δημόσια ζωή. Ἡ συνεργασία του γιὰ γενικούς κοινωνικούς καὶ φιλανθρωπικούς σκοπούς, η συμμετοχὴ του στὰ ἔργα ἀναδασώσεως, ἔξωραϊσμοῦ καὶ ἐκπολιτισμοῦ, στὴν ἀθλητικὴ καὶ μουσικὴ ζωὴ τοῦ τόπου καὶ στὶς ἐκδηλώσεις τῆς νεολαίας δημιουργοῦν τὴ γέφυρα, ποὺ ὀδηγεῖ ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ σχολείου στὸν κόσμο τοῦ περιβάλλοντος.

Γιὰ τὴ μεθοδικὴ πορεία τῆς ἐργασίας καὶ τὰ ζητήματα ὀργανώσεως τῆς πολιτικῆς διδασκαλίας, τῆς μεθοδικῆς οἰκοδομῆς μιᾶς ἐνότητος, τῶν βοηθητικῶν μέσων τῆς ἐργασίας καὶ τῆς σχολικῆς ζωῆς γίνεται ἐπίσης εύρυτατος λόγος στὸ νέο βιβλίο «Ἀγωγὴ τοῦ πολίτου, Εἰδικὴ Διδακτική», Γ. Ζουμπανάκη, ἔκδοσις 1963.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

A'. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1. "Εννοια τοῦ Συντάγματος.

Μέσα σε μιὰ κοινωνία δὲν μπορεῖ ό καθένας νὰ κάνη ὅ, τι θέλει. "Οπως κάθε σύλλογος ἔχει τὸ καταστατικό του, κάθε σχολεῖο τὸν κανονισμό του καὶ κάθε ἐπιχείρηση τὸν ὄργανισμό της, ποι ἀναγράφουν τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν μελῶν τους, ἔτσι καὶ τὸ κάθε κράτος ἔχει τὸ δικό του καταστατικό ἥ τὸν δικό του καταστατικό χάρτη, ποὺ τὸν λέμε Σύνταγμα.

Τὰ περισσότερα σημειινὰ κράτη, ἔχουν ἓνα Σύνταγμα. Τὸ Σύνταγμα εἶναι ό πρῶτος καὶ ό βασικὸς νόμος, σύμφωνα μὲ τὸν ὅποιον κυβερνᾶται ἓνα κράτος. Εἶναι ό νόμος, ἐπάνω στὸν ὅποιον στηρίζονται ὅλοι οἱ ἄλλοι νόμοι, ποὺ ἐκδίδονται. "Αν ἔνας νόμος δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ Σύνταγμα, δὲν ἐφαρμόζεται, γιατὶ εἶναι ἀντίσυνταγματικός.

Τὸ Σύνταγμα συντάσσεται ἀπὸ εἰδικὴ συνέλευση τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, ποὺ λέγεται συντακτικὴ συνέλευση ση. Ἀπὸ τὰ 114 ἄρθρα τοῦ Συντάγματος μας μερικὰ δὲν μποροῦν νὰ τροποποιηθοῦν καὶ λέγονται θεμελιώδη, ἄλλα δύματα τροποποιοῦνται, ὅταν εἶναι ἀνάγκη καὶ ὅπως ὅριζει τὸ ἴδιο τὸ Σύνταγμα, καὶ λέγονται μὴ θεμελιώδη.

"Ἀπὸ τὴ διδασκαλία τῆς Ἰστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, γνωρίζομε καὶ τὴν ἰδιαίτερη Ἰστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ μας Συντάγματος. Σήμερα ἰσχύει τὸ Σύνταγμα τῆς 1ης Ἱανουαρίου τοῦ 1952.

"Εως ὅτου δύματα φτάση στὴ σημειινή του μορφὴ τὸ Σύνταγμα μας πέρασε ἀπὸ διάφορους σταθμούς, ποὺ ἀποτελοῦν καὶ τὴν Ἰστορία του.

2. Σύντομη Ἰστορία τοῦ Συντάγματος.

Δὲν πέρασσαν πολλοὶ μῆνες ἀπὸ τὴν κήρυξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ οἱ "Ἑλληνες ἀγωνιστὲς ἀρχισαν νὰ σκέπτωνται, πῶς θὰ διοικηθοῦν, ὅταν ἀπελευθερωθοῦν.

"Ἔτσι στὶς 20 Δεκεμβρίου 1821 συνῆλευσε ἡ Α' Εθνικὴ Συνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου, κήρυξε τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ψήφισε τὸ πρῶτο Ἑλληνικὸ Σύνταγμα· τοῦτο εἶναι γνωστὸ ως «Πρόσωρινό Πολιτευματικόν».

‘Η Β’ Εθνική Συνέλευσις πού ḵγινε στὸ Ἀστρος τὸ 1823 τροποποίησε τὸ «Προσωρινὸ Πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου». *Kinouf
pas
Lofón
Hippó*

‘Η Γ’ Εθνικὴ Συνέλευσις τὸ 1827 στὸν Τροιζῆνα ψήφισε νέο Σύνταγμα. Σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα αὐτὸ δλες οἱ ἔξουσίες ἔπειτε νὰ συγκεντρωθοῦν σὲ ἓνα πρόσωπο μόνο, τὸν Κυβερνήτη. ‘Ως πρῶτος Κυβερνήτης διωρίστηκε τότε ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας καὶ ἐκβέρνησε ἀπὸ τὸ 1828 ὡς τὸ 1831.

‘Η Δ’ Εθνικὴ Συνέλευσις ποὺ συνῆλθε στὸ Ἀργος τὸ 1832, ὑστερα ἀπὸ τὴ δολοφονία τοῦ Καποδίστρια, ἀνακήρυξε πρῶτον Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων τὸν πρίγκηπα τῆς Βαυαρίας “Οθωνα.

‘Ο Βασιλεὺς ”Οθων κυβέρνησε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ 1833 ὡς τὸ 1843 σὰν ἀπόλυτος μονάρχης. Στὶς 3 Σεπτεμβρίου 1843 ἐπαναστάτησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ζήτησαν ἀπὸ τὸν ”Οθωνα νὰ τοὺς χορηγήσῃ Σύνταγμα.

‘Ο ”Οθων ἀναγκάστησε τότε νὰ συγκαλέσῃ τὴν Α’ Συντακτικὴ Συνέλευση ση στὴν πλατεῖα ποὺ ἀπλώνεται μπροστὰ ἀπὸ τὰ παλαιὰ Ἀνάκτορα. ‘Η πλατεῖα αὐτὴ ἀπὸ τότε δονομάζεται «Πλατεῖα τοῦ Συντάγματος». ‘Η συνέλευση αὐτὴ ψήφισε τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844.

Τὸ Σύνταγμα ὅμως αὐτό, ποὺ ἦταν μιὰ συμφωνία λαοῦ καὶ Βασιλέως, τὸ παραβίασε πολλὲς φορὲς ὁ ”Οθων. Γιὰ τὶς παραβιάσει, αὐτὲς ξεσηκώθηκαν οἱ ”Ελληνες ἐναντίον τοῦ ”Οθωνος καὶ τὸ 1862 τὸν ἔδιωξαν ἀπὸ τὸν θρόνο. *Βιτεργοφιώσα*

Μετὰ τὴν ἑκθρόνηση τοῦ Βασιλέως ἔγιναν ἐκλογὲς γιὰ τὴ Β’ Συντακτικὴ Συνέλευση. ‘Η Συνέλευση αὐτὴ ψήφισε τὸ νέο Σύνταγμα τοῦ 1864 καὶ ἀποφάσισε νὰ εἰσαγάγῃ τὸ πολίτευμα τῆς Βασιλείας Δημοκρατίας. Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος διωρίστηκε ὁ Πρίγκηψ Γεώργιος, τῆς Δανίας, ὁ δποῖος εἶναι ὁ ίδρυτης τῆς σημερινῆς Δυναστείας στὴ Χώρα μας. ‘Ο Γεώργιος βασίλευσε 50 ὄλόκληρα χρόνια ὡς Γεώργιος ὁ Α’.

Μετὰ τὴν στρατιωτικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1909 καὶ τὴν πρόσκληση τοῦ ”Ελευθερίου Βενιζέλου ἀπὸ τὴν Κρήτη, ἔγιναν ἐκλογὲς τὸ 1911 γιὰ ’Αναθεωρητικὴ Βουλὴ αὐτὴ ἀναθεώρησε μερικὰ μὴ θεμελιώδη ἄρθρα τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864.

Τὸ 1920 συνῆλθεν ἡ Γ’ Εθνικὴ Συνέλευση τῶν Ἑλλήνων γιὰ νὰ συντάξῃ τὸ νέο Σύνταγμα. Τὸ σύνταγμα ὅμως αὐτὸ δὲν πρόλαβε νὰ ἐφαρμοστῇ, ἔνεκα τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς καὶ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1922

Τὸ 1924 ἡ Δ’ Εθνικὴ Συνέλευση ἀποφάσισε νὰ καταργήσῃ τὴ βασιλεία μὲ τὸ δημοψήφισμα τῆς 13ης Απριλίου καὶ νὰ ἀνακηρύξῃ τὴν ἀβασιτικὴ Δημοκρατία.

Β'. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

1. Περιοχή και άνθρωποι του κράτους

Στὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου εἴδαμε τὸν ἄνθρωπο μέσον στὶς διάφορες κοινωνίες, τὴν οἰκογένεια, τὸ σχολεῖο τὴ θρησκεία, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν κοινότητα. Ἡ μεγαλύτερη ὅμως κοινωνία, ὅπου συζοῦν καὶ σχετίζονται μεταξύ τους οἱ ἄνθρωποι, εἶναι τὸ κράτος.

Κατὰ τὴν Βρεττανικὴ ἑγκυλοπαίδεια τοῦ 1961 ὑπάρχουν στὴ γῆ 82 κράτη. Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι μικρότερα ἀπὸ τὸ κράτος ὅπου ζοῦμε, πολλὰ ὅμως ἄλλα εἶναι πολὺ μεγαλύτερα.

Μικρὰ κράτη εἰναι:

Τὸ Βατικανὸ μὲ 1.000 κατ.
Ἡ Ἀνδόρρα » 6.000 »
Τὸ Μονακὸ » 20.000 »
Τὸ Σᾶν Μαρτίνο » 12.000 »
Τὸ Λιχτενστάϊν » 10.000 »

Μεγάλα κράτη εἰναι:

Ἡ Κίνα μὲ 680 ἑκατ. κατ.
Ἰνδία » 403 » »
Σοβιετ. Ἐνωσις » 211 » »
Ἡνωμ. Πολ. Ἀμερ. » 180 » »
Ιαπωνία » 93 » »
Ἰνδονησία » 90 » »

2. Ἡ ἔξουσία του Κράτους

Πολλὲς πόλεις εἶναι ἐπίσης μεγαλύτερες ἀπὸ κράτη. Ἡ Νέα Υόρκη τὸ Λονδίνο, τὸ Παρίσι καὶ ἄλλες πόλεις ἔχουν πολὺ περισσότερους κατοίκους ἀπὸ τὸ Λίχτενστάϊν. Καὶ ὅμως τὸ Λιχτενστάϊν εἶναι κράτος, ἐνῷ οἱ πόλεις ἐκεῖνες δὲν εἶναι κράτη. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι ἔτοι, ἔχαγεται ἀπὸ τὴν ἔξτης σύγκριση:

Ἡ πόλις Λονδίνο:
διαθέτει μιὰ περιοχὴ
ἔχει κατοίκους
δοφείλει νὰ συμμορφώνεται μὲ
τοὺς νόμους τῆς Ἀγγλίας.

Τὸ κράτος Λίχτενστάϊν:
διαθέτει ἐπίσης μιὰ περιοχὴ
ἔχει κατοίκους
Μπορεῖ λὰ ἐκδίδει νόμους καὶ νὰ στέλνῃ
δόηγίες, χωρὶς νὰ ρωτήσῃ κανένα.

Τὸ 1927 ψηφίστηκε τὸ νέο Σύνταγμα τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τὴν Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τοῦ 1926.

Τὸ 1935 ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μὲ εἰδικὸ δημοψήφισμα προτίμησε τὴν βασιλευομένη δημοκρατία ἀπὸ τὴν ἀβασίλευτη δημοκρατία. Καὶ ἡ Ἐθνοσυνέλευση κατήργησε τὴν δημοκρατία καὶ ἐπανέφερε τὴν βασιλεία μαζὶ μὲ

τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911. Τότε ξαναγύρισε στὸν θρόνο ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β'.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ 2ου Παγκοσμίου πολέμου καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Χώρας, τὸν Μάρτιο τοῦ 1946 ἡ Δ' Ἀναθεωρητική Βουλὴ ἄρχισε νὰ συντάσσῃ τὸ σχέδιο τοῦ νέου Συντάγματος. Τὸ σχέδιο ψηφίστηκε τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1951 καὶ ἄρχισε νὰ ἰσχύῃ ἀπὸ τὴν 1η Ἰανουαρίου 1952.

Βασικὲς ἡ θεμελιώδεις ἀρχὲς τοῦ συντάγματος αὐτοῦ εἰναι :

α) Μορφὴ τοῦ πολιτεύματος εἶναι ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία.

β) Κυρίαρχο ὅργανο τῆς πολιτείας εἶναι ὁ λαός, ἀπὸ τὸν ὅποιον πηγάζουν δλεις οἱ ἔξουσίες. 'Ο λαὸς ἐκλέγει τὴ Βουλή, ποὺ ψηφίζει τοὺς νόμους μαζὶ μὲ τὸν Βασιλέα· ὁ λαὸς ἀναδεικνύει τὶς Κυβερνήσεις καὶ ἀποφασίζει τὴν τροποποίηση (ἀναθεώρηση) τοῦ Συντάγματος.

γ) Ἡ ἔξουσία μοιράζεται, σὲ τρία μέρη: τῇ νομοθετικῇ, τὴν ἐκτελεστικὴν καὶ τὴ δικαστικὴν ἔξουσία.

δ) Ἡ κυβέρνηση πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐμπιστούνη τῆς Βουλῆς.
ε) Τὰ δικαστήρια ἔξετάζουν, ἃν οἱ νόμοι εἶναι συνταγματικοί.

στ) Τὸ σύστημα τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων (ἀρθρα 1-19) ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες βάσεις τοῦ πολιτεύματος μας.

Τὸ Σύνταγμα εἶναι Ἱερὸ καὶ ἀπαραβίαστο. Κάθε "Ελλην ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ ὑπακούῃ σ'" αὐτῷ καὶ νὰ τὸ ὑπερασπίζεται, ὅταν τὸ παραβιάζουν οἱ ἄλλοι (ἀρθρον 114).

Στὸ Σύνταγμα ὁρκίζονται νὰ τηροῦν πίστη δλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ οἱ στρατιωτικοί, ὅταν πρωτοδιορίζονται καὶ ἀναλαμβάνουν ὑπηρεσία.

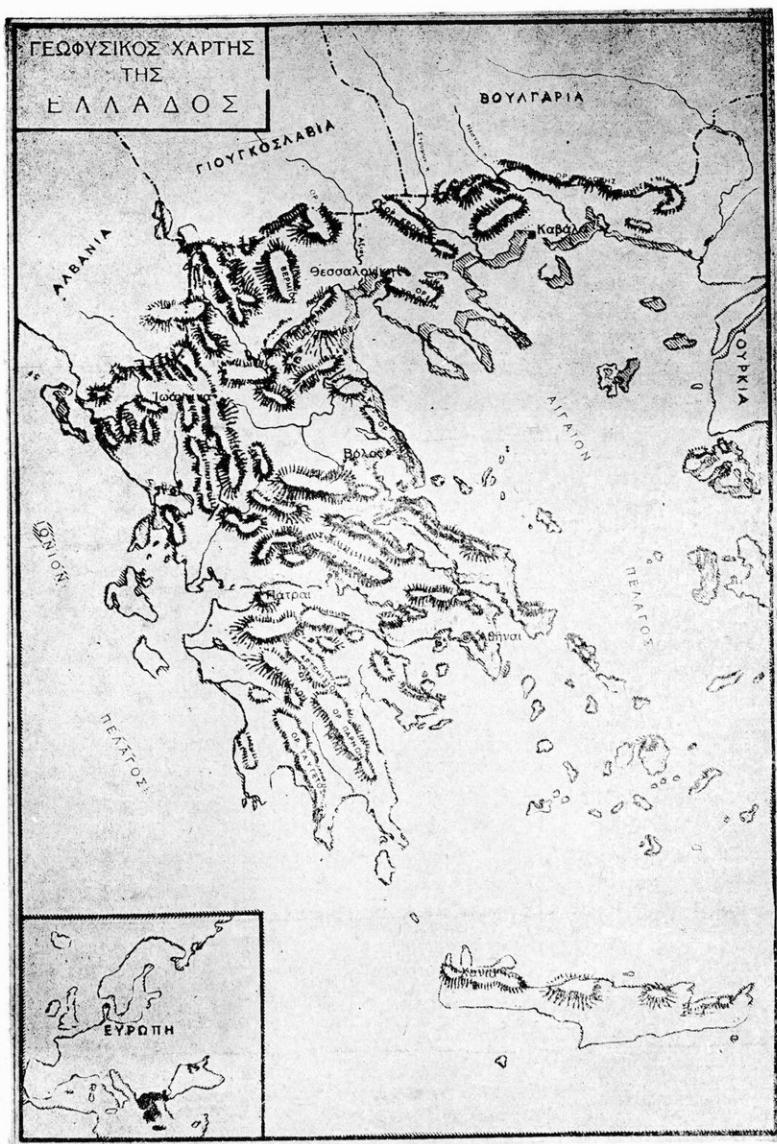
Μόνο σὲ ἔξαιρετικές περιπτώσεις, ὅπως εἶναι ἡ ἐπιστράτευση, ὁ πόλεμος ἡ ἐσωτερικὴ ἐπανάσταση, σταματοῦν ἡ ἀναστέλλονται ὥρισμένα ἀρθρα τοῦ Συντάγματος.

E P Γ A Σ I E Σ

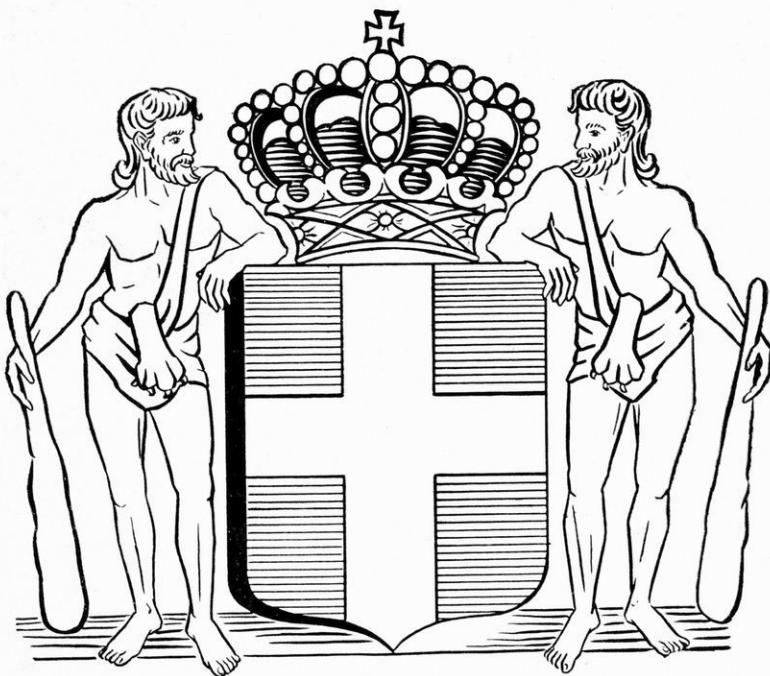
1. Τί εἶναι τὸ Σύνταγμα; γιατὶ χρειάζεται;
2. Τί ξέρεις γιὰ τὴν ιστορία τοῦ συντάγματός μας; πότε ἔλαβε τὴ σημερινὴ τὸν μορφὴν;
3. Διάβασε μὲ προσοχὴ τὸ ἀρθρο 114 τοῦ συντάγματός μας! τί σημασία ἔχει;

ανεργίας μη ανέχεται να συνάγει νόκους.

Θεωρείται ότι η επιμάχη γραφή⁹³ και

Κάθε κράτος ᔁχει, έκτος ἀπὸ τὴν περιοχή του καὶ τὸν πληθυμό του, τὴν ἐξουσία ἐπάνω σὲ ὅλους τοὺς πολίτες. Αὐτὴ τὴν κρατικὴν ἐξουσίαν τὴν νοιώθομε ὅλοι μας κάθε μέρα.

Τὸ στέμμα

Σὲ ἓνα σταυροδρόμι π.χ. ᔁχουν σταματήσει μερικὰ φορτηγά αὐτοκίνητα καὶ κάπου ἑκατὸν πεζοί, ποὺ περιμένουν. Μερικοὶ ἀπ’ αὐτούς σκέπτονται, ὅτι ἡ συγκοινωνία πρέπει νὰ κανονιστῇ. "Άλλοι περιμένουν μόνο, γιατὶ ξέρουν, ὅτι θὰ τιμωρούνταν, ἂν δὲν ύπτηκουαν στὶς ὁδηγίες τοῦ τροχονόμου. 'Εδῶ δὲν παιζει κανένα ρόλο, ἂν ὁ ύπαλληλος εἴναι μεγάλος ἢ μικρός, δυνατὸς ἢ ἀδύνατος. Γνωρίζουν ὅλοι, ποὺ περιμένουν, ὅτι πίσω ἀπ’ αὐτὸν ύπάρχει ἡ ἐξουσία τοῦ κράτους, ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὴν στιγμὴν ἐκείνη ὁ ύπαλληλος. Πολλοὶ σκέπτονται, ὅτι τὰ μέτρα αὐτὰ εἴναι ἀναγκαῖα. 'Άλλα καὶ ἐκείνοι, ποὺ δὲν τὸ σκέπτονται, ύπακούουν στὴν ἐξουσία τοῦ κράτους.

Απὸ ὅλα αὐτὰ συμπεραίνομε, ὅτι τὸ κράτος εἶναι δυνατότερο ἀπὸ τὸν καθένα μας. "Ο, τι ζητεῖ ἀπὸ μᾶς, αὐτὸς ὑπάρχει στοὺς νόμους καὶ στὶς διαταγές μὲ τὶς ὁποῖες πρέπει νὰ συμμορφωνόμαστε!"

Εἶναι λοιπὸν σπουδαῖο γιὰ μᾶς νὰ ὑπάρχουν στὸ κράτος καλοὶ νόμοι καὶ διατάξεις, ποὺ νὰ ὠφελοῦν τοὺς πολίτες. Τότε τὸ κράτος δὲν κάνει κακὴ χρήση τῆς δυνάμεως του. Δὲν μπορεῖ νὰ διατάσσῃ ὅτι τοῦ κατεβαίνει· πρέπει νὰ συμμορφώνεται μὲ τὸ Σύνταγμα.

3. Οἱ τρεῖς ἔξουσίες τοῦ Κράτους.

'Η Νομοθετικὴ ἔξουσία.

Σὲ ἔνσ δημοκρατικὸ κράτος ἀποφασίζουν οἱ πολίτες ἀπὸ ποιὸν θέλουν νὰ κυβερνῶνται. "Αν δὲν εἶναι εὐχαριστημένοι μὲ τὴν κυβέρνηση μποροῦν νὰ ἐκλέξουν μιὰν ἄλλη. Οἱ πολίτες ἔνδιοι τέτοιου κράτους ἀποφασίζουν ἐπίστης, τὶ εἴδους νόμοι πρέπει νὰ ισχύουν. "Αν ἔνας νόμος δὲν εἶναι καλὸς, μποροῦν νὰ τὸν καταργήσουν.

α) Πολλὰ κράτη δὲν εἶναι δημοκρατικά.

Σὲ πολλὲς ὅμως χῶρες τῆς γῆς οἱ πολίτες δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν τὴν κυβέρνησή τους. Ἐκεῖ δὲν ρωτοῦνται οἱ πολίτες, ἀν εἶναι εὐχαριστημένοι μὲ τὴν κυβέρνησή τους. Δὲν μποροῦν ἐπίστης νὰ τὴν καθαιρέσουν. Ἐκεῖ ἀποφασίζει μόνη τῆς ἡ κυβέρνηση, ἀν πρέπη ὁ λαὸς νὰ ἔχῃ εἰρήνη ἢ νὰ κάμη πόλεμο. Αὐτὴ μόνη ἀποφασίζει τοὺς νόμους, ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθοῦν οἱ ἀνθρωποι στὴ χώρα τους.

"Ἀλλοτε ὑπῆρχαν αὐτοκράτορες, βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες, ποὺ κυβερνοῦσαν «ἄ πολυ ταρχικά». Πίστευαν ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς διάλεξε καὶ τοὺς χάρισε ἰδιαίτερα τὸ δῶρο νὰ κυβερνοῦν. 'Ο Λουδοβίκος 14ος τῆς Γαλλίας καὶ ὁ μέγας Φρειδερίκος τῆς Πρωσίας ἤταν τέτοιοι μονάρχες. Σήμερα ὑπάρχουν ἀκόμη λίγοι βασιλεῖς. Σὲ πολλὰ κράτη ὅμως ὑπάρχουν «δικτάτορες», ποὺ κυβερνοῦν ἐπίστης σὰν ἀπόλυτοι μονάρχες. Μπορεῖ μέσα σ' ἔνα τέτοιο κράτος νὰ εἶναι εὐτυχισμένοι οἱ ἀνθρωποι, ὅταν ἡ κυβέρνηση εἶναι ἱκανὴ καὶ καλή. Μπορεῖ ὅμως νὰ συμβῇ, ὥστε νὰ δυστυχήσῃ δλόκηρος ὁ λαός, ὅταν κυβερνᾶται ἀπολυταρχικά ἀπὸ ἔναν ἀνίκανο κακὸ κυβερνήτη. Οἱ ἀνθρωποι ποὺ ζοῦν κάτω ἀπὸ μιὰ τέτοια «δικτατορία», δὲν εἶναι ἐλεύθεροι. 'Οφείλουν πάντοτε νὰ κάνουν ὅ,τι διατάξουν οἱ ἀνώτεροι.

β) Βουλὴ καὶ βουλευτές.

Σὲ μερικὰ μικρὰ καντόνια τῆς 'Ελβετίας οἱ πολίτες συναθροίζονται καὶ σήμερα ἀκόμη στὴ κοινότητά τους καὶ ψηφίζουν ἐπὶ τόπου τοὺς νόμους. 'Εδῶ νικᾶ ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας, ἡ μειοψηφία ὀφείλει νὰ ὑποταχθῇ.

Στά μεγάλα κράτη μὲ έκατομμύρια κατοίκους δὲν ύπάρχει πιὰ τέτοια δημοκρατία. Ποῦ θὰ συναθροίζονταν έκατοντάδες χιλιάδων ἢ έκατομμύρια ἀνθρώπων; Στά μεγάλα κράτη οἱ πολῖτες ὁφείλουν νὰ ἐκλέγουν τέτοιους ἄντρες καὶ γυναῖκες, στοὺς ὅποιους ἔχουν ἐμπιστοσύνη καὶ πιστεύουν ὅτι θὰ κυβερνήσουν καλά. 'Ο λαὸς μεταβιβάζει τὴν κρατικὴ ἔξουσία στοὺς ἀντιπροσώπους του. Αὔτὸ τὸ κάνει ὅμως ὅχι γιὰ πάντα, ἀλλὰ μόνον γιὰ ὡρισμένο χρονικὸ διάστημα, συνήθως γιὰ 4 χρόνια. "Ετσι θὰ μπορῇ νὰ ἐκλέξῃ καὶ ἄλλους ἀντιπροσώπους, ὅταν δὲν εἶναι πιὰ εὐχαριστημένος μὲ τοὺς προηγουμένους. Μετὰ τὴν ἐκλογὴ συναθροίζονται οἱ «ἄντιπροσώποι» τοῦ λαοῦ ἢ «οἱ βουλευταὶ» ποὺ φήφισε ὁ λαός. 'Η συναθροιστὴ αὐτὴ λέγεται «Βουλὴ» καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 150–300 βουλευτές κατὰ τὸ Σύνταγμα.

γ) 'Η ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν.

«Τί μὲ ἐνδιαφέρουν ἐμένα οἱ ἐκλογές; 'Ἐγὼ εἰμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐργάζωμαι κάθε μέρα ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ καὶ ὅμως δὲν ἔχω ποτέ μου δεκάρα. Οἱ βουλευτές δὲν μποροῦν νὰ μὲ βοηθήσουν σὲ τίποτε». "Ετσι λένε πολλοὶ ἀνθρώποι.

'Η γνώμη ὅμως αὐτὴ δὲν εἶναι σωστή. Οἱ φτωχοὶ ἀνθρώποι, ποὺ τὰ ἔχασαν ὅλα στὸν πόλεμο ὅτι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν, δὲν θάβρισκαν καμμιάν ὑποστήριξη ὃν οἱ βουλευτές δὲν θὰ ψήφιζαν τοὺς ἀπαραίτητους νόμους. Δὲν θὰ ὑπῆρχαν οὔτε σχολικοὶ γιατροί, οὔτε κατασκηνώσεις, ἀν οἱ βουλευτές δὲν ἀποφάσιζαν νὰ ἐγκρίνουν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα. Τὸ νὰ μπορῆσι σήμερα νὰ σπουδάζεις δωρεάν στὸ σχολεῖο, ἔξαρτᾶται ἀπὸ αὐτούς. Οἱ βουλευτές ἐπίσης ἀποφασίζουν, πόσα χρήματα θὰ δώσῃ τὸ Κράτος γιὰ οἰκοδομὲς καὶ γιὰ δρόμους. Οἱ ἕδιοι ἀποφασίζουν πόσους φόρους πρέπει νὰ πληρώσῃ ὁ πατέρας σου. Εἶναι λοιπὸν σπουδαῖο καὶ γιὰ τοὺς γονεῖς σου καὶ γιὰ σένα, νὰ ἐκλέγωνται βουλευτές οἱ ίκανοι ἄντρες καὶ γυναῖκες. 'Αλλιῶς δὲν δικαιούσαι νὰ παραπονῆσαι, ὅταν ἡ κατάσταση δὲν πάει τόσο καλά, δύσον ἐπιθυμεῖς. 'Ο ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων, ποὺ ἀπέχουν καὶ δὲν προσέρχονται νὰ ψηφίσουν τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν ἄλλων ποὺ ρίχνουν ἄκυρα ψηφοδέλτια, εἶναι συνήθως μεγάλος. 'Η ἀποχή αὐτὴ εἶναι πολὺ λυπηρὸ φαινόμενο. Γιὰ τὸν κάθε πολίτη ποὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ ἓνα εύτυχισμένο μέλλον τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν ἀτομικὴ του εύτυχία, θὰ πρέπει τὸ ἐκλογικὸ του δικαίωμα νὰ ἀποτελῇ καὶ ἐκλογικὴ ὑποχρέωση.

Ναι δ) Πῶς πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν.

Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 66 τοῦ Συντάγματός μας ἡ ἐκλογὴ πρέπει νὰ εἶναι :

Γενική. "Ολοὶ οἱ πολῖτες δηλαδή, ἀπὸ τὸ 21ο ἔτος καὶ ἀνω μποροῦν νὰ ἐκλέγουν· ὅλοι οἱ πολῖτες ἐπίσης ποὺ συμπλήρωσαν τὸ 25ο ἔτος μπο-

Φασισμός Συνδυώνεται και Εγκαθίδρεύεται κιέ-ην διπτοσορά

97

ροῦν νὰ ἑκλέγωνται. Αὐτὸ φυσικά δὲν ἥταν πάντοτε ἔτσι. Στὴν Ἀγγλία π.χ. οἱ γυναῖκες ἀπόκτησαν τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίζουν τὸ 1918 καὶ στὴ Γερμανία τὸ 1919. Οἱ γυναῖκες τῆς Ἐλβετίας δὲν ἔχουν ἀκόμη καὶ σήμερα τὸ δικαίωμα νὰ ἑκλέγουν. Στὴν Ἑλλάδα οἱ γυναῖκες ἀρχισαν νὰ ψηφίζουν καὶ νὰ ψηφίζωνται ἀπὸ τὸ 1952.

Δὲν ψηφίζουν ἐπίσης οἱ ξένοι ὑπήκοοι, οἱ ἀνήλικοι, οἱ λιποτάκτες τοῦ στρατοῦ, οἱ κατάδικοι καὶ οἱ πτωχεύσαντες ἔμποροι.

”Α με ση. ‘Ο θουλευτής ἑκλέγεται ἀπ’ εὐθείας ἀπὸ τὸ λαό. ‘Υπάρχει δῆμος καὶ μιὰ ἄλλη ἑκλογή, ἡ ἐμε ση. ‘Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκαρπίας τῶν Ἕνων Πολιτειῶν, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας ἑκλέγονται ἔμμεσα. Σὲ μιὰ τέτοια ἑκλογὴ τὸν Πρόεδρο ἑκλέγουν οἱ θουλευτές καὶ ὅχι δικά της πολίτης.

’Ε λε ύ θε ρη. Κάθε ἔνας μπορεῖ πρὶν ἀπὸ τὴν ἑκλογή, νὰ ἑκφράξῃ ἐλεύθερα τὴν γνώμη του καὶ νὰ ἑκλέγῃ τὸν θουλευτὴ τοῦ κόμματός του. Κάθε πολίτης ἐπίσης πρέπει νὰ θεωρῇ τὸ ἑκλογικὸ δικαίωμα αὐτοῦ ἔχει, ὡς ἑκλογικὸ καθῆκον καὶ ὑποχρέωση. Μόνον ἔτσι μπορεῖ σὲ μιὰ δημοκρατία νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησή του.

”Ι ση. Κάθε ψῆφος ἔχει τὴν ἴδια ἀξία καὶ κάθε πολίτης ἔχει μιὰ ψῆφο. Παλαιότερα σὲ μερικὰ κράτη οἱ πλούσιοι εἶχαν περισσότερες ψήφους ἀπὸ τοὺς φτωχούς.

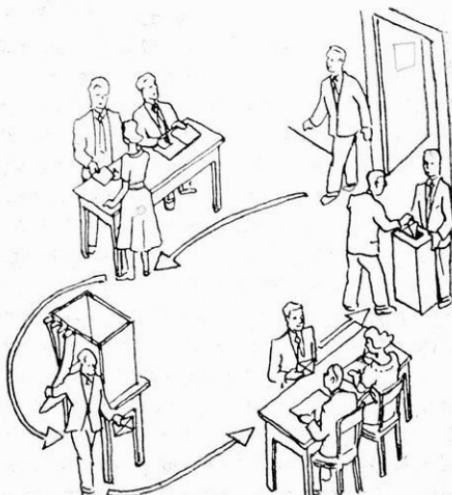
Μοστική. Κανεὶς π.χ. δὲν ξέρει ποιὸν ψήφισε διπατέρας ή η μητέρα σου. ’Ο ἑκλογεὺς παίρνει ἔνα ψηφίο διπάτιο, ἐπάνω στὸ διποίο μόνος του πίσω ἀπὸ ἔνα παραπέτασμα βάνει ἔνα σταυρὸ στὸ δινοματία ἐνὸς ή περισσοτέρων υποψηφίων ποὺ θέλει. Τὸ ψηφοδέλτιο αὐτὸ τοποθετεῖ σ’ ἔνα φάκελλο καὶ τὸ ρίχνει στὴν κάλπη ή τὴν ψηφίο διπάτιο. ’Η φανερή καταμέτρηση τῶν ψηφοδελτίων ἀρχίζει μετά τὴ δύση τοῦ ήλιου. Σὲ μερικὰ κράτη η ψηφοφορία δὲν εἶναι μυστική. ’Εκεῖ η κυθέρνηση π.χ. μπορεῖ νὰ ἑλέγει, ποιὸν ψήφισαν οἱ υπάλληλοί της. ’Ο υποψήφιος ποὺ συγκεντρώνει τὶς περισσότερες ψήφους, ἑκλέγεται θουλευτὴς τῆς περιφερείας του. Σὲ μιὰ δικτατορία ἐπίσης οἱ ἑκλογεὺς εἶναι φαινομενικές. ’Εδῶ π.χ. ἀναγράφονται στὸ «ένιασιο ψηφοδέλτιο» μόνον υποψήφιοι τοῦ κόμματος, ποὺ κυθερνᾶ. Οἱ ἐκλογεὺς εἶναι τόσο φοβισμένοι, ώστε πολλοὶ σταυρώνουν τὸ ψηφοδέλτιο μπροστά στὰ μάτια τῶν παρόντων, γιατὶ νὰ δεῖξουν ἔτσι, διτὶ ψήφισαν τοὺς «σωστούς» υποψηφίους. ’Έτσι συνήθως τὸ κόμμα ποὺ κυθερνᾶ κερδίζει «καταπληκτικές νίκες».

Οἱ θουλευτές λαμβάνουν κάθε μῆνα χρηματικὴ ἀποζημίωση γιὰ τὶς πολλές ἀσχολίες ποὺ ἔχουν. Πρέπει νὰ συμμετέχουν σὲ δλες τὶς συνεδριάσεις, νὰ συνεργάζωνται στὶς ἐπιτροπές, νὰ δέχωνται ἐπισκέψεις καὶ νὰ γράφουν πολλές ἐπιστολές, νὰ κάνουν συγκεντρώσεις καὶ νὰ μιλοῦν στοὺς πολίτες. ”Οταν παίρνουν στὰ σοθαρά τὰ καθήκοντά τους, χρειά-

7

Φαινομενικές έκλογές

Καροτικές έκλογές

Πρὶν τὴν Συγγραφὴν μίνυσται εἶναι διορθωτικός καὶ νοοφέρως.

99

ζονται τόσο πολὺ χρόνο καὶ δύναμη, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἐπαρκέσουν στὸ ίδιαίτερο τοὺς ἐπάγγελμα. "Αν δὲν ἔπαιρναν καμμιά θουλευτική ἀποζημίωση, γιὰ τὴν ἐργασία ποὺ κάνουν, τότε θὰ ἐκλέγονταν θουλευτὲς μόνον οἱ πλούσιοι. Θὰ ἦταν αὐτὸ καλό;

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

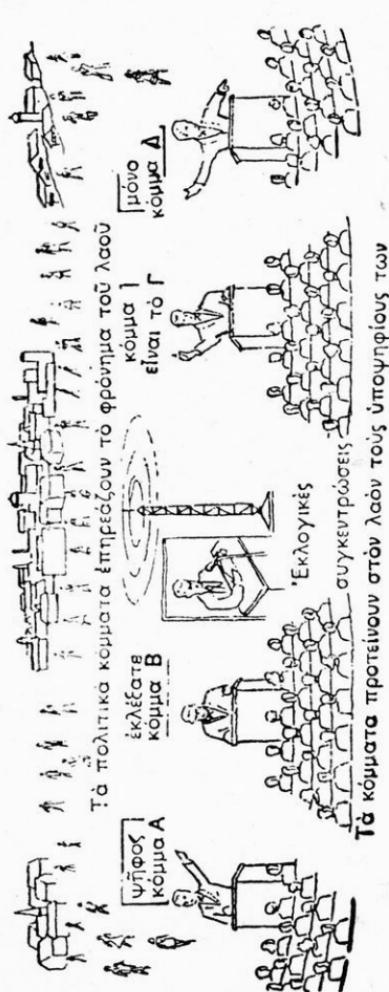
1. Τί διαφέρει ἡ δημοκρατικὴ ἐκλογὴ ἀπὸ τὴν φαινομενικὴ ἐκλογὴ;
2. Περιγράψετε τὴν πορεία τῆς ἐκλογῆς καὶ στὶς δύο περιπτώσεις.
3. Σὲ ποιὲς περιπτώσεις μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀποχὴ ἐνὸς κόμματος ἀπὸ τὶς ἐκλογές;
4. Γράψετε μιὰν ἔκθεση γιὰ τὴν προεκλογικὴ κίνηση στὶς τελευταῖς βουλευτικὲς ἐκλογές.
5. Πόσοι βουλευτὲς ἐκλέγονται σὲ ὅλο τὸ κοράτος καὶ πόσονς ἐκλέγει ἡ περιφέρειά σας;
6. Τί προσόντα πρέπει νὰ συγχετογόρη ἔτας ὑποψήφιος βουλευτής;

ε) Τὰ πολιτικὰ κόμματα.

Στὸ κράτος μας κάθε πολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζῃ τὴ γνώμη του ἐλεύθερα καὶ μὲ τὸν προφορικὸ καὶ μὲ τὸν γραφτὸ λόγο καὶ μὲ εἰκόνες. Ἡ ἐλεύθερη ἐκφραση τῆς γνώμης εἶναι ἔνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα δικαιώματα τοῦ δημοκρατικοῦ πολίτη. Τὸ κράτος, ὅπου τὸ δικαίωμα αὐτὸ καταπιέζεται καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀκουστῇ καμμιά ὄλλη γνώμη παρὰ μόνο τῆς κυβερνήσεως, εἶναι δικτατορία. Αὐτὴ μπορεῖ νὰ λέη καὶ νὰ κάνῃ διτὶ θέλει χωρὶς κανένα ἐμπόδιο. Αὐτὸ βέβαια ἔχει πλεονεκτήματα. Ἀλλὰ ποιός μᾶς ἔγγυάται, διτὶ οἱ σκοποὶ τῆς δικτατορίας ἔχουν πραγματικὰ τὸ καλὸ τοῦ λαοῦ, διτὶ εἶναι καλοὶ καὶ δίκαιοι; Κανεὶς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκφράσῃ ἀμφιθολία. "Αν δύως τὸ κάμη, τότε καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται.

Σὲ μᾶς, κατὰ τὸ σύνταγμα, δικαιοῦται καθένας καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ τὴ δική του γνώμη. "Οταν στὴ Βουλὴ ἐκφέρωνται διάφορες γνῶμες, μπορεῖ κάθε πολίτης νὰ σχηματίσῃ τὴν κρίση του καὶ νὰ ἀσπασθῇ αὐτὴν ἥ ἔκεινη τὴν ἀντίληψη τοῦ Α ἥ τοῦ Β «κόδματος». Σὲ μιὰ δημοκρατία ἔξετάζονται καὶ συζητοῦνται τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ ἐνὸς νόμου ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη, πρὶν ἀκόμη μπορέσῃ νὰ τὸν ψηφίσῃ ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς. Σπάνια παρουσιάζεται παμψηφία τῆς Βουλῆς. Πάντοτε δύως δοφείλει ἡ πλειοψηφία νὰ σέθεται τὸ δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης γνώμης τῆς μειοψηφίας καὶ νὰ τῆς δίνῃ τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκφέρῃ καὶ νὰ δικαιολογῇ τὴν ἀντίθεσή της. "Ετσι στὶς ἐρχόμενες βουλευτικὲς ἐκλογὲς μπορεῖ δ

πολίτης μὲ τὴν ψῆφο του νὰ ἀποδείξῃ, πῶς αὐτὸς ἔκρινε τὴν συζήτηση στὴ Βουλὴ καὶ ποιά δμάδα θεωρεῖ καταλληλότερη, νὰ καθορίσῃ στὸ μέλλον τὴν πολιτικὴ τοῦ τόπου.

Γιὰ τὴ λύση τῶν δύσκολων προθλημάτων τῆς ἑσωτερικῆς καὶ ἔξωτερικῆς πολιτικῆς ὑπάρχουν σὲ ἔνα λαὸ πάντοτε διαφορετικές ἀνταλήψεις. "Οταν εἰναι σεβαστὴ ἢ ἐλευθερία τῆς γνώμης, μποροῦν οἱ ὑπέρ-

μαχοι τῶν ἀντιθέτων αὐτῶν ἀντιλήψεων νὰ παρασύρουν δπαδοὺς καὶ νὰ σχηματίσουν πολιτικὰ κόμματα. Τῇ θέσῃ ποὺ παίρνουν στὰ ζητήματα τοῦ κράτους καὶ τὶς πολιτικές τους ἀπαιτήσεις καὶ σκοποὺς τὶς ἀναπτύσσουν σὲ ἔνα πρόγραμμα καὶ μ' αὐτὸ δητοῦν τὶς ψήφους τῶν ψηφοφόρων. . . κόμματα συντελοῦν πολὺ στὸ νὰ μορφώσουν τὴν πολιτικὴ θέληση. Γι' αὐτὸ τὰ κόμματα διαλέγουν ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης τους, ποὺ θεωροῦν ἀξιους γιὰ τὸ βουλευτικὸ ἀξίωμα. Καθορίζουν τοὺς «ὑ π ο ψ φ ί ο υ ζ» γιὰ τὶς ἑκλογές. "Αν δμως αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποι θὰ ἔκλεγοῦν καὶ πόσοι ὑποψήφιοι ἔνὸς κόμματος θὰ μποῦν πραγματικὰ στὴ Βουλή, αὐτὸ τὸ ἀποφασίζει μόνον δψηφοφόρος.

Τὰ κόμματα εἶναι ἀπαραίτητα, γιὰ νὰ ἀκούωνται στὶς συζητήσεις τῆς Βουλῆς οἱ διάφορες ἀντιλήψεις, ποὺ μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν. "Η κυβέρνηση ὑποστηρίζεται ἀπὸ τοὺς συνεργάτες, ποὺ τὴ σχημάτισαν. "Η ἀντιθεση δμως ἔξαναγκάζει τὴν κυβερνηση καὶ τὰ συνεργαζόμενα μ' αὐτὴ κόμματα νὰ ἔξετάσῃ ἄλλη μιὰ φορὰ τουλάχιστον τὰ μέτρα της καὶ νὰ τὰ δικαιολογήσῃ μὲ καλὰ ἐπιχειρήματα.

"Η ἀντιθεση προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευση. Αὐτὴ ὑπάρχει βασικὰ σὲ κάθε κοινοβουλευτικὴ δημοκρατία. "Απὸ τὶς ραδιοφωνικὲς ἀναμεταδόσεις τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς γνωρίζομε μὲ πόση δριμύτητα ἐπιτίθενται κατὰ τῆς κυβερνησεως οἱ ρήτορες τῆς ἀντιπολίτευσεως. Θὰ ἥταν δμως μεγάλο σφάλμα νὰ νομίζωμε, δtti θὰ ἥταν καλύτερα, ἀν δὲν ὑπῆρχε καμμιὰ ἀντιπολίτευση. "Η ἀντιπολίτευση εἶναι ἡ παντοτε ἄγρυπνη συνείδηση τῆς κυβερνήσεως.

Στὶς Βουλές τῶν δικτατοριῶν δὲν ὑπάρχει ἀντιπολίτευση. "Εκεῖ ἐπικρατεῖ μόνον ἔνα κόμμα. Γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἀντιθεση, γιατὶ καταπνίγεται.

"Άλλὰ καὶ στὴ δημοκρατία ὑπάρχουν δρια γιὰ τὸ δικαίωμα αὐτὸ. Κόμματα, ποὺ θέτουν σκοπό τους νὰ παραμερίσουν τὶς ἐλεύθερες δημοκρατικὲς βάσεις τοῦ κράτους δὲν μποροῦν νὰ εἶναι ἀνεκτά. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς προβλέπει τὸ σύνταγμα ὡρισμένα μέτρα ἐναντίον τους.

Τὸ σύνταγμα ἔξασφαλίζει στὸν πολίτη δχι μόνο τὸ ἀκλογικὸ δικαίωμα καὶ τὴ συμμετοχὴ του στὴν κυβερνηση. Τὸν προστατεύει ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν κατάχρηση τῆς ἔξουσίας, ποὺ ἔδωκεν δ ἕδιος μὲ τὴν ψῆφο του κατὰ τὶς ἑκλογὲς στοὺς ἀκλεκτούς του.

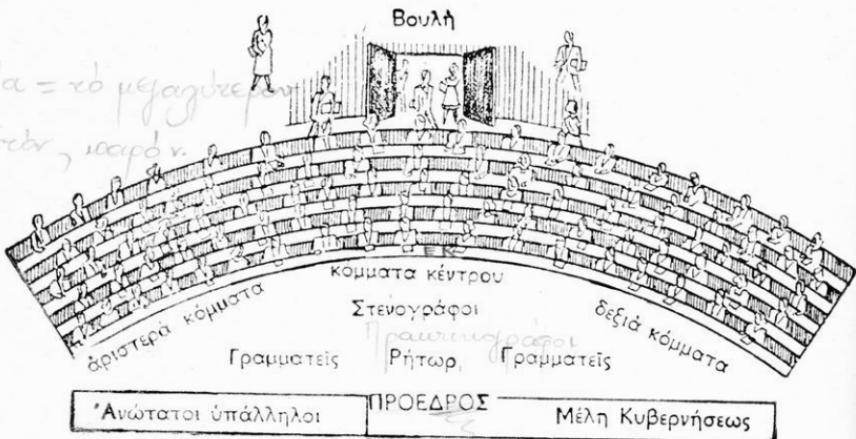
ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Γιατὶ χρειάζονται τὰ πολιτικὰ κόμματα;
2. Ποιὰ κόμματα ἀντιπροσωπεύονται στὴ Βουλή;
3. Γνωρίζετε τὰ ὄρματα ἄλλων κομμάτων;

4. Γρωθίζετε τὰ ὄνόματα μερικῶν ἐκλεκτῶν βουλευτῶν ;
 5. Κοιτάξετε στὶς ἑφημερίδες, τί λένε οἱ ρήτορες τῶν κομμάτων γιὰ τὰ σπουδαῖα ζητήματα τῆς πολιτικῆς, τῆς οἰκονομίας, τῆς ἐκπαιδεύσεως κλπ.
 6. Προσπαθήσετε νὰ παρακολουθήσετε μιὰ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς.

στ) Οι ἐργασίες τῆς Βουλῆς.

"Οταν γίνουν γνωστά τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν, ἀρχίζουν οἱ ἔργασίες τῆς Βουλῆς. Η διάρκεια τῆς Βουλῆς είναι 4 χρόνια καὶ λέγεται θουλευτικὴ περίοδος. Τὸν τρόπο τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καθορίζει ίδιαίτερος κανονισμός. Τὴν κύρια ἔργασία τῆς Βουλῆς ἐκτελοῦν οἱ κοινοθουλευτικὲς ἐπιτροπές. Οι ἐπιτροπές αὐτές είναι δύμαδες ἔργασίας ἀπὸ θουλευτές

γιὰ τὴ μελέτη καὶ λύση διαφόρων ζητημάτων. Η Βουλὴ ἐκλέγει ἀπὸ τὴν πρώτη σύνοδο τῆς ἀκόμη τὸν Πρόεδρο, τοὺς Ἀντιπροέδρους καὶ τοὺς γραμματεῖς. Ο Πρόεδρος διευθύνει τὶς συνεδριάσεις τῆς δλομελείας τῆς Βουλῆς.

Οι θουλευτές πρὶν ἀρχίσουν οἱ ἔργασίες τῆς Βουλῆς, δρκίζονται ὅτι θὰ τηρήσουν πίστη στὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Οι ἔργασίες τῆς Βουλῆς διακόπτονται κατὰ τὴ διάρκεια τῶν θερινῶν μηνῶν. Οι διακοπές ποὺ κάνουν οἱ θουλευτές τὴν ὥρα τῶν συνεδριάσεων μποροῦν νὰ ζωντανεύουν τὴν πορεία τῆς συζητήσεως· συχνὰ δύμως δημιουργοῦν θύρωθο καὶ ταραχές. Στὶς στιγμές αὐτές δ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς

θείχνει τήν έπιδεξιότητά του: 'Ανακαλεῖ στήν τάξη τὸν ταραχοποιὸν καὶ, στήν ἀνάγκη, ἐφαρμόζει αὐστηρότερα μέτρα ἢ διακόπτει τὴν συνεδρίασην γιὰ λίγη ὥρα κ.λ.π. Στή διάθεσή του ἀλλωστε ἔχει καὶ τήν διστυνομία τῆς Βουλῆς.

ζ) Πῶς ψηφίζονται οἱ νόμοι.

Οἱ νόμοι τοῦ κράτους εἰναι σπουδαῖοι γιὰ ὅλους τοὺς πολῖτες. "Ο, τι δύπάρχει μέσσα στοὺς νόμους ισχύει γιὰ ὅλους: γιὰ τοὺς ὑπουργούς, τοὺς δικαστάς, τοὺς νομάρχες καὶ δημάρχους, τὴν διστυνομία, γιὰ ἀντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά. Γ' αὐτὸ πρέπει νὰ φροντίζωμε, ὡστε νὰ ψηφίζουν τοὺς νόμους συνετοὶ ἀντρες καὶ γυναῖκες καὶ ὁ λαὸς νὰ μπορῇ νὰ ἐκφέρῃ τὴ γνώμη του.

"Ἄς δοῦμε μὲ ἔνα παράδειγμα, πῶς ψηφίζεται ἔνας νόμος στὴ χώρα μας: Εὔθὺς μετά τὴν ἀπελευθέρωσή μας ἀπὸ τὴν ἔχθρικὴ κατοχὴ, τὸ 1944, ὑπῆρχαν πολλοὶ νέοι, ποὺ δὲν εἶχαν ἐργασία· πολλοὶ εἶχαν χάσει τοὺς γονεῖς τους, τὰ ἀδέρφια καὶ τοὺς συγγενεῖς τους. Κανεὶς δὲν φρόντιζε γι' αὐτούς. Δὲν μποροῦσαν ἐπίσης νὰ πάρουν κανένα θοήθημα ἀνεργίας. Χωρὶς ἐργασία καὶ χωρὶς εἰσόδημα πολλοὶ πεινοῦσαν καὶ ζητιάνευσαν, ἄλλοι ἔκαναν μαύρη ἀγορὰ καὶ ἄλλοι γίνονταν κλέφτες, γιατὶ «ἡ ἀργία εἰναι μήτηρ πάσης κακίας». Στοὺς νέους αὐτοὺς ἔπρεπε νὰ δοθῇ θοήθεια. Ἀλλὰ πῶς; Τὸ κράτος δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ τίποτε, γιατὶ δὲν ὑπῆρχε νόμος ποὺ νὰ προθλέπῃ ἀνάλογη ὑποστήριξη. Θὰ ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ψηφιστῇ ἔνας τέτοιος νόμος.

Ἡ πορεία ποὺ ἀκολούθησε ὦ νόμος.

Τοῦ 6 ἡμέρα: 'Η κυθέρνηση ἐτοιμάζει ἔνα σχέδιο νόμου.

'Ο ὑπουργὸς τῆς ἐργασίας συζήτησε πρῶτα μὲ μερικοὺς ὑπαλλήλους του γιὰ τὴν δυστυχία τῶν νέων αὐτῶν καὶ πῶς θὰ μποροῦσε νὰ τοὺς θοήθηση. "Οταν πίστεψαν, ὅτι θρῆκαν τὸν δρόθο δρόμο, ἐτοίμασαν ἔνα νομοσχέδιο. Τὸ σχέδιο αὐτὸ τὸ συζήτησαν καὶ τὸ τροποποίησαν πολλὲς φορές. "Επειτα πάλι τὸ συζήτησε ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο καὶ ἀφοῦ ἐπέφερε μερικές ἀλλαγές τὸ ἔστειλε στὴ λαϊκὴ ἀντιπροσωπεία, στὴ Βουλή.

Τοῦ 6 ἡμέρα: 'Η Βουλὴ συζητεῖ καὶ ἀποφασίζει τὸν νόμο.

'Ο Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἔστειλε ἀντίγραφο τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ σὲ δλους τοὺς θουλευτὲς καὶ συγκάλεσε τὴν Βουλὴ γιὰ νὰ τὸ ἐγκρίνη σὲ πρώτη ἀνάγνωση. Καθένας τὸ διάθασε καὶ τὸ συζήτησε μὲ τοὺς

φίλους του. Καὶ οἱ Βουλευτὲς θεώρησαν ἔνα τέτοιο νόμον ὡς ἀναγκαῖον. Ἐν τούτοις θέλησαν νὰ τὸ ἐξετάσουν ἄλλη μιὰ φορὰ μὲν προσοχῆ. Τὰ παρέπεμψαν στὴν κοινοθουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἔργασίας, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ μέλη εἰδικὰ δλων τῶν κομμάτων. Ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ συζήτησε πολλές φορές. Τὸ νομοσχέδιο τροποποιήθηκε ἀκόμη σὲ μερικὰ σημεῖα. Ἔπειτας ἐπεστράφη πάλι πίσω στὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς μὲ εἰσηγητικὴν ἔκθεσην τῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ ἀλλαγμένο αὐτὸ σχέδιο συζήτηθηκε σὲ δεῦτερη ἀνάγνωσι στὴ συνεδρίαση τῆς δλοῦ μερικῆς τοῦ εἰσηγητοῦ. Τέλος ἔγινε ψηφορορία. Ἡ πλειοψηφία ἐψήφισε τὸν νόμον. Μὲ αὐτὸ δῆμος δὲν ἔχει τὸν ἀκόμη τελειωμένον. Στὸ μεταξὺ διάστημα οἱ ἐφημερίδες εἶχαν δημοσιεύσει τὶς συζητήσεις τῆς Βουλῆς καὶ εἶχαν λάβει θέση στὴ συζήτηση. Ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο ἐπίσης μπόρεσαν νὰ πληροφορηθοῦν οἱ ἀνθρωποι τὶς σχεδιάζονταν. Καθένας μπόρεσε νὰ πῆ τὴ γνώμη του γι' αὐτό. Μετὰ λιγεις ἡμέρες η Βουλὴ συζήτησε γιὰ τρίτη φορὰ τὸν νόμον. Τώρα πιά, μετατρέπηται ἀνάγνωση ἀποφασίστηκε δριστικὰ ἀπὸ τὴ Βουλὴ δὲν ἔχει τὸν νόμον. Ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀκόμη.

"Ἐλειπε ἀκόμη τὸ βούλημα! Ἡ κυβερνητικὴ δημοσιεύση δεῦτερη στὴν νόμον. Τώρα δὲν ὑπογράφηκε ἀπὸ τὸ Βασιλέα καὶ δημοσιεύτηκε στὴν Ἑφημερίδα τῆς Βερνήσεως, μὲ τὶς ὑπογραφές δλων τῶν Υπουργῶν. Τότε πιά ἀπόκτησε ἰσχὺν δὲν ἔχει τὸν νόμον καὶ μποροῦσε νὰ ἐφαρμοστῇ. Στὸ ἔξι δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα νὰ δηνογῇ τὸν νόμον.

"Η πορεία ἀπὸ τὸ σχέδιο ἐνὸς νόμου ὡς τὴ δημοσιεύση του εἶναι ἀνιαρή καὶ κοπιαστική. Ἔτοι γίνεται γιὰ δλους τοὺς νόμους. Πολλοὶ ἀνθρωποι δὲν τὸ καταλαθαίνουν καὶ γρινιάζουν γι' αὐτό. Ἀλλὰ ὑπάρχουν δυὸ πράγματα: Μπορεῖ βέβαια ἔνας νόμος νὰ ψηφιστῇ γρήγορα τότε δῆμος ὑπάρχει μεγάλος κίνδυνος νὰ λησμονηθῇ κάτι σπουδαῖο καὶ δὲν νόμος νὰ μὴν εἶναι καλός. Μπορεῖ δῆμος καὶ ἐπιθάλλεται νὰ ἔξεταστῃ ἀπὸ δλες τὶς μεριές τότε ἡ συζήτηση διαρκεῖ περισσότερο, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸν νόμον. Γίνεται καλύτερος ἀπὸ τὸν πρῶτο.

Μὲ πολλοὺς νόμους δὲν εἶναι δλοι οἱ πολῖτες σύμφωνοι. Καὶ δῆμος δὲν ἔχει τὸν νόμον καὶ γι' αὐτούς. Ἐπιτρέπεται δῆμος νὰ λένε τὶς ἀντίθετες ἀντιλήψεις τους καὶ δταν ἀκόμη ψηφιστῇ δὲν ἔχει τὸν νόμον.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Περιγράφετε τὴν πορείαν, πὸν ἀκολονθεῖ ἔνας νόμος γιὰ τὰ ψηφιστῆ.
2. Γιατὶ ἀταυτοῦται 3 ἀναγνώσεις τοῦ νόμου πρὸν ψηφιστῆ;
3. Πουός νόμους γνωρίζετε;
4. Τί καθήκοντα ἔχουν οἱ ἐπιτροπές;

5. Τί είναι ή έφημερίς τῆς κυβερνήσεως;
 6. Ἡ φήμισις τῶν νόμων είναι τὸ σπουδαιότερο ἔργο τῆς Βουλῆς. Γνωρίζετε, ἢν εἶχη ἄλλα καθήκοντα;

28-1-66

Η ἐκτελεστικὴ ἔξουσία

ναι

Τὴν ἐκτελεστικὴν ἔξουσίαν στὴ χώρα μας ἔξασκεν δὲ Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβερνηση. Τὸ ἔργο τῆς είναι νὰ ἐποπτεύῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων.

α) Ο συντάγματικὸς Βασιλεὺς.

Ο Βασιλεὺς ἔχει μόνο τὶς ἔξουσίες ποὺ τοῦ ἀναγνωρίζει τὸ Σύνταγμά μας, (ἄρθρα 27, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 42, 44) καὶ οἱ νόμοι.

Οἱ σπουδαιότερες ἀπὸ τὶς ἔξουσίες αὐτές είναι:

Ο Βασιλεὺς συγκαλεῖ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο τῇ Βουλῇ σὲ τακτικὴ συνέ-~~κακαιαί~~ λευση καὶ κηρύσσει αὐτοπροσώπως τὴν ἔναρξη καὶ τὸ τέλος κάθε συνό~~κακαιαί~~ δου.

Ἐχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴ Βουλή.

Ἐπικυρώνει καὶ δημοσιεύει τοὺς νόμους, ποὺ ψηφίζει ἡ Βουλή.

Διορίζει καὶ πάνει τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους.

Ἐκτελεῖ τὶς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ ἡ νὰ ἐλαττώνῃ τὶς ποινές τῶν δικαστηρίων καὶ νὰ δίνῃ ἀμηντία στὰ πολιτικὰ ἔγκληματα.

Είναι ἀρχηγὸς τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, κηρύσσει τὸν πόλεμο, συνάπτει συνθῆκες εἰρήνης, συμμαχίας καὶ ἐμπορίου.

Ἐχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονέμῃ παράσημα καὶ νὰ κόπτῃ νομίσματα.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Βασιλέως είναι ἡ νεύθυνος καὶ ἀπαρα-~~θερόν~~θίαστο. Οἱ ὑπουργοὶ τῆς κυβερνήσεώς του είναι ὑπεύθυνοι.

Ο Βασιλεὺς ἐπομένως βασιλεύει, ἀλλὰ δὲν κυρεῖ. Κυβερνοῦν μόνον οἱ ὑπουργοί.

“Οταν ἀποθάνῃ ἡ παρατηθῆ δὲ Βασιλεὺς, τὸν διαδέχεται στὸ θρόνο δὲ πρωτότοκος γυιός του, δὲ Διάδοχος. Η διαδοχὴ είναι κληρονομική. Γιὰ τὴ διαδοχὴ καὶ τὴν ἀντιθασιλεία δύμιλον τὰ ἄρθρα 45, 51 καὶ 23 τοῦ συντάγματός μας.

β) Η Κυρέρηση.

Ο Βασιλεὺς, ἀφοῦ γίνουν γνωστὰ τὰ τελικὰ ἀποτελέσματα τῶν θεολευτικῶν ἐκλογῶν, ἀναθέτει τὴν ἐντολὴν στὸν ἀρχηγὸν τοῦ κόμματος, ποὺ πλειοψήφισε, γιὰ νὰ σχηματίσῃ Κυβερνηση. Εάν αὐτὸς ἐπιτύχῃ στὴν προσπάθειά του, ὑποθάλλει στὸν Βασιλέα τὸν κατάλογο τῶν ὑποψήφιων

μαραθώνιαν γιὰ τοσαύτην ποσόσσαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

‘Υπουργῶν. Ὁ Βαιλεὺς ἔγκρίνει τὸν κατάλογο καὶ ὄρκίζει τοὺς νέους ‘Υπουργούς. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ‘Υπουργῶν εἶναι δὲ πρωθυπουργός, δὲ διπολῖος λέγεται καὶ πρόεδρος τοῦ ‘Υπουργικοῦ Συμβουλίου ἡ τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὸς καθορίζει τις γενικές γραμμές τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ φέρει τὴν γενικὴν κυβερνητικὴν εὐθύνην. Οἱ ὑπουργοί προέρχονται εἴτε ἀπὸ ἔνα κόμμα, εἴτε ἀπὸ τὰ κόμματα, ποὺ εἶναι πρόθυμα νὰ ὑποστηρίξουν τὴν πολιτικὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ (κυβέρνηση συνασπισμοῦ). Τὰ ἄλλα κόμματα, ποὺ δὲν συμμετέχουν στὴν Κυβέρνηση, ἀποτελοῦν τὴν ἀντιπολίτευσην εἰναι ἀπαραίτητη, γιατὶ ἐλέγχει τις ὑπερβολές τῆς κυβερνήσεως καὶ μπορεῖ νὰ καταθέσῃ πρότασην μορφῇ σε αὐτοφρήσεις. Κάθε ὑπουργός διευθύνει ὑπεύθυνα ἔνα ‘Υπουργεῖο μὲ τὰ διάφορα τμῆματά του, ποὺ ἐκτελοῦν τὴν τρέχουσα ὑπηρεσία.

Γιὰ νὰ γίνη κανεὶς ‘Υπουργός δὲν ἔξαρτᾶται οὔτε ἀπὸ τὸν πλούτο οὔτε ἀπὸ τὴν μόρφωσή του. Θεωρητικὰ καὶ ἔνας ἀγράμματος ἀκόμη θὰ μποροῦσε νὰ ἔξασκησῃ τὸ ἔργο τοῦ ‘Υπουργοῦ. Στὴν πραγματικότητα δύμας οἱ ‘Υπουργοί ἐκλέγονται ἀπὸ τοὺς ἀρίστους βουλευτές τῶν πολιτικῶν κομμάτων. Πολλοὶ ‘Υπουργοί εἶναι δικηγόροι, γιατροί, ἀξιωματικοί, μηχανικοί, καθηγητὲς Πανεπιστημίου κ.λ.π. Συχνά δύμας εἶναι καὶ ἀνθρώποι αὐτοδημιούργητοι, ποὺ ἀναδείχτηκαν μόνοι τους, μὲ τὸν ἰδρωτα καὶ τὴν ἔργασία τους καὶ δχι μὲ τὰ διπλάματα καὶ τὰ πιστοποιητικὰ σπουδῶν, ποὺ παρουσιάζουν οἱ ἄλλοι.

Ἐργα τῆς Κυβερνήσεως εἶναι, νὰ ἐπεξεργάζεται νόμους, νὰ ἐπιθλέψῃ τὴν ἐκτέλεση τῶν νόμων, νὰ κατευθύνῃ δύμοιδμορφα τὴν πολιτικὴν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς χώρας. Στὶς συνεδριάσεις τοῦ ‘Υπουργικοῦ Συμβουλίου συζητοῦνται ὅλα τὰ σπουδαῖα ζητήματα τῶν διαφόρων ‘Υπουργείων.

Ἡ διάρκεια τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι αὐστηρὰ καθωρισμένη. Μπορεῖ νὰ βαστάξῃ δόλοκληρη τὴν περίοδο τῶν τεσσάρων χρόνων, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ πέσῃ ἐνωρίτερα, ὅταν χάσῃ τὴν ἐμπιστολή τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Βουλῆς καὶ καταψηφιστῇ γιὰ ἔνα σπουδαῖο ζήτημα, γιὰ τὸ διπολῖον ἢδια ἔθεσε $\zeta \eta \mu \alpha \epsilon \mu \pi \iota \sigma \tau \circ \sigma \nu \eta \varsigma$.

γ) Τὰ ‘Υπουργεῖα.

g. xi

Ο ἀριθμὸς τῶν ‘Υπουργείων δὲν εἶναι ώρισμένος. Σήμερα ἡ Κυβέρνηση ἀποτελεῖται ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργό, ἀπὸ 15 ‘Υπουργούς, ποὺ διευθύνουν τὰ ‘Υπουργεία:

Τῶν Οἰκονομικῶν

- » Ἐξωτερικῶν
- » Ἐσωτερικῶν

Τῆς Γεωργίας

- » Βιομηχανίας
- Τοῦ Ἐμπορίου

Τής Δικαιοσύνης

- » Έθνικής Άμυνης
- » Έθνικής Παιδείας
- » Κοινωνικής Προνοίας

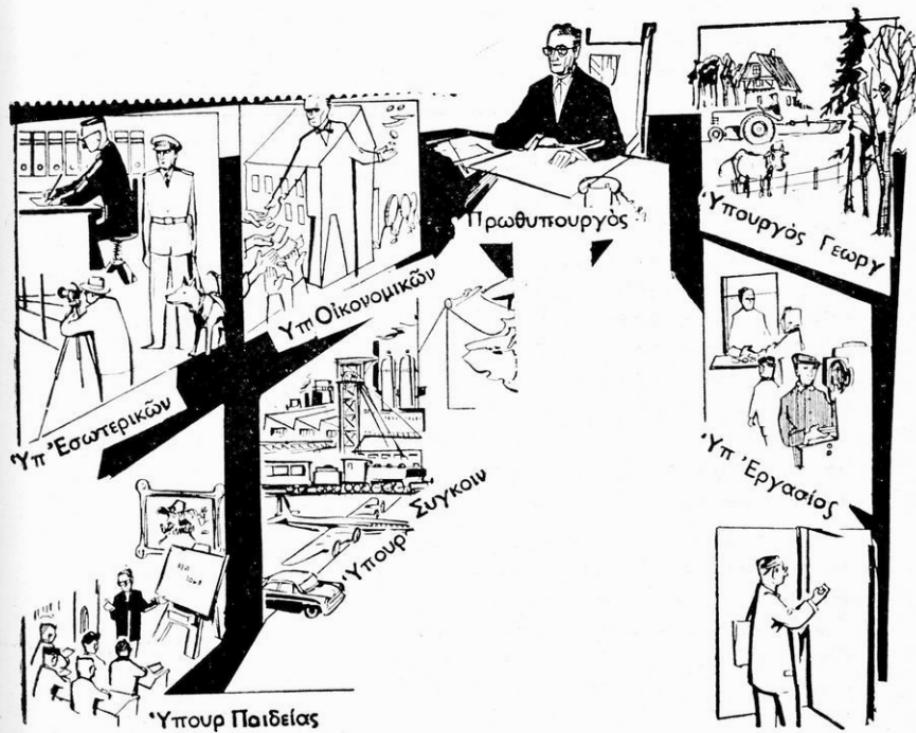
Τοῦ Συντονισμοῦ

Τής Εμπορικής Ναυτιλίας

- » Προεδρίας Κυβερνήσεως
- Τῶν Δημοσίων "Εργων

Τής Εργασίας

Τῶν Συγκοινωνιῶν

«Η διαδρομή των εργαζομένων υποτελεύτας
ανά ταύτις ανέντας »

'Εδῶ θά ίδομε μερικά μόνον ἀπὸ τὰ 'Υπουργεῖα γιὰ παράδειγμα:

1. Τὸ 'Υπουργεῖο τῶν 'Εσωτερικῶν.

Τὸ 'Υπουργεῖο τῶν 'Εσωτερικῶν, δπως φανερώνει τὸ ὄνομά του, διευθύνει διτὶ σχετίζεται μὲ τὶς ἐσωτερικές ὑποθέσεις ποὺ ἔνδιαφέρουν τὸ κράτος. Ή ἀποστολὴ τοῦ 'Υπουργείου τούτου εἶναι πολὺ μεγάλη, γιατὶ ἔξασφαλίζει ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος τὴν τάξην καὶ τὸ ἔνα μέρος τὴν ἀσφάλειαν αἱ λειτουργίες τῆς χώρας, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος διευθύνει καὶ ἐλέγχει τὴν διοίκηση.

α) Η διατήρηση τῆς τάξης τάξεως.

Ο 'Υπουργὸς ἔξασφαλίζει τὴν τάξην, μὲ τὴ μεσολάθησι τῶν δημάρχων καὶ νομαρχῶν, μὲ τὴ θοήθεια τῆς ἀστυνομίας, τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῆς πυροσθετικῆς ὑπηρεσίας, καὶ στὴν ἀνάγκη μὲ τὸ στρατό. Εἶναι ἐπίσης ὑπεύθυνος γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ Βασιλέως σὲ ὅλες του τὶς μετακινήσεις.

β) Διοίκηση.

Ο 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν προτείνει στὸν Βασιλέα τοὺς διορισμοὺς καὶ τὶς μετακινήσεις τῶν νομαρχῶν. Μπορεῖ ἐπίσης, νὰ παύσῃ πρωσαρινῶς ἔνα δήμαρχο, σὲ περίπτωση μεγάλου παραπτώματος.

2. Τὸ 'Υπουργεῖο 'Εθνικῆς 'Αμύνης.

Ο Βασιλεὺς εἶναι κατὰ τὸ Σύνταγμα, δ' Ἀρχηγὸς τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ προεδρεύει τοῦ 'Ανωτάτου Συμβουλίου τῆς.

Ο Πρωθυπουργὸς δργανώνει τὴν ἔθνικήν ἄμυνα. Βοηθεῖται ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου τῆς ἔθνικῆς ἄμυνας.

Ο 'Υπουργὸς 'Εθνικῆς 'Αμύνης θοήθειται ἀπὸ ἔνα γενικὸ ἐπιτελάρχη τοῦ στρατοῦ, ποὺ συντονίζει τὰ τρία ἐπιτελεῖα (ξηρᾶς, ἀέρος θαλάσσης).

Η σημερινὴ δργάνωση.

α) Η στρατιωτικὴ προπαρασκευὴ δένειναι ὑποχρεωτική, ἀλλὰ οἱ νέοι ποὺ ὑποθάλλονται σ' αὐτὴ ἔχουν τὸ προνόμιο νὰ ἐκλέξουν τὸ ὅπλο τους ἢ μιάν εἰδικότητα' γιατὶ δὲ σύγχρονος στρατὸς εἶναι πολὺ ἢ λίγο εἰδικευμένος καὶ μορφωμένος. Η προπαρασκευὴ ἐπίσης ἔχει σκοπὸ νὰ ἐκπαιδεύσῃ τοὺς ὑπαξιωματικούς τοῦ μέλλοντος καὶ τοὺς ἐφέδρους ἀξιωματικούς.

Οι δημόσιοι διαδήμητοι είναι οι φρέσις των νόμων
πρός τα γάδυ τα σύμβασις διοργανώσεων μαρτυρικών
να παραχωρώνται την διεύθυνση των νόμων.

109

ε) Η στρατολογία.

Είναι ό κανονικός τρόπος μὲ τὸν ὅποιο σχηματίζεται δι στρατός. Οι νέοι τῶν 20 ἔτῶν ἀπογράφονται (καταχωροῦνται στὸν κατάλογο τῆς κοινότητος), ἐπειτα παρουσιάζονται στὸ συμβούλιο ὡς αἱ θεωρητική σεως, ὅπου ἔξετάζονται ιατρικῶς καὶ θγαίνουν «ἰκανοί» ή παίρνουν «ἀναθελήη».

Οι νέοι τῶν μεσογειακῶν μερῶν κατατάσσονται ὡς νεοσύλληκτοι στὸ στρατό Εηρᾶς καὶ ἀέρος.

Οι νέοι τῶν παραθαλασσίων μερῶν κατατάσσονται στὸ ναυτικό.

Η στρατολογική κλάση σημαίας περιλαμβάνει δῆλους τοὺς νέους, ποὺ διατύπων τὸ 20δ ἔτος τῆς ἡλικίας τὴ χρονιά ἐκείνη. (Ο γεννημένος τὸ 1943 ἀνήκει στὴν κλάση τοῦ 1963).

γ) Τὸ ἐνεργὸς στρατός. Είναι δι στρατός, ποὺ εἶναι «ὑπὸ τὰς σημαίας» δηλ., ποὺ φέρει τὴ στολὴ τοῦ στρατοῦ. Η διάρκεια τῆς θητείας εἶναι σήμερα 24 μῆνες.

δ) Τὸ ἐφεδρικὸς στρατός.

Είναι τὸ σύνολο τῶν πολιτῶν, ποὺ ὑπηρέτησαν στρατιῶτες καὶ μποροῦν νὰ προσκληθοῦν εἴτε γιὰ μιὰ περίοδο ἐκ πατιδεύσεως καὶ στὴν περίπτωση πολέμου, ποὺ γίνεται ἐπιστράτευση ση.

Οι Ἑλληνες μποροῦν νὰ ἐπιστρατευτοῦν ὡς τὰ 40 χρόνια τῆς ἡλικίας των.

ε) Τὰ στελέχη διομάζομε τὸ σύνολο τῶν θαθμοφόρων, ποὺ πλαισιώνουν, δηλ., διατάσσουν τὸν στρατό.

Οι ἀξιωματικοὶ μορφώνονται στὴ Σχολὴ τῶν Εὐελπίων.

στ) Οἱ ἀξιωματικοὶ.

δων γιὰ τὸν στρατὸ τῆς Εηρᾶς. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐξέρχονται ἀπὸ τὴ σχολὴ τῶν Ναυτικῶν Δοκίμων καὶ οἱ τῆς ἀεροπορίας ἀπὸ τὴ σχολὴ Πτελέας τοῦ Καρπενησίου. “Ἐνας ἀριθμὸς δημοσίων ἀξιωματικῶν δὲν ἐξέρχεται ἀπὸ τίς σχολές αὐτές, ἀλλὰ στρατολογοῦνται μεταξὺ τῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ.

3. Τὸ 'Υπουργεῖο 'Εθνικῆς Παιδείας.

Ο 'Υπουργὸς τῆς 'Εθνικῆς Παιδείας διευθύνει τὴ δημόσια καὶ ίδιωτικὴ ἐκπαίδευση τῆς χώρας. Στὸ ἔργο του θοηθεῖται ἀπὸ τὸν Γενικὸ Γραμματέα, τοὺς Γενικοὺς Διευθυντάς καὶ Διευθυντάς τῶν 'Υπηρεσιῶν τοῦ 'Υπουργείου. Περιφερειακοὶ θοηθοῦν καὶ ἐποπτικά δργανα τοῦ 'Υπουργοῦ εἶναι οἱ Γενικοὶ 'Επιθεωρητές τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως καὶ οἱ 'Επιθεωρητές τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Oι διάφοροι βαθμοί της έκπαιδεύσης.

α) Στοιχειώδης - Εκπαίδευση: γιατί τα παιδιά από 6-12 έτών.

β) Μέση γενική έκπαίδευση (1ος τριετής κύκλος) ή Γυμνασίου γιατί τα παιδιά από 13-15 έτών. Σκοπός του κύκλου τούτου είναι να προσανατολίσῃ τα παιδιά για το είδος της διδασκαλίας, που τωριάζει στις ίκανότητές τους.

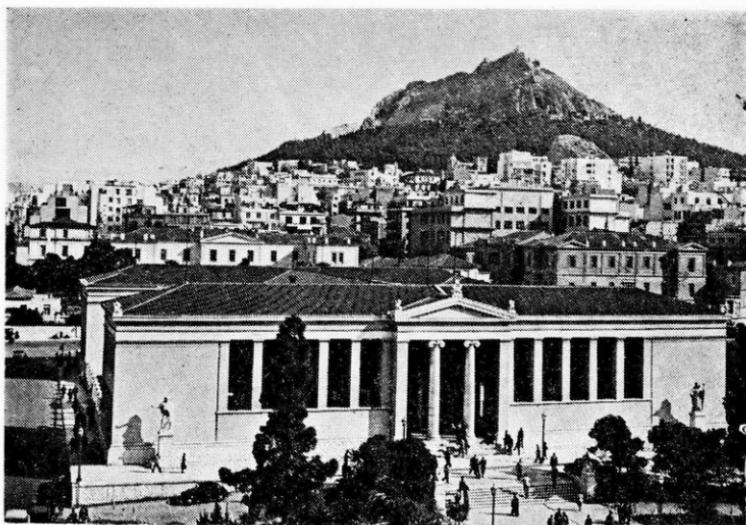
ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΤΗ				
17				
16				
15	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ		
14				
13				
ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ				
12	ΕΠΑΓΓΕΛ-ΜΑΤΙΚΑ	ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΚΥΡΙ-ΚΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ	ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟ-ΝΙΚΩΝ
11				
10				
9	ΕΠΑΓΓΕΛ-ΜΑΤΙΚΑ			
8	ΣΧΟΛΕΙΑ	ΤΡΙΕΤΗΣ ΚΥΚΛΟΣ ΚΟΙΝΟΣ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ		
7				
ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ				
6				
5				
4				
3				
2				
1				
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ				
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΝ				

Oι βαθμίδες της έλληνικής έκπαιδεύσεως σήμερα

Μέση έκπαίδευση (2ος τριετής κύκλος) ή Λύκειο: 'Ο κύκλος αυτός διακλαδίζεται σε διάφορες κατευθύνσεις μὲν διάφορα δνόματα.

γ) Ἔ π α γ γ ε λ μ α τ i κή καὶ τ ε χ ν i κή ἐ κ π α i δ ε u-
ση: Σκοπὸς τῆς εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς τεχνικῆς, δηλ. νά εἰδικευση στὰ διάφορα ἐπαγγέλματα. Ἡ εἰδίκευση γίνεται μὲ σειρές ἐπαγγελματικῶν μαθημάτων, στὰ κέντρα μαθητείας τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ σε εἰδικά τεχνικά σχολεῖα. Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν τεχνικῶν αὐτῶν σχολείων ἐφοδιάζονται στὸ τέλος μὲν ἔνα πτυχίο εἰδικότητος.

δ) Ἄ ν ώ τ ε ρ η ἐ κ π α i δ ε u σ η: Αὐτὴ προσφέρεται σὲ δλες τὶς Ἀνώτατες σχολές στὰ Πολυτεχνεῖα καὶ στὰ Πανεπιστήμια. Οἱ

Τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν.

"Ανώτατες σχολές εἶναι πολλές, γιατὶ δίνουν πολὺ εἰδικευμένη μόρφωση" μερικές ἀπ' αύτές ἔξαρτωνται ἀπὸ ἄλλα Ὑπουργεῖα (στρατιωτικές Σχολές). 'Αναφέρομε τὶς Παιδαγωγικές 'Ακαδημίες, τὰ Πολυτεχνεῖα, τὴν 'Ανωτάτη Γεωπονική, τὴν 'Ανωτάτη Ἐμπορική, τὴν Πάντειο, τὴν 'Εθν. 'Ακαδημία Σωματικῆς Ἀγωγῆς, τὶς 'Ανώτατες Σχολές Οἰκονομίας.

Στὰ δύο Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης λειτουργοῦν ἡ Θεολογικὴ Σχολή, ἡ Φιλοσοφικὴ, ἡ Νομικὴ, ἡ Ἰατρικὴ, ἡ

Σχολή τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν, ἡ Γεωπονική, ἡ Δασολογική καὶ ἡ Κτηνιατρική.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Τί γνωρίζετε γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ Βασιλέως;
2. Τί γνωρίζετε γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ Πρωθυπουργοῦ;
3. Πῶς ἐκλέγεται ὁ Πρωθυπουργός; γιὰ πόσα χρόνια ἐκλέγεται;
4. Γνωρίζετε ὄντα διαφόρων Ὅρων;
5. Ποιὸς εἶναι τὰ σπουδαῖτερα ἔργα τῶν Ὅρων Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐσωτερικῶν;
6. Ποιός προεδρεύει στὴ Βουλὴ καὶ ποιός στὸ Ὅρον Ὑπουργικὸ Συμβούλιο;
7. Ποιός ἐκλέγει τοὺς Ὑπουργούς;
- 8) Ἐὰν ἀποθάνῃ ἢ παραιτηθῇ ὁ Βασιλεὺς, ποιός τὸν ἀντικαθιστᾷ;
9. Πληροφορηθῆτε τὴν ἴστορία τῆς καταγωγῆς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου;
10. Ποιός καὶ πότε θέτει ζήτημα ἐμπιστοσύνης στὴ Βουλὴ;
11. Ποιός καταθέτει πρόταση μομφῆς;

4. "Οργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἔξουσίας.

Οἱ πολῖτες μᾶς χώρας δὲν εἶναι ὅλοι ἄγγελοι ἢ ἥρωες. Δὲν ἔχουν ὅλοι συνειδηση ποιὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα ἔχουν. Γ' αὐτὸς ἐπιθάλλεται στὴν ἐκτελεστικὴ ἔξουσία νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ νὰ σέβωνται τὸ Σύνταγμα, τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανονισμούς τοῦ Κράτους. Χωρὶς τὸν σεβασμὸν αὐτὸς καὶ τὴν τάξη εἶναι ἀδύνατη ἡ ζωὴ μέσα σὲ μιὰ κοινωνία.

Ἡ κυθέρωνη σῆμα ἔχει στὴ διάθεσή της δημόσια ὅργανα καὶ δὴ μόσια δύναμις γιὰ νὰ ἐπιθάλλῃ στοὺς παραθάτες τὸν νόμο, δ ὅποιος ἔγινε γιὰ τὸ καλὸ δόλων. Τὴ δημόσια αὐτὴ δύναμη ἀποτελεῖ:

α) Ἡ Ἀστυνομία καὶ ἡ Χωροφυλακή, που ἔχουν τὴν ἀποστολὴν νὰ τηροῦν τὴν τάξη καὶ νὰ προλαμβάνουν τὴ διατάραξη τῆς ἡσυχίας τῶν πολιτῶν.

Σὲ ὥρα ἀνάγκης ὑποθοηθεῖ τὸ ὅργον τῶν δύο τούτων δργάνων καὶ διατάσσεται, δ ὅποιος, δταν προσκληθῇ, ἐπεμβαίνει γιὰ τὴν τήρηση τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης καὶ τάξεως.

6) "Αλλα ὅργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἔξουσίας εἶναι οἱ Δῆμοι οἰκισμοὶ ὡς πάλλοι. Αὐτοὶ ἐφαρμόζουν τοὺς νόμους. Στὴν ἐφαρμογὴ τῶν νόμων δὲν πρέπει νὰ λησμονῶν, δτι ἡ ἀποστολὴ τους εἶναι νὰ διευπηρετοῦν τὸν λαό μὲ εὐγένεια, καλωσόνη καὶ γοργότητα. "Εχουν τὴν

Σποχρέωση νά έκτελούν τό καθήκον τους μὲ ίδανικό τρόπο, μὲ ἀκρίβεια, προθυμία καὶ εύχαριστησ. Ὁφείλουν βέβαια νά πειθαρχοῦν στοὺς προϊσταμένους, ἀλλὰ σὰν ἀνθρώποι πραγματικοὶ δὲν πρέπει νά φοβοῦνται τὶς εὐθῦνες, δταν ἔχουν διαφορετικὴ γνώμη γι' αὐτὸ ἡ ἐκεῖνο τὸ ζήτημα. Καλὸν εἶναι νά γνωρίζουν ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι, δτι δὲν πρέπει νά ἀπαιτοῦν σατραπικὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἐπισκέπτονται τὰ γραφεῖα τους, νά ύποτάσσωνται στὶς δικές τους ιδιοτροπίες.

γ) Τὰ Συμβούλια ἀπὸ εἰδικὰ ἀτομα, ποὺ διαθέτουν μεγάλη μόρφωση καὶ πείρα. Στὰ συμβούλια αὐτὰ ἡ Κυβερνηση ἀναθέτει τὴ μελέτη καὶ τὴ λύση πολλῶν ζητημάτων. Τέτοια συμβούλια εἶναι:

Τὸ Ἀνώτατο Συμβούλιο Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν (Α.Σ.Δ.Υ.), ποὺ ἐπεξεργάζεται κάθε νομοσχέδιο καὶ διάταγμα γιὰ τὰ ζητημάτα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Τὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας, ποὺ ἐξετάζει, ἀν τὰ διάφορα διατάγματα εἶναι σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους.

Τὸ Νομικὸ Συμβούλιο, τὸ Ἐκπαιδευτικό, τὸ Δικαστικὸ καὶ ἄλλα. Καθένα ἀπ' αὐτὰ ἔχει ίδιαίτερα καθήκοντα καὶ ἀρμοδιότητες.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Τί γνωρίζετε ἀπὸ τὴ δράση τῆς χωροφυλακῆς στὸν τόπο σας;
2. Ἀναφέρετε διαφόρους βαθμοὺς τῆς ὑπαλληλικῆς ιεραρχίας.
3. Τί χρειάζοται τὰ σχμιδούλια;

~~X 9-66 ἀναρτήσεις~~ Η δικαστικὴ ἔξουσία

Σελ

α) "Αλλοτε καὶ τώρα.

Εἰς δλα τὰ δημοκρατικὰ κράτη παράλληλα μὲ τὴ νομοθετικὴ καὶ τὴν ἐκτελεστικὴ ἔξουσία λειτουργεῖ καὶ ἡ δικαστικὴ ἔξουσία, ἡ δικαιοσύνη, ποὺ ἀποτελεῖ τὸν τρίτο στῦλο τοῦ κρατικοῦ οἰκοδομήματος. Παλαιότερα ἡ δικαιοσύνη ἦταν πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ σήμερα. "Ἄς δοῦμε δύο παραδείγματα.

Πρὶν ἀπὸ 1500 χρόνια:

Ο χωρικὸς Κλεώπας ἦταν μαζὶ μὲ τοὺς δούλους του στὸ χωράφι, μακρυά ἀπὸ τὸ σπίτι του. "Οταν τὸ θράδυ γύρισε στὸ σπίτι, θρήκε τὴ

γυναῖκα του ξαπλωμένη στὸ πάτωμα καὶ δεμένη καὶ τὰ ζῶα του κλεμένα. Ἀμέσως ξεκίνησε μὲ τοὺς δούλους του, κυνήγησε τοὺς κακοποιούς, δόσον ἔφεγγε ἀκόμη ἡ μέρα. Τὸ ἄλλο πρωὶ συνέχισε τὴν καταδίωξην, ὃς δτου ἀνακάλυψε τὴν φωλιὰ τῶν ἀρπακτικῶν γειτόνων. Τῇ νύχτᾳ ἔκανε ἐπίθεση μὲ τοὺς δούλους του ἐναντίον τῆς συμμορίας, τὴν ὥρα ποὺ κοιμόταν. "Ἄρχισε μεγάλη συμπλοκή, σκοτώθηκαν καὶ πληγώθηκαν ἀρκετοὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. "Ενα μέρος μόνον ἀπὸ τὰ ζῶα του κατάφερε δὲ Κλεώπας νὰ φέρῃ πίσω στὸ σπίτι του.

Πρὶν ἀ πὸ 400 χρόνια:

"Ο λήσταρχος Α. μὲ τὴ συμμορία του, λήστεψαν ἔνα χωριό τοῦ ληστάρχου Γ. "Οταν τόμαθε δὲ Γ., ἔστειλε στὸν Α. μιὰν ἔχθρικὴ ἐπιστολή, συγκρότησε ἀπὸ φίλους καὶ δούλους μιὰν δμάδα, προχώρησε ἐναντίον τοῦ καταφυγίου τοῦ Α. καὶ τὸ πολιόρκησε. Μετὰ ἀπὸ πολλὲς αἰματηρὲς μάχες δὲ Α. ὑποχρέωθηκε νὰ ὑποταχθῇ καὶ νὰ πληρώσῃ ἔνα μεγάλο ποσὸ στὸν Γ.

Καὶ στοὺς δυό, καὶ στὸν Κλεώπα καὶ στὸν Γ. ἔγινε ἔνα μεγάλο κακό. Καὶ οἱ δύο ἀνακάλυψαν τοὺς κακοποιούς καὶ πήραν τὸ δίκιο τους πίσω μὲ τὸ σπαθί τους. Τότε ἵσχε τὸ «δίκαιο τῆς γροθιᾶς, τὸ δίκαιο τοῦ ισχυροτέρου».

Σὴμερα τὸ κράτος ὑπερασπίζει τὸ δίκαιο.

Καὶ σήμερα ἐπίσης γίνονται ἀπάτες, κλεψίες καὶ ἐπιδρομές. "Ο ζημιμένος δμως δὲν χρειάζεται νὰ ἀνακαλύψῃ δὲ τὸν κακοποιό. Αὐτὸ τὸ κάνει σήμερα ἡ ἀστυνομία. Δὲν ἔχει δικαίωμα ἐπίσης νὰ τοῦ ἐπιβάλῃ ποινή. Γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὑπάρχει τὸ δικαστήριο. "Ο δικαστής θγάζει τὴν ἀπόφαση ἐν δόματι τοῦ λαοῦ, καὶ τὸ κράτος ἐκτελεῖ αὐτὴ τὴν ἀπόφαση. Σήμερα τὸ κράτος προστατεύει τὸ δίκαιο. Φυσικά καὶ σήμερα πρέπει νὰ ἀμύνεται κανεὶς ἐναντίον μιᾶς ἀδικίας, ποὺ τὸν ἀπειλεῖ.

Μπροστά π.χ. σ' ἔνα ώρολογοποιείο σταματᾶ ἔνα αὐτοκίνητο. "Ενας ἀντρας πηδᾶ ἀπὸ μέσα, σπᾶ τὰ κρύσταλλα τῆς βιτρίνας, ἀρπάζει στὰ γρήγορα δὲ τι μπορεῖ καὶ τρέχει μαζὶ μὲ τὰ λάφυρα στὸ αὐτοκίνητο. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη τρέχει δὲ τιοκτήτης τοῦ καταστήματος, πυροβολεῖ τὸν κλέφτη καὶ τὸν πληγώνει στὸ γόνατο.

Στὴν περίπτωση αὐτὴ δὲ καταστηματάρχης ἐπραξε σωστά. "Ολοι δοφείλουν νὰ ἀποκρύψουν προσωπικὰ κάθε προσθολὴ ἐναντίον τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας τους καὶ δὲν χρειάζεται νὰ περιμένουν τὴ θοήθεια τῆς ἀστυνομίας. Καὶ ἔνας τυχαῖος διαβάτης ἀκόμη θὰ μπορούσε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κλοπὴ. Αὐτὸ εἶναι ἀμυνα. "Οταν δμως συμβαίνη μιὰ ἀξιόποινη πράξη, τότε ὁ ἔξιλασμὸς γιὰ τὸ ἄδικο, ποὺ ἔγινε εἶναι πάντοτε ζήτημα τοῦ κράτους. Δὲν ἐπιτρέπεται προσωπικὴ ἐκδίκηση.

ἀνεσδομιῶ = ἀγεύνομαι
Ἐπερσαντα - ἀνεσδομένομαι εἰς θερόντα
μηδ ἀνεσδομάσαι τὸ δίκαιον.

115

Αρειοπαγίτες συνεδριάζοντες

β) Πώς γίνεται μια δίκη.

Ο ἐπιπλοποιός Φύσσας ἔχει τὴ συνήθεια, νὰ κλειδώνῃ τα χρήματά του σ' ἔνα συρτάρι τοῦ γραφείου του καὶ νὰ θάνη τὸ κλειδί σ' ἔνα ἄλλο συρτάρι, ποὺ δὲν κλειδώνει. "Ενα πρωΐ θέλει νὰ πληρώσῃ ἔνα λογαριασμὸ καὶ βλέπει ξαφνικά, δτὶ ὅλα του τὰ χρήματα, 2000 δραχμές περίπου, λείπουν ἀπὸ τὸ συρτάρι. 'Άλλα καὶ ἡ φωτογραφική του μηχανή, ποὺ φύλαγε στὸ ἕδιο συρτάρι, λείπει ἐπίσης. Ή γυναίκα του τρέχει στὸ ἀστυνομικό τμῆμα γιὰ νὰ καταγγείλῃ τὴν κλοπή. Στὸ μεταξὺ ὁ Φύσσας θλέπει, δτὶ λείπει καὶ τὸ ποδήλατό του, ποὺ θρισκόταν πάντα στὸ διπλανό δωμάτιο.

Σὲ λίγο καταφθάνει ἔνας ἀστυνομικός μὲ τὴ γυναίκα τοῦ Φύσσα. Διαπιστώνει, δτὶ ἡ κλειδαριά τοῦ συρταριοῦ δὲν ἥταν σπασμένη, ἀλλ' ἀνοιγμένη μὲ τὸ δικό της κλειδί.

Ἐδῶ γεννᾶται τὸ ἑρώτημα: ποιός ἥταν ὁ κλέφτης; ἔνας γνωστὸς τῆς οἰκογένειας ἢ ἔνας ξένος;

‘Ο κλέφτης πρέπει νά είναι πολύ γνωστός στό σπίτι τοῦ Φύσσα. ‘Η υποψία πέφτει πάνω στό Βοηθό τοῦ Φύσσα Βοῦρλο. Τὸν είχε προσάλλει μόλις τρεῖς ἔβδομάδες, ἀλλ’ ἔπειτα τὸν ἀπόλυτον, γιατὶ δὲ Βοῦρλος δὲν ἀγαποῦσε τὴ δουλειὰ καὶ ἀλλοτε είχε τιμωρηθῆ πάλι γιὰ κλοπές. ‘Ο Βοῦρλος κατοικεῖ σ’ ἔνα γειτονικὸ δρόμο μὲ τὴ μητέρα του. ‘Η γυναίκα τοῦ Φύσσα ἐπιμένει, ὅτι ἐπιθάλλεται νά πάῃ δὲστυνόμος νά κάμη ἔρευνα σ’ αὐτὸ τὸ σπίτι.

‘Εδῶ πάλι γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: “Εχει δικαίωμα δὲστυνομικός νά ἀκολουθήσῃ αὐτὴ τὴ συμβουλή; Δικαιοῦται νά ἐνεργήσῃ ἔρευνα στό σπίτι τοῦ Βούρλου;

‘Ο ἀστυνόμος ἀναγγέλλει τὴν κλοπὴ στὴν εἰσαγγελία καὶ ἐκθέτει, γιατὶ καὶ αὐτὸς καὶ τὸ ζεῦγος Φύσσα πιστεύουν, ὅτι δὲ Βοῦρλος είναι δὲ κλέφτης. ‘Αμέσως ἔνας δικαστής ὑπογράφει τὴ διαταγὴ γιὰ τὴν ἔρευνα. Μὲ τὴ διαταγὴ αὐτὴ στὸ χέρι δὲστυνομικός πάει μὲ τὴ συνοδεία ἐνὸς κοινοτικοῦ ὑπαλλήλου στό σπίτι τοῦ Βούρλου. ‘Ο Βοῦρλος ἀρνεῖται τὴν κλοπὴν. ‘Αλλὰ οἱ ὑπαλληλοὶ θρίσκουν τὴ φωτογραφικὴ μηχανὴ καὶ δὲ Βοῦρλος ἀναγκάζεται νά δομολογήσῃ τὴν κλοπὴν. Καὶ τὰ χρήματα ἐπίσης θρέμθηκαν ἀθικταὶ τὸ ποδήλατο δύμως πρόλασθε καὶ τὸ πούλησε σὲ κάποιον ἀγωναστο. ‘Ο ἀστυνομικός παίρνει μαζὶ του τὴ μηχανὴ καὶ τὰ χρήματα. Τὴν ἄλλη μέρα ἔρχεται δὲ μητέρα τοῦ Βούρλου στὸν Φύσσα καὶ τὸν παρακαλεῖ μὲ κλάμματα νά μὴ κάμη τίποτε περισσότερον ἐναντίον τοῦ γυιοῦ της. ‘Ο Φύσσας ἀπορρίπτει στὴν ἀρχὴ αὐτὴ τὴν παράκλησην. “Οταν δύμως καὶ δὲ καλή του γυναίκα ἀρχισε καὶ αὐτὴ νά τὸν παρακαλῇ νά σταματήσῃ τὴν ύπόθεση, δὲ Φύσσας τρέχει στὴν εἰσαγγελία καὶ λέει ὅτι ἀποσύρει τὴν καταγγελία. ‘Ο Βοῦρλος βέβαια τὸν ἔκλεψε. ‘Αλλὰ ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴ γρηγά μητέρα του δὲν θέλει νά ζητήσῃ τὴν τιμωρία του.

‘Εδῶ γεννᾶται πάλι τὸ ἐρώτημα: πρέπει νά τιμωρηθῇ δὲ Βοῦρλος; ‘Ο νόμος ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα νά ἐγείρῃ ἀργοῦ γιὰ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου γιὰ κάθε ἔγκλημα, εἴτε τὸ θέλει, εἴτε δὲν τὸ θέλει δὲ διδικούμενος. Μόνο σὲ μικρὰ ἀδικήματα, π.χ. ἔξυθριση, μπορεῖ νά μὴ ἔγερθῇ ἀγωγὴ.

Μιὰ μέρα ὁ «κατηγορούμενος» Βοῦρλος παίρνει μιὰ κλήση, νά παρουσιαστῇ σὲ ὠρισμένη προθεσμία στὸ δικαστήριο. Κατὰ τὴ συζήτηση σὲ τῆς ὑποθέσεως κάθονταν στὴν αίθουσα τῶν συνεδριάσεων τρεῖς δικαστές, δεξιά ἀπὸ αὐτοὺς δὲ εἰσαγγελεύς, ἀριστερά δὲ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου. ‘Απὸ τοὺς τρεῖς δικαστές μόνον δὲ ἔνας είναι ειδικός δικαστής. Αὐτὸς προεδρεύει. Οἱ δύο ἄλλοι είναι ἀντρες δὲ γυναῖκες, ποὺ κληρώνονται γι’ αὐτὴ τὴν ἡμέραν ἀπὸ τοὺς πολίτες τῆς περιοχῆς ὧς σύνεδροι.

“Οταν δὲ κατηγορούμενος Βοῦρλος μπαίνῃ στὴν αίθουσα τοῦ δικα-

στηρίου, κάθονται ήδη μερικοί γνωστοί του γείτονες στά πίσω καθίσματα της αίθουσας. "Ακουσαν ότι συζητεῖται ή υπόθεση καὶ θέλουν νὰ τὴν παρακαλουθήσουν.

Οἱ δικαστικὲς συζητήσεις σήμερα γίνονται φανερά, εἶναι δη μόσιες.

"Υστερα ἀπὸ τὸν Βοῦρλο μπαίνουν στὴν αίθουσα δ. Φύσσας μὲ τὴ γυναίκα του. "Ελαθαν κλῆση νὰ παρουσιαστοῦν ὡς μάρτυρες καὶ υποχρεοῦνται νὰ προσέλθουν. "Αν ἀπουσιάσουν χωρὶς σοθαρὴ δικαιολογία, θὰ τιμωρηθοῦν.

Μποροῦν ἐπίσης νὰ προσαχθοῦν διὰ τῆς θίας.

Ο Φύσσας νομίζει, ότι ή παρουσία του δὲν εἶναι ἀναγκαία, ἀφοῦ δικλέφτης ὡμολόγησε τὴν πράξη του καὶ ὑπάρχει δλη ή υπόθεση στὸ φάκελλο τοῦ εἰσαγγελέα. 'Αμέσως δημοσίευε παραστηρεῖ δ. Φύσσας, ότι τὸν χρειάζονται στὴν πορεία τῆς δίκης. 'Ο δικαστής πιστεύει θέβαια χωρὶς ἀμφιθολία στὸν ἀστυνομικὸν καὶ στὸν εἰσαγγελέα θέλει δημοσίευε τὴν καθαρὴ ἀλήθεια ἀπὸ τις κατηγορουμένους καὶ τῶν μαρτύρων. Εἶναι διατητής, διακομάτιστος μεταξὺ τῶν δύο μερίδων: τοῦ εἰσαγγελέα καὶ τοῦ κατηγορουμένου.

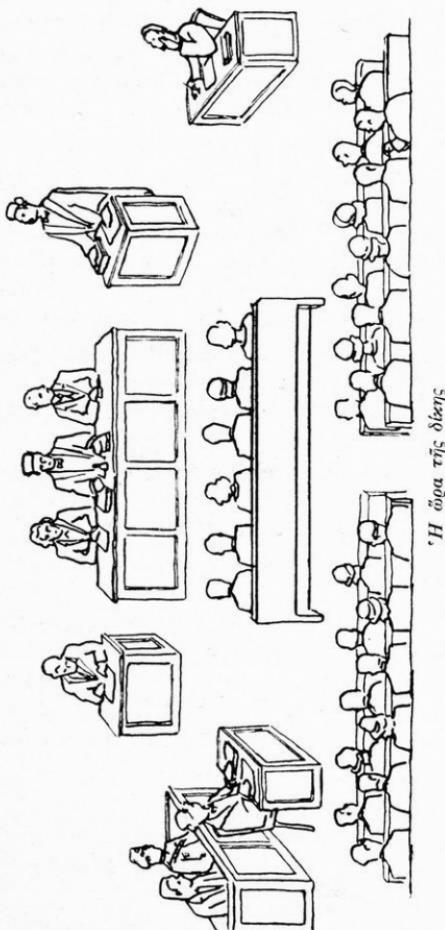
Ο κατηγορούμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταθέσῃ στὰ δικαστήριά μας δλα, δσα ἐλαφρύνουν τὴ θέση του. Μπορεῖ ἐπίσης νὰ ἐκλέξῃ ἔνα συνήγορο. "Ο διορίστης συνήγορο. "Αν διδιος δὲν μπορῇ νὰ πληρώσῃ κανένα, τὸ δικαστήριο τοῦ δρίζει ἔνα συνήγορο.

Οι μάρτυρες εἰναι υποχρεωμένοι νὰ ποῦν μπροστὰ στὸ δικαστήριο τὴν ἀλήθεια. "Οποιος φευδομαρτυρεῖ καὶ ἔξαπατὰ τὸ δικαστήριο τιμωρεῖται. Κατὰ κανόνα οι μάρτυρες δρκίζονται ἀπὸ τὸ δικαστήριο. 'Ο δικαστής ἀπαγγέλλει τὸν δρκο. «Ορκίζομαι ἐνώπιον τοῦ παντοδυνάμου καὶ παντογνώστου Θεοῦ, δη μὲ καθαρὴ τὴ συνείδηση θὰ πῶ τὴν καθαρὴ ἀλήθεια καὶ δὲν θὰ ἀποκρύψω τίποτε». «Τὸ δρκίζομαι, ἔτσι νὰ μὲ θοηθῇ καὶ δ. Θεός».

Η ἔξέταση καὶ συζήτηση ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τελειώνει ἔδω. Ο Βοῦρλος ὡμολόγησε τὴν πράξη του ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου. "Ολα ἄλλωστε δείχνουν ότι αὐτὸς εἶναι δ. δράστης. Τὸ δικαστήριο ἔχει τὴν πεποίθηση, ότι αὐτὸς εἶναι δ. ἔνοχος.

Στὸ σημεῖο τοῦτο σηκώνεται δ. κατηγορούμενος νὰ ἀπολογηθῇ. "Αναφέρει ότι βρέθηκε σὲ μεγάλη ἀνάγκη, δη δὲν ἤξερε πιά, πῶς νὰ θοηθῇ τὸν ἔαυτό του, ότι εἶναι πρόθυμος νὰ ἀποκαταστήσῃ ἐντελῶς τὴ βλάβη ποὺ ἔκανε καὶ παρακαλεῖ, νὰ τὸν ἀθωάσουν ή τούλάχιστον νὰ τὸν τιμωρήσουν μὲ ἐπείκεια καὶ μὲ ἐλασφρὰ ποιή.

Τέλος σηκώνεται καὶ ἀγορεύει ὁ εἰσαγγελεύς. Παραπέμπει στὶς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, δύμιλεῖ ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶχε πληγώσει πολὺ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ μάστορά του, ὅτι καὶ μιάν ἄλλη φορά εἶχε

τιμωρηθῆ γιὰ κλοπὴ καὶ ἐκφέρει τὴ γνώμη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τοῦ ἐπιβάλουν μικρὴ ποινὴ. Ζητεῖ τούλαχιστον 1 ἔτους φυλακῆ.

Τελευταῖα δύμιλοῦν οἱ συνήγοροι πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ ὑπερασπίσεως.

Ἐδῶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: ποιόν νὰ ἀκολουθήσουν οἱ δικαστές; τὴν πρόταση τοῦ εἰσαγγελέα ἡ τὴν παράκληση τοῦ κατηγορουμένου;

Ἡ κλοπὴ σύμφωνα μὲ τὸν νόμο τιμωρεῖται. Γ' αὐτὸ δικαστῆς ὑποχρεοῦται νὰ τιμωρήσῃ ἔκα κλέφτη. Εἶναι δεμένος ἀπὸ τὸν νόμο. Ὁ νόμος προσβλέπει γιὰ τὴ θαρειά κλοπῆς, τιμωρία ἀπὸ 3 μῆνες ὅς τὰ 10 χρόνια φυλακή. Ὁ δικαστής λοιπὸν μπορεῖ νὰ δρίσῃ μιὰ ἐλαφρά ἢ μιὰ θαρειά ποινή. Ἡ ποινὴ δόμως δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι οὕτε μικρότερη τῶν 3 μηνῶν φυλακή οὕτε μεγαλύτερη τῶν 10 ἑτῶν.

Μετὰ τὴν ἀγόρευση τοῦ εἰσαγγελέα οἱ δικαστές ἀποσύρονται γιὰ νὰ συσκεφθοῦν. Καὶ οἱ τρεῖς - δικαστῆς καὶ οἱ δύο σύνεδροι εἶναι τῆς γνώμης, ὅτι διούρλος εἶναι δικέφτης. Παραδέχονται δλοι δμοφώνως δτι εἶναι ἐν χος. Σκέπτονται τώρα τὸ μέγεθος τῆς τιμωρίας. Αὐτὴ πρέπει νὰ δριστῇ μεταξὺ 3 μηνῶν καὶ 10 ἑτῶν φυλακή. Ὁ ἔνας σύνεδρος λέει: «διούρλος εἶναι τεμπέλης καὶ ἔχει κλέψει κι' ἄλλη φορά' πρέπει νὰ τιμωρηθῇ αύστηρά». Ὁ ἄλλος σύνεδρος, μία γυναίκα, φρονεῖ ὅτι τὸ παράπτωμα τοῦ διούρλου δὲν εἶναι τόσο μεγάλο. Πρέπει νὰ ισχύσουν ἐλαφρής περιπτώσεις. Καὶ διειδικός δικαστής ἐπίσης δέχεται μιὰ ἐπιεική τιμωρία. Τέλος τὸ δικαστήριο συμφωνεῖ νὰ ἐπιθελθῇ 6 μηνῶν φυλακή.

Οταν οἱ δικαστές δὲν εἶναι σύμφωνοι γιὰ τὸ ποσὸ τῆς ποινῆς, γίνεται ψηφοφορία. Στὴ ψηφοφορία οἱ ψῆφοι τῶν συνέδρων ἔχουν τὴν ίδια δύναμη μὲ τὴν ψῆφο τοῦ εἰδικοῦ δικαστή.

Μετὰ τὴ σύσκεψη οἱ δικαστές ἐπιστρέφουν στὴν αίθουσα τοῦ δικαστηρίου. Μὲ τὴν ἔμφανιση τους σηκώνονται δλοι καὶ διόρεδρος ἀπαγγέλλει τὴν ἀπόφαση: «Ο κατηγορούμενος τιμωρεῖται ἔνεκα θαρείας κλοπῆς μὲ τὴ φυλάκιση τῶν 6 μηνῶν καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης». Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ λέγεται πρωτόδικη. Ὁ δικαστής προσθέτει στὸν κατηγορούμενο, ὅτι μπορεῖ νὰ κάνῃ ἐφεση σηναντίον τῆς ἀποφάσεως, ἐάν αὐτὴ τοῦ φαίνεται διδική. Τότε ἡ ὑπόθεση θά δικαστῇ ἀπὸ τὸ ἀμέσως ἀνώτερο δικαστήριο. Καὶ διεσαγγελεύεται μπορεῖ νὰ κάμη ἐφεση δταν ἀπόφαση τοῦ φαίνεται πολὺ ἐπιεικής.

Αν δὲν κάμουν ἐφεση οὕτε δένας οὕτε διόρεδρος, ἡ ἀπόφαση θεωρεῖται τελεσίδικη δηλ. δριστική καὶ ἐκτελεῖται, δπότε διούρλος δφείλει νὰ κάνῃ τὴν ποινή του στὴ φυλακή.

Στὴ δίκη αὐτὴ τιμωρήθηκε διούρλος γιατὶ εἶχε πληγώσει τὸ δίκαιο. Τὴν κατηγορία ἐναντίον του δὲν ἐγείρει διδικούμενος. Ὁ Φύσσας κατήγγειλε τὴν κλοπὴ στὴν δασυνομία. Τὴν κατηγορία ἐναντίον κάθε κακοποιοῦ ἐγείρει τὸ Κράτος, ποὺ θέλει νὰ προστατέψῃ τὸ δίκαιο. Ὁ

εἰσαγγελεύς ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιθάλη ποινή. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἔχει μόνον δικαστής, ὡς διαιτητής μεταξὺ τοῦ κράτους καὶ τοῦ κατηγορουμένου.

γ) "Οταν μαλλώνουν δυὸ πολῖτες.

"Ας στρέψωμε τὴν προσοχή μας ἀλλη μιὰ φορά στὴν «ύπόθεσι Φύσσα - Βούρλου».

'Ο Βούρλος τιμωρήθηκε απὸ τὸ δικαστήριο, γιατὶ εἶχε προσθάλει τὸ δίκαιο. 'Ο εἰσαγγελεύς εἶναι εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἀπόφαση. 'Ο Βούρλος τὴν παραδέχτηκε. 'Ο Φύσσας ὅμως εἶναι δυσαρεστημένος. «Τὶ μὲ ὠφελεῖ τώρα αὐτὴ ἡ δικαστικὴ ἀπόφαση;» λέει στὴν γυναίκα του στὸ δρόμο, ποὺ γυρίζουν στὸ σπίτι. «Πῆρες πίσω πάλι τὸ χρῆμα σου καὶ τὴ φωτογραφικὴ μηχανὴ ἀπὸ τὸ δικαστήριο» τὸν παρηγορεῖ ἐκείνη. «Σωστά», ἀπαντᾶ ἐκείνος, «ἀλλὰ ποιὸς μὲ θοηθεῖ νὰ ξαναθρῶ τὸ ποδήλατό μου; Γιὰ τὸ ποδήλατο δὲν διαφέρθηκε καθόλου».

Τὶ μπορεῖ τώρα νὰ κάμῃ ὁ Φύσσας, γιὰ νὰ ξαναπάρῃ τὸ ποδήλατό του ἡ μιὰν ἀποζημίωση γι' αὐτό; «Ενας νομικός, τοῦ λέει: Μπορεῖτε νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὸ δικαστήριο νὰ καταδικάσῃ τὸν Βούρλο σὲ ἀποζημίωση. 'Αλλὰ αὐτὸ δὲν ὠφελεῖ σὲ τίποτε, γιατὶ δικαστής οὐδὲν ἔχει πεντάρα καὶ θὰ κάνης ἀδικα τὰ ἔξιδα». 'Ο Φύσσας ἔμεινε σύμφωνος.

'Λίγες ὅμως ἔθδομάδες ἀργότερα θλέπει τὸ ποδήλατό του σταματημένο μπροστά σ' ἕνα μαγαζί. Σὲ λίγο παρουσιάζεται δικιάς, γνωστὸς τοῦ Φύσσα, καὶ θέλει νὰ ἀνεβῇ στὸ ποδήλατο. 'Ο Φύσσας τὸν κρατεῖ καὶ τοῦ λέει ὅτι τὸ ποδήλατο εἶναι δικό του. 'Ο Μυλωνᾶς τὸν κοιτάζει μὲ ἔκπληξη καὶ τοῦ λέει νὰ τὸν ἀφήσῃ ήσυχο, γιατὶ τὸ ποδήλατο τὸ ἀγόρασε προχθές ἀπὸ ἔνα ποδηλατοπώλη.

'Ο Φύσσας ἀνέθεσε σὲ κάποιο γνωστό του δικηγόρο καὶ τοῦ ἔγραψε τὴν ἔξῆς ἐπιστολὴ πρὸς τὸ δικαστήριο.

Πρὸς τὸ δικαστήριο εἰς

'Α γ ω γ ḥ

τοῦ ἐπιπλοποιοῦ Φύσσα Γ., Νίκαια, ὁδὸς Ἀναπαύσεως 1, ἐναντίον τοῦ ὑπαλλήλου Μυλωνᾶ Δ., Ὅμητοῦ 2.

Προτείνω νὰ καταδικάσετε τὸν κατηγορούμενο, νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ποδήλατο, μάρκα Μάρι. 48.000 στὸν κατηγορο καὶ νὰ τὸν ἐπιβαρύνετε μὲ τὰ ἔξιδα τῆς δικῆς.

Τὴν ἀγωγὴ μου ὑποστηρίζω ὡς ἔξῆς:

Εἴμαι ιδιοκτήτης τοῦ ποδηλάτου καὶ ἀποδεικνύω τοῦτο μὲ τὴν μαρ-

τυρία τῆς συζύγου μου καὶ μὲ τὴν κατάθεση τῆς ἐγγυητικῆς ἀποδείξεως, ποὺ ἔλασα πέρυσι ἀπὸ τὸν ποδῆλατό. Τὸ ποδῆλατο μοῦ ἔκλεψε στὶς 25 Μαΐου δ ὑπάλληλός μου Βοῦρλος. Τώρα τὸ ἔχει στὴν κατοχή του δ κατηγορούμενος.

Νίκαια, 27 Ιουνίου 1962

Γεώρ. Φύσσας

‘Ο Φύσσας δφείλει νὰ καταβάλῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα στὸ δικαστήριο. Μπορεῖ κατόπιν νὰ τὰ ζητήσῃ πίσω ἀπὸ τὸν Μυλωνᾶ, ἢν καταδικαστῇ. Τὴ φορὰ αὐτὴ εἶναι πρόθυμος νὰ τὰ καταβάλῃ, γιατὶ ξέρει, ὅτι δ Μυλωνᾶς, ἀμείβεται καλά, ὥστε να μήν πᾶνε χαμένα τὰ ἔξοδα. Τὸ δικαστήριο ἐ πιδει δει τὴν ἀγωγὴ στὸν Μυλωνᾶ καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ παρουσιαστῇ στὸ δικαστήριο ὡρισμένη μέρα καὶ ὥρα. ‘Ο Φύσσας καὶ δ Μυλωνᾶς συναντῶνται ἐνώπιον τοῦ δικαστῆ. Ἀπὸ τὴ συνάντηση αὐτὴ θγαίνει τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ποδῆλατο τοῦ Μυλωνᾶ ήταν πρὶν τοῦ Φύσσα. ‘Ο Μυλωνᾶς δμως μπορεῖ ν ἀπόδειξῃ ὅτι τὸ ἀγόρασε ἀπὸ ἕνα κατάστημα μὲ 800 δρχ. καὶ δὲν εἶχε καμιμὰ ίδεα, ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ τὸ ποδῆλατο τοῦ Φύσσα.

‘Ο δικαστὴς ἀκολουθεῖ τὸν νόμο. Κάνει ἐπάνω κάτω τὴ σκέψη: «Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα ἀντικείμενο ἀπὸ ἕναν ἄλλο, ἔὰν αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ κλοπὴ ἢ ἀπὸ χάσιμο τοῦ πρώτου ίδιοκτήτη». ‘Επομένως τὸ ποδῆλατο ἀνήκει καὶ τώρα ἀκόμη στὸν Φύσσα. ‘Ο Μυλωνᾶς πλήρωσε θέσσαια χρήματα γιὰ τὸ ποδῆλατο καὶ δμως δὲν τοῦ ἀνῆκε ποτὲ σύμφωνα μὲ τὸ δίκαιο.

‘Ο Μυλωνᾶς θὰ κάμη καλά, ἢν παραδώσῃ μόνος του τὸ ποδῆλατο. ‘Αν δμως δὲν τὸ κάμη, δ Φύσσας δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ πάρῃ τόσο εὔκολα τὸ ποδῆλατο. ‘Οφείλει νὰ πάη μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου στὸν δικαστικὸ κληρονόμο. Αὐτὸς θὰ πάρῃ ἀπὸ τὸν Μυλωνᾶ τὸ ποδῆλατο, καὶ στὴν ἀνάγκη μὲ τὴ θία.

‘Ο κλητήρας ἔχει δικαίωμα νὰ ἔξασκήσῃ θία ἐν δνόματι τοῦ κράτους. ‘Ο Φύσσας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα.

Καὶ ἔδω πάλι τὸ δικαστήριο ήταν ὁ διαιτητὴς μεταξὺ δύο μερίδων, τοῦ Φύσσα καὶ τοῦ Μυλωνᾶ.

‘Η περίπτωση δμως αὐτὴ εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν προηγούμενη. ‘Εκεῖ τὸ κράτος ἔκανε ἀγωγὴ ἐναντίον ἐνὸς πολίτου, ποὺ ὑποπτεύοταν ὅτι παραβίασε τὸ δίκαιο καὶ γι’ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ. Μιὰ τέτοια δίκη τὴν δνομάζομε ποινικὴ δικηγορία τοὺς νόμους γιὰ τὶς δίκες αὐτές τοὺς βρίσκομε στὸν ποινικὸ κώδικα. Στὸν ποινικὸ κώδικα στηρίζονται οἱ δικαστές, δταν δικάζουν ἀξιόποινες πράξεις ποὺ

στρέφονται έναντιον τής τιμῆς, τής περιουσίας καὶ τής ζωῆς τῶν συνανθρώπων καὶ έναντιον τής δημοσίας τάξεως ἢ τοῦ κράτους.

Ἐνῶ, στὴ 2α περίπτωση, τὴν ἀγωγὴν ἔκανε ἔνας πολίτης έναντιον ἐνὸς ἄλλου πολίτη. Καὶ ἐδῶ ἐπίσης τὸ δικαστήριο ἔπρεπε νὰ θρῆ τὴν ἀλήθεια. Δὲν ἐπρόκειτο νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἔνα ἀπὸ τοὺς δύο ἀντικούς. Μιὰ τέτοια δίκη τὴν ὀνομάζουμε ἀστικὴ δίκη, δικαστήριο ἀστικό. Στὸν ἀστικὸν κώδικα στηρίζονται οἱ δικαστές, δταν πρόκειται νὰ δικάσουν φιλονεικίες καὶ διαφορές, ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τις ἀγορές καὶ πωλισμούς, ἀπ' τὰ ἑνοίκια σπιτιῶν καὶ κτημάτων, ἀπὸ δάνεια καὶ χρέη, ἢ σχετίζονται μὲ οἰκογενειακά καὶ κληρονομικά ζητήματα.

Τά εἶδη τῶν δικαστηρίων.

*Απὸ τὰ παραπάνω ἔξαγεται, δτι ἔχομε τὰ ἔξης δικαστήρια:

1. Τὰ πονικὰ δικαστήρια.

Αύτὰ δικάζουν τὰ ἀδικήματα τοῦ φόνου, κλοπῆς, ληστείας, ἀπάτης, ἔξυθρίσεως, τραυματισμοῦ κ.ἄ. Ἀνάλογα μὲ τὸ βαθμὸν τῆς σοθαρότητός του τὸ ἀδίκημα εἰσάγεται:

α) στὸ πταῖσματο δικεῖο: εἶναι τὸ μικρότερο δικαστήριο, ποὺ δικάζει πολὺ μικρὰ ἀδικήματα, δπως εἶναι ἡ παράθαση μιᾶς ἀστυνομικῆς διαταγῆς κ.ἄ.,

β) στὸ πλημμελειδικεῖα εἶναι ἡ μονομελής τριμελής ἀνάλογα μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν δικαστῶν, ποὺ τὰ συγκροτοῦν,

γ) στὸ κακούργιο δικεῖο, ποὺ δικάζει τὰ μεγάλα ἔγκληματα ἡ κακούργη ἡ ματα, δπως εἶναι δ φόνος, δ ἐμπρησμός (πυρκαϊά), ἡ διάρρηξη κ.ἄ. γιὰ τὰ δποῖα προθέπει δ ποινικός κώδικας.

Τὰ κακουργιοδικεῖα, τὰ δποῖα λέγονται καὶ δρκωτὰ δικαστήρια τῶν ἐνόρκων, συγκροτοῦνται ἀπὸ τρεῖς τακτικούς δικαστές καὶ ἀπὸ δέκα περίπου λαϊκούς, τοὺς ἐν δρκούς. Οι ἐνορκοι αὐτοὶ εἶναι ἔντιμοι πολῖτες, ποὺ κληρώνονται ἀπὸ ἔνα κατάλογο, ἔτοιμασμένο ἀπὸ πολὺ ἐνωρίς. Ἡ συμμετοχὴ τους στὸ δικαστήριο εἶναι ὑποχρεωτική καὶ δωρεάν. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἐνόρκου εἶναι πολὺ ὑψηλὴ καὶ τιμητική. Οἱ ἀποφάσεις τῶν κακουργιοδικείων εἶναι δριστικές καὶ δινέκκλητες.

2. Τὰ ἀστικὰ ἢ πολιτικὰ δικαιοστήρια.

Τὰ ἀστικὰ ἢ πολιτικὰ δικαιοστήρια δικάζουν ἀστικὲς διαφορές τῶν πολιτῶν, γιὰ τὶς ὁποῖες προθέλεπει ὁ ἀστικὸς κώδικας.

Οἱ θεατοὶ τῶν ἀστικῶν δικαιοστηρίων εἶναι:

α) Τὰ εἰρηνοδικεῖα, ποὺ δικάζουν τὶς μικροδιαφορές μεταξὺ τῶν πολιτῶν καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸν εἰρηνοδίκη καὶ ἔνα γραμματέα. Ἐάν τὴν ἀπόφαση τοῦ εἰρηνοδικείου δὲν θεωρῇ ἵκανοποιητική ὁ ἔνας ἀντίδικος μπορεῖ νὰ κάμῃ ἐφεστήσει.

β) Τὰ πρωτοδικεῖα, ποὺ δικάζουν ὑποθέσεις σοθαρώτερες ἀπὸ τὰ εἰρηνοδικεῖα, καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ τρεῖς δικαστές, τὸν Πρόεδρο καὶ δύο πρωτοδικεῖς, ἐκτὸς τοῦ εἰσαγγελέα καὶ τοῦ γραμματέα. Ἐναντίον τῶν ἀποφάσεων τῶν πρωτοδικείων μπορεῖ νὰ γίνη ἐφεστήσει.

γ) Τὰ ἐφεστήσεις, ποὺ ἔχεται τὸν ἀποφάσεων τῶν πρωτοδικείων. Ἐάν ἔνας διάδικος, ποὺ καταδίκασε τὸ πρωτοδικεῖο, νομίζῃ ὅτι ἀδικεῖται, μπορεῖ νὰ προσφύγῃ στὸ ἐφετεῖο, δηλ. νὰ κάμῃ ἐφεστήσει καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεωρησην τῆς δίκης.

Οἱ ἀποφάσεις τῶν ἐφετείων εἶναι δριστικές ἢ τελεστικές καὶ εἴτε ἐπικυρώνουν εἴτε τροποποιοῦν τὶς ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων.

δ) Ὁ "Αρειος Πάγος": Είναι τὸ ἀνώτατο δικαστήριο τῆς χώρας· ἔδρεύει στὴν Ἀθήνα καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο, δυὸς ἀντιπροέδρους καὶ 20 μέλη. Είναι δῆλοι οἱ σόθιοι καὶ λέγονται Ἀρειοπαγίτες. Ἐκτὸς τούτων ἔχει καὶ ἔνα Εἰσαγγελέα καὶ τρεῖς ἀντεισαγγελές γελεῖς. Ὁ "Αρειος Πάγος" ἐκδικάζει τὶς ὑποθέσεις ἔκείνων ποὺ καταδικάστηκαν ἀπὸ τὸ ἐφετεῖο καὶ κάνουν αἰτησην νὰ ἀναθεωρηθῇ ἢ ἀπόφαση τοῦ ἐφετείου. Ἡ αἰτηση αὐτὴ ἔδω λέγεται δχι ἐφεστήσει, ἀλλὰ ἀναθεωρηση.

3. Ἀλλα εἰδικὰ δικαιοστήρια.

Παράλληλα μὲ τὰ τακτικὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα διάφορα δικαιοστήρια γιὰ ιδιαίτερες περιοχές τῆς δημόσιας καὶ ιδιωτικῆς ζωῆς. Τέτοια εἶναι:

α) Τὸ δικαστήριο τῶν ἀνθρώπων, τὸ δικοῖον δικάζει τὰ παραπτώματα παιδιῶν ἀπὸ 14 μέχρι 17 ἔτῶν. "Ως τὰ 14 χρόνια ὑπεύθυνοι γιὰ τὴ συμπεριφορὰ τῶν παιδιῶν εἶναι οἱ γονεῖς. Αὐτοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ πληρώσουν κάθε ἀποζημίωση γιὰ τὰ ἀδικήματα ποὺ διαπράτουν τὰ παιδιά. Τὸ δικαστήριο μπορεῖ νὰ λάθῃ διάφορα μέτρα ἀγωγῆς τῶν ἀνηλίκων, ποὺ καταδικάζονται, δηλαδὴ εἶναι τὸ κλείσιμο στὰ ἀνθρώπων φωτικά σχολεῖα ἢ εἰδικὰ σωφρονιστήρια, τὸ πρόστιμο, ἢ κράτηση. Μὲ

τὴ συμπλήρωση τοῦ 18ου ἔτους δέ νέος θεωρεῖται πιὰ ἐνήλικος καὶ μπορεῖ νὰ τιμωρηθῇ, ὅπως ὅλοι οἱ ἐνήλικοι.

6) Τὰ διοικητικὰ δικαστήρια, ὅπως εἶναι τὸ Συμβούλιο ὑλιο Ἐπικρατείας, τὰ ἐργατικὰ δικαστήρια, τὰ οἰκονομικὰ δικαστήρια κ.ά.

4. Δικηγόροι καὶ Συμβολαιογράφοι.

Σὲ κάθε πολίτη μπορεῖ νὰ συμβῇ νὰ καταφύγῃ στὸ δικαστήριο. Σὲ πολλὲς περιπτώσεις δὲν εἶναι εὔκολο στὸν καθένα νὰ στηρίζεται μόνο στὶς δικές του νομικές γνώσεις. Τότε μᾶς θοηθεῖ δικηγόρος. Αὐτὸς θὰ μᾶς πῆ πῶς στέκονται οἱ ἀπόφεις μας, ἢν οἱ σκέψεις μας εἶναι σωστές ή κακές. Αὐτὸς ἐπίσης μπορεῖ νὰ μᾶς ἀντιπροσωπεύσῃ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν Ἀρχῶν. Στὰ ἀνάτερα δικαστήρια πρέπει, ὅπως κι' ἢν εἶναι, νὰ δρίσωμε ἀντιπρόσωπό μας ἔνα δικηγόρο. Αὐτὸς θὰ πρέπη νὰ θάλη ὅλα του τὰ δυνατά γιὰ τὸν ἐντολέα του. Δὲν ταιριάζει ὅμως νὰ προσφέρῃ τὴ θοήθειά του σὲ κάποιο, ποὺ εἶναι δλοφάνερο δικαιού. Γιατὶ καὶ δικηγόρος στέκεται στὴν ὑπηρεσία τοῦ δικαίου.

Οἱ συμβούλια ιογράφοι μᾶς θοηθοῦν, σταν θέλωμε νὰ συντάξωμε μιὰ διαθήκη ή νὰ κλείσωμε μιὰ σπουδαία σύμβαση σημαντικές υποθέσεις τῆς ζωῆς μας.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ξεχωρίσετε τὴν νομοθετικὴ τὴν ἐκτελεστικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία.
2. Ποιὰ ὁργανα εἶναι οἱ φροεῖς τῶν 3 κρατικῶν ἐξουσιῶν;
3. Ἐξηγήσατε τὸ ἄρθρο τοῦ Συντάγματος : «οἱ δικασταὶ εἶναι ἀνεξάρτητοι καὶ ἐπακούονταν μόνο στὸν νόμο!» γιατὶ τὸ ἄρθρο αὐτὸν εἶναι τόσο σπουδαῖο;
4. Ἀναπτύξετε τὴν διαφορά, ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ποικιλῆς καὶ τῆς ἀστικῆς δίκης.
5. Ἐκθέσετε λεπτομερῶς, τί γίνεται ἀπὸ τὴ σύλληψη ἐνὸς κλέφτη ὡς τὴν τελικὴ ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου γιὰ τὴν τόχη του.
6. Ἀναφέρετε παραδείγματα παρανομῶν, κλοπῶν, διαρρήξεων! πῶς τιμωροῦνται;
7. Ποιά σημασία ἔχει ἡ σημειοχὴ λαϊκῶν ἀντιπροσώπων — ἐνόροιων — στὸ δικαστήριο;
8. Ποῦ βρίσκεται τὸ Ἀρώτατο Δικαστήριο τῆς Χώρας καὶ ποιά εἶναι τὰ ἔργα του;
9. Ποιά εἶναι ἡ ἀποστολὴ τοῦ δικαστηρίου τῶν ἀνηλίκων;

Γ'. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

"Οταν ταξιδεύωμε στό έξωτερικό, θρισκόμαστε ύπο τήν προστασία τῆς κυθερήσεώς μας. Γι' αύτό σὲ δλες τὶς πρωτεύουσες τῶν ξένων κράτων ἔχομε δι π λω μ α τι κο ύς ἀντι π ρο σώ πο υς, δπως και δλες οὶ ἄλλες χώρες ἔχουν διπλωματικοὺς ἀντιπροσώπους στὴ δική μας πρωτεύουσα, γίνεται δηλ. ἀνταλλαγὴ ἀντιπροσώπων. Ο ἀντιπρόσωπος ἐνός κράτους, ποὺ ἀποστέλλεται σὲ ἄλλο κράτος, πρὶν ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του ἐ πι δι δ ει ἐπισήμως στὸν Βασιλέα ἢ στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τὰ «δια πι στευτήρια» ἔγγραφα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ δικοῦ του κράτους. Κάθε πρωτοχρονιά συνέρχονται δλοι οἱ πρέσβεις τοῦ έξωτερικοῦ στὰ ἀνάκτορα τοῦ Βασιλέως σὲ ίδιαίτερη δεξιώσῃ, δπου δι πρόεδρος τοῦ διπλωματικοῦ σώματος μεταφέρει στὸν Βασιλέα τὶς συγχαρητήριες εὐχές τῶν ξένων κρατῶν γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ λαό.

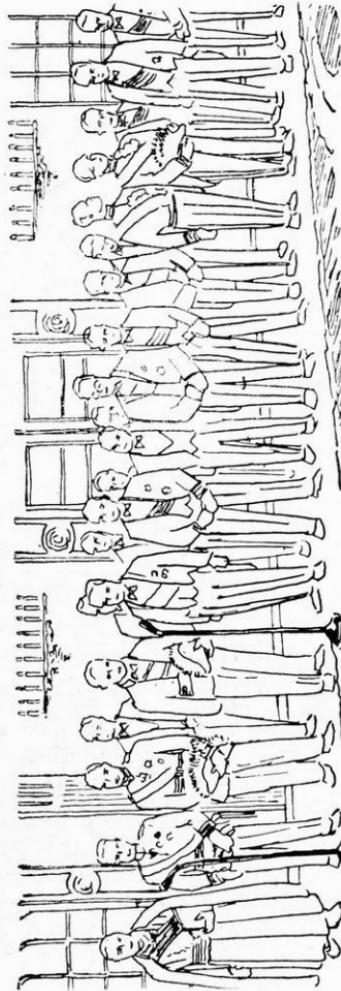
"Εργο τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν εἶναι νὰ ἀντιπροσωπεύουν τὰ πολιτικά, οἰκονομικά και μορφωτικά συμφέροντα τῆς 'Ἑλλάδος, νὰ ἐνδιαφέρωνται γιὰ τοὺς 'Ἑλλήνες τοῦ έξωτερικοῦ, και νὰ ὑποθάλλουν γιὰ δλα αὐτὰ ἐκθέσεις στὴν κυθέρηση. "Οταν διακόπτωνται οἱ διπλωματικὲς σχέσεις μὲ μιὰ χώρα, εἶναι σοθαρὴ ἀπόδειξη, δτι οἱ σχέσεις μὲ τὴ χώρα αὐτὴ ἔχουν διαταραχθῆ.

Τὸ δικαίωμα νὰ ἀποστέλλῃ και νὰ δέχεται διπλωματικούς ἀντιπροσώπους ἔχει δι Βασιλεύς.

Ο ἀντιπρόσωπος ἐνός κράτους προστατεύεται ίδιαίτερα στὴν ξένη χώρα, ἔχει τὸ ἀπαραίτητον ἡ τη λεγομένη ἐτεροδικία.

Στὸ Λονδίνο π.χ. ύπάρχει ή 'Ἑλληνικὴ Πρεσβεία δι τη λεγόμενη διπλωματικό κράτος, ἀλλὰ εἶναι μικρὸ κομμάτι τῆς 'Ἑλλάδος στὸ μέσο τοῦ Λονδίνου. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει και μὲ τὴν ἀγγλικὴ πρεσβεία στὸ μέσο τῆς 'Αθήνας. Στὶς ξένες πρεσβεῖες ἐπομένως δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα νὰ ἐπέμβῃ δι στυνομικός ἢ δι πάλληλος τῆς χώρας, δπου ὑπάρχουν οἱ πρεσβεῖες αὐτές δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συλλάβῃ κανένα ἢ νὰ ἐνεργήσῃ ἔρευνα γιατὶ θεωροῦνται ξένοι κράτος. Τὴν ίδια προστασία ἔχουν δι πρέσβυτος και οἱ συνεργάτες του, οἱ λεγόμενοι πληρεύοντες τοι, σύμβουλοι, γραμματεῖς και ἀκόλουθοι. Και οἱ ἀποσκευές τους ἀκόμη, δταν ταξιδεύουν, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐλεγχθοῦν. "Ολοι οἱ ξένοι διπλωμάτες σὲ μιὰ χώρα ἀποτελοῦν τὸ δι πλωματικὸ σῶμα μα τελεῖ τούτων ἔχει δι προσθίσμα μεταξὺ τούτων ἔχει δι προσθίσμα διπλωμάτης.

Οι πρόξενοι: Σὲ πολλὰ μέγαρα τῶν κεντρικῶν δρόμων τῶν Ἀθηνῶν θλέπομε ἐπιγραφές καὶ σήματα ξένων κρατῶν μὲ τὴ φράση «Γενικὸν Προξενεῖον». Ὁ πρόξενος δὲν πρέπει νὰ συγχέεται μὲ τὸν πρέσβυτον. Ὁ πρόξενος ἔχει τὸ καθῆκον νὰ ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τοὺς ὑπηκόους τῆς δικῆς του χώρας στὸ ἔξωτερικό, νὰ προστατεύῃ καὶ νὰ προάγῃ τὰ ἐμπορικά, τουριστικά, ναυτικά καὶ ἄλλα συμφέροντα. Ὁ πρόξενος

Τὸ δεπλοματικὸ σύμα στὴ διξιοντὶ τὴν πλοιοχώρων τῆς Καστορίας στὰ βασιλεῖα Ἀγίστρου

ξπίσης θά δώση τήν ἄδεια, τήν ἔγκριση, στὸν ξένο ταξιδιώτη νὰ μπῆ οτὴ χώρα του. Ἐάν π.χ. ἔνας "Ελλην θέλει νὰ ταξιδέψῃ στήν "Ελβετία θὰ ζητήσῃ τήν ἔγκριση ἀπό τὸν "Ελβετὸ γενικὸ πρόδενο, ὁ ὅποῖος θὰ θεωρήσῃ τὸ διαθατήριό του.

Σὲ κάθε χώρα μποροῦμε νὰ ἔχωμε ἔνα ή καὶ περισσότερους πρέξενους, ἀλλὰ πάντοτε ἔνα μόνον πρέσβυ, ποτὲ δύο!

Κωνσταντίνος Β' ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήρων.

Δ'. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

Σὲ δλο τὸν κόσμο ὑπάρχουν 90 περίπου κράτη. Τὰ κράτη αὐτὰ δὲν διαφέρουν μόνο στὸ μέγεθος, στὸν πλοῦτο καὶ τὸν πολιτισμό, ἀλλὰ καὶ στὶς μορφές τοῦ πολιτεύματος. Ἐδῶ ἃς προσέξωμε τὰ σπουδαιότερα πολιτεύματα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς.

1. Ἡ μοναρχία.

Αὐτὴ διακρίνεται:

α) Σ τὴν ἀπόλυτη μοναρχία. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς γνωρίσματα εἶναι: "Ολη ἡ κρατικὴ ἔξουσία ῳσκεται στὰ χέρια τοῦ μονάρχη. Ὁ μονάρχης εἶναι κληρονομικός, κυθερνᾶ ἀπεριόριστα. Οἱ ὑπουργοί, ὑπάλληλοι καὶ δικαστικοὶ ἐκτελοῦν τὶς διαταγές του. Τέτοιες μοναρχίες ὑπῆρχαν ἀλλοτε πολλές: τῆς Γερμανίας, Αὐστροουγγαρίας, Τουρκίας κ.λ.π. Σήμερα σώζονται ἀκόμη ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Αιθιοπίας καὶ τὸ θασίλειο τῆς Σαουδαραβίας.

β) Σ τὴν συνταγματικὴ μοναρχία: Ἐδῶ δὲ μονάρχης περιορίζεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα. "Οταν ἡ κρατικὴ ἔξουσία εἶναι στὰ χέρια μιᾶς δημοκρατικῆς Βουλῆς, ποὺ νομιθετεῖ καὶ στηρίζει τὴν κυθέρηνη μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς, τότε μιλοῦμε γιὰ κοινοθουλευτικὴ ἡ θασιλευομένη δημοκρατία.

Συνταγματικὴ μοναρχία εἶναι τὸ θασίλειο τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Λουξεμβούργου.

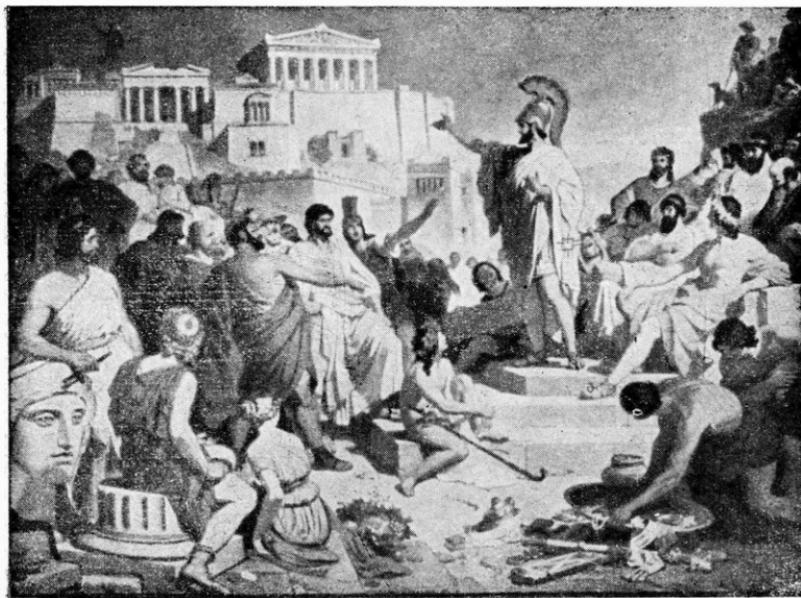
2. Ἡ Δημοκρατία.

Καὶ αὐτὴ διακρίνεται σὲ τέσσαρες μορφές:

α) Τὴν ἄμεση Δημοκρατία. Οἱ πολῖτες ἀποφασίζουν μόνοι τους γιὰ τὰ δημόσια ζητήματα σὲ γενικὲς συνελεύσεις. Τὸ ίδιο κάνουν γιὰ τὴν ἐκλογὴ τῆς κυθερνήσεως καὶ τὴν ἔγκριση τῶν νόμων. Τὴν ἄμεση δημοκρατία συναντοῦμε σὲ μερικὰ μικρὰ καντόνια τῆς Ἐλλείας.

6) Τὴν ἔμμεσην ἢ ἀντιπροσωπευτικὴν Δημοκρατίαν. Ἐδῶ οἱ πολῖτες κυθεροῦν μόνον ἔμμεσα, μὲ τοὺς ἀντιπρόσωπους των γιὰ ὡρισμένο χρονικὸ διάστημα. Ἡ λαϊκὴ ἀντιπροσωπεία ἐκπροσωπεῖ τὴν πολιτικὴ θέληση τοῦ λαοῦ καὶ εἶναι ἀνώτατο ὅργανο τῆς νομοθεσίας. Ἡ κυθερηση πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς Βουλῆς. Τέτοιο πολίτευμα ἔχουν ἡ Γαλλία ὥς τὸ 1958, ἡ Ἰταλία, Γερμανία, Καναδᾶς, Ἱνδικὴ "Ἐνωση".

γ) Τὴν Προεδρικὴ Δημοκρατία. Σύμφωνα μὲ τὸ πολίτευμα αὐτό, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν εἶναι μόνο κεφαλὴ

Ο Περικλῆς ἀγορεύει στὴν Ηρέα. Ἀκμὴ τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας

τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ ἀνώτατος ἀρχηγὸς δῆλης τῆς ἐκτελεστικῆς ἔξουσίας καὶ ἡ κυθερηση του δὲν μπορεῖ νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν. Προεδρικὴ Δημοκρατία ἔχουν οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς καὶ ἡ Γαλλία ἀπὸ τὸ 1958 καὶ ἔησε.

Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκλέγεται γιὰ 4–5 χρόνια ἀπ' εύθειας ἀπὸ τὸν λαό ἢ τοὺς ἀντιπροσώπους του. Αὐτὸς διορίζει τοὺς Ὅπουργούς του, τοὺς ὑπαλλήλους, τοὺς δικαστές καὶ φροντίζει γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν νόμων.

1953 Σιωπή πάντων 1911

δ) Τὴ βασιλευομένη Δημοκρατία.

Ἡ ἔμμεση δημοκρατία συμπίπτει σχεδόν μὲ τῇ συνταγματικῇ μοναρχίᾳ ἢ τῇ βασιλευομένῃ δημοκρατίᾳ. Διαφέρουν μόνον κατὰ τὸ ὅτι ὁ Βασιλεὺς προέρχεται ἀπὸ μιάν ὠρισμένη οἰκογένεια, τὴν Δυναστείαν, καὶ εἶναι κληρονομικός, ἐνῶ ὁ Πρόδεδρος τῆς Δημοκρατίας προέρχεται ἀπὸ τὸ λαόν καὶ ἑκλέγεται ἀπὸ τὸν λαόν γιὰ ὠρισμένο χρόνο.

Στὴν Ἐλλάδα σήμερα ἔχομε βασιλευομένη δημοκρατία, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 21 τοῦ συντάγματός μας. Γιὰ τὶς ἀρμοδιότητες τοῦ Βασιλέως, τῆς Διαδοχῆς καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας μᾶς μιλοῦν τὸ ἄρθρο 29 - 45 τοῦ συντάγματός μας. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔχει μόνον ἀρμοδιότητες ἀλλὰ καὶ καθήκοντα.

Καθήκοντα τοῦ Βασιλέως.

Πρῶτο καθήκον τοῦ Βασιλέως εἶναι, νὰ σέβεται τὸν δρόκο, ποὺ ἔδωσε στὴ Βουλή.

Δεύτερο, νὰ θέτῃ τὸ «κοινὸν καὶ γενικὸν καλὸν» πάνω ἀπὸ τὸ προσωπικὸν ἢ τὸ δυναστικὸν συμφέροντα.

Τρίτο, νὰ ἐνσαρκώνῃ τὰ γενικὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνικοῦ συνόλου, καὶ

Τέταρτο, νὰ κρατήται ἔχοντας ἀπὸ τὶς φιλονεικίες τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ τῶν ὅμιλων, γιὰ νὰ ἔξυπηρετῇ καλύτερα τὸ ἔθνος του στὶς τωρινὲς ἀπαιτήσεις του καὶ τὶς μακρινές του ἐλπίδες. Τὴ θέση αὐτὴ τῆς ἴσορροπίας εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ διατηρήσῃ ὁ Βασιλεὺς σὲ μιὰ χώρα, ὅπως ἡ δική μας, μὲ τὶς γνωστὲς φανατικὲς πολιτικὲς ἀντιθέσεις. Γι’ αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχῃ ὑψηλὴ συνείδηση τοῦ θασιλικοῦ του καθήκοντος, ίκανότητα μεγάλη νὰ θυσιάζῃ τὶς ἀνθρώπινες προτιμήσεις, τὶς προκαταλήψεις καὶ προσωπικὲς φιλίες. Πρέπει νὰ ἔχῃ τὴ θέληση νὰ ἀνατρέχῃ σὲ πολλες πηγὲς γιὰ νὰ πληροφορηθῇ καὶ ἀνακαλύψῃ τὶς θαυματεῖς ρίζες τῆς λαϊκῆς θελήσεως. Καθήκον του εἶναι νὰ ἀπευθύνεται ὅχι μόνο στοὺς Ὑπουργούς του, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες προσωπικότητες, διανοούμενους, καλλιτέχνες, δημοσιογράφους, καὶ ἔτσι νὰ βρίσκη τὴν εὐκαιρία νὰ ἔρχεται σὲ προσωπικὴ ἐπαφὴ μὲ τὸν ἴδιο τὸ λαό. Ἡ παράδοση τῆς χώρας μας μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Βασιλεὺς μπορεῖ μὲ τὸν τρόπον αὐτό, νὰ κατακτήσῃ τὴν καρδιὰ τοῦ Ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀληθινῆς Δημοκρατίας εἶναι γενικά:

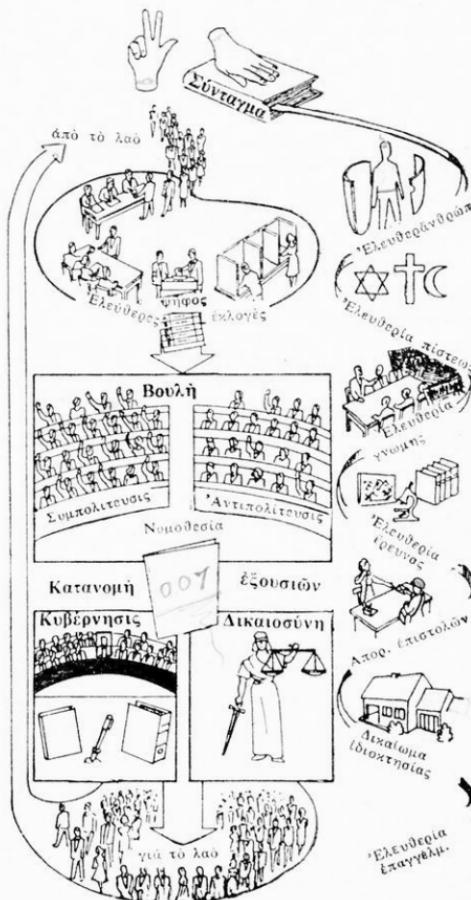
α. “Ολες οι ἔξουσίες προέρχονται ἀπὸ τὸν λαό.

β. Γενικές, ἶσες, ἐλεύθερες, ἀμεσες καὶ μυστικές ἐκλογές.

γ. “Υπαρξῃ περισσοτέρων κομμάτων.

- δ. Τριχοτόμηση τῶν ἔξουσιῶν τοῦ κράτους.
 ε. Φανερὴ λογοδοσία γιὰ τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ κράτους.
 στ. "Ελεγχος τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τῇ Βουλῇ." Ελευθερία τῆς ἀντι-
 πολιτεύσεως.
 ζ. Σεθασμὸς τοῦ συντάγματος.
 η. "Υπεράσπιση τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.
 θ. Ἀνεξαρτησία τῶν δικαστηρίων.

Δημοκρατία

Προγεταιριάτο = μόμψα των Έγγαριν

ι. Η δημοκρατία γενικά είναι μιά μορφή τής κοινωνικής ζωῆς, που άπαιτει πολιτική ώριμότητα διλοκήρου του λαού.

Ο πολίτης δέν πρέπει νά άποδέχεται τυφλά τή γνώμη ένδος κόμματος ή ένδος πολιτικού, άλλα νά σχηματίζῃ μόνος του δική του γνώμη. Γι' αύτό ό πολίτης τής δημοκρατίας έχει ίδιαίτερη εύθυνη.

16-2-66 *Nau* 3. Η Δικτατορία.

Από τότε, που οι άνθρωποι άρχισαν νά ζούν σε ωργανωμένα κράτη, ύπηρχαν δικτατορίες με διαφορώτατες μορφές. Καὶ σήμερα άκομη ύπαρχουν δικτατορίες σε όλα σχεδόν τά μέρη τής γης. "Αν καὶ ἀνήκουν συνήθως στίς πιὸ μεγάλες ἀντιθέσεις (κομμουνιστική, φασιστική, στρατιωτική δικτατορία) έχουν τίς ίδιες ιδιότητες καὶ τά ίδια γνωρίσματα.

Η δικτατορία είναι πολίτευμα, δημόσια χωρίς κανένα περιορισμό. Τὴν έξουσία ἀρπάζουν συνήθως μὲ πραξικόπημα. Από τίς νεώτερες δικτατορίες γνωρίσαμε τὸ φασισμὸ στήν Ιταλίᾳ, τὸν έθνικοσσιαλισμὸ στή Γερμανίᾳ καὶ τὸν κομμουνισμὸ στη Ρωσία.

Ο φασισμὸς ήταν πολιτικό σύστημα, που ίδρυσε ὁ Μουσολίνι, δηποτίος τὸ 1922 μὲ ένα πραξικόπημα (ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ρωμηίας) κατέλαβε τὴν έξουσία. Τὸ σύστημα αὐτὸν κατέρρευσε μᾶλι μὲ τὴν στρατιωτική κατάρρευση τῆς Ιταλίας τὸ 1945, δὲ ίδρυτής του έξετελέσθη.

Ο έθνικοσσιαλισμὸς. Καὶ αὐτὸς ήταν ἐπίσης πολιτικό σύστημα, που ίδρυσε στή Γερμανίᾳ ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ. Ἀφοῦ στίς 30 Ιανουαρίου 1933 ἔγινε πρωθυπουργός, ἀνέλαβε τὴ μονοκρατορία ὡς «Ἄρχη γὰς καὶ Πρόεδρος» μὲ δλες τίς έξουσίες συγκεντρωμένες στὰ χέρια του. Καὶ τὸ σύστημα αὐτὸν κατέρρευσε μὲ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου 1945.

Ο κομμουνισμὸς ή λαϊκὴ Δημοκρατία. Είναι πολίτευμα, που ἀναπτύχθηκε εἰδικά στη Ρωσία.

Κατὰ τὸ ρωσικὸ σύνταγμα τοῦ 1936 ή ἐνώση τῶν σοσιαλιστικῶν σοσιετικῶν δημοκρατιῶν (Ε.Σ.Σ.Δ.) είναι σοσιαλιστικὸ κράτος τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν, στὸ δηποτίο συμμετέχει ἀναλόγως μιὰ ἀνώτερη τάξη. "Ολη ἡ έξουσία στήν Ε.Σ.Σ.Δ. ἀνήκει στοὺς ἐργαζομένους τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν, οἱ δηποτοὶ ἐκλέγουν ἀντιπροσώπους γιὰ τὰ λαϊκὰ συμβούλια, τὰ λεγόμενα σοσιετέ. Τὸ ἀνώτατο σοσιετέ τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. είναι καὶ τὸ ἀνώτατο δργανό τῆς κυθερήνησεως, είναι ἡ κυθερηνηση.

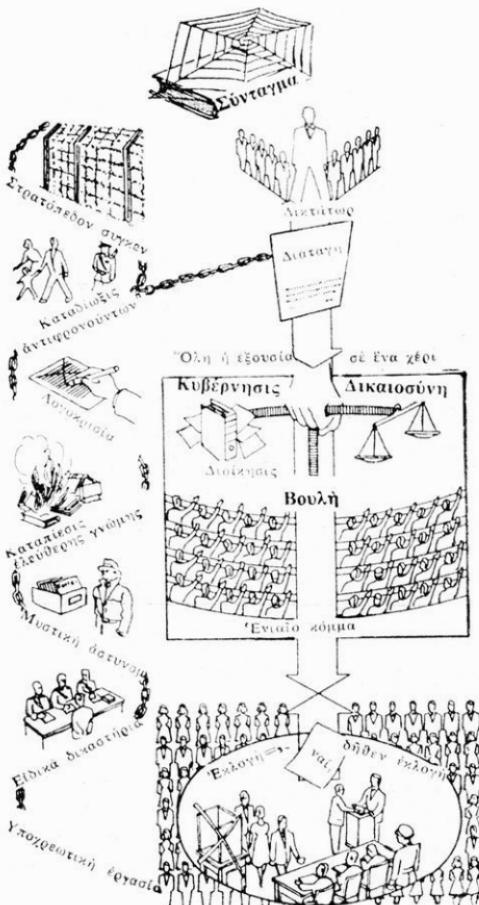
Τὸ ἀνώτατο τοῦτο σοσιετέ ἀποτελεῖται ἀπὸ δυο ἰσότιμες θουλές καὶ

έκλεγεται ἀπὸ τοὺς πολῖτες τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. μὲ μυστικὴ ψηφοφορία καὶ γιὰ 4 χρόνια.

Τὸ ἀνώτατο σοθιέτ ἔπειτα ἐκλέγει τὸ προεδρεῖο του καὶ τὸ συμβούλιο τῶν Ὑπουργῶν.

Ο κομμουνισμὸς ἔχει μεγάλες ὁμοιότητες μὲ τὸν φασισμὸ καὶ ἔθνικοσιαλισμὸ στὴν συγκέντρωση τῆς ἔξουσίας καὶ τὴν ἐκπροσώπησή της

Δικτατορία

ἀπό ἔνα μόνο κόμμα. Καὶ τὰ τρία συστήματα εἶναι δλοκληρωτικά.

Γενικά χαρακτηριστικά τῶν δικτατοριῶν.

α. Ἀναγκαστική ἔξουσία ἐνὸς ἀτόμου, μιᾶς μικρῆς δύμαδας ἢ ἔνος κόμματος, ἐπιθολὴ ἐπομένως τῆς μειοψηφίας στὴν πλειοψηφία.

β. Οἱ ἐκλογὲς δὲν εἶναι ἑλεύθερες. Στὶς ἐκλογὲς ἐπιτρέπονται μόνον ὑποψήφιοι ποὺ ἔγκρινε ἡ κυβέρνηση. Συχνὰ καταδιώκονται οἱ πολιτικοὶ ἀντίπαλοι καὶ δὲν ἔχουν τὴν ἑλεύθερία νὰ κινηθοῦν.

γ. Οἱ ἐκλογὲς δὲν εἶναι μυστικές. Ὁ ψηφοφόρος δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ψηφίσῃ μυστικά. Ὅποχρεώνεται νὰ δείξῃ φανερὰ τὸ ψηφοδέλτιο του.

δ. Τὸ κόμμα ποὺ κυβερνᾷ, κατέχει δλεῖς τὶς θέσεις στὰ νομοθετικά σώματα, στὴν κυβέρνηση καὶ στὰ δικαστήρια. «Ἔτσι δλόκληρη ἡ δύναμη συγκεντρώνεται σ' ἔνα χέρι. Πολλές φορές, παραμερίζεται ἐντελῶς τὸ νομοθετικὸ σῶμα. Τὸ σύνταγμα ἔξουδετερώνεται μὲ ἄλλους νόμους ἀναγκαστικούς ἢ ἔγκυκλους.

ε. Τὸ κράτος γίνεται συγκεντρωτικό.^{Οἱ έργοι τα συγκεντρωτικοὶ οὐρανοὶ} στ. Στὰ δικτατορικὰ κράτη πολὺ συχνὰ «καμουφλάρονται» τὰ ἔξιδα τῶν ἐξοπλισμῶν, δὲν φαίνονται καθόλου στὰ κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ ἢ ἀναγράφονται μὲ ἄλλα δύναματα. Εἶναι τὰ λεγόμενα «μυστικὰ κονδύλια».

ζ. Τὰ βασικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτη παραβιάζονται μὲ τὰ μέτρα βίας τοῦ κράτους ἢ τῆς ἀστυνομίας (ἀστυνομικὸ κράτος). Ἡ μυστικὴ ἀστυνομία ἔχει μεγάλες ἔξουσίες π.χ. νὰ ἐκτοπίζῃ πολῖτες σὲ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ποὺ δὲν ὑπάγονται στὰ τακτικὰ δικαστήρια. Γίνονται διώξεις γιὰ λόγους φυλῆς, καταγωγῆς, πίστεως ἢ πολιτικῶν φρονημάτων. Τὰ θισθία, δ τύπος καὶ τὸ ραδιόφωνο λογοκρίνονται. Ἡ ἀκρόαση ἔνων ἐκπομπῶν μπορεῖ νὰ τιμωρηθῇ. Ἡ περιουσία μπορεῖ νὰ ἐπιταχθῇ χωρὶς ἀποζημίωση. Ἡ ἀπεργία, αὐτὸ τὸ μέσον τοῦ ἀγώνος τῶν σωματείων, ἀπαγορεύεται.

η. Οἱ δικαιοτές διφείλουν νὰ ὑπακούουν στὴ βίᾳ τῆς ἔξουσίας. Οἱ νόμοι μεταβάλλονται (ὑπάρχουν θεαματικὲς δίκες. «Δίκαιον εἶναι δι, τι ὠφελεῖ τὸ κόμμα ποὺ κυβερνᾶ»). Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν δικαστηρίων συγκροτοῦνται εἰδικὰ δικαστήρια μὲ εὐρύτατες ἀρμοδιότητες.

Τὴ γνήσια δημοκρατία συναντοῦμε ἔκει, ὅπου τὰ δικαιώματα τοῦ ὄντος ἀνθρώπου εἶναι σεβαστά. Γι' αὐτὸ θὰ ἐπρεπε κάθε πολίτης νὰ σέβεται τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ νὰ φροντίζῃ, ὡστε ἡ κάθε κυβέρνηση νὰ σέβεται ἐπίσης τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Άναφέρετε σημερινά πολιτεύματα καὶ διαχρίνετέ τα.
2. Γνωρίζετε μερικοὺς δικτάτορες τῆς ἐποχῆς ἢ ἄλλους ποὺ ἀπὸ λίγα χρόνια;
3. Εξηγήσετε τὶς λέξεις : συνταγματική, ἀπόλυτη, δημοκρατική, διλογία.
4. Γιατί ἡ Μεγάλη Βρετανία εἶναι κοινοβούλευτική μοναρχία;
5. Γιατί οἱ Η.Π.Α. εἶναι προεδρική Δημοκρατία;
6. Συγχρίνετε τὴν κοινοβούλευτικὴν καὶ τὴν προεδρικὴν Δημοκρατία.
7. Πῶς ὀνομάζεται ὁ Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. ; συλλέξετε πληροφορίες γι' αὐτόν.
8. Πῶς ὀνομάζεται ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐνώσεως τῶν Σοβιέτ;
9. Τί εἶναι τὰ Σοβιέτ;
10. Τί εἶναι διλογία;
11. Πλούτισετε τὸ λεύκωμά σας μὲ ἀποκόμματα ἐφημερίδων ἀπὸ τὴν δράση τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Οἰκογένειας!

Τερψίδης ζωγράφων. *Στέφανος*

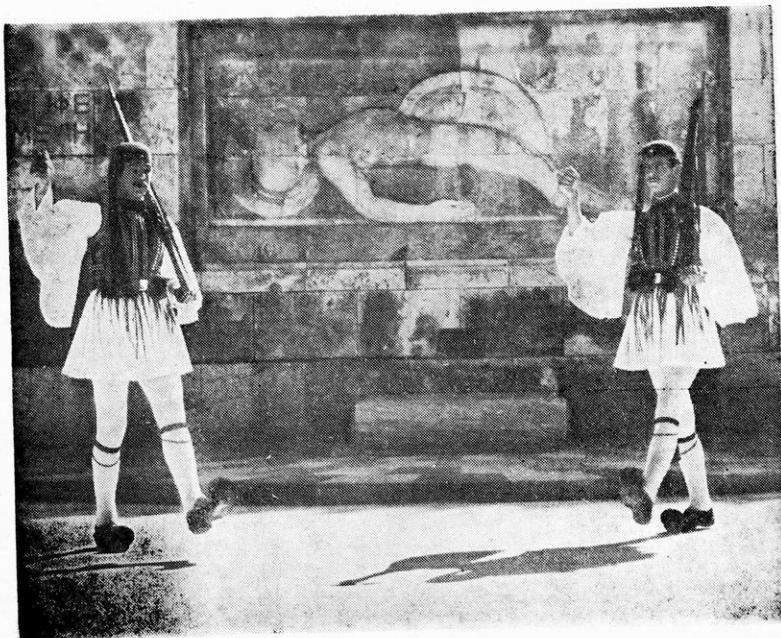
Ε'. ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

18-9-66

1. Καθήκοντα του "Ελληνος πολίτου.

'Ο ανθρωπος, πού ζη σε μια πολιτισμένη κοινωνία και δὲν σκέπτεται παρά μόνο τὸν ἔαυτό του εἶναι πολὺ ἐγωῖστης. Ἀπολαύει ἀπὸ τὴν κοινωνία τόσα ἀγαθὰ καὶ λησμονεῖ ὅτι γιὰ ἀντάλλαγμα ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ ὀρισμένες ὑποχρεώσεις. Τὸ παιδί, ποὺ δέχεται τὶς περιποίησεις καὶ τὶς φροντίδες τῶν γονέων του, ἔχει καθήκοντα ἀπέναντι αὐτῶν. Καὶ ὁ πολίτης ἐπίσης ἔχει καθήκοντα πρὸς τὴν πατρίδα του.

"Ἄς ἀναφέρωμε ἐδῶ ἕνα - ἕνα τὰ κυριώτερα καθήκοντα.

Tὸ μυημεῖο τοῦ ἀγγώστου στρατιώτου

α) Ή φιλοπατρία.

Τήν ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα μας δείχνομε κάθε μέρα:

“Ο ταν ἀ γ α π ο ὅ μ ε ἵ δι α ἵ τε ρ α τοὺς συμπολῖτες μας: ὅταν δείχνωμε ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν τύχη τους, γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὴν εὐτυχία τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπλὰ λόγια ἀλλὰ πραγματικό, μὲ θοήθεια στοὺς ταπεινοὺς καὶ μὲ ἔκτιμηση καὶ σεβασμὸ στοὺς ἐκλεκτούς.

Οἱ ἡρωὶκὲς Ἡπειρώτισσες μεταφέροντα πολεμοφόδια

“Ο ταν κινδυνεύῃ ἡ πατρίδα μας: τότε Ἱερὸ καθῆκον δλῶν εἶναι, νὰ τὴν ὑπερασπίσωμε ἐναντίον τῶν ἔχθρῶν, ποὺ τὴν ἐπιθεούλευνται.

“Ο ταν ζοῦμε ὡς τέλειοι πολῖτες: τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα φανερώνομε στὴν καθημερινή μας ζωή, στὸ δρόμο, στὸ γραφεῖο, στὸ ἐργοστάσιο, στὸ ταχιδρομεῖο, στὸ λεωφορεῖο, στὸ θέατρο, στὸ χωριό καὶ στὰ μεγάλα κέντρα.

Ἡ ἀγάπη δόμας πρὸς τὴν δικῇ μας πατρίδα μᾶς ἐπιθάλλει νὰ ἀγαποῦμε καὶ νὰ ἐκτιμοῦμε τοὺς ἄλλους λαούς· γιατὶ καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὸ ᾒδιο καθῆκον, νὰ ἀγαπῶν τὶς πατρίδες τους. Σήμερα ἐπιθάλλεται νὰ καλλιεργῆται μεταξὺ τῶν λαῶν ἡ ἀδελφικὴ συνεργασία καὶ ἡ ἀ μοισαία κατὰ νόη σ.η.

β) Υπακοὴ στοὺς νόμους.

“Οταν ἀνοίγωμε τὸ κουτὶ ἐνός παιγνιδιοῦ ποὺ μᾶς χάρισαν στὴ γιορτή μας, βρίσκομε πάντοτε μέσα τὶς ὁδηγίες ἢ τὸν κανόνα τοῦ πατιγνιδιοῦ.

"Οταν στό μάθημα τής γυμναστικής ό δάσκαλος θέλη νά μᾶς διδάξῃ ένα νέο παιγνίδι, μᾶς έξηγει έπίσης τὸν κ α ν ὁ ν α τοῦ παιγνιδιοῦ. "Οταν θέλωμε νά παίξωμε μὲ τοὺς φίλους μας ένα παιγνίδι, καθορίζομε συνήθως τὸν κανόνα, πρὶν ἀρχίσωμε. "Οποιος παραθῇ αὐτὸν τὸν κανόνα, τὸν ἀνακαλοῦμε στὴν τάξη ἥ τὸν ἀποκλείομε ἀπό τὸ παιγνίδι.

Αύτό, ποὺ γίνεται στὰ παιγνίδια καὶ στὶς διάφορες φιλικές ἥ διθλητικές ὅμιδες, γίνεται καὶ στὶς εὑρύτερες κοινωνίες. Πάντοτε ὑπάρχει ένας κανόνας, ένας κ α ν ο ν ι σ μ ὁ c, ποὺ πρέπει νά σέθωνται δλοι. "Οσοι δὲν συμμορφώνονται μὲ τὴν ὑποχρέωση αὐτὴ ἀποκλείονται καὶ τιμωροῦνται.

'Απὸ δλες τὶς κοινωνικές ὅμιδες γνωρίζομε ὅτι τὸ κράτος εἶναι ἥ εὑρύτερη καὶ ὑψηλότερη κοινωνικὴ μορφή. Τὰ μέλη του λέγονται πολίτες καὶ δικανονισμός ποὺ διακανονίζει τὶς σχέσεις τῶν πολιτῶν λέγεται

ν ὁ μ ο c. Κανένας λαὸς δὲν μπορεῖ νά ζήσῃ καὶ νά εύτυχήσῃ, παρὰ μόνον, ὅταν πειθαρχῆ στοὺς νόμους. Στὴ χώρα, δηπου οἱ κάτοικοι δὲν πειθαρχοῦν στοὺς νόμους, δηπου δ ἵσχυρότερος καταπιέζει τὸν ἀσθενέστερο, δὲν ὑπάρχει οὔτε τάξη οὔτε ἀσφάλεια' ὑπάρχει πλήρης ἀ ν α ρχ ἴ α.

"Οποιος δὲν συμμορφώνεται μὲ τοὺς νόμους, ποὺ ψήφισαν οἱ ἀντίπροσωποι τοῦ λαοῦ, μοιάζει ἀπαράλλακτα μὲ τὸν κακὸ παίκτη τοῦ παιγνιδιοῦ. "Αν δὲν τοῦ ἀρέσῃ ὁ νόμος, μπορεῖ νά παραπονεθῇ καὶ νά ξένηγήσῃ, γιατὶ δὲν τοῦ ἀρέσει.

Οἱ ἔφησι τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ ἐπιπριναν τὰ δόπλα ώρκιζονταν καὶ ἔλεγαν: «Θ ἀ ὑ π α κ ο ύ ω σ τ ο ο ὑ c ὑ π ἄ ρ χ ο ν τ α c ν ὁ μ ο u c ἥ σὲ κείνους, ποὺ θὰ ἀποφασίσῃ δ λαός. "Αν κανεὶς θελήσῃ νά ἀνατρέψῃ τοὺς νόμους ἥ νά μὴν ὑπακούῃ σ' αὐτούς, δὲν

Θὰ τὸ ἀνεχθῶ, ἀλλὰ θὰ τοὺς ὑπερασπιστῶ ἢ μόνος ἢ μαζὶ μὲ δόλους τοὺς ἄλλους».

Αθάνατα ἐπίσης παραδείγματα γιὰ τὴν ὑπακοὴ στοὺς νόμους θάξ-
παραμένουν σὲ δλους τοὺς αἰῶνες καὶ γιὰ δλους τοὺς λαούς:

1. Τὸ ἐπίγραμμα τῶν 300 Σπαρτιατῶν τοῦ Λεωνίδα, ποὺ ἔπεσαν στὴ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν: «Ω ἕξιν ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι».

2. Ό Σ ω κ ρ ἀ της καὶ οἱ νόμοι. Ό φιλόσοφος Σωκράτης κατηγορήθηκε ἀδίκως καὶ καταδικάστηκε ἀπὸ τὸ δικαστήριον νὰ πιῇ τὸ δηλητήριο γιατὶ νὰ ἀποθάνῃ. "Οταν ἔνα πρωΐ στὴ φυλακὴ οἱ μαθηταὶ του πρότειναν διτὶ μποροῦν νὰ τὸν διευκολύνουν νὰ δραπετεύσῃ, ἐκεῖνος ἀπέρριψε τὴν πρότασην καὶ προτίμησε νὰ πειθαρχήσῃ στοὺς νόμους καὶ νὰ ἀποθάνῃ.

γ) Στρατιωτική υποχρέωση.

“Η χώρα μας ώς μάς πληροφορεί ή μακρύά της ιστορία, δὲν ἐπιχείρησε ποτέ πολέμους κατακτητικούς. Κάθε φορά πού ὑποχρεώθηκε νὰ πολεμήσῃ, τὸ ἔκανε γιὰ νὰ ἀμυνθῇ ἐναντίον τῶν λαῶν, ποὺ τῆς κήρυξαν τὸν πόλεμο, ἢ γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν. Οἱ πόλεμοὶ τῆς ὥλοι ὑπῆρξαν ἀ μ υ ν τ ι κ ο i κ αὶ ἀ π ε λ ε σ θ ε ρ ω τ ι κ ο i . Κατά τὰ ὄλλασ ὃ ἐλληνικὸς λαὸς ἀγαπᾶ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀσφάλεια.

Δυστυχῶς δὲν εἶναι ἀρκετὸ σήμερα, νὰ θέλη κανεὶς τὴν εἰρήνη. Πόν-
τοτε ἔνας λαὸς ἐπιθετικός, υπάρχει φόβος νὰ προσβάλῃ ἔνα ἄλλον εἰρή-
νικό λαὸ καὶ ἐπομένως δ στρατὸς εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖος γιὰ
τὴν ἀμύνα τῆς χώρας.

”Ετοι τὸ πρῶτο καθῆκον τοῦ κράτους εἶναι ἡ ἔξωτερικὴ ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν μὲ τὸν στρατὸ τῆς Ἐθνικῆς ἄμυνας. Ο στρατός αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἔτοιμος γιὰ τὴν ἄμυνα τῆς χώρας. Τὴν ὥρα τοῦ πολέμου κινητοποιοῦνται ὅλες οἱ ζωντανές δυνάμεις τοῦ ἔθνους γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν πατρίδα ἀπὸ κάθε κίνδυνο. Τὴν ἐποχὴ τῆς εἰρήνης κάθε πολίτης ὑποχρεούται νὰ ὑπηρετήσῃ στρατιώτης. Τὸ λέει καθαρὰ τὸ σύνταγμά μας στὸ ἅρθρο 3.

Σήμερα καθένας τὸ θεωρεῖ τιμὴ του νὰ ὑπηρετήσῃ στρατιώτες: δόλοι εἰμαστε τέκνα τῆς Ἰδιας πατρίδας και δόλοι δφείλομε ἔξισου νὰ τὴν Σοηθήσωμε στὴν ἄμυνά της.

Κάθε χρόνο σε δλες τις κοινότητες και τους δήμους προετοιμάζεται και τοιχοκολλᾶται δ πίνακας τῶν νέων κ λ η ρ ω τ ὀ ν, πού ἔγιναν 21 χρονῶν: είναι ή κ λ ἀ σ η. Οι νέοι τοῦ πίνακα προσκαλούνται ων παρουσιαστοῦν ἐνώπιον ειδικοῦ συμβουλίου, πού ἐλέγχει τὴν πραγμα-

τική τους ήλικία. "Οποιος δὲν προσέλθη, θεωρεῖται καὶ λέγεται ἀνυπότακτος. Οἱ ἄλλοι, ποὺ ἀναγνωρίζονται ὡς «καλοί» γιὰ νὰ υπηρετήσουν, ἀναχωροῦν στὸ σύνταγμα, ὅπου ἐκτελοῦν τὴν θετικήν αποφάσισην.

Ο κληρωτὸς σὲ ὁποιοδήποτε σῶμα καὶ ἀν καταταχῆται, εἴτε στὸ πεζικό, εἴτε στὸ ναυτικό, εἴτε στὴν ἀεροπορία, σκληραγωγεῖται στοὺς κόπους καὶ ἔξασκεῖται σὲ δλα. Ἀνάλογα μὲ τὸ δπλὸ ποὺ ἀνήκει, μαθαίνει νὰ ἀνοίγῃ ἔνα χαντάκι, ἔδα δρόμο, νὰ πετᾶ χειροβομβίδες, νὰ δδηγῇ ἔνα ἄρμα, ἔνα ἀεροπλάνο κ.ἄ. Παράλληλα μαθαίνει νὰ ὑπακούῃ στοὺς νόμους καὶ στὶς διαταγὲς τῶν ἀνωτέρων του. Ό κληρωτὸς ἀφοῦ κάμη τὴν θητείαν του ἀπολύεται ἀπὸ τὸ στρατὸ καὶ παίρνει τὸ ἀπολύτην πολεμικὸν τοῦ. Τότε πιὰ λέγεται ἔφεδρος. Ὡς δὲν τὸ ἀπολυθῆ δύως τὸ καθῆκον του εἶναι ἡ υπακοή καὶ ἡ πειθαρχία.

Σήμερα ἡ Ἑλλὰς ἀναδιοργανώνει τὸν στρατὸ της. Νέα ὅπλα, νέα ἀεροπλάνα, νέα μηχανοκίνητα. "Ας ἐλπίσωμε δὲν τὰ ὅπλα αὐτὰ δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν. "Ας ἐλπίσωμε δὲν οἱ λαοὶ θὰ μπορέσουν νὰ συνεννοθοῦν καὶ νὰ δημιουργήσουν ἔνα μόνιμο διεθνῆ στρατό.

δ) Φορολογικὴ ὑποχρέωση.

Οἱ φιομήχανοι, οἱ ἔμποροι καὶ οἱ ἐπιχειρηματίες, πληρώνουν τοὺς ἔργατες καὶ τοὺς ὑπαλλήλους των, συντηροῦν τὰ ἔργοστάσια καὶ τὰ καταστήματά τους μὲ τὰ κέρδη, ποὺ ἔχουν ἀπὸ τὴν πώληση τῶν ἔμπορευμάτων τους. Αὐτοὺς τὸν μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ πληρώνει ὁ κάθε πελάτης, ποὺ ἀγοράζει τὸ ἔμπορευμα. Ἀλλιώς δὲν μπορεῖ νὰ γίνη τίποτε.

Μὲ τὸν ᾗδο τρόπο καὶ οἱ πολῖτες δφείλουν νὰ καταβάλουν φόρους γιὰ δλες τὶς εὐκολίες καὶ ὑπηρεσίες, ποὺ τὸν προσφέρει τὸ κράτος. Οἱ φόροι αὐτοὶ εἶναι μιὰς εἰσφορὰς ποὺ πληρώνει κάθε μέλος τῆς κοινωνίας, γιὰ νὰ καλυφτοῦν τὰ γενικὰ ἔξιδα τῆς κοινωνίας αὐτῆς.

Καὶ τὰ γενικὰ ἔξιδα εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα:

"Αν ἡ χώρα μας ἔχῃ δρόμους γιὰ τὴν συγκοινωνία τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν, ἀν ἡ ἀστυνομία καὶ ἡ χωροφυλακὴ ἀγρυπνοῦν γιὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν, ἀν δὲ στρατὸς φρουρῆ τὰ Ἑλληνικὰ μας σύνορα, ἀν ἡ ἀγροφυλακὴ φυλάει τὰ χωράφια τῶν γεωργῶν, ἀν κατασκευάζωνται πολλὰ νοσοκομεῖα γιὰ τοὺς ἀρρώστους, ἀν κτίζωνται νέα σχολεῖα, ἀν διατηροῦνται στὴ θέση τους τὰ ἀρχαῖα μας μνημεῖα, ἀν ὑπάρχῃ κοινωνικὴ ὑγιεινὴ καὶ πρόνοια, δλα αὐτὰ ἀπαιτοῦν τεράστια ἔξιδα. Καὶ τὰ ἔξιδα αὐτὰ μαζεύονται ἀπὸ τὴν εἰσπραξὴ τῶν φόρων, ποὺ πληρώνουν οἱ πολῖτες.

‘Υπάρχουν πολλοί έπιπόλαιοι, πού ύποστηρίζουν ότι «αύτά δλα τά πληρώνει τό κράτος». Αύτοί δύμας δέν ξέρουν, ότι σὲ μιὰ δημοκρατικὴ χώρα τὸ κράτος εἶναι δλοὶς δὲ κόσμοις, δλοὶς δὲ λαοῖς. Καὶ ἔκεινος, πού θέλει νὰ ἔξαπατήσῃ τὸ κράτος μὲ μιὰ φεύτικη δήλωση γιὰ τὰ εἰσοδήματά του, εἶναι σὰν νὰ ἔξαπατᾶ δλο τὸ λαό.

‘Υπάρχουν ἐπίσης πολλοί, πού λησμονοῦν ότι δὲ φόρος ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὴν κοινωνία. Γιατὶ σκοπός του εἶναι νὰ ἴκανοποιήσῃ τὶς ἀνάγκες δλῆς τῆς κοινωνίας. Για δλους αὐτοὺς τοὺς λόγους κάθε πολιτης δὲ φείλει νὰ ἔνδιαφέρεται γιὰ τὴν κοινὴ περιουσίαν.

ε) Σεβασμὸς καὶ προστασία τῶν μνημείων τῆς τέχνης.

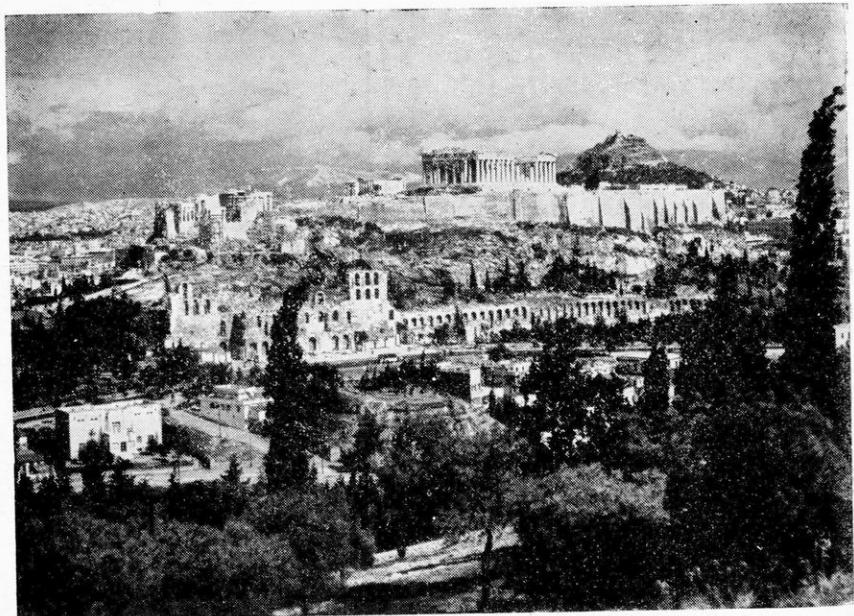
‘Η χώρα μας εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς ὠραιότερες χῶρες τοῦ κόσμου. Τὴν περιλούει ἄκθονο καὶ καθαρὸ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου, τὴ σκεπάζει δὲ καταγάλανος οὐρανὸς καὶ τὴν περιθρέχει ἡ γαλάζια θάλασσα μὲ τὰ κάτασπρα νησιά τῆς. Αύτὰ εἶναι πολύτιμα χαρίσματα, μὲ τὰ δποῖα ἡ φύση προίκισε τὴν Ἑλλάδα μας.

Γιὰ τὰ χαρίσματά της αὐτὰ τὴν ἔξυμνησαν καὶ τὴν τραγούδησαν μεγάλοι ποιητές τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων.

‘Η Ἑλλάδα δύμας εἶναι γνωστὴ σὲ δλο τὸν κόσμο καὶ γιὰ τὴν ἔνδοξην ιστορία της καὶ τὸν λαμπρὸ πολιτισμό, πού δημιούργησε. Ἐδῶ, στὴν ὠραίᾳ γῆ πού πατοῦμε, καλλιεργήθηκαν καὶ ἡκμασαν πολλοὺς αἰώνες πρὸ Χριστοῦ οἱ ἐποχῆς τῆς μεταβολῆς, τὰ γράμματα καὶ οἱ τέχνες. Τὴν ἐποχήν, πού δλοι οἱ ἄλλοι λαοὶ ζούσαν ἀκόμη στὸ σκότος καὶ ἦταν θάρραροι καὶ ἀπολίτιστοι, δλη ἡ Ἑλλάδα ἦταν μιὰ ἀπέραντη καὶ ἀληθινὴ ἑστία τοῦ φωτός καὶ τοῦ πνεύματος. Οἱ “Ἐλληνες ἦταν ὑπερήφανοι γι’ αὐτό καὶ εἶχαν τὸ σύνθημα «πᾶς μὴ Ἔλλην, θάρραρος».

‘Απὸ τὴν ἔνδοξην ἐποχὴν ὡς τὸ 1821 τὴν Ἑλλάδα ὑποδούλωσαν πολλοί κατακτητές, πού κατέστρεψαν καὶ ρήμαξαν τὸν πολιτισμό της. Ἐπὸ τὰ ἔρεπτια αὐτὰ πολλὰ στέκονται ὑπερήφανα στὴν παλιά τους θέση δπως εἶναι δὲ Παρθενών τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, δὲ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος στὸ Σούνιο, δὲ ναὸς τῆς Ἀφαίας στὴν Αἴγινα, κ.λ.π.

Πολλὰ δλλα φύλαξε θαυμεία στοὺς κόλπους της ἡ μητέρα γῆ καὶ τὰ ἔφεραν στὴν ἐπιφάνεια οἱ ἀρχαιολογικὲς ἀνασκαφές, δπως εἶναι τὰ θέσκατα τοῦ Διονύσου, Ἡράδου τοῦ Ἀττικοῦ, τῆς Ἐπιδαύρου, ἔπειτα οἱ Μυκῆνες, οἱ Δελφοί, ἡ Ὁλυμπία, ἡ Κνωσός, ἡ Φαιστός, ἡ ἀρχαία Πέλλα, ἡ Δωδώνη, οἱ Βυζαντινὲς ἐκκλησίες τοῦ Ἀγίου Ὄρους, τῶν Μετεώρων, τῆς Θεσσαλονίκης καὶ πλῆθος ὅλων δνομαστῶν κέντρων τοῦ πολιτισμοῦ.

Αθάνατα μνημεία τῆς τέχνης

“Ολα αυτά μαζί με τὰ δάση τῆς ἐπαρχίας καὶ τοὺς ὀλοπράσινους κήπους τῶν πόλεων, ποὺ ξεκουράζουν τὰ βλέμματα τῶν κατοίκων, μὲ τὶς πολύτιμες συλλογές τῶν ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης, ποὺ θρίσκονται στὰ μουσεῖα μας, ἀποτελοῦν ἐθνικὰ μνημεῖα καὶ θησαυρούς ἀνεκτίμητούς της μεγάλης οἰκογένειας, στὴν ὧδην ὅποιαν ἀνήκομε. Ἀπέναντι αὐτῶν τῶν θησαυρῶν εἴμιστε δόλοι ὑπεύθυνοι

‘Υποχρέωσή μας είναι: νὰ δείχνωμε ἀπέραντος εθνικοῦ πρόσθια καὶ σημειρινά μνημεῖα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης καὶ νὰ μήν ἐπιτρέψωμε σὲ κανένα νὰ τὰ πληγώσῃ, νὰ τὰ χαράξῃ, νὰ τὰ διαρπάσῃ ή νὰ τὰ καταστρέψῃ. Νὰ μὴν χαράζωμε τὰ ἀρχικά τοῦ δινόματος μας στὰ ἀρχαῖα μάρμαρα ή στοὺς φλοιοὺς τῶν δένδρων. ’Ας μήν ἀσχημίζωμε τέλος τὰ ὠραῖα ἔξοχικά τοπία, ποὺ μᾶς φιλοξένησαν σὲ μιὰ ἐκδρομή, ἀφήνοντας ἐκεῖ τὰ ἀποφάγια μας, τὰ κουτιά τῶν κονσερβῶν, τὰ χαρτιά καὶ περιτυλίγματα. ’Ας τὰ θάψωμε μέσα στὸ χῶμα, ὡς τὰ κάψωμε ἡ ἄστρα πάρωμε μαζί μας. ’Ας κάνωμε, ὅτι κάνουν οἱ γάτες ποὺ ἀνακαλύπτουν προσεκτικά, ποὺ θὰ σκεπάσουν τὰ περιττά τους.

στ) 'Η φιλανθρωπία.

Στήν πολαιότερη ἐποχῇ τὸ κράτος ἀναγνώριζε ὅτι εἶχε τὴν ὑποχρέωση νὰ προστατεύῃ τῇ ζωῇ καὶ τὴν περιουσία τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ δὲν ἔδειχνε κανένα ἄλλο διαφέρον. "Αν δὲνας ζοῦσε πλούσια ζωὴ καὶ δὲν ἄλλος φτωχικὴ καὶ ἄθλια, τὸ κράτος δὲν τὸ ἔμελλε. "Αν ἔνας ἦταν δραστήριος καὶ ἔξυπνος ἐπρόκοθε στὴ ζωὴ, ἢν ἦταν ὀκνηρός, δὲν ἀξιζε τίποτε, ἔμενε γιὰ πάντα φτωχός.

Δὲν πέρασε ὅμως πολὺς καιρὸς καὶ ἀποδείχτηκε, ὅτι ἡ ἀντίληψη αὐτῆ τοῦ κράτους δὲν ἦταν σωστή. Γιατὶ καὶ δὲν πιὸ ἐπιμελῆς ἐργάτης ἔνδει ἐργοστασίου κέρδιζε τόσο λίγα, ὥστε δὲν μποροῦσε νὰ οἰκονομήσῃ τίποτε. Ἡ οἰκογένειά του ὑπόφερε πολύ, ἢν ἦταν ἀσθενής ἢ δὲν εἶχε ἐργασία, ἢν τοῦ συνέθαινε κανένα ἀτύχημα ἢ γερνοῦσε. Ἡ ἀνάγκη αὐτῆ δὲν μποροῦσε νὰ λείψῃ μὲ τὴ βοήθεια μόνο τῶν ἄλλων. Ἐδῶ ἔπειτε νὰ βοηθήσῃ τὸ κράτος τὸ κράτος ἔπειτε νὰ κάμη νόμους, γιὰ νὰ μπορέσῃ δὲν ἐργάτης νὰ ἀντικρύσῃ τῇ ζωῇ καὶ τὸ μέλλον του μὲ ἐμπιστοσύνη καὶ ἴκανοποίηση.

Οἱ νόμοι αὐτοὶ ἐξασφαλίουν στὸ δὲν ἐξῆς κοινωνικά τοὺς ἐργαζομένους καὶ τοὺς κάνουν δόλους ἀδελφικά μέλη καὶ στήν εύτυχία καὶ στὴ δυστυχία. Τὸ σύνταγμά μας στὰ ἄρθρα 3 καὶ 13 δύμιεν καθαρὰ γιὰ τὴν ἰσότητα καὶ τὴν προστασία τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν. "Εταὶ ή φιλανθρωπία εἶναι καθῆκον τοῦ κράτους καὶ δικαίωμα τοῦ κάθε πολίτη.

Ἄλλὰ τὸ καθῆκον αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μόνο στοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ μέσα στὶς καρδιὲς καὶ στὶς συνήθειές μας, γιατὶ δλοὶ οἱ πολῖτες τῆς χώρας εἴμαστε ἀδελφοὶ μιᾶς μεγάλης οἰκογένειας καὶ ἔχομε ἀμοιβαῖα καθήκοντα, εἴμαστε ἀλληλέγγυοι. Πόσες φορὲς ή χώρα μας δὲν ὑποδέχτηκε σὰν ἀδελφοὺς τοὺς "Ἐλληνες πρόσφυγες τῆς Μικρασίας, τῆς Θράκης, τῆς Ρουμανίας, Ρωσίας, Κωνσταντινουπόλεως, Αίγυπτου, ποὺ διώχτηκαν μὲ τὴ βία ἀπὸ τὰ μέρη, ὅπου γεννήθηκαν;

Πόσες φορὲς ἐπίσης δὲν ἔδειξε δόλος δλαός μας συμπάθεια στοὺς σεισμόπληκτους, τοὺς πλημμυροπαθεῖς καὶ ἄλλους καὶ μοιράστηκε μαζί τους τὰ λίγα δωμάτιά του καὶ τὸ ψωμί του; Τέτοια φιλάνθρωπα καὶ ἀδελφικά αἰσθήματα γεννιοῦνται σὲ δόλους μας, ὅταν μιὰ συμφορά ἢ ἐπιδημία προσθάλῃ μιὰ πόλη καὶ ἀπειλῇ μεγάλη καταστροφή. Γιὰ τὴν περιθαλψή τῶν θυμάτων αὐτῶν συγκινοῦνται ὅχι μόνον οἱ φιλάνθρωποι πολίτες, ἀλλὰ καὶ διάφορες λαϊκές, θρησκευτικές καὶ φιλανθρωπικές δργανώσεις καὶ ιδρύματα, ποὺ ιδρύθηκαν γιὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὸ καθῆκον

τῆς ἀλληλοθοηθείας, διπου εἶναι ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρός, τὸ Πατριωτικὸν
“Ιδρυμα κ.ἄ.

Ἡ τέτοια ὅμως φιλανθρωπία εἶναι εἶδος ἐλεημοσύνης καὶ εἶναι
κάπως τα πεινωτική γιὰ κεῖνον, ποὺ τὴ δέχεται. Γι' αὐτὸ σὲ
ἄλλες πολιτισμένες χῶρες οἱ προνοητικοὶ ἀνθρωποὶ ἰδρύουν ἑταιρείες
δι μοιθαίας θείας, γιὰ νὰ προστατεύωνται ἀπὸ τὰ ἀτυ-
χήματα, τις ἀσθένειες καὶ δυστυχίες, χωρὶς νὰ δοκιμάζουν τὸ αἰσθημα
τῆς ταπεινώσεως.

ἄλλοτε μπῆρχαν πολλοὶ ζητιάροι

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Αναφέρετε περιπτώσεις γιὰ τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτη ἀπὸ τὴν πρατική σας ζωῆ.
2. Ποιά εἶναι τὰ κυριώτερα καθήκοντα τοῦ πολίτου;
3. Γιατὶ εἶναι καθῆκον μᾶς νὰ φημίζωμε;
4. Γιατὶ πρέπει νὰ διαβάζωμε ἐφημερίδες διαφορετικῶν ἀντιλήψεων;
5. Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ πιστεύωμε κάθε τι ποὺ εἶναι τυπωμέρο;
6. Σὲ τί χρησιμεύει τὸ χρῆμα ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸν φόρον;
7. Γιατὶ ὁ στρατὸς εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖος;
8. Ποιά διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ἐλεγμοσύνης καὶ φιλανθρωπίας;
9. Ἀγαφέρετε ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἴστορία παραδείγματα φιλοπατρίας καὶ αὐτοθυσίας.
10. Περιγράψετε τὸ Ἡρῷον τῶν πεσόντων πολεμιστῶν τοῦ χωριοῦ σας.
11. Ἐκθέσατε τὶς συνηθισμένες παραβάσεις τοῦ κανονισμοῦ, ποὺ γίνονται στὸ ποδόσφαιρο!

2. Δικαιώματα τοῦ "Ελληνος πολίτου.

Ἄπὸ τὴν ἴστορία γνωρίζομε, ὅτι πολλὰ κράτη ἔχουν κάμει κατὰ καιροὺς κατάχρηση τῆς ἔξουσίας τους. Ἀναφέρονται ἀπόλυτοι μονάρχες καὶ δεσπότες, ποὺ ἔκαναν διὰ τὸν ὄντα τοὺς ὑπάκουους των. Καὶ σήμερα ἀκόμη ὑπάρχουν κράτη ποὺ καθορίζουν στοὺς ἔργατες ποῦ καὶ τὶ διφείλουν νὰ ἐργαστοῦν. Ἀλλοῦ οἱ ἐφημερίδες πρέπει νὰ τυπώνουν μόνον διὰ τὸν ἀρέσει στὴν κυθέρην της· ἀλλοῦ δὲν μπορεῖ νὰ διαθάξῃ δλεῖς τὶς ἐπιστολές, καὶ ἀλλοῦ μποροῦν νὰ φυλακιστοῦν ἄνθρωποι, χωρὶς νὰ ξέρουν γιατί. Τέτοια κράτη εἶναι τὰ δικαὶα της ρωτικά, ὅπου οἱ δικτάτορες ἔχουν τὴν μονοκρατία. Τὸ Κράτος μας ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ διατάσσῃ διὰ τὸν ἀρέσει. Ἡ ἔξουσία του ἐπάνω στοὺς πολίτες ἔχει δριμό, ποὺ πρέπει νὰ σέβεται καὶ ἡ Κυβέρνηση καὶ ἡ Βουλή.

Τὸ Σύνταγμά μας γιὰ νὰ μᾶς προστατεύῃ ἀπὸ τὴν αὐθαίρετη ἔξουσία περιέχει ἀρκετὰ δικαιώματα ματαρά, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ κράτος ἀπὸ τοὺς πολίτες του. Τὰ δικαιώματα αὐτὰ λέγονται δικαιώματα αὐτά ταῦτα τοῦ ἀνθρώπου καὶ περιέχονται σὲ δλαχούσες τὰ συντάγματα τῶν διαφόρων χωρῶν. Τὰ δικαιώματα αὐτὰ ποὺ ισχύουν γιὰ δλους τοὺς λαοὺς καὶ δλεῖς τὶς

φυλές, πρέπει νὰ ξέρωμε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀμυνθοῦμε ἐναντίον ἐκείνου, ποὺ θέλει νὰ μᾶς τὰ ἀφαιρέσῃ.

Τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ τὰ δικαιώματα αὐτὰ εἶναι:

α) Ἡ ισότης.

Τὸ Σύνταγμά μας στὸ ὅρθρο 3 μᾶς λέει, ὅτι «οἱ Ἔλληνες εἶναι ισοι ἐν ώ πιον τοῦ νόμου». Υπάρχουν ἄντρες καὶ γυναικεῖς φτωχοὶ καὶ πλούσιοι, ισχυροὶ καὶ ἀδύνατοι, ἔξυπνοι, καὶ κουτοί, ἐπιμελεῖς καὶ δκνηροί. Γιὰ δλους αὐτοὺς ισχύουν στὸ κράτος μας οἱ ίδιοι νόμοι.

‘Οποιαδήποτε κι’ ἂν εἶναι ἡ καταγωγὴ μας, ἡ θέση μας, ὁ πλοῦτος μας, ἔχομε δλοι τὸ ίδιο δικαιώμα γιὰ τὴν μόρφωσή μας, τὴν ψῆφο μας, γιὰ τὴν κοινωνικὴ πρόνοια κ.λ.π.

‘Ισότης καὶ Δικαιοσύνη

‘Ἡ ισότης καὶ ἡ δικαιοσύνη εἶναι τὸ ίδιο πρᾶγμα, συμπίπτουν. Δυὸς ἔνοχοι γιὰ τὸ αὐτὸ δάικημα καὶ τὶς αὐτὲς περιστάσεις, πρέπει νὰ τιμωρθοῦν μὲ ἵση, μὲ τὴν αὐτὴ τιμωρία. Ἡ σημασία τῆς ισότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης εἶναι τέτοια, ποὺ πολὺ συχνὰ ὁ Ἔλληνας, ὅταν συζητῇ ἐπαναλαμβάνει τὴ φράση: «αὐτὸ δὲν εἶναι δίκαιο..., γιατὶ αὐτὸς καὶ δχιοὶ ἄλλοι;».

Τὸ αἰσθῆμα αὐτὸ τῆς ισότητος εἶναι ὀλοφάνερο σήμερα στὶς καθημερινές μας συνήθειες. Ἡ «πρώτη θέση» π.χ. καταργήθηκε σχεδόν στὶς συγκοινωνίες, στὰ λεωφορεῖα, στὰ τραίνα, στὰ ἀερόπλανα. Ἡ στολὴ τῶν δξιωματικῶν ἀπλοποιήθηκε πολύ. Στὸ δρόμο ἡ ἐνδυμασία τοῦ ἑργάτη καὶ τὸ φόρεμα τῆς ὑπηρέτριας δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τὰ φορέματα τοῦ ἐμπόρου καὶ τῆς κυρίας.

Γιὰ δλεῖς τὶς δημόσιες ὑπηρεσίες εἶναι δεκτοὶ μόνον Ἔλληνες πολῖτες, ἀνάλογα μὲ τὴν

ίκανότητα καὶ τὰ προσόντα τους. Γιὰ πολλές θέσεις γίνεται διαγωνισμός· ἔτσι τὸ ἀγόρι ἢ τὸ κορίτσι τοῦ ἐργάτη καὶ τοῦ γεωργοῦ μπορεῖ χωρὶς κανένα ἐμπόδιο νὰ φτάσῃ στὰ ἀνώτατα ἀξιώματα τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἑκκλησίας.

Πολλοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι, σύμφωνα μὲ τὸν νόμο τῆς ἴσοτητος, κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ὑψώνεται πάνω ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὅποιαδήποτε κι' ἂν εἰναι ἡ ἀξία του, ἡ ιδιοφυΐα του καὶ ἡ προηγούμενη ὑπηρεσία του. Θέλουν νὰ μένουν δῆλοι στὸ ἴδιο ἐπίπεδο.

Αὐτὴ ἡ ἴσοπέδωση θὰ ἥταν πολὺ ἄδικη γιὰ τὸ ἀτομο καὶ θὰ ἀποτελοῦσε σοβαρὸ κίνδυνο γιὰ τὴν κοινωνία.

Ἡ δικαιοσύνη ἀπεναντίας ἀπαιτεῖ νὰ παίρνῃ ὁ καθένας τὸ βαθμὸ καὶ τὸ ἀξίωμα, ποὺ τοῦ ἀξίζει πραγματικά. «Ἐ κ α σ τ ο σ κ α τ ἀ τ ἡ ν ἡ ἀ ξία τ ο υ!». Ἔξω ἀπ' αὐτὸ δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη. Συμφέροντων δὲν μας εἶναι νὰ ὑπάρχουν στὴ χώρα μας πολλοὶ ἔξυπνοι καλλιεργημένοι καὶ θήικοι ἄνθρωποι ἀπὸ δλες τὶς τάξεις, τὴν ἀγροτική, τὴν ἐργατική, τὴν ἐπαγγελματική, γιὰ νὰ ἀποτελέσουν τὰ στελέχη τοῦ ἔθνους. Ἡ πρόοδος εἶναι ἔργο δὲν τῶν πολιτῶν καὶ πρὸ πάντων τῶν ἐκλεκτῶν, ποὺ δηγοῦν, ἐμψυχώνουν καὶ δημιουργοῦν. Τοὺς ἔκλεκτοὺς αὐτοὺς νέους, πρέπει νὰ ἀναζητήσωμε καὶ νὰ τοὺς βοηθήσωμε νὰ ἀνύψωθοῦν μὲ τὴν εὐφύΐα τους, μὲ τὴ δραστηρότητα καὶ τὸ χαρακτήρα τους. Σὲ κάθε δημοκρατία, ποὺ θέλη γὰζήσῃ, οἱ ἐκλεκτοὶ ἀποτελοῦν τὴν καρδιὰ καὶ τὸν ἔγκεφαλό της.

β) Ἡ ιδιοκτησία.

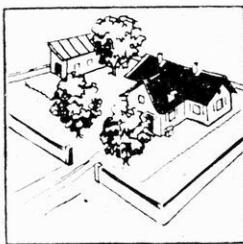
«Κάθε πολίτης ἔχει δικαίωμα νὰ ἔχῃ ιδιοκτησία καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν περιουσία του. Τὴν περιουσία τοῦ ἀφαιρεῖ τὸ κράτος, μόνον ὅταν τὸ ἀπαιτῇ τὸ γενικὸ συμφέρον, ἀλλὰ καὶ τότε πρέπει νὰ τοῦ πληρωθῇ ἀποζημίωση». Ἔτσι ἀναφέρει τὸ σύνταγμα στὸ ἀρθρο 17.

Ἡ Βουλὴ ἢ ἡ Κυθέρηνη καθορίζει, τὶ ἀπαιτεῖ τὸ κοινὸ συμφέρον καὶ ποιές περιουσίες πρέπει νὰ ἀ π α λ ο τ ρ i ω θ o û n δηλ. νὰ ἔξαγοραστοῦν ἀπὸ τὸ κράτος γιὰ νὰ περάσῃ ἔνας νέος δρόμος, γιὰ νὰ χαραχτῇ μιὰ νέα σιδηροδρομικὴ γραμμή, νὰ κατασκευαστῇ ἔνα ἀεροδρόμιο κ.ἄ. Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ τῆς κυθερήνησεως λέγεται ἀ π α λ ο -t r i ω σ η καὶ γίνεται μόνο, ὅταν ἔξαιρετικὰ πρόκειται νὰ ὠφελήση λόσι τὸν λαό.

Στὴν περίπτωση τῆς ἀπαλλοτριώσεως τὸ κράτος ἔχει ὑποχρέωση νὰ πληρώσῃ δίκαια αποζημίωση. Τέτοιαν ἀποζημίωση π.χ. ἐπλήρωσε τὸ

κράτος στούς ιδιοκτήτες τῶν περιουσιῶν τοῦ «Ἐλληνικοῦ», γιὰ νὰ κατα-
σκευάσῃ τὸ ἀεροδρόμιο.

Οταν ὁ ιδιοκτῆτης μιᾶς περιουσίας ἀποθάνῃ αὐτὴ περιέρχεται στὰ
μέλη τῆς οἰκογένειάς του, στὴ σύζυγο, στὰ παιδιά ἢ στοὺς ἄλλους συγ-
γενεῖς. «Ολοὶ αὐτοὶ λέγονται καὶ ηρόινοι ὡς μοι. Αὗτοὶ μοιράζονται
τὴν περιουσία, ποὺ ἀφῆσε διοικήτης. Ἡ διανομὴ δύμως γίνεται σύμ-
φωνα μὲ τὴν τελευταία θέληση τοῦ ἀποθανόντος. Ἡ τελευταία αὐτὴ
θέληση λέγεται διαθήκη, τὴν ὅποια συντάσσει μὲ τὰ δικά του

Ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία

χέρια καὶ ύπογράφει διδιος διαθήκης. «Ἀν δύμως ἀναθέσῃ τὴν
σύνταξη τῆς διαθήκης σὲ ἄλλο πρόσωπο τῆς ἐμπιστούης του, τότε
λέγεται μυστική. «Ἀν πάλι τοῦ τὴν συντάξη ἔνας συμβολαιογρά-
φος ἐνώπιον δύο τριῶν μαρτύρων, τότε λέγεται δημοσία. Ἡ δια-
θήκη, δημοσία κι' ἄν λέγεται, ἀναφέρει λεπτομερῶς πόσο καὶ πιὸ κομμάτι
τῆς περιουσίας του ἀφήνει διαθέτης σὲ κάθε μέλος τῆς οἰκογένειάς του,
ἢ στὴν κοινότητα ἢ στὴν ἐκκλησία ἢ σὲ ἔνα νοσοκομεῖο κ.ἄ. Ἡ διαθήκη
ἀνοίγεται μετά τὸν θάνατο ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου.

γ) Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία.

Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ίερή. «Ολες οι ἄλλες ἐλευθερίες
ἔχουν μικρότερη σημασία.

Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, ἔξασφαλίζει στὸν ἀνθρώπῳ τὸ δικαίωμα νὰ
ζῇ μὲ τὸν δικό του τρόπο, νὰ πηγαίνῃ, ὅπου θέλει, νὰ ἐκλέγῃ ἢ νὰ ἀλλάξῃ
τὸ ἐπάγγελμά του, τὴν κατοικία του, νὰ διαθέτῃ τὸν ἔσωτό του, τὸν
χρόνο του, τὶς διακοπές του, δημοσίας κανένα περιορισμό. Μιὰν ὑποχρέωση μόνον ἔχει: νὰ σέβεται τὸν δικαίωμα τοῦ
καὶ νὰ μὴ βλάψῃ τὴν ἐλευθερία τῶν ἀλλων μελῶν τῆς κοινωνίας.

"Αν δέν ύπῆρχε διπεριορισμός αὐτός, ἀν διπολίτης δέν σεβόταν τοὺς νόμους, ή ζωὴ μέσα στὴν κοινωνία, θὰ ἦταν πολὺ περιέργη: 'Ο ἐνοικιαστὴς τοῦ σπιτιοῦ θὰ πετοῦσε τὰ σκουπίδια ἀπὸ τὸ παράθυρο γιὰ νὰ μὴν ἀνεθοκατεβαίνῃ τὰ πατώματα, ὁ σωφέρ θὰ περνοῦσε μέσα ἀπὸ τὸ πλήθος μὲ ταχύτητα 100 χιλιομέτρων τὴν ὥρα, χωρὶς νὰ σκέφτεται τὸν κίνδυνο τῶν πεζῶν κ.ἄ.' Ετοι οἱ ἄνθρωποι θὰ θρίσκονταν σὲ ἀδιάκοπη φιλονεικία μεταξὺ τους καὶ δινατώτεροι θὰ ἐπέθαλλε τὴ δική του ἐλευθερία, καταπιέζοντας τὴν ἐλευθερία τῶν ἄλλων. Τὴν ἐλευθερία αὐτή, ποὺ εἶναι

'Η προσωπικὴ ἐλευθερία'

τόσο σημαντική, τὴν προστατεύει τὸ 4ο ἀρθρο τοῦ συντάγματός μας, ἐναντίον κάθε αὐθαιρεσίας τῶν ἀστυνομικῶν δργάνων.

«Κανένα ἄτομο, μᾶς λέγει, δὲν καταδιώκεται, δὲν συλλαμβάνεται καὶ δὲν τιμωρεῖται ἀπὸ τὴν ἀστυνομία, παρὰ μόνον, ὅπως ὥριζει ὁ νόμος». Ή ἀστυνομία μπορεῖ νὰ συλλάθῃ ἔνα ἄτομο μόνο τὴ στιγμή, ποὺ κάνει μιὰ κλοπὴ ή μιὰ διάρρηξη τότε τὸν συλλαμβάνει ἐ π' α ὑ τ οφ ώ ρ ω. "Αν δύμας τὸ ἄτομο, ποὺ διέπραξε μιὰ κακὴ πράξη κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, τότε η ἀστυνομία δὲν μπορεῖ νὰ τὸ συλλάθῃ, ἀν δὲν λάθῃ διαταγὴ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἀν δὲν ἔχῃ ἐν τ α λ μ α σ υ λ λ ή ψ ε ω c. 'Αφοῦ συλληφθῇ καὶ καταδικασθῇ δικαστικόμενος, τὸ δικαστήριο τοῦ ἐπιθάλλει τὴν ποινή, ποὺ δρίζει ὁ νόμος.

δ) Ἐλευθερία τῆς ἐργασίας.

Η ἐργασία εἶναι ἵερο ἀγαθό εἶναι ή θάση τῆς ψυχῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας του. Εἶναι ἐπίσης ή θάση τῆς εὐτυχίας τῆς κοινωνίας. Γι' αὐτὸ σήμερα οἱ νόμοι δίνουν στὸν κάθε νέο καὶ νέα τὴν ἐλευθερία, νὰ διαλέξῃ καὶ νὰ δργανώσῃ τὸ ἐπάγγελμά του, δύνας θέλει, δταν κατέχῃ τὶς ίκανότητες ποὺ πρέπει.

Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ συμπληρώνουν οἱ ἐργάτες μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ

συνδικαλισμού, μὲ τὸ δικαίωμα δηλ. νὰ ἑνώνωνται σὲ σωματεῖα γιὰ νὰ ἀποκτήσουν τὴ δύναμη, νὰ ὑπερασπίζουν τὰ συμφέροντά τους. Οἱ ἐργάτες ἐπίσης ἔχουν, ὅπως εἰδαμε στὴ σελίδα 44 τὸ δικαίωμα τῆς ἀποφασίσης τὸ σωματεῖο τους.

Μὲ τὰ δυὸ αὐτὰ δικαιώματα, ποὺ ἀπόκτησε, ὁ ἐργάτης δὲν εἶναι πιὸ μόνος καὶ ἀδύνατος μέσα στὸν κύκλο τῆς ἐργασίας του, στὴ θιομηχανία καὶ στὸ ἐργοστάσιο δὲν φοβᾶται πιὰ ὅτι θὰ ἐκμεταλλευτοῦν τὴν ἐργασία του, ὅπως παλαιότερα.

Τὸ ἕδιο τὸ κράτος σήμερα, μὲ πολλοὺς κοινωνικοὺς νόμους κανονίζει τοὺς δρους τῆς ἐργασίας καὶ τὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν. Ἐκεῖνο, ποὺ μένει νὰ γίνη ἀκόμη εἶναι, ἡ ἀναγνώριση καὶ διεθασμὸς τῆς ἐργασίας τοῦ ἐργάτη τοῦ σὰν ἄψυχη μηχανή, σὰν ὅργανο ἐπιτρέπεται νὰ θεωρῇ τὸν ἐργάτη του σὰν ἄψυχη μηχανή, σὰν ὅργανο γιὰ νὰ τοῦ προμηθεύῃ μεγάλα κέρδη. Πρέπει νὰ μὴ ξεχνᾶ, ὅτι καὶ διεργάτης εἶναι ἀνθρωπος, ὅπως αὐτός, ὅτι δοφείλει νὰ ἔξασφαλίζῃ στὴ σύζυγο καὶ στὰ παιδιά του κάποια στοιχειώδη χαρά καὶ εὐτυχία.

Ἄλλα καὶ διεργάτης δοφείλει νὰ κατανοήῃ δύσκολη θέση τοῦ ἐργάτη. Οἱ ἐργάτης ἂς ἀποφεύγη νὰ κάνῃ κατάχρηση τῆς ἀπεργίας γιὰ μικροπράγματα. Καὶ οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἐργοδοτες ἃς ἀναζητοῦν νὰ λύσουν τὶς διαφορές τους μὲ τὸν συμβιθασμό. Δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίζουν τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς χώρας γιὰ μηδαμιὰ πράγματα.

ε) Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου.

Τὸ ἅρθρο 14 τοῦ Συντάγματός μας ἐπιτρέπει:

1) Τὴν ἐλευθερία τῆς γνώμης μας εἴτε μὲ τὸν γραφτό, εἴτε μὲ τὸν προφορικό λόγο, εἴτε μὲ σκίτσα, εἴτε μὲ χειρονομίες.

Ἡ σκέψη ἡ γνώμη κάθε ἀνθρώπου εἶναι αὐτὸς διοίος διανθρωπος, εἶναι ἡ ψυχὴ του. Καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης του εἶναι ἀπαραίτητη στὴ ζωὴ τῆς Δημοκρατίας. Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ εἶναι ἔνα ἀπὸ τὰ πιὸ σπουδαῖα δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ σ' αὐτό.

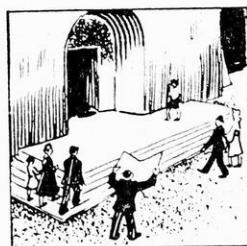
“Ολα αὐτὰ φυσικὰ μὲ ἔναν δρό μὲ τὸν δρό ὅτι θὰ τηροῦνται οἱ νόμοι τοῦ κράτους. Γιατὶ ὑπάρχουν δινθρώποι, ποὺ μποροῦν νὰ κάνουν κατάχρηση τῆς ἐλευθερίας, ποὺ τοὺς δίνει τὸ Σύνταγμα.

2) Τὴν ἐλευθερία τοῦ τύπου συμπληρώνει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἐλευθερία τῆς σκέψεως, γιατὶ

πειτρέπει νά χρησιμοποιούνται διάφορα μέσα μεταδόσεως, όπως είναι τά θιθλία, τά περιοδικά, οι έφημερίδες, τά προγράμματα κ.ἄ.

Μέ τή λέξη «τύπος» έννοούμε κάθε «πρᾶγμα τυπωμένο»· ή τελευταία δημως πρόδος τής ραδιοφωνίας παρουσίασε έναν «δημιουργό τύπο», τη ραδιοεφημερίδα, πού άπευθύνεται μὲ τὰ δεροκύματα σὲ ἑκατομμύρια ἀκροατές.

Ο τύπος ἔτσι ἀπόκτησε τόση δύναμη σήμερα, ώστε νά δνομάζεται «τετάρτη ἐξουσία» μέσα στὸ κράτος. Ἡ ἐπίδρασή του γιὰ τὴ

Ἡ ἐλεύθερία τοῦ λόγου, τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου

μόρφωση τῆς νεολαίας είναι πολὺ μεγάλη. Κάθε "Ελληνας μπορεῖ νά ἐκδίδει ή νά γράφη σὲ έφημερίδες, περιοδικά, θιθλία, χωρίς νά ρωτήσῃ ἀπὸ πρὸ τὴν κυθέρηση. Ἀπαγορεύεται ή προληπτικὴ λογικὴ σκέψις· δημως γράφουν δὲν πρέπει νά προσφέρουν στοὺς ἀναγνῶστες κακά θιθλία καὶ ψεύτικες εἰδήσεις.

Πρέπει στὴν κριτική, πού θὰ κάνουν νά μήν κακοποιοῦν τὴν ἀλήθεια, καὶ νά μη συκοφαντοῦν καὶ υθρίζουν κανένα. Ἀλλιῶς προβλέπεται ἀπὸ τοὺς νόμους τιμωρία.

Ίδιαίτερα κατάσχονται τὰ δημοσιεύματα, ποὺ προσθάλλουν:

α) Τὴ χριστιανικὴ θρησκεία ή τὴ ντροπὴ τοῦ κοινοῦ μὲ τὸ ἀσεμνό περιεχόμενό τους.

β) Τὸ πρόσωπο τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

γ) Τὰ δημοσιεύματα ποὺ ἀποκαλύπτουν μυστικά τοῦ στρατοῦ.

δ) Τὰ δημοσιεύματα ποὺ προκαλοῦν ἐπανάσταση κατὰ τῆς Πατρίδος, ὅπότε είναι ἀντεθνικά.

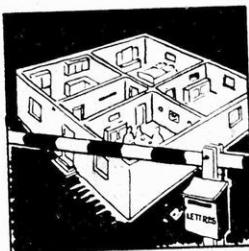
Σὲ δλες αὐτές τὶς περιπτώσεις τὰ ἐν τῷ πατρί, εἴτε έφημερίδες είναι εἴτε περιοδικά, κατάσχονται ἀφοῦ δημοσιευτοῦν καὶ ὁ ὑπεύθυνος καταγγέλλεται στὸ δικαστήριο.

Για δλα αύτά πρέπει νὰ προσέχωμε, ώστε καὶ ἐμεῖς καὶ δλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ κάνωμε καλὴ χρήση τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας τῆς γνώμης.

στ) Τὸ ἀπόρρητο τῶν ἐπιστολῶν.

Τὰ ἔλληνικὰ ταχυδρομεῖα μεταφέρουν καὶ διανέμουν κάθε μέρα ἑκατομμύρια ἐπιστολές γιὰ δλα τὰ σημεῖα τῆς χώρας καὶ δλες τὶς χώρες τοῦ ἔξωτερικοῦ μὲ ταχύτητα, μὲ λίγα ἔξοδα καὶ μὲ μ υ σ τ ι κ ὁ τ η τ α. Αὐτὴ τὴ μυστικότητα, τὸ ἀ π ὁ ρ η τ ο ν, ἐπιβάλλει στὴ διοίκηση τῶν ταχυδρομείων αύστηρὰ τὸ 20δ ἄρθρο τοῦ Συντάγματος: «τὸ ἀπόρρητο εἶναι, μᾶς λέει, ἀ π ο λ ύ τ ως ἀ π α ρ α θ ἵ α σ τ ο».

Οἱ ταχυδρομικοί, τηλεγραφικοί καὶ τηλεφωνικοί ὑπάλληλοι, ποὺ ἀνοίγουν ἐπιστολές ἢ ἀποκαλύπτουν σὲ τρίτα πρόσωπα μυστικὰ τῶν

Ἀπόρρητες ἐπιστολὲς
καὶ οἰκογενειακὸ ἄσυλο

τηλεγραφημάτων ἢ τηλεφωνημάτων τιμωροῦνται αύστηρὰ ἀπὸ τοὺς νόμους.

Οἱ τιμωρίες αύτὲς ἀποτελοῦν πολύτιμη ἐγγύηση γιὰ τὸ σεθασμὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς γνώμης καὶ τὶς ἐμπορικὲς συναλλαγές, ποὺ γίνονται μὲ τὰ τρία Τ (Τ.Τ.Τ.).

Ἐκεῖνο τώρα, ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κάνουν οἱ ταχυδρομικοί ὑπάλληλοι, δὲν μπορεῖ πολὺ περισσότερο νὰ κάμῃ ἔνα ιδιωτικὸ πρόσωπο. Κανένας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀνοίξῃ μιὰ ἐπιστολή, ποὺ ἀπευθύνεται σὲ ἄλλο πρόσωπο. Οἱ τηλεγραφικοί ὑπάλληλοι μαθαίνουν τὸ περιεχόμενο τῶν τηλεγραφημάτων γιατὶ τὰ παραλαβαίνουν οἱ ίδιοι. Ἀλλὰ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ δηγηθῶν σὲ κανένα τίποτε. Ἐχουν ὑποχρέωση νὰ τηροῦν σιγή.

Τὸ ἄνοιγμα τῶν ἐπιστολῶν ἐπιτρέπεται μόνο σὲ ὡρισμένες περιπτώσεις:

α) ὅταν ἐνεργοῦνται ἀνακρίσεις γιὰ ἔνα κατηγορούμενο.

β) ὅταν ὑπάρχῃ ὑποψία, ὅτι οἱ ἐπιστολὲς περιέχουν ἀξίες ἢ ἀπαγορευμένα ἀντικείμενα (κοσμήματα, πολύτιμα διαμάντια, προϊόντα εὕφλεκτα),

γ) γιὰ στρατιωτικοὺς λόγους κατὰ τὸν πόλεμο. Τότε οἱ ταχυδρομικές, τηλεγραφικές καὶ τηλεφωνικές γραμμὲς ὑποθάλλονται στὸν αὐστηρὸν ἔλεγχο τῆς στρατικῆς λογοκρισίας γιὰ λόγους ἀσφαλείας. Μὲ τὸ μέτρον αὐτὸν ἐμποδίζονται οἱ κατάσκοποι τοῦ ἔχθροῦ ἢ οἱ ἀγορασμένοι προδότες, νὰ μεταδῶσουν πληροφορίες γιὰ τὰ στρατιωτικὰ σχέδια τῆς χώρας.

ζ) Τὸ οἰκογενειακὸ ἀσυλο.

α) Σὲ ἀλλες ἐποχές.

Ο κύριος Α. μαζὶ μὲ τὴ γυναίκα του κάθονται στὸ σπίτι ἥσυχα. Ἐκεῖνος διαβάζει τὴν ἐφημερίδα, ἐκείνη πλέκει. Ξαφνικὰ χτυπᾶ τὸ κουδούνι δυο - τρεῖς φορὲς δυνατά. 'Ο σύζυγος ἀνοίγει τὸ παράθυρο «τὶ τρέχει»; φωνάζει πρὸς τὰ ἔξω. «Ἐμπρὸς ἀνοίξετε! Ἐδῶ ἀστυνομία!» εἶναι ἡ ἀπάντηση. «Τὶ τρέχει ἐπὶ τέλους;» θέλει νὰ τὸ μάθη. «Θὰ τὸ δῆτε ἀμέσως», ἀπαντᾷ μιὰ ἀπότομη φωνὴ. 'Ο κ. Α. ἀνοίγει. Μπροστά του παρουσιάζονται 3 ἀστυνομικοί. «Εἶστε ὑπόπτος, ὅτι διαβάζετε ἀντικυβερνητικὲς ἐφημερίδες» λέει ὁ πρῶτος ἀστυνομικὸς καὶ προσθέτει ὁ δεύτερος! «Ναί, εἶστε ὑπόπτος γιατὶ ἀκούετε ξένους ραδιοφωνικοὺς σταθμούς! Ἐμπρὸς ἔρευνα». «Ολοι οἱ ὄρκοι τοῦ κ. Α. καὶ τῆς γυναίκας του δὲν ὀφελοῦν σὲ τίποτε. Οἱ ἀστυνομικοὶ τὰ κάνουν δλα ἀνω - κάτω, ἐρευνοῦν δλους τοὺς χώρους καὶ τὰ ντουλάπια, ἀναποδογυρίζουν τὰ κρεβάτια. "Οταν δὲν θρῆκαν τίποτε, φεύγουν ἀπὸ τὸ σπίτι.

«Σοῦ ἀρέσει αὐτὸν τὸ πράγμα»; Ρωτᾶ ἡ γυναίκα τὸν ἄντρα τῆς.

«Τὶ νὰ πῶ...» ἀπαντᾶ ἐκεῖνος, «στὸ κράτος μας ἡ ἀστυνομία ἔχει τὸ δικαίωμα κάθε στιγμή, νὰ μπαίνῃ σ' ἔνα σπίτι».

β) Σὲ ἡμέρα.

Στὸ γραφεῖο τῆς ἀστυνομίας κάθονται δυο διάστηματα. «Ολοι τὴν ὥρα κοιτάζουν πρὸς τὴν πόρτα. Ἐπὶ τέλους ἀνοίγει καὶ μπαίνει μέσα ἔνας τρίτος ἀστυνομικός. «Ο δικαστὴς διέταξε τὴν «κατ' οἶκον» ἔρευνα; τὸν ρωτοῦν οἱ δυο. »Οχι» ἀπαντᾶ ἐκεῖνος, «ἀπέρριψε τὴν πρότασί μας». «Καλά, δὲν τοῦ τὰ διηγήθλκες δλα;». «Ολα, φυσικά, τοῦ τὰ εἴπα. Τοῦ ἀνέφερα ὅτι σήμερα τὴν νύκτα ἔκαναν διάρρηξη στὸ πλυντήριο τοῦ 'Αν-

δρέου καὶ ἔκλεψαν ἔνα σωρὸ ἀσπρόρουχα. Τοῦ εἶπα ἐπίσης ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης, ὑποψιάζεται ἔναν ἄλλο μικροπαλητῆ. 'Ο δικαστής ἔχει τὴ γνώμην, ὅτι οἱ λόγοι αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀρκετοί, γιὰ νὰ δικαιολογήσουν μιὰ «καὶ οἶκον» ἔρευνα. Καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὴ διατάξῃ».

«Τότε, ἀς ἀναλάβῃ ὅλος νὰ ὅρῃ τοὺς διαρρήκτες, ἀφοῦ παρουσιάζουν τόσες δυσκολίες στὸ ἔργο μας»· εἶπεν ὁ νεώτερος ἀπὸ τοὺς δύο ἀστυνομικούς. «Ἀπὸ τὴ δική μας ἀποψὴ ἔχεις δίκιο». Ἀπάντησε ὁ μεγαλύτερος. «Ἄλλα πρέπει νὰ καταλαβαίνωμε καὶ τὴ θέση τοῦ δικαστῆ. Ή ἔρευνα στὸ σπίτι εἶναι γιὰ τὸν ἰδιοκτήτη πολὺ κακὸ πρᾶγμα. Τὶ θάλεγες ἔσου, ὅντες ἔρχότανε ἡ ἀστυνομία στὸ σπίτι σου καὶ σοῦ τὰ κανεὶς ἄνω κάτω, ἐνῶ σὺ εἶσαι ἀθώος; Πρέπει πάντα νὰ θυμᾶσσαι τό: διτὶ δὲν θέλεις νὰ σοῦ κάμουν, νὰ μήν κάμης καὶ σὺ σὲ κανέναν ὅλο».

“Οπως σκέφτηκε ό αστυνομικός αύτός, έτσι σκέφτηκαν καὶ οι ἄντρες που σχεδίασαν καὶ ἀποδέχτηκαν τὸ Σύνταγμά μας. Γι' αὐτὸ στὸ ἄρθρο 12 ἀναφέρεται:

«Ἡ κατοικία ἐκάστου εἶναι ἀσυλο. Ο ύδεμια κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ δτε καὶ δπως δ νόμος δρίζει».

“Ἐνας Ἀγγλός πολιτικός εἶπε κάποτε: «Θέλομε νὰ πηγαίνωμε στὸ σπίτι μας καὶ νὰ βάνωμε τὸ κλειδί στὴν κλειδαριά, χωρὶς νὰ είμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τρέμωμε μὲ τὴ σκέψη τῆς ἀστυνομίας». Οἱ ἀξιοπρεπεῖς ἀνθρώποι πρέπει νὰ προστατεύωνται ἀπὸ τὶς ὑπερβασίες τῆς ἀστυνομίας. Θὰ ἥταν ὅμως ἀνυπόφορο, ὅν δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ μπαίνῃ σὲ ξένα σπίτια, σταν ἔρευνᾶ γιὰ ἐγκηματίες ἢ διαρρήκτες. Γι' αὐτὸ τὸ δ' μέρος τοῦ 12 ἄρθρου τὸ λέει καθαρὰ μὲ τὴ φράση «εἰμὴ δτε καὶ δπως δρίζει δ νόμος». Καὶ δ νόμος τὸ δρίζει, δταν ἡ ἀστυνομία ἀποδεῖξη, δτι δ κάτοικος τοῦ σπιτιοῦ εἶναι ἔνοχος μιᾶς ἀξιόποινης πράξεως, ἢ δτι στὸ σπίτι κρύβεται δ ζητούμενος ἐγκληματίας. Ή ἀστυνομία δμως, πρὶν μπῇ παραβάτες τιμωροῦνται γιατὶ ἔκαμαν κατάχρηση τῆς ἔξουσίας τους καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ίκανοποιήσουν τὸν νοικοκύρη μὲ χρηματικὸ ποσό, δπως δρίζει δ νόμος.

η) Ἀναπαύση καὶ ἡσυχία.

‘Αναφέραμε σὲ προηγούμενες σελίδες τοῦ Βιβλίου, ὅτι οἱ ἔργαζόμενοι παλαιότερα ζούσαν μιὰ σκοτεινὴ καὶ ἄθλια ζωὴ. Οἱ Κυριακές καὶ μερικές σπάνιες γιορτὲς ἥταν οἱ μόνες δρες ἀναπαύσεως καὶ ψυχαγωγίας. Τὶς ὅλες μέρες ἔργαζονταν 12, 13 καὶ 14 δρες. ‘Ετσι οἱ ἔργατες παρέμεναν ἀμαθεῖς καὶ ζητοῦσαν μὲ τὸ οἰνόπνευμα νὰ λησμονήσουν τὴ θλιβερή τους μοιρα.

"Υστερα δύμως ἀπό μεγάλες κοινωνικές ταραχές και ἐπαναστάσεις τὰ διάφορα κράτη ἀναγκάστηκαν νὰ κάμουν νόμους γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐργατῶν.

Σήμερα σὲ πολλές χώρες τῆς Εύρωπης καὶ Ἀμερικῆς ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 23 καὶ 24 τῆς παγκόσμιας διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ κηρύσσουν: «Κάθε ἄνθρωπος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀναπαύσεως καὶ ἡσυχίας. Ἰδιαίτερα δικαιοῦται σὲ ἔνα λογικό περιορισμὸν τῆς ἐργασίας του καὶ νὰ παίρνῃ κάθε χρόνο ἄδειες μὲ δλες τὶς ἀποδοχές». "Ετοι κάθε ἐργαζόμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπαύεται τὸ Σάββατο τὸ ἀπόγευμα, νὰ παίρνῃ ἄδεια κάθε χρόνο, νὰ ἔχῃ δικτάωρη ἐργασία κ.ἄ.

Τὸ Ἑλληνικὸ κράτος σήμερα προσπαθεῖ μὲ διάφορα μέτρα νὰ ἀνυψώσῃ τὴν πνευματικὴ μόρφωση τῶν ἐργατῶν:

α) Μὲ τὶς λαϊκὲς θιβλιοθῆκες. Τὸ θιβλίο εἶναι ἀριστος φίλος γιὰ τὸν ἐλεύθερο μας χρόνο, εἶναι πνευματικὸς καὶ ηθικὸς μας δόδηγός καὶ δυναμώνει τὴν ψυχή μας.

β) Μὲ τὴν μουσικὴν, ποὺ μᾶς δίνει τὴν χαρὰ τῆς ζωῆς.

γ) Μὲ τὸ θέατρο, τὶς διαλέξεις, τὸν κινηματογράφο, τὶς συναυλίες κ.ἄ.

δ) Μὲ τὶς ψυχαγωγικὲς καὶ μορφωτικὲς ἐκδρομὲς τῆς Ἐργατικῆς Εστίας.

Μὲ τὴν ποικιλία αὐτὴ τῶν μορφωτικῶν μέσων δὲργαζόμενος καταλαθαίνει ὅτι δὲργόνος τῆς ἀναπαύσεως δὲν εἶναι χρόνος δκνηρίας, ἀλλὰ ἀναγέννηση, φῶς καὶ χαρά.

θ) Κοινωνικὴ ὑγιεινὴ.

Στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σὲ ὅλα τὰ δημοκρατικὰ κράτη, οἱ κυβερνήσεις ἔχουν ιερὴ ὑποχρέωση νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ύγεια ὅλων γενικὰ καὶ ίδιαίτερα τῶν ἀπόρων. Τὴν φροντίδα αὐτὴ δείχνουν, ὅταν ἐφαρμόζουν δλα τὰ μέτρα, ποὺ διαθέτουν γιὰ νὰ ἀνακουφίζουν τὴ δυστυχία, δηποτὲ δὲν τὴ συναντοῦν. Ἐφαρμόζουν ἔτσι μὲ δικά τους ἔξοδα:

1. Περιθαλψία ληφθεῖσα σὲ γάλη ἐκταση:

α) Περιθάλπουν τοὺς ἀπόρους γέροντας στὰ γηροκομεῖα, τοὺς ἀσθενεῖς στὰ νοσοκομεῖα, τοὺς ἀνιάτους, τοὺς παράφρονες καὶ γενικὰ δλα τὰ θύματα τῆς τύχης σὲ ίδιαίτερα ιδρύματα.

Τὰ ιδρύματα αὐτὰ εἶναι δημοτικὰ ἢ κρατικὰ ἢ φιλανθρωπικά.

β) Περιθάλπουν ἐπίσης δωρεάν καὶ ἔξασφαλίζουν σύνταξη στοὺς

ἀναπήρων, δῆλοι οἱ ἀνάπτηροι μποροῦν νὰ μορφωθοῦν καὶ εἰδικευοῦν σὲ ἔνα ἐπάγγελμα.

γ) Περιθάλπουν τὰ ὄρφανὰ παιδιά. Τὰ τοποθετοῦν στὰ ὄρφανοτροφεία ἢ σὲ ἔντιμες οἰκογένειες, ποὺ δέχονται μὲ πληρωμὴ νὰ τὰ ἀναθρέψουν καὶ νὰ τὰ μορφώσουν.

2. Κοινωνικὴ πρόνοια καὶ ύγιεινή:

Μὲ δῆλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα φροντίζουν νὰ προλάθουν τὸ κακὸ καὶ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐπιστροφὴ του, γιὰ νὰ διατηρήσουν τὴν ύγεια ὅλων. Αὐτὸ προσπαθοῦν νὰ τὸ ἐπιτύχουν:

α) Μὲ τὸν πόλεμο ἐναντίον τῆς φυματιώσεως, τοῦ ἀλκοολισμοῦ καὶ τῶν συχνῶν θανάτων τῶν μικρῶν παιδιῶν.

β) Μὲ τοὺς συμβουλευτικούς ιατρικούς σταθμούς, δῆλονται δόηγίες καὶ συμβουλές ἀπὸ τοὺς γιατρούς δωρεάν.

γ) Μὲ τὴ δημιουργία πάρκων, κήπων, γυμναστηρίων καὶ θερινῶν κατασκηνώσεων.

δ) Μὲ θρεφικούς σταθμούς καὶ παιδικούς κήπους.

ε) Μὲ τὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν ύπογείων, δῆλον πολλές οἰκογένειες μέσα στὴν ύγρασία καὶ στὸ σκότος.

στ) Μὲ τοὺς σχολικούς γιατρούς. Τὸ κράτος, ἀφοῦ ὑποχρεώνει τὰ παιδιά νὰ φοιτοῦν στὸ σχολεῖο 6 χρόνια, ἔχει ὑποχρέωση νὰ ἔξετάζῃ συχνὰ τὴν ύγεια τους μὲ τοὺς σχολικούς γιατρούς. Τὸ κράτος ἔτσι δχι μόνο περιθάλπει καὶ θεραπεύει τοὺς ἀπόρους καὶ ἀσθενεῖς, ἀλλὰ καὶ προστατεύει καὶ προνοεῖ γιὰ τὴν ύγεια ὅλων τῶν μελών τῆς κοινωνίας ἀπὸ τὰ πρῶτα παιδικὰ χρόνια ὧς τὴ γεροντικὴ ἥλικια.

ι) Οἱ συναθροίσεις καὶ οἱ συνεταιρισμοί.

Οἱ "Ελληνες, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ συντάγματος ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συναθροίζωνται σὲ ἔνα μέρος καὶ νὰ συνεταιρίζωνται.

Τὰ δυὸ αὐτὰ δικαιώματα διαφέρουν μεταξύ τους.

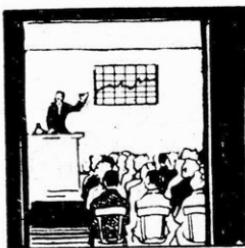
Σήμερα σὲ δῆλα τὰ κράτη οἱ ἀνθρωποι θέλουν νὰ συνενώνωνται ἢ νὰ συνεταιρίζωνται. Στὶς ἔφημερίδες διαθάζομε κάθε μέρα, δτὶ ιδρύονται νέοι συνεταιρισμοί, νέοι σύλλογοι καὶ σωματεῖα μὲ διάφορα δνόματα: συνεταιρισμοὶ γεωργῶν γιὰ νὰ προμηθευτοῦν γεωργικὰ μηχανήματα· συνεταιρισμοὶ ὑπαλλήλων γιὰ νὰ ἀγοράσουν οἰκόπεδα σὲ χαμηλές τιμές κ.ἄ.

Μὲ τὸν ἕδιο τρόπο ἐνώνονται οἱ ἐπαγγελματίες καὶ οἱ ἔργατες σὲ σωματεῖα καὶ συλλογοῖ.

Στὶς ἀντιδημοκρατικὲς χῶρες ἀπαγορεύονται ὅλες αὐτές οἱ συνενώσεις καὶ σύλλογοι, ἐκτὸς ἐκείνων, ποὺ δργανώνουν καὶ ἐπιθάλλουν οἱ κυβερνήσεις τους. Οἱ δημοκρατίες δῆμος ἀφήνουν μεγάλη ἐλευθερία γιὰ τὴν ἴδρυση δλων αὐτῶν τῶν ἐνώσεων, συλλόγων καὶ δπως ἀλλιῶς λέγονται.

Τὸ σύνταγμά μας πραγματικὰ στὸ ἄρθρο 10 ἀναφέρει:

α) Γιὰ τὸ δικαίωμα τῶν συναθροίσεων: «Οἱ

Ἐλεύθερες συγκεντρώσεις
καὶ συνεταιρισμοὶ

“Ἐλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συναθροίζωνται ἡσυχα καὶ χωρὶς ὅπλα». Ἡ ἀστυνομία μπορεῖ νὰ εἶναι παροῦσα μόνο στὶς συναθροίσεις ἢ τὰ συνέδρια ποὺ γίνονται σὲ κλειστὸ χώρο (σ' ἔνα θέατρο, σ' ἔνα σπίτι, σὲ μιὰ λέσχη).

Οἱ συναθροίσεις δῆμος, ποὺ γίνονται στὸ ὑπαίθρο, δηλ. στὸ δρόμο, στὴν πλατεῖα ἢ στὸ δημόσιο κῆπο μποροῦν νὰ ἀπαγορευτοῦν ἀπὸ τὴν ἀστυνομία, ἀν ὑπάρχῃ κίνδυνος νὰ διαταραχθῇ ἡ τάξη καὶ ἡ ἀσφάλεια. Οἱ συγκεντρώσεις ἐπομένως αὐτές πρέπει νὰ ἔγκριθοῦν ἀπὸ πρίν. “Αν δὲν ἐγκριθοῦν, ἡ ἀστυνομία καὶ οἱ ἄλλες ἀρχές μποροῦν νὰ ἀπαγορέψουν ἔνα συλλαλητήριο, ἢ μιὰ διαδήλωση στὸ δημόσιο δρόμο.

β) Γιὰ τὸ δικαίωμα τῶν συνεταιρισμῶν: Τὸ σύνταγμα στὸ ἄρθρο 11 τὸ λέει καθαρά: «Οἱ “Ἐλληνες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συνεταιρίζωνται χωρὶς νὰ ζητήσουν ἀδεια ἀπὸ πρίν». Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, παρὰ μόνον ὅταν ὁ συνεταιρισμὸς ἐπιδιώκηται ἔνα παράνομο σκοπό, ποὺ μπορεῖ νὰ βλάψῃ πρόσωπα ἢ περιουσίες.

ια) Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν.

“Ενα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα δικαιώματα τοῦ δημοκρατικοῦ πολίτη εἶναι τὸ δικαίωμα, ποὺ τοῦ δίνει ὁ νόμος, νὰ ἔ κλέ γη.

1) Γιατὶ ἐπιτρέπει στὸν πολίτη: νὰ μετέχῃ καὶ αὐτὸς στὶς κοινοτικὲς, δημοτικὲς καὶ βουλευτικὲς ἐκλογές, δῆλον. νὰ ἔ κλέ γη ὅλους τοὺς ἀντιπροσώπους ποὺ θα διευθύνουν τὰ συμφέροντα τῶν κοινοτήτων καὶ τοῦ “Ἐθνους”.

Αὐτὸς εἶναι πολὺ μεγάλη τιμὴ καὶ μεγάλη εὐθύνη γιὰ τὸν πολίτη. Γιατὶ τὴν ὥρα, ποὺ ψηφίζει,

Ἐλεύθερες ἐκλογές

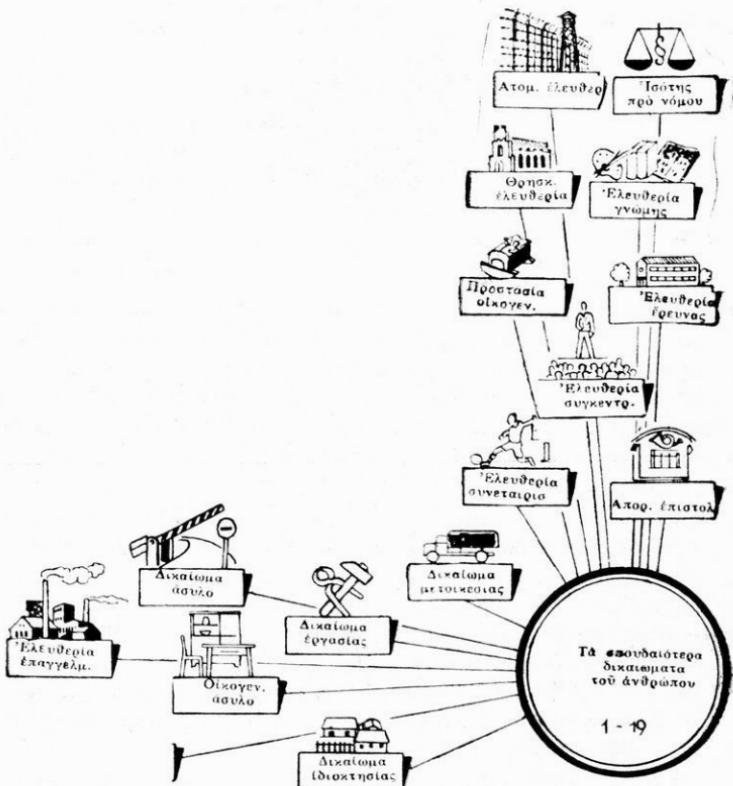
γιὰ νὰ ἔκλεξη, εἶναι καὶ αὐτὸς ἀντιπρόσωπος ὅλου τοῦ Ἐθνους: Ψηφίζει δχι μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους. Τὴν ὥρα κείνη πρέπει νὰ σκεφτῇ τοὺς προγόνους του, ποὺ ἀγωνίστηκαν γιὰ νὰ τοῦ ἔξασφαλίσουν τὴν ἐλευθερία, τοὺς συμπολῖτες του, ποὺ μὲ τὴν ψῆφο καθορίζει τὶς τύχες τους, τὰ παιδιά του, ποὺ θὰ ὀφεληθοῦν ἢ θὰ ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν καλὴ ἢ κακὴ χρῆσι τῆς ψήφου του.

Ἐπειδὴ ἡ εὐθύνη τοῦ ἐκλογέως καὶ ψηφοφόρου εἶναι μεγάλη, δὲν πρέπει νὰ δίνη τὴν ψῆφο του στὴν τύχη ἢ νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ δυποιονδή-ποτε. Χρέος του εἶναι νὰ πληροφορηθῇ ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες γιὰ τοὺς ὑποψηφίους τῶν διαφόρων κομμάτων, γιὰ τὶς ἴκανότητές τους, γιὰ τὸν χαραχτήρα τους, καὶ τὴν πολιτικὴ τους συνείδηση. Χρέος του ἐπίσης εἶναι νὰ παρακολουθῇ, πῶς ἀποφασίζουν οἱ ἀντιπρόσωποί του στὶς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς ἢ τοῦ δήμου, γιὰ νὰ γνωρίζῃ, ἀν ἀξιούνται, τὴν φύση πάλι στὶς ἐρχόμενες ἐκλογές. “Οταν προσέχῃ ἔτοι, νὰ ψηφίσῃ ση πάλι στὶς ἐρχόμενες ἐκλογές. “Οταν προσέχῃ ἔτοι, νὰ γνωρίσῃ καλά τὰ πρόσωπα καὶ θὰ ἀποφεύγῃ νὰ ξαναψηφίσῃ ἀνθρώπους, ποὺ δίνουν ἀφθονες ύποσχέσεις, ποὺ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ τηρήσουν ποτέ. “Ο τίμιος ύποψηφιος δὲν

δίνει ποτέ ψεύτικες ύποσχέσεις στούς έκλογείς του. Και όταν έκλεγη θά είναι πιστός στὸ πρόγραμμά του, θά ἐνεργῇ γιὰ τὸ συμφέρον ὅλων. Και ὡς δημοτικὸς σύμβουλος καὶ ὡς βουλευτὴς παύει πιὰ νὰ εἶναι ὁ ἀνθρώπος τοῦ κόμματος' γίνεται ὁ ἀντιπρόσωπος ὅλων τῶν μελῶν τῆς κοινότητος, τοῦ ξενούς, γίνεται ὁ ὑπηρέτης τοῦ κοινοῦ καλοῦ.

ιβ) 'Η ἀποχή.

'Ο νόμος περὶ ἔκλογῶν δὲν ὑποχρεώνει κανένα μὲ τὴ δίστα νὰ ψηφίσῃ, ἀλλὰ τιμωρεῖ τὴν ἀδικαιολόγητη ἀποχή. Πολλοὶ ψηφοφόροι ἀπέχουν ἀπὸ τὶς ἔκλογές. 'Η ἀποχὴ συχνά φτάνει ὡς τὰ 30%. "Ολοι αὐτοί, ποὺ δὲν πᾶνε στὶς κάλπες νὰ ψηφίσουν ἔχουν εὔκολη τὴ δικαιολο-

γία. «Μπά, τι σημασία έχει μιά ψήφος παραπάνω ή παρακάτω!... Δεν γνωρίζω τους ύποψηφίους! Δεν διαφέρουν όχι νας όποιο τὸν ἄλλο!». Μὲ τὴν ἀδιαφορία αὐτὴ προετοιμάζουν τὴ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία ύποψηφίων, ποὺ εἶναι ἀνάξιοι καὶ φιλόδοξοι. Μὲ τὴν ἀδιαφορία αὐτὴ θοηθοῦν νὰ ἀνεῳχῇ καὶ νὰ νικήσῃ ἔνα κόμμα, ποὺ μεταχειρίζεται δόλα τὰ μέσα καὶ δλες τίς προπαγάνδες γιὰ νὰ κερδίσῃ τὶς ἐκλογές.

2) Γιατὶ δίνει στὸν πολίτη:

Τὸ δικαῖωμα νὰ ἔκλεγεται, ὡς δημοτικὸς σύμβουλος καὶ θουλευτής.

Τὸ διπλὸ αὐτὸ πολιτικὸ δικαίωμα, νὰ ἔκλεγης καὶ νὰ ἔκλεγεσαι, τὸ ἔχουν σήμερα δλοι οἱ "Ελληνες, ἀντρες καὶ γυναῖκες, ποὺ δὲν ἀποκλείονται ὅποιο τὸν νόμο. Μὲ τὴ διαφορά, δτι οἱ ψηφοφόροι ἔκλογεις πρέπει νὰ εἶναι 21 χρόνων, οἱ δὲ ύποψηφιοι σύμβουλοι καὶ θουλευτὲς 25.

3. Κατάταξη τῶν δικαιωμάτων σὲ κατηγορίες.

"Ολα αὐτὰ τὰ δικαιώματα τοῦ "Ελληνος καὶ τοῦ κάθε ἀνθρώπου, ποὺ εἰδαμε, δὲν μποροῦν νὰ παραθιαστοῦν ὅποιο κανένα, εἶναι ἀπαραθία στα δικαιώματα. Γιὰ τὴν εὐκολία μας τὰ κατατάσσομε σὲ τρεῖς ή τέσσερεις κατηγορίες:

Τὰ δικαιώματα ἐλευθερίας, τὰ δικαιώματα ισότητος καὶ τὰ ἀπαραθίαστα δικαιώματα. Σ' αὐτὰ προσθέτομε καὶ τὴν κατηγορία τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων.

1. Τὰ δικαιώματα ελευθερίας:

α. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἀναπτύξεως πῆγες προσωπικότητος.

β. Ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, πίστεως καὶ θρησκείας.

γ. Ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης, λόγου καὶ τύπου.

δ. Ἡ ἐλευθερία τῆς συγκεντρώσεως καὶ κινήσεως.

ε. Τὸ δικαίωμα τῶν γονέων γιὰ τὴν ἀγωγὴ τῶν παιδιῶν.

στ. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἔκλογῆς τοῦ ἐπαγγέλματος.

ζ. Τὸ δικαίωμα τῆς συνενώσεως καὶ συνεταιρισμοῦ.

2. Τὰ δικαιώματα τῆς ισότητος:

α. Ἡ ισότης δλων τῶν ἀνθρώπων πρὸ τοῦ νόμου.

β. Ἡ ἀπαγόρευση τῆς διακρίσεως τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ γένος, τὴν καταγωγὴν, τὴ φυλή, τὴ γλώσσα, τὴν πατρίδα, τὶς θρησκευτικὲς καὶ πολιτικὲς πεποιθήσεις, τὸ δόγμα.

δ. Ἡ έξισωση ἀνδρῶν καὶ γυνεκῶν.

3. Τὰ ἀπαραθίαστα δικαιώματα:

 - α. Τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀτομικῆς ἀσφάλειας.
 - β. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας, τὸ ἀπαραθίαστο τῶν ἐπιστολῶν, τηλεγραφημάτων καὶ τηλεφωνημάτων.
 - γ. Τὸ ἀπαραθίαστο δικαίωμα τῆς ἔθνικῆς ύπηκοότητος.
 - δ. Τὸ δικαίωμα τοῦ πολιτικοῦ ἀσύλου.
 - ε. Τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας καὶ τῆς κληρονομίας.

4. Τὰ ἀστικὰ δικαιώματα:

α. Πολιτικά δικαιώματα:
Τὸ δικαίωμα νὰ ἔκλεγης μὲ τὴν συμπλήρωση τοῦ 21ου ἔτους καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἔκλεγεσαι μὲ τὴν συμπλήρωση τοῦ 25ου ἔτους.

β. Κοινωνικά δικαιώματα:
Ἡ προστασία τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογένειας, τὸ δικαίωμα τῆς κοινωνικῆς προστασίας ἀπὸ τὸ κράτος, τὸ δικαίωμα ἐργασίας, τὸ δικαίωμα ἀγωγῆς καὶ ἐπιμορφώσεως κ.ἄ.

Ὑπάρχουν δυστυχῶς ἀκόμη κράτη, ποὺ δὲν ἀναγνωρίζουν ὅτι τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι «ἀπαραβίαστα» καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τὴ βάση τῆς ειρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης σὲ κάθε ἀνθρώπινη κοινωνία σ' αὐτὸ τὸν κόσμο. «Οποιος περιφρονεῖ αὐτὰ τὰ δικαιώματα, ή δὲν τὰ ἐφαρμόζει, δὲν μπορεῖ νὰ λέγεται δημοκρατικός!

Έλευθερία και ανθρωπιά για τὸν καθένα! Αύτό πρέπει νὰ είναι δικαιοδός δλων μας! Γι' αὐτό κτυπά κάθε μεσημέρι ή μπρούτζινη καμπάνα τῆς ἐλευθερίας, που χάρισε διάμερικανικός λαός στὸν λαό τοῦ Βερολίνου, πάνω ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ δημαρχείου τῆς πόλεως. Ή καμπάνα, εἶναι πιστὸ δάντιγραφο τοῦ περίφημου «κώδωνος τῆς ἐλευθερίας», οἱ χτύποι τοῦ δρόπιου καλούσαν τοὺς ἀμερικανούς για τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας τους. Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ τὸν ἔστειλαν στὴν Ἀγγλία, διόπι 15 ἑκατομμύρια ἀμερικανοὶ ὑπόγραψαν μία «διαμαρτυρία ἐλευθερίας».

EPFA SIGIEΣ

- ① Πῶς ὀνόμαζαν οἱ ἀρχαῖοι τὸν πολῖτης ποὺ δὲν εἶχαν δικαιώματα;
 - ② Ποιά είναι τὰ κυριώτερα δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου;
 - ③ Πῶς λέγεται τὸ δικαίωμα, ποὺ ἔχει κάθε πολίτης ἢ ποτεύη ἢ ὅχτι μιὰ θηρσκεία ἢ τὰ ἐκφέρον τὶς πολιτικές των ἰδέες;

4. Γιατί δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἀπόλυτη ἰσότης ;
5. Τι γνωρίζετε γιὰ τὴ συγκρότηση μιᾶς συνελεύσεως ἢ ἐνὸς συλλαλητηρίου ;
6. Γνωρίζετε ποιές ποινές προβλέποντας οἱ νόμοι γιὰ τὴν παραβίαση τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀσύλου ;
7. Ἐκθέσατε : ποιά πρέπει νὰ είναι ἡ συμπεριφορά μας στις παραμονὲς τῶν ἐκλογῶν πρὸς τοὺς ὄπαδοὺς τῶν ἀλλων κομμάτων ;
8. Ποιά δῆλα διαθέτει ὁ κάθε πολίτης γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τῆς κακῆς διοικήσεως ἀπὸ τὴν ὅποια ὑποφέρει ὁ λαός ;
9. Ποιά είναι ἡ καλύτερη χρησιμοποίηση τῶν θερινῶν διακοπῶν τοῦ σχολείου ;

ΣΤ' ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1. 'Υπάρχουν πολλῶν λογιῶν ἀνθρωποι καὶ κράτη.

Τὸ ἔτος 1960 ζοῦσαν 2.850.000.000 ἀνθρωποι στὴ γῆ. Οἱ ἀνθρωποι αὐτοὶ διαφέρουν σὲ πολλὰ σημεῖα. Τὸ δέρμα τους εἶναι λευκό, κίτρινο ἐρυθρό, μαύρο, μελαψό. Ἡ τροφὴ τους, τὰ φορέματά τους, οἱ κατοικίες τους κανονίζονται ἀνάλογα μὲ τὶς συνθῆκες, ποὺ ζοῦν. Καὶ ἡ ἔργασία τους ἀκόμη διαφέρει.

Κάθε λαός ζῇ, ὅπως τοῦ ταιριάζει καλύτερα. "Αν δὲ Ἐσκιμώος τῆς Γροιλανδίας καὶ οἱ μαύροις τοῦ Κογκό φοροῦσαν τὰ ἴδια ροῦχα μὲ τὰ δικά σου, θὰ ἥταν ἀνόητοι. Καὶ ἄν τους περιγελοῦσες, γιατὶ κτίζουν διαφορετικά σπίτια ἀπό μᾶς, θὰ ἔπειπε νά τὸ σκεφτῆς πιὸ πολύ.

Αὐτὰ τὰ 2.850.000.000 ἀνθρωποι ζοῦσαν σὲ 82 κράτη. Καὶ τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι διαφορετικὰ ἐπίσης: Εἶναι μικρὰ καὶ μεγάλα, ἀδύνατα καὶ δυνατά, φτωχά καὶ πλούσια κράτη.

Καὶ τὰ πολιτεύματά τους ἐπίσης εἶναι διαφορετικά:

"Η Ἀγγλία, Νορθηγία, Σουηδία, Δανία, Ὀλλανδία, Βέλγιο καὶ Ἑλλὰς ἔχουν βασιλεῖς. "Οταν ἀποθάνῃ ὁ Βασιλεὺς τὸν διαδέχεται διγιός του ἢ ἡ κόρη του. Τὰ κράτη αὐτὰ λέγονται μοναρχίες. Στὰ περισσότερα ἀλλα κράτη δὲ λαός ἐκλέγει τὸν Ἀρχηγὸ τοῦ κράτους. Τὰ κράτη αὐτὰ δονομάζομε Δημοκρατίες.

Παντοῦ οἱ ἀνθρωποι ζοῦν σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τοῦ κράτους των. Οἱ δικοί μας νόμοι δὲν ισχύουν σὲ ἄλλες χώρες. Οἱ νόμοι τῶν ἄλλων χωρῶν δὲν ισχύουν ἐπίσης γιὰ μᾶς. "Οταν δημως παραμένωμε σὲ ἄλλη χώρα, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά συμμορφωνόμαστε μὲ τοὺς νόμους τῆς χώρας αὐτῆς.

Σὲ πολλὰ σημεῖα διμοσίεις οἱ ἀνθρωποι καὶ τὰ κράτη μοιάζουν: "Ο Κινέζος χωρικὸς καλλιεργεῖ τὸ ρύζι στὸ μικρό του χωράφι διαφορετικὰ ἀπό τὸν φαρμαδόρο τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὶς μεγάλες μπαμπακοφυτεῖες. Καὶ οἱ δυὸ δημως θέλουν ἔνα καλό εἰσδόμα, καὶ οἱ δυὸ καταπολεμοῦν τὰ παράσιτα καὶ ζιζάνια, καὶ οἱ δυὸ ξέρουν τὶ σημασία ἔχει γι' αὐτοὺς μιὰ κακὴ ἐσοδιά.

Οἱ μητέρες στὴ Γροιλανδία τρέφουν καὶ ντύνουν τὰ παιδιά τους δια-

φορετικά άπό τις μητέρες μας. "Ολες δύμως θέλουν να προκόψουν και νά
δινατραφθοῦν καλά τὰ παιδιά τους.

Σὲ ὅλους τοὺς λαοὺς οἱ ἄνθρωποι θέλουν νὰ εἶναι εὐτύχεις. Παντοῦ ἐργάζονται, γιὰ νὰ ἔχουν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ δίκοι τους νὰ τρέφωνται ἀρκετὰ καὶ νὰ προστατεύονται ἀπὸ τίς μεταβολές τοῦ καιροῦ.

2 Οἱ λαοὶ καὶ τὰ κράτη ἔξαρτῶνται τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Οι έφευρέτες δημιούργησαν τὸν πρώτο σιδηρόδρομο. Γερμανοί έφευρέτες δημιούργησαν τὸν ήλεκτρικὸν κινητήρα. Ενας Αμερικανός θρήκε τὸ ήλεκτρικὸν φῶς. Ενας Γάλλος τὸ ράδιο και ἔνας Αγγλος τὴν πενικιλίνη - γιὰ δὲλους μας.

"Αλλοτε οι ἄνθρωποι ἔτρωγαν ὅτι εύδοκιμούσε στὴ χώρα τους, καὶ ντύνονταν μὲ τὰ ροῦχα, ποὺ κατασκεύαζαν μὲ τὰ δικά τους ὄντικά. Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ πέρασε. Σήμερα πίνομε καφθὲ ἀπὸ τὴ Βραζιλία· δ' Ἀγγλος πίνει τοιαῦ ἀπὸ τὴν Κεϋλάνη· δ' μάυρος τοῦ Κούκο φορεῖ ροῦχα ἀπὸ Αίγυπτιακὸ μπαμπάκι, ποὺ τοιμάστηκαν στὴν Ἀγγλία. Πορτοκάλια τῆς Ἰταλίας καὶ σταφίδα τῆς Ἐλλάδας τρῶνε οἱ Αἴπωνες. Ὁ γιατρὸς στὴν Ἰαπωνία μεταχειρίζεται γερμανικά ἔργαλεία. Αὐτοκίνητα ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ διασχίζουν τὴν ἀφρικανικὴ ἔρημο· τὸ πετρέλαιο ποὺ χρησιμοποιοῦμε ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἀραβία. Πελώρια πλοιᾶ μεταφέρουν ἐμπορεύματα ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος τῆς γῆς στὸ ἄλλο. Σιδηρόδρομοι καὶ φορτηγά αὐτοκίνητα μεταφέρουν ἀγαθά ἀπὸ τὴ μιὰ χώρα στὴν ἄλλη.

3. Τὸ σχέδιο Μάρσαλ βοήθησε ὅλη τὴν Εὐρώπη.

Μετά τὸν 2ο παγκόσμιο πόλεμο οὐλες σχεδὸν οἱ εὐρωπαϊκὲς χώρες εἶχαν φτωχέψει. Πολλοὶ ἄντρες ήταν στρατιῶτες καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ ἔργαστοῦν οὔτε στὸ χωράφι, οὔτε στὸ ἔργοστάσιο. Τὰ ἔργοστάσια, ποὺ κατασκεύαζαν ἀλλοτε μηχανές καὶ ἔργαλεῖα, ρολόγια καὶ αὐτοκίνητα, ἐτοίμαζαν τώρα ἄρματα μάχης, σπλα, μηχανοκίνητα καὶ ἀεροπλάνα.

“Οταν τέλειωσε δόπολεμος είχαν καταστραφή πολλά έργα στάσια και κατοικίες. ”Ελειπαν όλα: τρόφιμα, ροῦχα, παπούτσια, μηχανές, αύτοκίνητα, τραίνα, σπίτια και σχολεία. ”Αν ή φτωχιά Εύρωπη ήθελε νά προκόψῃ πάλι, θά έπρεπε οι κάτοικοι της νά έργαστούν πολὺ σκληρά και νά άποταμιεύουν. Πώς δύναται θά έργαζονταν, αν δέν είχαν άρκετή τροφή και τά άπαραίτητα έργαλεία;

Στή δύσκολη αύτή θέση της Εύρωπης ωρίθησε ό "Αμερικανός πολιτικός Μάρσαλ. «Έμεις οι "Αμερικανοί έχουμε χρέος νά στείλωμε στούς Εύρωπαίους ζι, τι χρειάζονται, γιατί νά μπορούν νά έργαστούν. Τα πρύγματα αύτά δέν θά τά πληρώσουν άμεσως. "Οταν ζώμως τραφούν καλά, ζταν άποκαταστήσουν τή γεωργία τους, ζταν ξαναλειτουργήσουν τά έργοστάσιά τους, ζταν κινηθούν τά τραίνα τους, ζταν ξεκινήσουν οι δρόμοι τους, τά εμταλλεία τους, τότε μπορούν νά μᾶς στέλνουν πράγματα καί νά ξένοφλήσουν τά χρέη τους». "Ετοι είπεν δ Μάρσαλ. Τό σχέδιο ήταν καλό. Ποιός ζώμως θά πλήρωνε τό στάρι στὸν "Αμερικανό φαρμαδόρο, πού θά έστελνε στήν Εύρωπη; Δέν μπορούσε ούτε νά τό χαρίση ούτε νά περιμένη πολλά χρόνια νά πληρωθή. Ο Μάρσαλ ζώμως ωρήκε τόν τρόπο. «"Οποιος στέλνει πράγματα στήν Εύρωπη θά πληρώνεται άπό τήν Κυβέρνηση τών Ήνωμένων Πολιτειών. Γιατί νά μπορή ζώμως ή Κυβέρνηση νά κάνη τήν πληρωμή, πρέπει δ "Αμερικανός πολίτης νά πληρώνη γιατί τά έρχομενα χρόνια μεγαλύτερο φόρο».

Οι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ψήφισαν τὸ σχέδιο αὐτό.

"Ετοι ή 'Αμερικανική κυβέρνηση άγόρασε σιτηρά, λίπος, λιπασμάτα, μπαμπάκι καὶ μαλλί, μηχανές καὶ δχήματα καὶ τάστειλε στις φτωχεῖς χώρες. 'Απὸ τὸ 1948 - 1953 Ἐδώεψε γι' αὐτὸ 13.000.000.000 δολλάρια.

"Αν έμεις σήμερα έχωμε τρόφιμα και φορέματα, αν έχωμε έργοστασια και δρόμους, τό χρωστούμε στην πρώτη θοίθεια τοῦ σχεδίου Μάρσαλ γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση τῆς χώρας. Τὸ σχέδιο Μάρσαλ μοιάζει μὲ τὴν μετάγγιση ξένου αἷματος στὶς φλέβες τοῦ ἀσθενοῦς, γιὰ νὰ ξανάθρη τὴν ύγεια του.

EPΓΑΣΙΕΣ

1. Ἀναφέρετε διαφορές και δμοιότητες τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς.
 2. Ἀναφέρετε διαφορές και δμοιότητες τῶν ιχατῶν τῆς γῆς.
 3. Ἀναφέρετε ὄντα μεγάλων ἐπιστημόνων και ἐφενδετῶν, ποὺ ὠφέλησαν ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα.
 4. Πούα είραν ή γρώμη σας γιὰ τὸ σγέδιο Μάοσαλ;

4. Ή μεγαλύτερη συμφορά στὸν κόσμο εἶναι οἱ πόλεμοι.

Σὲ ὅλες τὶς χῶρες ὑπάρχουν φιλόπονοι χωρικοὶ καὶ τεχνῖτες, ἔργά-
τες καὶ ἔμποροι. Θέλουν νὰ ζοῦν εἰρηνικά καὶ νὰ εἶναι εὐτυχισμένοι μὲ
τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των.

Βαριὰ κτυπήματα τῆς μοίρας μποροῦν νὰ ἐπιφέρουν μεγάλη δυστυ-
χία στοὺς ἀνθρώπους: χάλαζες, ἀκρίδες, πλήμμυρες, σεισμοὶ καὶ ἡφαί-
στεια. Τὸ μεγαλύτερο δόμως κακὸ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι οἱ πόλεμοι.

Τὶ ἐστοιχισε ὁ 2ος παγκόσμιος πόλεμος.

Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ ἀριθμούς, ποὺ μὲ δυσκολίᾳ δια-
βάζομε. Τὰ κράτη ποὺ ἔλασθαν μέρος στὸν 2ο παγκόσμιο πόλεμο ἔωδε-
ψαν γι' αὐτὸν περισσότερα ἀπὸ 15.000.000.000.000 δραχμές. Οἱ Ἡνωμένες
Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς μόνο ἔδειψαν 5.88.000.000.000 δραχ. Μὲ τὰ
ποσὰ αὐτὰ δὲν μποροῦμε νὰ σκεφτοῦμε τίποτε. Τότε ᾧς κάνωμε ἀλλιῶς
τὸ λογαριασμό: Οἱ Η.Π.Α. ἔχουν 185.000.000 κατοίκους. Ἀναλογοῦν
ἐπομένως σὲ κάθε κεφαλή, ἄντρα, γυναίκα καὶ παιδὶ 31.784 δρχ. προπο-
λεμικὰ ἔξοδα. Σὲ μιὰ οἰκογένεια μὲ 3 παιδιά 95.352 δραχμές.

Καὶ τὶ ἀποτέλεσμα εἴχε ὁ ἀκριβὸς αὐτὸς πόλεμος;

Περισσότεροι ἀπὸ 15 ἐκατομμύρια στρατιῶτες ἔπεσαν νεκροὶ ἀπὸ
57 ἔθνη. 20 ἐκατομμύρια πολῖτες (ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά) ἔχασαν
τὴ ζωὴ τους ἀπὸ ἀεροπορικὲς ἐπιδρομές ἢ ἐγκληματικές δολοφονίες. 30
ἐκατομμύρια ἀνθρώποι ἔγιναν ἀνάπτηροι γιὰ δλῃ τους τὴ ζωὴ καὶ 21
ἐκατομμύρια ἔμειναν ἀστεγοὶ ἀπὸ τὶς καταστροφές τοῦ πολέμου. Παρα-
λείπομε τοὺς πρόσφυγες, τὰ δρφανά τοῦ πολέμου καὶ τὴν ἥθικὴ ἔξα-
λειώση.

Κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν μπορεῖ νὰ περιγράψῃ τὴν ἀθλιότητα, ποὺ ἔφερε
στοὺς ἀνθρώπους αὐτὸς ὁ πόλεμος!

E P Γ A S I E S

— 'Αγαφέσετε ἀπὸ τὴν ἴστορία σας ἄλλους καταστρεπτικοὺς πολέμους :

α. 'Απὸ τὴν ἀρχαιότητα.

β. 'Απὸ τὸν μεσαίωνα.

γ. 'Απὸ τὸν νεωτέρους χρόνους.

Z'. ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΗ

1. Η Εύρωπη ἀλλοτε καὶ τώρα.

Η Εύρωπη εἶναι ἡ μικρότερη σχεδὸν ἡπειρος. Καὶ ὅμως πολλὰ χρόνια ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ κόσμου. Εύρωπαῖοι ἀνακάλυψαν τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἔξερεύνησαν τις ἄγνωστες χῶρες τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, τὸν Θόρειο καὶ τὸν νότιο πόλο. Η Εύρωπη θρῆκε τὴν ἀτμομηχανή, τὸν πρῶτο σιδηρόδρομο, τὸ πρῶτο ἀτμόπλοιο. Εύρωπαῖκά κράτη κατεῖχαν μεγάλες ἀποικίες σὲ ὅλες τις ἡπείρους. Εύρωπαῖκα πλοῖα διέσχιζαν ὅλες τις θάλασσες. Εύρωπαῖοι Ἀπόστολοι διέδωκαν τὸν Χριστιανισμό, Εύρωπαῖοι ἔμποροι ἔκαναν ἐμπόριο σὲ ὅλες τις χῶρες τῆς γῆς. Εύρωπαῖοι ἐρευνητές καὶ σοφοί, γιατροί καὶ μηχανικοί ἦταν παντοῦ περιζήτητοι.

Η Εύρωπη ἦταν πλούσια καὶ δυνατή. Οἱ «λευκοί» εἶχαν παντοῦ μεγάλη ὑπόληψη.

Η Εύρωπη σήμερα εἰναι αἰδούνατη καὶ φτωχή.

Απὸ τὸ 1914 ὃς τὸ 1945 οἱ Εύρωπαῖοι ἔκαναν δυὸς παγκόσμιους πολέμους ἐναντίον ἀλλήλων. Δώδεκα ὀλόκληρα χρόνια σκοτώναμε πολύτιμους ἀνθρώπους, καταστρέφαμε πόλεις καὶ χωριά, ἔρειπώναμε ἐργοστάσια, σιδηροδρομικούς σταθμοὺς καὶ γέφυρες. Τὸ ἀποτέλεσμα γιὰ δλους τοὺς ἔμπολεμους εἶναι ἀποκαρδιωτικό:

Τὴ θέση τῶν εὐρωπαϊκῶν «μεγάλων Δυνάμεων» πήραν δυὸς «παγκόσμιες δυνάμεις», οἱ «Ηνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ «Ενωση τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν.

Η Εύρωπη ἔγινε φτωχὴ καὶ ἀδύνατη. «Ολα δείχνουν, δτι πρέπει νὰ ἔνωθῃ, ἢν θέλῃ νὰ ἐπιζήσῃ.

Η ἔνωμένη Εύρωπη ἔχει:

α) 340 ἑκατομμύρια κατοίκους· ἥτοι διπλάσιο περίπου ἀριθμὸς ἀπὸ τις «Ηνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὰ 185 ἑκατομμύρια καὶ 1½ φορὰ περισσότερους ἀπὸ τὴ Σοβιετικὴ «Ενωση μὲ τὰ 230 ἑκατομμύρια.

β) Παράγει περισσότερο κάρθουνο ἀπὸ κάθε μιὰ τῶν δύο αὐτῶν

παγκοσμίων Δυνάμεων. Σ' δερο 6έθαια παράγει λιγότερο από τις 'Ηνωμένες Πολιτείες, όλλα περισσότερο από τη Σοβιετική "Ενωση.

γ) Η Δυτική Εύρωπη έχει μικρότερη έκταση και από τις 'Ηνωμένες Πολιτείες και από τη Σοβιετική "Ενωση.

Η Δυτική Εύρωπη, δημοσίευμα, μπορεῖ να σταθῇ άξιόλογα δίπλα στις δύο άλλες παγκόσμιες Δυνάμεις. Οι κάτοικοι της θά μπορούσαν να ζούν καλύτερα και άσφαλέστερα, όταν ήταν ένωμένοι μεταξύ τους και είχαν και αύτοί μια μόνο κυθέρηνση, δημοσίευμα οι δύο άλλες Δυνάμεις.

2. Η κίνηση γιὰ τὴν "Ενωση τῆς Εύρωπης.

Η άπαίτηση γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Εύρωπης δὲν εἶναι νέα, εἶναι παλιά. Τὸ ζήτησαν πολλοὶ καλοὶ Εύρωπαίοι από όλα τὰ ξενη, ποὺ μαζεύτηκαν τὸ 1948 στὴ Χάγη γιὰ τὴν "Ενωση τῆς Εύρωπης, γιὰ νὰ μποροῦν μέσω σ' αὐτῆ, δημοσίευμα «ὅλες οἱ γυναῖκες καὶ ἄντρες νὰ ζοῦν μὲ εἰρήνη, νὰ ἀνατρέψουν τὰ παιδιά τους ἐλεύθερα από κάθε ἔξωτερική θία καὶ νὰ μποροῦν νὰ θερίζουν τοὺς καρποὺς τῆς καθημερινῆς τους ἔργασίας, ἀντὶ νὰ ζοῦν στὴ σκιὰ τῆς τυραννίας, τῆς φτώχιας καὶ τοῦ πολέμου».

Οἱ σπουδαιότεροι δργανισμοί, ποὺ ίδρυθηκαν γιὰ νὰ ἀπαλλάξουν τὴν Εύρωπη από τὴν ἔξωτερική καὶ ἐσωτερική διχόνοια εἶναι:

α) Η Δυτικοευρωπαϊκή καὶ ἐσωτερική διχόνοια εἶναι: τὴν Εύρωπη τὴν ἔνωση τῆς Εύρωπης. Τὸ μέλη τῆς ἐνώσεως βοηθοῦν τὸ ἔνα τὸ ἄλλο, ὅταν τοὺς ἐπιτεθοῦν ἀπ' ἔξω.

β) Τὸ εὐρωπαϊκὸ οἰκονομικὸ συμβούλιο, ποὺ ἔγινε γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σχέδιο τοῦ Μάρσαλ γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας καὶ ἐπιδιώκει νὰ ἐνοποίησῃ τὶς οἰκονομικὲς δυνάμεις τῆς Εύρωπης καὶ νὰ προσαγάγῃ τὴν ἐλεύθερη οἰκονομικὴ ἐπικοινωνία τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

γ) Η εὐρωπαϊκὴ κοινότης ἀνθρακος καὶ χάλυβος, ποὺ πρότεινε δ Γάλλος πολιτικός Σουμάν, τὸ 1950. Σύμφωνα μὲ τὴν πρότασή του ἐπρεπε νὰ ἐνωθοῦν κάτω από μιὰ διεύθυνση δλα τὰ Γαλλικὰ καὶ Γερμανικὰ ὀρυχεῖα ἀνθρακος καὶ χαλκοῦ, δλα τὰ ἐργοστάσια ποὺ παράγουν σδερο καὶ χάλυβα. "Υστερα ἀπό πολλές συζητήσεις ποὺ διέθετον δλόκληρο χρόνο ίδρυθηκε ἡ «Εύρωπαϊκὴ Κοινότης "Ανθρακος καὶ Χάλυβος». Στὴν ἔνωση αὐτῇ ἀνήκουν διώρεις: Βέλγιο, Δυτική Γερμανία, Γαλλία, Ἰταλία, Λουξεμβούργο καὶ Κάτω Χώρες. "Εδραική Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο καὶ Κάτω Χώρες. "Εδραική Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο καὶ Κάτω Χώρες. "Εδραική Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο καὶ Κάτω Χώρες. "Ο συνολικὸς πληθυσμὸς τῶν χωρῶν αὐτῶν της εἶναι τὸ Λουξεμβούργο. Ο συνολικὸς πληθυσμὸς τῶν χωρῶν αὐτῶν της εἶναι τὸ Λουξεμβούργο.

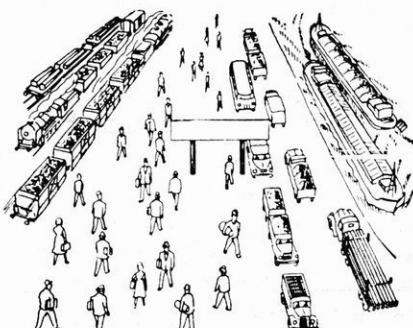
είναι 145 έκατομμύρια ἄνθρωποι, σχεδόν δύσι είναι καὶ διπληθυσμός τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐνῶ ἡ ἔκτασή τους φθάνει μόλις τὸ 1)7 τῶν Η.Π.Α. Ἡ συνολικὴ ἀξία τῆς παραγωγῆς κάθε χρόνο είναι 140 δισεκατομμύρια δολλάρια, ἐνῶ τῶν Η.Π.Α. 380 δισεκατομμύρια δολλάρια.

Δρόμοι πρός τὴν εὐρωπαϊκὴ ἔνωσι

Σκοποί

Κοινὴ ἀγορὰ ἀνθρακος και χάλυβος

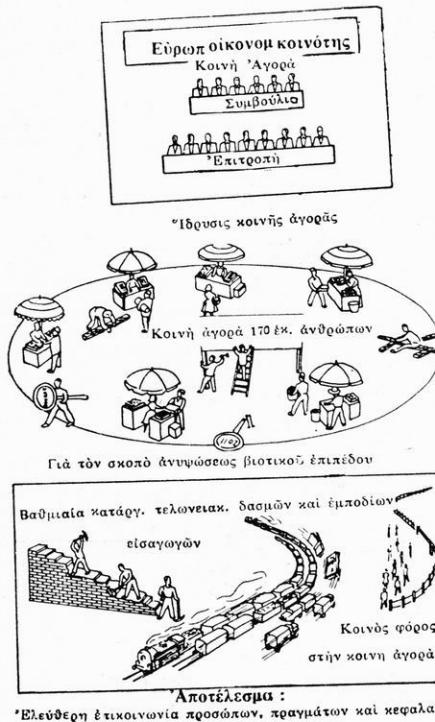
Ἡ χρήσις και ανάπτυξις τῶν οἰκον. δυνάμεων
τῶν εὐρωπ. λαῶν ἀπέναντι τῆς παγκόσμιας οἰκο-
νομιας ἀπαιτοῦν τὴν ἔνωσι τους

δ) Ἡ Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ Ἀγορὰ ἢ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονονικὴ Κοινότης.

Αρχισε τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1958 μὲ τὰ ἔξ μέλη τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινότητος, ποὺ εἰδαμε. Σκοπός της είναι ἡ κατάργηση τῶν τελωνειακῶν φραγμῶν μεταξὺ τῶν μελών καὶ ἡ αὔξηση τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ φτήνεια.

Μέσα σε 12–15 χρόνια τὸ πολὺ πρέπει τὰ μέλη νὰ ἀποτελέσουν μιὰν οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἔνωση σὲ στενὸ σύνδεσμο φυσικὰ μὲ τὴν ἄλλη Εὐρώπη καὶ τὸν ἄλλο κόσμο.

Στὴν Κοινὴ Εὐρωπαϊκή Ἀγορὰ ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ πέρυσι καὶ ἡ ΕΕ, οὔτερα ἀπὸ πολύμηνες καὶ δύσκολες συζητήσεις.

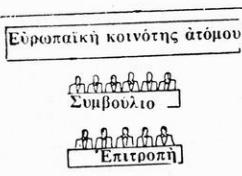

Η σύνδεσή μας μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορὰ δημιουργεῖ γιὰ δόλους μας μεγάλες καὶ θαρειές ύποχρεώσεις. Οἱ ἀγρότες πρὸ πάντων καὶ οἱ ἔμποροι προϊόντων, ποὺ ἔξαγονται στὸ ἔξωτερικό, πρέπει νὰ προσέξουν πολὺ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκσυγχρονίσουν τὶς ἔξαγωγές τους, γιατὶ μπροστά τους ἀνοίγεται ἡ ἀπέραντη ἀγορὰ τῶν ἔξι χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος ποὺ εἶναι 60 φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλληνική, καὶ νὰ προσαρμο-

στούν πολύ γρήγορα μὲ τὸ νέο πνεῦμα τῆς δημιουργικῆς ἄμιλλας. Ἀνάγκη ἐπίσης νὰ συνδεθοῦν δόσο τὸ δυνατόν περισσότερες ἑλληνικὲς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἔξωτερικοῦ. Μόνον ἔτσι, ἐλπίζομε, ὅτι ἡ χώρα μας θὰ γίνη ἀξιο μέλος τῆς ἐνωμένης Εὐρώπης καὶ θ' ἀντιμετωπίσῃ τὸ οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ μας πρόβλημα.

ε) Τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης.

Τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης ἔχει ἔδρα τὸ Στρασβούργο. Σκοπός του εἶναι νὰ προαγάγῃ τὴ συνεργασία τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἀπὸ πολιτική, οἰκονομική, κοινωνική καὶ ἐκπολιτιστική ἀποψη. Τὸ Συμβούλιο αύτὸ ἔκανε τὸ 1950 τὴν «Εὐρωπαϊκὴ διακήρυξη τῶν διακαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου».

Σκοποί : Χρησιμοποίησις τῆς ἀτομ. ἐνεργειας γιὰ εἰοηνικ. σκοποὺς
Προαγωγὴ τῆς ἔρευνας, προστασία τῆς υγείας,

Ἀποτέλεσμα : Χρησιμοποίησις ἀτομ. ἐνεργειας
γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος

στ) 'Η εύρωπαϊκή κοινότης τοῦ ἀτόμου.

Προϋπόθεση κάθε θιμηχανικῆς παραγωγῆς εναι αἴθονη ἐνεργειακὴ ψλη. 'Η εύρωπαϊκὴ οἰκονομία δύμας δὲν διαθέτει δική της μεγάλη ποσότητα ἐνεργείας. Εἶναι ύποχρεωμένη π.χ. νὰ εἰσαγάγῃ πετρέλαιο ἀπὸ τὴν ἔγγυς Ἀνατολή. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ίδρυθῃ στὴν εύρωπαϊκὴ κοινότητα τοῦ ἀτόμου ἡ βάση γιὰ τὴ χρήση τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας σὰν πηγὴ ἐνεργείας στὸ μέλλον.

Σκοπός της εἶναι: ἡ κοινὴ ἀνάπτυξη τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν ἔγκαταστάσεων γιὰ τὴν παραγωγὴ ἀτομικῆς ἐνεργείας. 'Η χρησιμοποίηση τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος πρέπει νὰ ἔχει πρετήση τὴν ἡγεωργία, τεχνική, συγκοινωνία καὶ ιατρική.

3. Ἐμπόδια στὸ δρόμο τῆς Εύρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

'Ο διχασμὸς τῆς Εύρωπης σὲ Ἀνατολή καὶ Δύση μὲ πολὶ διαφορετικὰ πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ συστήματα ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο μεγάλο ἐμπόδιο τῆς Ἐνώσεως. Τὸ ὑπερτροφικὸ ἔθνικὸ συναίσθημα ἔπειτα τῶν διαφόρων κρατῶν καὶ ἡ ίδιαιτερη πολιτικὴ θέση μερικῶν χωρῶν, ὅπως εἶναι ἡ Φινλανδία, Σουηδία, Αὐστρία, Ἐλβετία καὶ τὸ πολιτικὸ σύστημα τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῆς Ἰσπανίας, ἀποτελοῦν ἔνα δεύτερο μεγάλο ἐμπόδιο. 'Η τύχη τῶν ἀνθρώπων τῆς Εύρωπης ἔξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἄν θά ύπερνικήσουν δλες αὐτὲς τὶς δυσκολίες. Ἀλλιῶς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ γίνη αὐτὸ ποὺ εἴπε στὸ Τσωρτσίλ: «Ἡ Εύρωπη διφείλει νὰ ἔνωθῃ εἰδὲ μὴ θὰ παρακμάσῃ».

a) Τὸ «σιδηροδρόμην παραπέτασμα».

Τὸ μεγαλύτερο δύμας ἐμπόδιο γιὰ τὴν εύρωπαϊκὴ ἔνωση εἶναι ὁ διχασμὸς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

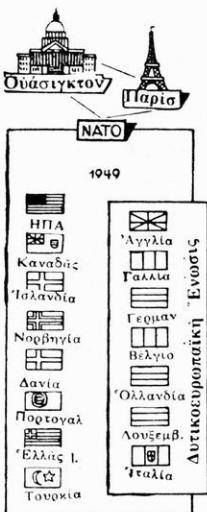
"Οταν τελείωσε δ 2ος παγκόσμιος πόλεμος, ἀρχισαν νὰ ἀφοπλίζωνται δλα τὰ κράτη. 'Η Σοβιετικὴ "Ἐνωση δύμως κράτησε ἀκόμα στὰ ὅπλα 4 ἑκατομ. στρατιῶτες. Ἀνήσυχοι κοιταζαν πολλοὶ πρὸς τὴ Μόσχα, μήπως ἀπὸ κεῖ μποροῦσε νὰ εξεφτρώσῃ μιὰ νέα ἀπειλὴ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας... Πολὺ γρήγορα φάνηκε ὅτι δ φόβος αὐτὸς δὲν ἥταν ὀδικαιολόγητος. 'Η Σοβιετικὴ "Ἐνωση μὲ τὸν «έρυθρὸ στρατὸ» της ξάπλωνε τὴν ἔξουσία της σιγὰ σιγὰ πρὸς τὴ Δύση.

Τὸ 1946 ἔνσωματώνει διορυφόρους της τὴν Ἀλβανία καὶ Βουλγαρία, τὸ 1947 τὴν Πολωνία, Ούγγαρια καὶ Ρουμανία, τὸ 1948 τὴν Τσεχοσλοβακία καὶ τὴν Ἀνατολικὴ Γερμανία. Τὸ ἀπέραντο ἐπίσης κράτος τῆς

Κίνας και άλλα μέρη τής Ασίας κυριεύθηκαν από τὸν μπολσεβικισμό. Τὰ σοθιέτ είχαν σκοπὸν νὰ ίδρυσουν τὴν κοσμοκρατορία τοῦ κομμουνισμοῦ.

β) Τὸ NATO καὶ τὸ Σύμφωνο Βαρσοβίας.

Γιὰ νὰ προστατευθοῦν ἀπὸ τὴν ἔξαπλωση αὐτῆς τῶν Σοθιέτ, ἡ Μεγάλη Βρεττανία, ἡ Γαλλία καὶ τὰ κράτη τῆς Μπενελούξ ὑπόγραψαν τὸ 1948 τὴν συνθήκη τῶν Βρυξελλῶν. Στὰ μέλη αὐτᾶς προστέθηκαν ἀμέσως καὶ ἄλλα 12 ἔθνη καὶ ἐτσι τὸ 1949 στὴν Οὐάσιγκτων ὑπόγραψαν τὸ «Βορειο-ατλαντικὸ σύμφωνο ἀμύνης», τὸ γνωστὸ NATO.

Τὸ N.A.T.O., στὸ ὅποιον ἡ Χώρα μας συμμετέχει ἀπὸ τὸ 1952, συγκεντρώνει σήμερα δύναμι 400 ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων γιὰ τὴν κοινὴ ἀμυνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του. "Ἐδρα τοῦ NATO εἶναι τὸ Παρίσι. Μιὰ ἡ δυὸ φορὲς τὸ χρόνο μαζεύονται ἐδῶ οἱ "Υπουργοὶ τῶν 15 κρατῶν-μελῶν ὡς «Ἀτλαντικὸν Συμβούλιο». Τὸ συμβούλιο αὐτὸν εἶναι ἡ ἀνώτατη πολιτικὴ ἀρχὴ τοῦ NATO. Ἡ ἀνώτατη στρατιωτικὴ ἀριὴ ἐδρεύει στὴν Οὐάσιγκτον. Ὁ ἀνώτατος Διοικητὴς γιὰ τὴν Εὐρώπη ἔχει τὴν ἐδρα του στὸ Παρίσι.

"Η Σοθιετικὴ "Ενωση, ποὺ ἔδωσεν ἀφορμὴ στὸ σύστημα αὐτὸν τῆς ἀ-

μυνας μὲ τὸ NATO, ἔξασφάλισε τὰ ἀσιατικά της σύνορα μὲ μιὰ στρατιωτικὴ συμμαχία μὲ τὴν «έρυθρᾶ Κίνα» τὸ 1950. Γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν θέση τῆς στὴν Εὐρώπη δημιούργησε τὸ 1955 τὸ «στρατιωτικὸ σύμφωνο τῆς Βαρσοβίας». Κατὰ τὸ σύμφωνο αὐτὸν οἱ «έθνικοι στρατοί» τῶν δορυφόρων κρατῶν ὑπάγονται στὴν ἔχουσία ἐνὸς σοβιετικοῦ στρατάρχη. Μέλη τοῦ συμφώνου τούτου εἶναι ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία, Πολωνία, Ούγγαρια, Ρουμανία, Βουλγαρία, Τσεχοσλοβακία καὶ Ἀλβανία.

Τὰ κράτη τῆς γῆς μας εἰναι ἔτοι θαυμά χωρισμένα μὲ μιὰ συνοριακὴ γραμμὴ ποὺ δὲν εναι σύνορο συνηθισμένης μορφῆς, ἀλλὰ μιὰ τάφρος ποὺ κομματιάζει αὐθαίρετα διαστάσεις τούς δεσμούς μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν διαφόρων ἔθνων. Ἡ γραμμὴ αὐτή, μὲ τὴν δποία τὰ Σοβιετές ζητοῦν νὰ ἀποκλείσουν τὴν ἐπικράτειά τους ἀπὸ τὸν υπόλοιπο κόσμο, εἰναι τὸ λεγόμενο «Σιδηρὸν παραπέτασμα».

Τὰ ἀγκαθωτά του σύρματα δὲν περιορίζονται μόνο στὴν Εὐρώπη. Διχάζουν δόλοκληρο τὸν κόσμο σὲ ἔνα δυτικοδημοκρατικὸ συνασπισμὸ καὶ σ' ἔνα ἀνατολικούμανιστικό. Ὁ φόδος, δτι μπορεῖ νὰ ἀρχίσῃ σὲ κάποιο σημεῖο τοῦ σιδηρού παραπετάσματος τὸ μεγάλο ἀναμέτρημα μεταξὺ ἀνατολῆς καὶ δύσεως μὲ διάσεις τὶς τρομερές καταστροφές τῶν νεωτέρων ὅπλων, πεέζει σὰν ἐφιάλτης δόλοκληρη τὴν ἀνθρωπότητα. Εἴθε διχασμὸς αὐτὸς τοῦ κόσμου νὰ λείψῃ πολὺ γρήγορα καὶ δριστικὰ μὲ εἰρηνικὰ μέσα.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ἀναφέρετε πολιτικούς, ποὺ πρότειναν τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης μετὰ τὸν δομοκόσμο πόλεμο. Πληροφορηθῆτε γιὰ τὴν ξωὴν καὶ τὸ ἔργο τους!
2. Ποιοί ὑπεροχρατικοὶ δργανισμοὶ χρησιμεύνουν σήμερα γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης; Τί καθήκοντα ἔχουν;
3. Προσπαθήστε νὰ βρῆτε: «Γιατί δὲν ὑπάρχει ἀκόμη Ἐνωμένη Εὐρώπη»;
4. Πῶς φαντάζεστε τὰ «Ἐνωμένα Κράτη τῆς Εὐρώπης»;
5. Πῶς μπορεῖ ἡ νεολαία νὰ βοηθήσῃ γιὰ μιὰν «Ἐνωμένη Εὐρώπη»;
6. Γιὰ ποιούς λόγους διόρθωντε τὸ NATO; ποσὸ ἔχει τὴν ἔδρα του;
7. Ἀναφέρετε τὰ κράτη - μέλη τοῦ NATO μὲ τὶς πρωτεύουσές τους.
8. Συλλέξτε εἰκόνες καὶ πληροφορίες γιὰ τὸ «σιδηροῦν παραπέτασμα».
9. Ἀναφέρετε κράτη, ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ καμιαὶ ἀπὸ τὶς δυὸ διμάδες, οἵτε στὸ NATO οἵτε στὸ Σύμφωνο τῆς Βαρσοβίας.

Η'. ΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

1. Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν καὶ Ὀργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἄπο τὰ πάθη καὶ τοὺς τρόμους τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου γεννήθηκε ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ποὺ εἶχε σκοπὸν νὰ διαλύῃ μὲ εἰρηνικὲς διαπραγματεύσεις δλες τὶς διεθνεῖς ἀντιθέσεις. Τὸ ἀνάκτορο τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν στὴ Γενεύη ἦταν ἡ ἔδρα καὶ σ' αὐτὸν ἀνήκαν 59 ἔθνη. Οἱ ἀντιθέσεις μεταξὺ τῶν μεγάλων δυνάμεων ἀδυνάτιζαν πάντα τὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν τόσο, ποὺ καὶ αὐτὴ δὲν μπόρεσε νὰ ἔμποδίσῃ ἔνα δεύτερο, πολὺ χειρότερο, παγκόσμιο πόλεμο.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ δευτέρου αὐτοῦ πολέμου ἔγινε φανερὴ ἡ ἀνάγκη ἐνὸς νέου δργανισμοῦ, ποὺ θὰ προφύλασσε τὴν ἀνθρωπότητα δριστικὰ πὰ ἀπὸ τὶς συμφορὲς τοῦ πολέμου καὶ τὸν θάνατο.

Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως

Ἡ ἐλευθερία τῆς πίστεως

Ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς

Ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τὸν φόβο.

Αὐτές οἱ «τέσσερις ἐλευθερίες» θάττονται πρεπεῖ, σύμφωνα μὲ ἔνα μήνυμα τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ρούσθελτ, τὸ 1941, νὰ ἀποτελέσουν τὴ θάση κάθε ἐργασίας γιὰ τὴν εἰρήνη στὸ μέλλον. Οἱ «τέσσερις ἐλευθερίας» καταχωρίθηκαν ἐπίσης στὸν «Χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ», μὲ τὸν δόποιον δὲ Ρούσθελτ καὶ δὲ Βρετανὸς Πρωθυπουργὸς Τσῶρτσιλ ἔγνωστοποίησαν τὸ πρόγραμμα τῆς εἰρήνης μὲ τὶς ἔξης ἀπαιτήσεις:

1. Καμπιὰ παραχώρηση ἐδάφους χωρὶς τὴ θέληση τοῦ πληθυσμοῦ.

2. Ἀναγνώριση τοῦ δικαιώματος τῶν λαῶν νὰ ἐκλέγουν τὴ μορφὴ τῆς κυβερνήσεώς του.

3. Ἐλεύθερο γιὰ δλους τὸ ἐμπόριο καὶ οἱ πρῶτες ὅλες τοῦ κόσμου μὲ ἵσους δρους.

4. Οἰκονομικὴ τάξη καὶ κοινωνικὴ ἀσφάλεια γιὰ δλους.

καὶ 5. Ὡς ὑψίστος σκοπός: μιὰ διαρκῆς εἰρήνη τοῦ κόσμου!

Εἴκοσι ἔξι, "Ἐθνη, καὶ ἡ Σοβιετικὴ" Ἔνωση ἐπίσης, παραδέχηται τὸν «Χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ».

Τὸ 1945 οἱ ἀντιπρόσωποι 50 ἔθνῶν ὑπέγραψαν στὸ Σὰν Φραγκίσκο τὸ καταστατικὸ τοῦ δργανισμοῦ τῶν «Ἡ νω μένων Ἐθνῶν». Ο δργανισμὸς αὐτὸς εἶναι ἡ μεγαλύτερη διεθνῆς ἐνωση λαῶν καὶ ἔχει τὸν ἑξῆς σκοπό:

1. Τὴ διατήρηση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης μὲ τὴ διεθνῆ συνεργασία.
 2. Τὴν κατάπauση τῶν φιλονικῶν μὲ τὰ διαιτητικὰ δικαστήρια.
 3. Τὴν κοινὴ ἐπίθεση ἐναντίον αὐτῶν, ποὺ διαταράσσουν τὴν εἰρήνη.
 4. Τὴ συνεργασία ὅλων τῶν ἔθνῶν στὰ οἰκονοκιά, κοινωνικὰ καὶ ἐκπολιστικὰ ζητήματα.
 5. Τὴν προστασία τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων σὲ ὅλον τὸν κόσμο.
- Σήμερα ἀνήκουν στὸν ργανισμὸ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν 82 Ἐθνη. Τὸ τοῦ δργανισμοῦ εναι ἡ ὑδρόγειος μὲ κλάδους ἐλαῖας. Ἡ σημαία τοῦ εἶναι τὸ ἀργυρὸ σῆμα ἐπάνω σὲ μπλὲ φόντο. Ἡ ἕδρα του εἶναι ἡ Νέα Υόρκη, ὅπου ἀρχιτέκτονες ἀπὸ 15 χῶρες ἔκτισαν τὸ μέγαρο τῆς διοικήσεως μὲ 38 πατῶματα καὶ γιὰ 4.000 συνεργάτες.

Τὸ σῆμα τοῦ Ο.Η.Ε.

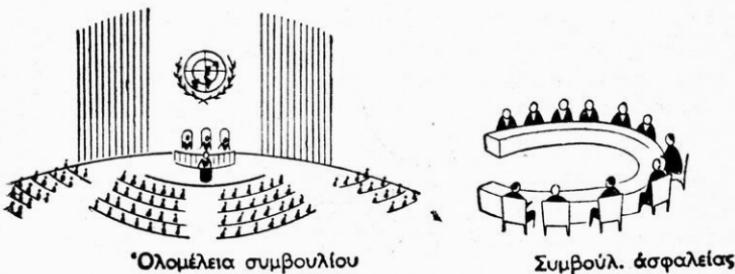
Τὸ μέγαρο τοῦ Ο.Η.Ε. στὴ Νέα Υόρκη

2. ΌΟ.Η.Ε. καὶ τὰ ὄργανά του.

“Ο (Ο.Η.Ε.) ἔχει δέ κύρια ὄργανα:

α. Τὴν ὀλομέλεια τῆς συνελεύσεως, ὅπου τὸ κάθε μέλος ἀντιπροσωπεύεται μὲν μιὰ ψῆφο. Ἡ ὀλομέλεια συνεδριάζει μιὰ φορὰ τὸ χρόνο καὶ συσκέπτεται γιὰ ζητήματα εἰρήνης, ἀφοπλισμοῦ καὶ ἐγγραφῆς νέων μελῶν.

β. Τὸ Συμβούλιο ἀσφαλείας εἶναι τὸ σπουδαιότερο ὄργανο τοῦ Ο.Η.Ε. Σκοπός του εἶναι νὰ διατηρῇ τὴν εἰρήνη καὶ συνεδριάζει

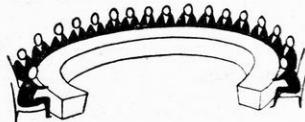
γι’ αὐτὸ ἀδιάκοπα. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 μόνιμα καὶ 5 προσωρινὰ. Σὲ σπουδαῖες ἀποφάσεις ἀπαιτεῖται ὅμοφωνία τῶν 5 μονίμων μελῶν. “Αν σ’ ἔνα μέλος δὲν ὀρέσῃ μιὰ ἀπόφαση, μπορεῖ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ μὲ τὸ «Βέτο» του.

γ. Τὸν Γενικὸ Γραμματέα. Εἶναι δὲ ἀνώτερος διοικητικὸς ὑπάλληλος τοῦ Ο.Η.Ε. Αὐτὸς ἐκτελεῖ τὶς ἀποφάσεις τοῦ ὄργανοῦ.

δ. Τὸ οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ Συμβούλιο ἐπιδιώκει νὰ καλυτερεύῃ τοὺς οἰκονομικούς καὶ κοινωνικούς δρους τῆς ζωῆς τῶν λαῶν.

ε. Τὸ Συμβούλιο τῶν κηδεμονιῶν. Αὐτὸς διοικεῖ τὶς περιοχές ποὺ δὲν ἔχουν δική τους κυβέρνηση, ποὺ ἀποσπάστηκαν ἀπὸ τὶς νικημένες χῶρες καὶ ὑπάγονται στὸν Ο.Η.Ε.

στ. Τὸ Διεθνὲς Δικαστήριο, εἶναι τὸ ἀνώτατο δικαστικὸ ὄργανο τοῦ Ο.Η.Ε. Ἡ ἔδρα του εἶναι στὴ Χάγη. “Ολες οἱ χῶρες μποροῦν νὰ προσφύγουν σ’ αὐτό, ὅταν ἔχουν νομικές διαφορές, καὶ κάθε μέλος τοῦ Ο.Η.Ε. εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν ἀπόφασή του.

Οίκονομ.-κοινωνικ. συμβούλιον
(N. Υόρκη)

Συμβούλ. κηδεμονιῶν

Διεθνές Δικαστήριον (Χάγη)

Γ. Γραμματεία (N. Υόρκη)

Ἐκτός αὐτῶν τῶν δργάνων ὁ Ο.Η.Ε. ἔχει ὀλόκληρη σειρὰ ἄλλων χωριστῶν δργάνων, μεταξὺ τῶν ὅποιων ίδιαίτερη σημασία ἔχει δργανισμὸς γιὰ τὴν ἐκπαίδευση, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἐπιστήμην, δ γνωστὸς σὲ δλους Ούνεσκο.

ζ. Ό ού νέ σ κ ο. Η ἔδρα του είναι στὸ Παρίσι καὶ ἔχει 50 μέλη. Κύριος σκοπὸς τοῦ δργανισμοῦ τούτου είναι νὰ ἀναπτύξῃ τὴ στενὴ συνεργασία τῶν λαῶν μὲ τὴν ἐκπαίδευση, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν πολιτισμό

"Ολοι μαζὶ ἐνομένοι — ὅχι χωρισμένοι

Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοὺς σκοπούς του:

α) Καλλιεργεῖ τὴν ἀμοιθαία γνωριμία καὶ κατανόηση τῶν λαῶν μὲ δλα τὰ μέσα, μὲ τὸν τύπο, τὸ Βιθλίο, τὸ ραδιόφωνο, τὸν κινηματογράφο, τὴν τηλεόραση.

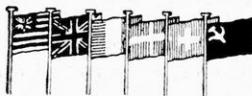
β) Καταθάλλει μεγάλη προσπάθεια γιὰ νὰ καταπολεμήσῃ τὸν ἀναλφαβητισμὸν καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν λαϊκὴ παιδεία.

‘Ο Οὐνέσκο ὑποστηρίζει τὰ σχολεῖα, πανεπιστήμια, Βιθλιοθῆκες, δρ-γανώνει συνέδρια καὶ ἐνεργεῖ ἀνταλλαγές σπουδαστῶν καὶ καθηγητῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ἐκθέσατε : πῶς γεννήθηκε ἡ ἴδεα τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἡνωμέρων
Ἐθνῶν ;
2. Ποιά καθήκοντα ἔχει ὁ Ο.Η.Ε. ; ποῦ εἶναι ἡ ἔδρα του ;
3. Συλλέξετε πρόσφατες πληροφορίες γιὰ τὰ ἔργα τοῦ Ο.Η.Ε.
4. Ἀναφέρετε παλαιότερους ἀπὸ τοὺς Ο.Η.Ε. δργανισμούς. Ἄντι ὁ Ο.Η.Ε.
γναγήσῃ, δπως οἱ δργανισμοὶ ἔκεινοι, τί νομίζετε ὅτι θὰ γίνῃ ;
5. Ἐρχετε ἀκούσει στὸ σχολεῖο τὸ δνομα «Οὐνέσκο» ;
6. Τί γνωρίζετε γιὰ τὸ Βέτο ;
7. Τί εἶναι τὸ διεθνὲς δικαστήριο τῆς Χάγης ;

ΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Κάθε κράτος έχει ένα εθνικό ύμνο. 'Ο ύμνος είναι τὸ «τραγούδι τοῦ ἔθνους»· οἱ ἀνθρώποι, ποὺ τὸ τραγουδοῦν, δίνουν ἑορταστικὸν δρκό γιὰ τὴν πατρίδα τους. 'Ο εθνικὸς ύμνος φύλλεται καὶ παίζεται σὲ κρατικὲς γιορτές καὶ εθνικές τελετές. 'Αντηχεῖ δμως καὶ στὴ διεθνῆ επικοινωνία τῶν λαῶν, π.χ. γιὰ χαιρετισμό, ὅταν ἐπισκέπτεται μιὰ χώρα ένας ξένος ἀρχηγὸς κράτους.

Καθένας πρέπει νὰ ξέρῃ τὸν εθνικὸ ύμνο τῆς πατρίδος του. Καθένας δμως πρέπει νὰ φροντίζῃ, δύστε νὰ ἐκτιμᾶται καὶ νὰ προστατεύεται πάντοτε σάν σύμβολο τοῦ "Ἐθνους, ὅπως είναι ή σημαία.

Καὶ τώρα λίγα παραδείγματα ἀπὸ τὸν μεγάλον ἀριθμὸ τῶν εθνικῶν ύμνων. Γνωστοὶ είναι δ ἀγγλικὸς εθνικὸς ύμνος «God save the King» (ὅ θεδος δὲς σώζῃ τὸν Βασιλέα), δ γαλλικὸς ύμνος ή περίφημη «Μασσαλιῶ-

'Η ἡλληνικὴ σημαία κυματίζει στοὺς αἰῶνες'

τις» ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ δὲ ἔθνικὸς ὅμνος τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν «The star sdangled Banner» (σημαία διάσπαρτη μ' ἀστέρια). Οἱ Αὐστριακοὶ ψάλλουν: «Χώρα τῶν θεούνων, χώρα τῶν ρευμάτων, χώρα τῶν ἀγρῶν...» καὶ οἱ Σουηδοί: «Σὺ πατλιέ, σὺ ἐλεύθερε, σὺ θραχώδη Βορρᾶ. Οἱ Ἐλβετοὶ ψάλλουν: «Κράξε μας πατρίδα, δές μας, μέ καρδιά καὶ χέρια ὅλοι σὲ ἐσένα ἀφωσιωμένοι». Ὁ ἔθνικὸς Γερμανικὸς ὅμνος εἶναι τὸ «τραγούδι τῆς Γερμανίας» τοῦ δημοκράτου ποιητοῦ Χόφμανν φόν Φαλλερολέμπεν. Τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ ψάλλεται ἡ τρίτη στροφή: «Ἐνότης καὶ δικαιούνη καὶ ἐλευθερία γιὰ τὴ γερμανικὴ πατρίδα». Ὁ ἔθνικὸς ὅμνος τῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ρωσίας ἀρχίζει μὲ τὶς λέξεις: «Ἀπὸ τὴ Ρωσία, τὴ μεγάλη, γιὰ πάντα ἐνωμένοι».

Ἐμεῖς οἱ Ἑλληνες ψάλλομε τὸν ἀθάνατο ὅμνο τῆς ἐλευθερίας, ποὺ συνέθεσε δὲ ἔθνικὸς ποιητὴς Διονύσιος Σολωμός καὶ μελοποίησε δὲ μουσικούνθέτης Μάντζαρος: Εἶναι δὲ ὥραιότερος ὅμνος τοῦ κόσμου, γιατὶ ψάλλει τὸ μεγαλύτερο ἴδανικό τοῦ ἀνθρώπου: Τὴν Ἐλευθερία!

ΜΕΘΟΔΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

1. Ή ἀγωγὴ τοῦ πολίτου πρέπει νὰ συνδέεται μὲ κοινωνικὲς ἐμπειρίες τῶν μαθητῶν καὶ μὲ ἐπίκαιρα γεγονότα. "Ετσι διατρέπεται ἡ ἐπιπτικότης, ἀφυπνίζεται τὸ διαφέρον τῶν μαθητῶν γιὰ τὰ διδασκόμενα ἀντικείμενα καὶ προάγεται ἡ προθυμία αὐτῶν, νὰ ἀποκτήσουν τὶς ἀναγκαῖες γνώσεις.

2. Η διδακτέα ὥλη πρέπει νὰ ἔκλεγεται ἔτσι, ώστε νὰ προκαλῇ τὸν μαθητὴ σὲ ἐρωτήσεις καὶ νὰ τὸν ὁδηγῇ σὲ γενικές σκέψεις καὶ σὲ μεγαλύτερα σύνολα.

Δὲν ἀπαιτείται ἑπομένως πιστὴ καὶ ἀμετάθλητη ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος. Τὸ πρόγραμμα εἶναι ἐλαστικό, προσαρμοζόμενο κάθε φορὰ πρὸς τὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς, τοῦ παρόντος κ.λ.π. Κατὰ ταῦτα ἡ διδασκαλία κεντρικῶν καὶ προτύπων θεμάτων ἀνταποκρίνεται στὴν ἰδιοτύπια τῶν διντικείμενων τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ τὴ φυσικὴ ἐγγύτητα τῆς ζωῆς, ποὺ χαρακτηρίζει τὸ μάθημα τοῦτο.

3. Γιὰ τὴν πορεία τῆς διδασκαλίας: Κατάρτιση ἐνὸς σχεδίου ὑπὸ ἕνα ὑποχρεωτικὸ καθολικὸ θέμα γιὰ μακρότερη διδακτικὴ περίοδο, μὲ ἀφετηρία τὸν κύκλο διαφερόντων τῶν μαθητῶν. Κοινὴ ἐπεξεργασία ζητημάτων, ποὺ ὁδηγοῦν τοὺς μαθητὰς στὴν προσωπικὴ σκέψη καὶ κρίση. Κατανομὴ τοῦ θέματος σὲ τμῆματα ἐργασίας, τὰ διποῖα ἐπεξεργάζονται διμάδες μαθητῶν. 'Ἐπακολουθεῖ συζήτηση ποὺ καταλήγει σὲ σαφῆ ουμπεράσματα. Τηρεῖται ἔπειτα ἔνα βιβλίο πρωτοκόλλου, ποὺ παραμένει στὴν τάξη καὶ χρησιμεύει ὡς βάσις μιᾶς μελλοντικῆς ουμπληρωματικῆς ἐργασίας στὶς ἀνότερες τάξεις.

"Αν ἀπὸ τὴ διδασκαλία προκύπτουν ζητήματα, ποὺ δὲν γνωρίζουν ἀκόμη τὰ παιδιά, τὰ ζητήματα αὐτὰ ἀναβάλλομε γιὰ εὐθετέρερο χρόνο. Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμε τὶς περιτές συζητήσεις. Κάθε συζήτηση πρέπει νὰ προπαρασκευάζεται, καὶ νὰ συνδέεται μὲ ἕνα κοινὸ θιωματικὸ περιεχόμενο διαδιχθέντος ἀντικείμενου. Τὸ αὐτὸ ίσχυει καὶ γιὰ ἔνα φίλμ, γιὰ ἔνα γεγονός τῆς ήμερας, γιὰ ἔνα ἐπίκαιρο ζητημα, ποὺ μᾶς καλεῖ νὰ λάθωμε θέσι. Σκοπὸς τῆς δικήσεως στὶς συζητήσεις εἶναι, νὰ συνηθίσωμε τοὺς νέους, νὰ ἀκούουν τὴ γνώμη τῶν ἄλλων καὶ νὰ θεωροῦν τὸ ἔξεταζόμενο περιεχόμενο ἀπὸ ὄψη λότερη σκοπιά. Τὰ συμπεράσματα τῶν συζητήσεων δὲν εἶναι συνήθως ὑποχρεωτικὰ γιὰ δλους. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς εἶναι ἀρκετὸ νὰ ἔξετάζωνται τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ χωρὶς

προκατάληψη και νὰ ἀφήνωμε ἐλεύθερο κάθε μαθητὴ νὰ σκεφτῇ. ‘Ο ώριμότερος μαθητῆς θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι σὲ πολλὰ ζητήματα, δσο κι’ ἄν προσπαθήσωμε, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ δοθῇ τελικὴ λύση. Θὰ ἀναγνωρίσῃ, ὅτι δ συμβιβασμὸς εἶναι ἔνα ἀναπόθευκτο μέσο γιὰ τὴν ἔξομάλυνση τῶν ἀντιθέσεων.

5. Πρέπει νὰ καλλιεργοῦμε ὅλες τὶς μορφές τῆς ἐργασίας, ποὺ ἀπαιτοῦν αὐτενέργεια και συνεργασία τῶν μαθητῶν, και τοὺς ἀναγκάζουν νὰ συγκρίνουν τὴ γνώμη τους μὲ τὴ γνώμη τῶν ἄλλων. Ἡ ἀτομικὴ και ὁμαδικὴ ἐργασία και οἱ σύντομες ἀνακοινώσεις τῶν μαθητῶν εἶναι γιὰ τοῦτο πολύτιμες. Πρακτικὰ θέματα μὲ περιωρισμένο περιεχόμενο φέρουν τὰ παιδιὰ σὲ ἀμεση ἐπαφὴ μὲ τὸν ἔξωσχολικὸ κόσμο. Διδακτικοὶ περίπατοι, ἐπισκέψεις ἐργοστασίων, κοινωνικῶν ίδρυμάτων, κοινοτικῶν καταστημάτων κ.λ.π.

Οἱ εἰδικές συνεδριάσεις τοῦ δικαστηρίου, τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, τῆς Βουλῆς, βοηθοῦν τὴ διεύρυνση τοῦ κύκλου τῆς ἐμπειρίας τῶν μαθητῶν. Οἱ ἐπισκέψεις αὐτές εἶναι σκόπιμες, ὅταν εἶναι καθωρισμένες μὲ ἐπιμέλεια, ὅταν πηγάζουν ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς διδασκαλίας και προετοιμάζωνται μὲ προσοχή. Τὰ παιδιὰ φυσικὰ πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν ἀπὸ πρὶν γιὰ τὸ ἀντικείμενο και τὴν πορεία τῆς δίκης και στὸ τέλος θὰ ἐπακολουθῇ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐντυπώσεων τῶν μαθητῶν και τῶν ἀποριῶν, ποὺ γεννιοῦνται κ.λ.π. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη μιᾶς δίκης προηγεῖται πάντοτε ἡ ἀναγκαία ἐπαφὴ μὲ τὸν προϊστάμενο τοῦ δικαστηρίου, δ ὅποιος διακανονίζει τὶς λεπτομέρειες.

6. Συνιστᾶται ἡ πρόσληση στὴν τάξι μας ἔξωσχολικῶν παραγόντων, π.χ. κοινοτικῶν, οἰκονομικῶν, κρατικῶν, δικαστικῶν ὑπαλλήλων κ.δ. τοὺς δόποίους καλοῦμε γι’ ἀπλές ή ἐκλαϊκευτικὲς δμιλίες ή γιὰ συμμετοχὴ σὲ συζητήσεις.

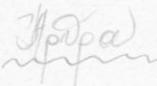
7. Στὰ θοηθητικὰ μέσα τῆς ἐργασίας, ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦνται, ἀνήκουν: τὰ μαθητικὰ ἀναγνώσματα, οἱ ἐφημερίδες, τὰ περιοδικά, τὸ ραδιόφωνο, οἱ κινηματογραφικὲς ταινίες, οἱ είκόνες κ.λ.π. Οἱ σχολικὲς και μαθητικὲς θιελοιθῆκες πρέπει νὰ πλουτισθοῦν μὲ θιελία, περιοδικά και ἄλλα ἔντυπα, ποὺ προάγουν τὴ διδασκαλία τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

‘Η ἀγωγὴ τοῦ πολίτου και ἡ σχολικὴ ζωὴ:

Σὲ μιὰ σχολικὴ κοινότητα, ὅπου ὑπάρχει ὀργανωμένη σχολικὴ ζωὴ, δπου οἱ διδάσκαλοι και μαθηταὶ ζοῦν και συνεργάζονται ἀρμονικά και ἀποδοτικά, προάγεται ὅχι μόνον ἡ εὐγένεια τῶν τρόπων, ή διδαλλακτικότης, ή ἀνοχὴ και συμβιβαστικότης, ἀλλὰ και ή πολιτικὴ ἀγωγὴ και μόρφωση. Γι’ αὐτὸ η καθημερινὴ σχολικὴ ζωὴ πρέπει νὰ εἶναι προπαρα-

σκευή τῆς δημοκρατικῆς ζωῆς. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ ἐπομένως δὲν περιορίζεται στὴν ώρα μόνο τῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ ἀπλώνεται σὲ δλόκληρη τὴν σχολικὴν ζωήν. Ἐδῶ ἀνήκουν ἐπίσης καὶ ἔξυπηρετοῦν τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν, τὸ παιγνίδι, οἱ γιορτές, τὰ ταξίδια καὶ ἡ συνδιοίκηση τῶν μαθητῶν. Ἡ ὀλληλεγγύη, ἡ ὁμαδικὴ ἐργασία καὶ ἡ κοινότης τῆς τάξεως εἰναι βασικὲς ἔννοιες πού ἐγκλείουν μεγάλη παιδαγωγικὴ ἐπίδρασι καὶ ἔχουν διδακτικὴν σπουδαιότητα. Πέραν τούτου τὸ σχολεῖο δὲν πρέπει νὰ είναι ἀπομονωμένο ἀπὸ τὴν κοινωνίαν. Ἀνάγκη νὰ ὑπερπηδᾶ τὰ ὄρια τῆς στενώτερής του περιοχῆς καὶ νὰ ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴ δημοσία ζωή. Ἡ συνεργασία του γιὰ γενικοὺς κοινωνικούς καὶ φιλανθρωπικούς σκοπούς, ἡ συμμετοχὴ του στὰ ἔργα ἀναδασώσεως, ἔξωραΐσμοῦ καὶ ἐκπολιτισμοῦ, στὴν ἀθλητικὴν καὶ μουσικὴν ζωὴν τοῦ τόπου καὶ στὶς ἐκδηλώσεις τῆς νεολαίας δημιουργῶν τὴν γέφυρα, πού δόηγει ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ σχολείου στὸν κόσμο τοῦ περιβάλλοντος.

Γιὰ τὴ μεθοδικὴ πορεία τῆς ἐργασίας καὶ τὰ ζητήματα δργανώσεως τῆς πολιτικῆς διδασκαλίας, τῆς μεθοδικῆς οἰκοδομῆς μᾶς ἐνότητος, τῶν βοηθητικῶν μέσων τῆς ἐργασίας καὶ τῆς σχολικῆς ζωῆς γίνεται ἐπίσης εὐρύτατος λόγος στὸ νέο βιβλίο «Ἀγωγὴ τοῦ πολίτου, Ειδικὴ Διδακτική». Γ. Ζομπανάκη, ἔκδοση 1963.

 Γ.Ζομπανάκη
 Γ.Ζομπανάκη
 Γ.Ζομπανάκη
 Γ.Ζομπανάκη
 Γ.Ζομπανάκη
 Γ.Ζομπανάκη (μένο σημειωμένα)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

“Εχοντες ύπ’ ὅψιν τὸ ἀπό 1 Ἱανουαρίου 1952 Ψήφισμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, «περὶ ψηφίσεως τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΞΗ) 1949 Ψηφίσμα· τος τῆς Δ’ Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς συνταχθέντος νέου Συντάγματος» ἀποφασίζουμεν καὶ διατάσσουμεν:

Α’. Νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυθερώνησεως τὸ παρά πόδας τοῦ ὡς ἄνω Ψηφίσματος καταχωρηθὲν νέον Συνταγματικὸν κείμενον, περιέχον τὰς κατὰ μεταρρύθμισιν ἢ προσθήκην ψηφισθείσας διατάξεις τοῦ Συντάγματος, συνηρμολογημένας μετὰ τοῦ ὅλου κειμένου, ἔχον ὡς ἔξῆς:

Εἰς τὸ ὄνομα
τῆς Ἀγίας καὶ Ὁμουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος
· Η Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων
ψηφίζει

Περὶ Θρησκείας

“Αρθρον 1.— Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι είναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· πᾶσα δὲ ἄλλην γνωστὴ θρησκεία είναι ἐλευθέρα καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως. Οὐ πότε τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ἀπαγορευμένου τοῦ προστητισμοῦ καὶ πάσης ἄλλης ἐπεμβάσεως κατὰ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

“Αρθρον 2.— Ἡ Ὀρθοδόξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον Ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἔκειναι, τούς τε ἱεροὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις· είναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων. Οἱ λειτουργοὶ δὲ τῶν ἀνεγνωρισμένων ιερᾶς Συνόδου εἰς τὴν ἀρχήν ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐπιτήρησιν, εἰς ἥν καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Τὸ κείμενον τῶν Ἀγίων Γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοιώτων· ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις τούτου, ἀνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς:

Αύτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπαγορεύεται ἀπολύτως.

Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος.

Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκείας συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος.

Ἡ ἐλευθέρα ἀσκησὶς τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων δὲν ἔπιτρέπεται νὰ προσθάλῃ τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὰ χρηστά ἥθη.

Οὐδεὶς δύναται ἔνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὴν Πολιτείαν καθηκόντων ἢ ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων τῆς Χώρας.

Περὶ τοῦ Δημοσίου Δικαίου τῶν Ἑλλήνων

Ἄρθρον 3.—Οἱ Ἑλληνες εἶναι ἵσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου. Οἱ Ἑλληνες πολίται συνεισφέρουν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια θάρη ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των.

Μόνον πολίται "Ἑλληνες εἶναι δεκτοὶ εἰς ὅλας τὰς δημοσίας λειτουργίας πλὴν τῶν δι' εἰδικῶν νόμων εἰσαγομένων ἔξαιρέσεων.

Πολίται εἶναι δοῖ ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτήσωσι τὰ προσόντα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Εἰς πολίτας "Ἑλληνας τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως οὔτε ἀπονέμονται οὔτε ἀναγνωρίζονται.

Πᾶς "Ἑλλην δυνάμενος φέρειν ὅπλα ὑποχρεούται νὰ συντελῇ εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἄξιμων κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων.

Ἄρθρον 4.—Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος: οἱ δύεις καταδικεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πως περιορίζεται, εἰμὴ δόπταν καὶ δηπως δ νόμος δρίζει.

Ἄρθρον 5.—Ἐξαιρουμένου τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλήματος, οὐδεὶς συλλαμβάνεται οὐδὲ φυλακίζεται ἀνευ ἡτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ δόποιον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως.

Ο ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δι' ἐντάλματος συλλήψεως κρατηθεῖς προσάγεται εἰς τὸν ἀρμόδιον ἀνακριτὴν ἀνευ τινὸς ἀναθολῆς, τὸ θραδύτερον δὲ ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ἐάν δὲ ἡ σύλληψις ἐγένετο ἐκτὸς τῆς ἔδρας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐντὸς τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου πρὸς μεταγωγὴν χρόνου. Ο ἀνακριτής δοφεῖλει ἐντὸς τριῶν τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς εἴτε ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως. Ἡ προθεσμία αὕτη παρατείνεται μέχρι πέντε ἡμερῶν αἰτήσει τοῦ προσαχθέντος ἢ ἐν περιπτώσει ἀνωτέρας θίας, θεσαυρούμηνης ἀμέσως δι' ἀποφάσεως τοῦ ἀρμόδιου δικαστικοῦ συμβούλου.

Παρελθούσης ἀπράκτου ἐκατέρας τῶν προθεσμιῶν τούτων, πᾶς δεσμο-

φύλαξ, ή ἄλλος ἐπιτετραμμένος τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς ὑπάλληλος εἴτε στρατιωτικός, δφείλει ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει, ὑποχρεοῦνται δὲ εἰς τὴν ἀνόρθωσιν πάσης ζημίας προσγενομένης εἰς τὸν παθόντα καὶ προσέτι εἰς ἴκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ ὡς ὁ νόμος δρίζει.

Διὰ νόμου δρίζονται τὸ ἀνώτατον δριον προφυλακίσεως καθὼς καὶ οἱ σροὶ ὑπὸ τοὺς ὅπιοὺς παρέχεται ἀποζημίωσις ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς ἀδικῶς προφυλακισθέντας ἢ καταδικασθέντας.

"Αρθρον 6.—Ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται πάντοτε τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, τῇ αἰτήσει τοῦ προφυλακισθέντος, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν τούτου ἐπὶ ἔγγυήσει δρίζομένη διὰ δικαστικοῦ δουλεύματος, καθ' οὓς ἐπιτρέπεται ἀνακοπή.

Οὐδέποτε ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τούτων ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν τριῶν μηνῶν.

"Αρθρον 7.—Ἀδίκημα δὲν ὑπάρχει, οὐδὲ ποινὴ ἐπιθάλλεται, ἀνεύ νόμου ισχύοντος πρὸς τῆς τελέσεως τῆς πράξεως. Βαρυτέρα ποινὴ οὐδέποτε ἐπιθάλλεται μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς πράξεως.

"Αρθρον 8.—Οὐδέποτε ἀφαιρεῖται ὅκων τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὀρισμένου εἰς αὐτὸν δικαστοῦ. Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια ὑφ' οἰνοδήποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθῶσιν.

"Αρθρον 9.—Ἐκαστος ἡ καὶ πολλοὶ δικαίωμα τὸ δικαίωμα, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως πρὸς τὰς ἀρχάς, ὑποχρεούμενας εἰς τοχεῖλαν ἐνέργειαν καὶ ἔγγραφον ἀπάντησιν πρὸς τὸν ἀναφερόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Μόνον μετὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν τῆς πρὸς ἣν ἡ ἀναφορὰ ἀρχῆς καὶ τῇ ἀδείᾳ ταύτης ἐπιτρέπεται ἡ ζήτησις εὐθυνῶν παρὰ τοῦ ὑποθαλόντος τὴν ἀναφορὰν διὰ παραβάσεις ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσας.

"Αρθρον 10.—Οἱ "Ελληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι ἡσύχως καὶ ἀπόλως. Μόνον εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις δύναται νὰ παρίσταται ἡ ἀστυνομία. Αἱ ἐν ὑπαίθρῳ συναθροίσεις δύνανται ν' ἀπαγορευθῶσιν, ἀντὶ ὧν ἐκ τούτων ἐπίκειται κίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

"Αρθρον 11.—Οἱ "Ελληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, οἵτινες δημοσίες δύνανται νὰ ὑπαγάγωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς προηγουμένην τῆς Κυθερήσεως ἀδειαν.

Συνεταιρισμὸς δὲν δύναται νὰ διαλυθῇ ἔνεκα παραβάσεως τῶν νόμων, εἰμὴ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ

νπαλλήλους νομικῶν προσώπων καὶ δργανισμῶν δημοσίου δικαίου, δύνιται διὰ νόμου νὰ ὑποθεληθῇ εἰς ὡρισμένους περιορισμούς.

Ἡ ἀπεργία εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους νομικῶν προσώπων καὶ δργανισμῶν δημοσίου δικαίου ἀπαγορεύεται.

”Α ρ θ ρ ο ν 12.— Ἡ κατοικία ἐκάστου εἶναι ἄσυλον. Οὐδεμία κατ’ οἰκον ἔρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ δὲ καὶ ὅπως δὲ νόμος διατάσσει.

Οἱ παραθάται τῶν διατάξεων τούτων τιμωροῦνται ἐπὶ καταχρήσει τῆς ἔξουσίας τῆς ὀρχῆς, ὑποχρεοῦνται δὲ εἰς πλήρη ἀποζημίωσιν τοῦ παθότος καὶ προσέτι εἰς ἴκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὡς δὲ νόμος δύριζει.

”Α ρ θ ρ ο ν 13.— Πάντες οἱ εύρισκόμενοι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας ἀπολαύουσιν ἀπολύτου προστασίας τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας των ἀδιακρίτως ἐθνικότητος, θρησκείας καὶ γλώσσης. Ἐξαιρέσεις ἐπιτρέπονται εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου.

”Α ρ θ ρ ο ν 14.— “Ἐκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς, ἔγγραφως καὶ διὰ τοῦ Τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος. Ἡ λογοκρισία, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικὸν μέτρον, ἀπαγορεύεται. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἔφημεριδων καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως εἴτε μετ’ αὐτήν.

”Ἐπιτρέπεται κατ’ ἔξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσιεύσιν, α’) ἔνεκα προσθολῆς κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας ἡ ἔνεκα ἀσέμνων δημοσιευμάτων προσβαλλοντῶν καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδὼ, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου δριζομένας περιπτώσεις, β’) ἔνεκα προσθολῆς τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου, τῶν συζύγων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, γ’) ἐὰν τὸ περιεχόμενον τοῦ δημοσιεύματος κατὰ τοὺς ὄρους τοῦ νόμου εἶναι φύσεως τοιαύτης ὡστε 1) νὰ ἀποκαλύπῃ κινήσεις τῶν ἐνόπλων δυνάμεων στρατιωτικῆς σημασίας ἡ δύχυρωσεις τῆς Χώρας, 2) νὰ εἶναι προφανῶς στασιαστικὸν ἡ νὰ στρέφεται κατὰ τῆς ἐθνικῆς ἀκεραιότητος ἡ ὑποτελής πρόκλησιν εἰς διάπραξιν ἐγκλήματος ἐσχάτης προδοσίας, Ἀλλ’ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως δόφεῖται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποθέλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήκον συμβούλιον καὶ τοῦτο ἐντὸς ἔτέρων εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν ν’ ἀποφανθῇ περὶ τῆς διστηρίσεως ἡ τῆς ἄροεως τῆς κατασχέσεως, ἄλλως ἡ κατασχεσία αἱρεται αὐτοδικαίως. Ἀνακοπή κατὰ τοῦ βουλεύματος ἐπιτρέπεται εἰς μόνον τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεθέν. Τὸ δικαστήριον, μετὰ τρεῖς τούλαχιστον καταδίκας εἰς περίπτωσιν διαπράξεως διὰ τοῦ τύπου ἀδικήματος δ’ ὃ ἐπιτρέπεται κατάσχεσις, διατάσσει τὴν δριστικὴν ἡ προσωρινὴν παῦσιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντύπου καὶ εἰς θαρείας περιπτώσεις τὴν

ἀπαγόρευσιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος. Ἡ παῦσις ἡ ἡ ἀπαγόρευσις ἀρχονται ἀφ' ἣς ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις καταστῇ τελεσίδικος.

'Απαγορεύεται ἡ παρ' οἰουδήποτε χρῆσις τοῦ τίτλου παυθείσης ἐφημερίδος ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἀπὸ τῆς δριστικῆς παύσεώς της.

Τὰ ἀδικήματα τοῦ τύπου εἰναι αὐτόφωρα.

'Η ἔκδοσις ἐφημερίδων ἐπιτρέπεται μόνον εἰς πολίτας "Ελληνας μὴ ἐστερημένους τῶν πολιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων.

Νόμος θέλει ὁρίσει τὸν τρόπον τῆς διὰ τοῦ τύπου ἐπανορθώσεως τῶν ἀνακριθῶν δημοσιευμάτων, ως ἐπίσης τὰς προϋποθέσεις καὶ τὰ προσόντα διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος.

'Ἐπιτρέπεται νὰ ληφθῶσι διὰ νόμου ἰδιαίτερα κατασταλτικὰ μέτρα πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἐπικινδύνου εἰς τὸ ήθος τῆς νεότητος φιλολογίας.

Αἱ προστατευτικαὶ τοῦ τύπου διατάξεις τοῦ παρόντος ἀρθρου δὲν ἔφαρμοζονται ἐπὶ τῶν κινηματογράφων, δημοσίων θεαμάτων, φωνογραφίας, ραδιοφωνίας καὶ ἄλλων παρεμφερῶν μέσων μεταδόσεως, λόγου ἢ παραστάσεως. "Ο τε ἐκδότης ἐφημερίδος καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐπιληψίμου δημοσιεύματος, ἀναφερομένου εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, πλὴν τῆς κατὰ τοὺς δρους τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιθαλλομένης ποινῆς, εἰναι ἀστικῶς καὶ ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι εἰς πλήρη ἀνόρθωσιν πάσης προσγενομένης ζημίας καὶ εἰς ἴκανοποίησιν τοῦ παθόντος διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ώς ὁ νόμος δρίζει.

"Αρθρον 15.— Οὐδεὶς δρκος ἐπιθάλλεται ἀνευ νόμου δρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

"Αρθρον 16.— Ἡ Παιδεία τελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Κράτους καὶ ἐνεργεῖται δαπάνῃ αὐτοῦ ἡ τῶν δργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Εἰς πάντα τὰ σχολεία μέσης καὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἡ διδασκαλία ἀποσκοπεῖ τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ἀνάπτυξ. τῆς ἔθνικῆς συνειδήσεως τῶν νέων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδεολογικῶν κατεύθυνσεων τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαιδεύσις εἰναι δι' δλους ὑποχρεωτική, παρέχεται δὲ δωρεάν ὑπὸ τοῦ κράτους. 'Ο νόμος δρίζει τὰ ἔτη τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως, τὰ δόποια δὲν δύνανται νὰ εἰναι δλιγάτερα τῶν 6.

Τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα αὐτοδιοικοῦνται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, οἱ δὲ καθηγηταὶ τούτων εἰναι δημόσιοι ὑπάλληλοι.

'Ἐπιτρέπεται, κατόπιν ἀδείας τῆς ἀρχῆς, εἰς ιδιώτας μὴ ἐστερημένους τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ εἰς νομικά πρόσωπα ἡ ἰδρυσις ἐκπαιδευτηρίων λειτουργούντων κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους

"Αρθρον 17.— Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ιδιοκτησίας αὐτοῦ, εἰμὴ διὰ

δημοσίαν ώφελειαν προσηκόντως άποδεδειγμένην, στε και ὅπως δό νόμος διατάσσει πάντοτε δὲ προηγουμένης πλήρους ἀποζημιώσεως. Η ἀποζημίωσις δρίζεται πάντοτε ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Ἐν ἐπειγούσῃ δὲ περιπτώσει δύναται καὶ προσωρινῶς νὰ ὄρισθῇ δικαστικῶς μετ' ἀκρόασιν ἢ πρόσκλησιν τοῦ δικαιούχου, δστις δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ εἰς παροχὴν ἀναλόγου ἐγγυήσεως, καθ' ὃν τρόπον δρίσει δό νόμος. Πρὸς τῆς καταθολῆς τῆς δριστικῆς ἢ προσωρινῶς δρισθεῖσῆς ἀποζημιώσεως διατηροῦνται ἀκέραια πάντα τὰ δικαιώματα τοῦ ἰδιοκτήτου, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς καταλήψεως.

Εἰδικοὶ νόμοι κανονίζουσι τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως τῶν μεταλλείων, δρυχείων, ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν, λαμπτικῶν ρεόντων καὶ ὑπογείων ὑδάτων.

Ἐπίσης διὰ νόμου ρυθμίζονται τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἰχθυοτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν λιμνοθαλασσῶν καὶ μεγάλων λιμνῶν.

Εἰδικοὶ νόμοι ρυθμίζουσι τὰ τῶν ἐπιτάξεων διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐνόπλων δυνάμεων εἰς περίπτωσιν πολέμου ἢ ἐπιστρατεύσεως ἢ πρὸς θεραπείαν ἀμέσου κοινωνικῆς ἀνάγκης, δυναμένης νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ ὑγείαν.

Αρθρον 18. — Αἱ βάσανοι καὶ ἡ γενικὴ δήμευσις ἀπαγορεύονται. Ο πολιτικὸς θάνατος καταργεῖται. Η θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἐκτὸς τῶν συνθέτων, καταργεῖται.

Αρθρον 19. — Οὐδεμίᾳ προηγουμένη ἀδεια τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἀπαιτεῖται πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιοποίους πράξεις αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν περὶ Ὑπουργῶν εἰδικῶν διατεταγμένων.

Αρθρον 20. — Τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῆς καθ' οίνην πήποτε ἄλλον τρόπον ἀνταποκρίσεως εἶναι ἀπολύτως ἀπαραθίαστον.

Περὶ συντάξεως τῆς Πολιτείας

Αρθρον 21. — Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι Βασιλευομένη Δημοκρατία.

Απασαι αἱ ἔξουσίαι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ Ἑθνους, ἐνεργοῦνται δὲ καθ' ὃν τρόπον δρίζει τὸ Σύνταγμα.

Αρθρον 22. — Η νομοθετικὴ ἔξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βουλῆς.

Αρθρον 23. — Τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Βασιλέα, δστις ἐνασκεῖ τοῦτο διὰ τῶν Ὑπουργῶν.

"Αρθρον 24.— Ούδεμία πρότασις νόμου ή τροπολογία ή προσθήκη έπαγομένη εἰς θάρος τοῦ δημοσίου, τῶν δργανισμῶν αὐτοδιοικήσεως ή ἄλλων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου δαπάνας ή ἐλάττωσιν ἐσόδων ή περιουσίας αὐτῶν πρὸς μισθοδοσίαν ή σύνταξιν ή ἐν γένει ὅφελος προσώπου προέρχεται ἐκ τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 25.— Πρότασις νόμου ἀποκρουσθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔτερου τῶν παραγόντων τῆς νομοθετικῆς ἔξουσίας, δὲν εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν βουλευτικὴν σύνοδον.

"Αρθρον 26.— Ἡ αὐθεντικὴ ἐρμηνεία τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἔξουσίαν.

"Αρθρον 27.— Ἡ ἐκτελεστικὴ ἔξουσία ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα, ἐνεργεῖται δὲ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ διοριζομένων ὑπευθύνων 'Υπουργῶν.

"Αρθρον 28.— Ἡ δικαστικὴ ἔξουσία ἐνεργεῖται διὰ τῶν δικαστηρίων, αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως.

Περὶ τοῦ Βασιλέως

"Αρθρον 29.— Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον, οἱ δὲ 'Υπουργοὶ αὐτοῦ εἶναι ὑπεύθυνοι.

"Αρθρον 30.— Ούδεμία πρᾶξις τοῦ Βασιλέως ἰσχύει, οὐδὲ ἐκτελεῖται, ἀν δὲν εἶναι προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἀρμοδίου 'Υπουργοῦ, δοτὶς διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος. Ἐν περιπτώσει ἀλλαγῆς δλοκλήρου τοῦ 'Υπουργείου, ἀν οὐδεὶς τῶν παυσάντων 'Υπουργῶν συγκατατεθῇ νά προσυπογράψῃ τὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου 'Υπουργείου διάταγμα, ὑπογράφονται ταῦτα παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ νέου 'Υπουργείου, ἀφοῦ οὗτος διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως δώσῃ τὸν δρκον.

"Αρθρον 31.— Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς 'Υπουργούς αὐτοῦ.

"Αρθρον 32.— Ὁ Βασιλεὺς εἶναι δ ἀνώτατος ἄρχων τοῦ Κράτους, ἄρχει τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, κηρύττει πόλεμον, συνομολογεῖ συνθήκας εἰρήνης, συμμαχίας καὶ ἐμπορίας, ἀνακοινώνει δ' αὐτὰς εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ τῶν ἀναγκαίων διασαφήσεων, ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ή ἀσφάλεια τοῦ Κράτους τὸ ἐπιτρέπουσιν. Αἱ περὶ ἐμπορίας ὅμως συνθῆκαι καὶ δοσαι ἄλλαι περιέχουσι παραχωρήσεις, περὶ τῶν δόποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ παρόντος Συντάγματος δὲν δύναται νά δρισθῇ τι ἄνευ νόμου ή ἐπιθεωρύνουσιν ἀτομικῶς τοὺς "Ελληνας, δὲν ἔχουσιν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 33.— Ούδεμία παραχωρησὶς ή ἀνταλλαγὴ Χώρας δύναται νά γίνῃ ἄνευ νόμου.

Ούδεποτε τὰ μυστικά ἄρθρα συνθήκης τινὸς δύνανται νὰ ἀνατρέψωσι τὰ φανερά.

"Ανευ νόμου στρατός ξένος δὲν εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὑπῆρξιν, οὐδὲ δύναται νὰ διαμένῃ εἰς τὸ Κράτος ἢ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ.

"Αρθρον 34.—'Ο Βασιλεὺς ἀπονέμει κατὰ νόμον τοὺς βαθμοὺς εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις, διορίζει καὶ παύει ὠσαύτως κατὰ νόμον τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρισμένων ἔξαιρέσεων.

Μόνον ὅταν καὶ ὅπως δόνομος διατάσσει οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις στεροῦνται τοῦ βαθμοῦ, τῶν τιμῶν καὶ τῶν συντάξεών των.

"Αρθρον 35.—'Ο Βασιλεὺς ἐκδίδει τὰ ἀναγκαῖα διατάγματα, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, οὐδέποτε δὲ δύναται νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν, οὐδὲ νὰ ἔξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου.

'Ο Βασιλεὺς δύναται, διαρκοῦσση τῆς βουλευτικῆς περιόδου, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας τῆς Βουλῆς ἢ τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, νὰ προσθαίνῃ εἰς ἕκδοσιν νομοθετικῶν διαταγμάτων πρὸς ρύθμισιν ἔξαιρετικῶν ἐπειγόντων θεμάτων μετὰ σύμφωνον γνώμην εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν, δριζομένης εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης συνόδου καὶ λειτουργούσης μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας συνόδου.

'Ο ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς δὲν δύναται νὰ εἶναι κατώτερος τοῦ ἐνὸς πέμπτου τοῦ δλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, πρὸς λῆψιν δὲ ἀποφάσεων ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ σχετικὴ πλειοψηφία.

'Η Βουλὴ δύναται ἐκάστοτε δι' ἀποφάσεώς της νὰ θέτῃ περιορισμούς εἰς τὴν ἕκδοσιν τῶν ἀνωτέρω νομοθετικῶν διαταγμάτων.

Προτάσσεις νόμων, ὑποβαλλόμεναι ὑπὸ βουλευτῶν κατὰ τὸ πρῶτων τρίμηνον ἀπὸ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, περὶ τροποποιήσεως, καταργήσεως καὶ ἀκυρώσεως τῶν διαταγμάτων τούτων, ἐγγράφονται τῇ αἵτησει δέκα πέντε τούλαχιστον βουλευτῶν, κατ' ἀπόλυτον προτεραιότητα, εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

"Αρθρον 36.—'Ο Βασιλεὺς κυροῖ καὶ δημοσιεύει τοὺς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντας Νόμους. Νόμος μὴ δημοσιεύεις ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς συνόδου εἶναι ἄκυρος.

"Αρθρον 37.—'Ο Βασιλεὺς συγκαλεῖ τακτικῶς ἀπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλὴν, ἐκτάκτως δὲ δσάκις τὸ κρίνει εὐλογον κηρύττει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου τὴν ἔναρξιν καὶ λῆξιν ἐκάστης βουλευτικῆς συνόδου καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν Βουλὴν, ἀλλὰ τὸ περὶ διαλύσεως διάταγμα, προσπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, πρέπει νὰ διαλαμβάνῃ ουγχρόνως καὶ τὴν σύγκλησιν τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς τετραστράκοντα πέντε ήμερων, τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Τετραστράκοντα πέντε ήμερων, τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Τηφιοποιηθῆκε από τὸ ίνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

"Αρθρον 38.—'Ο Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ἀπαξ μόνον νὰ ἀναστέλῃ τὰς ἐργασίας τῆς θουλευτικῆς συνόδου, εἴτε ἀναθάλλων τὴν ἔναρξιν εἴτε διακόπτων τὴν ἔξακολούθησιν αὐτῶν.

'Η ἀναστολὴ τῶν ἐργασιῶν δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἡμέρας, οὐδὲ νὰ ἐπαναληφθῇ κατὰ τὴν θουλευτικὴν σύνοδον ἀνευτῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 39.—'Ο Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ, μεταθάλλῃ καὶ ἐλαττώῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινάς, ἔξαιρουμένων τῶν περὶ τῶν Ὑπουργῶν διατεταγμένων, πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῇ ἀμηνοτίαν μόνον ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργέου.

"Αρθρον 40.—'Ο Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονέμῃ τὰ κεκυνοισμένα παράσημα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ αὐτῶν νόμου.

"Αρθρον 41.—'Ο Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κόπτῃ νομίσματα κατὰ τὸν νόμον.

"Αρθρον 42.—'Η Βασιλικὴ χορηγία προσδιορίζεται ἐκάστοτε διὰ νόμου.

"Αρθρον 43.—'Ο Βασιλεὺς καθίσταται ἐνήλικος κατὰ τὸ δέκατον δύγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ συμπεπληρωμένον.

'Ο Βασιλεὺς, πρὶν ἢ ἀναβῆι εἰς τὸν θρόνον, διμύει ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Ὑπουργῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ θουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀρχῶν τὸν ἀκόλουθον ὅρκον:

«Ομνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὀμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἔθνικήν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότηταν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους».

'Ο Βασιλεὺς συγκαλεῖ τὸ πολὺ ἐντὸς δύο μηνῶν τὴν Βουλὴν καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῶν θουλευτῶν.

"Αρθρον 44.—'Ο Βασιλεὺς δὲν ἔχει ὄλλας ἔξουσίας, εἰμὴ ὅσας τῷ ἀπονέμουσι ρητῶς τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ συνάδοντες πρὸς αὐτὸν ἰδιαίτεροι νόμοι.

Περὶ τῆς διαδοχῆς καὶ Ἀντιβασιλείας

"Αρθρον 45.—Τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικά καὶ πειρέρχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθείαν γραμμήν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ Α' κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας προτιμωμένων τῶν ἀρρένων.

Αρθρον 46.—Μή ύπάρχοντος διαδόχου κατά τὰ ἀνωτέρω ὥρισμένα, διαστελέντος διορίζει αὐτὸν μὲν τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς, ἔπειτα διαψήφισμένης, διὰ ψήφου τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν θουλευτῶν καὶ διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Αρθρον 47.—Πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου ἀπαιτεῖται νά πρεσβεύῃ τὴν θρησκείαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Αρθρον 48.—Οὐδέποτε τὸ Στέμμα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλης οἰστοδήποτε ἐπικρατείας δύνανται νά συνενωθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς.

Αρθρον 49.—Ἐν περιπτώσει ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως ἐκτὸς τοῦ Κράτους, ή Ἀντιθασιλέα ἀνατίθεται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, ἐκδιδομένου τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἰς τὸν ἐνήλικον διάδοχον, ἐν περιπτώσει δὲ ἐλλείψεως ή ἀνήλικότητος τούτου, εἰς τὴν Βασιλισσαν, ἡτις ἀσκεῖ τὴν ἔξουσίαν ταύτην δόλοκληρον κατά τοὺς κειμένους νόμους ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως. Μή ύπάρχοντος διαδόχου ή τούτου δηνος ἀνηλίκου καὶ δι’ ἣν περίπτωσιν δὲν ζῆται Βασίλισσα, διαστελέντος διορίζει διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, προσυπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεριορίστως ἀνακλητὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Θρόνου, δησις ἀσκεῖ τὴν Βασιλικὴν ἔξουσίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος προσδιορίζονται τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Τοποτηρητοῦ.

Αρθρον 50.—Ἐν περιπτώσει ἀποθιάσεως τοῦ Βασιλέως, ἐάν δὲ ἐνήλικος διάδοχος είναι ἀπών, ἀσκεῖ τὴν Συνταγματικὴν Βασιλικὴν ἔξουσίαν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον μέχρι τῆς ἀφίξεως καὶ ὀρκωμοσίας αὐτοῦ.

Ἐν περιπτώσει ἀποθιάσεως τοῦ Βασιλέως, ἐάν δὲ διάδοχος είναι ἀνήλικος, ἀσκεῖ τὴν Βασιλικὴν ἔξουσίαν μέχρι τῆς ἐνηλικώσεώς του, ή ἐν χρείᾳ μένουσα Βασίλισσα.

Δι’ ἣν περίπτωσιν δὲν ἐπιζῆται Βασίλισσα ή ἔλθη αὔτη εἰς γάμον, ή Βουλή, καὶ ἀν ἔληξεν ή περίοδος αὐτῆς ή διελύθη, συνέρχεται ἄνευ συγκλήσεως τὴν δεκάτην τὸ θραδύτερον ἡμέραν μετὰ τὴν ἀποθιάσιν τοῦ Βασιλέως καὶ ἐκλέγει Ἀντιθασιλέα “Ελληνα πολίτην τοῦ Ἀνατολικοῦ Δόγματος, ή δὲ Συνταγματικὴ Βασιλικὴ ἔξουσία ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὴν εὐθύνην αὐτοῦ μέχρι τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ Ἀντιθασιλέως. Τὰ ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ Βασιλέως. Ιδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ Ἀντιθασιλείσας.

Αρθρον 51.—Ἐάν ἀποθιάσαντος τοῦ Βασιλέως, διαδόχος αὐτοῦ είναι ἀνήλικος, ή Βουλή, καὶ ἀν ἔληξεν ή περίοδος αὐτῆς ή διελύθη, συνέρχεται διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἐπίτροπον. Ἐπίτροπος δὲ τότε μόνον ἐκλέγεται,

ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος ἐκ διαθήκης τοῦ ἀποθιώσαντος Βασιλέως, ἡ ὅταν ὁ ἀνὴρικος διάδοχος δὲν ἔχῃ μητέρα μένουσαν εἰς τὴν χρείαν τῆς, ἥτις καλεῖται τότε εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ τέκνου της αὐτοδικαίως. Ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀνὴρικού Βασιλέως, ἔτε διορισθῇ διὰ διαθήκης, εἴτε ἐκλεγῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης "Ελλην τοῦ Ἀνατολικοῦ Δόγματος.

"Αρθρον 52.—Ἐν περιπτώσει χρείας τοῦ Θρόνου, ἡ Βουλή, καὶ ἀν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἡ διελύθη ἐκλέγει προσωρινῶς καὶ διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας Ἀντιθασιλέα πολίτην "Ελληνα τοῦ Ἀνατολικοῦ Δόγματος, τὸ δὲ Ὅπουργικὸν Συμβούλιον ἐνεργεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην του ἐν δύναμι τοῦ ἔθνους τὴν συνταγματικὴν θασιλικὴν ἔξουσίαν μέχρι τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ Ἀντιθασιλέως. Ἐντὸς δύο μηνῶν τὸ θραδύτερον ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἵσαρθμοι τῶν θουλευτῶν ἀντιπρόσωποι, οἵτινες εἰς ἐν μετά τῆς Βουλῆς συνερχόμενοι ἐκλέγονται τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ δύο διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

"Αρθρον 53.—Ἐάν δὲ Βασιλεὺς ἔνεκα νόσου κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν τῆς Ἀντιθασιλείας, δρίζει διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος Ἀντιθασιλέα τὸν διάδοχον, ἢ, τοιούτου μὴ ὑπάρχοντος ἡ ἀνὴρικου δύτος, τὴν Βασιλισσαν. Ἐάν δὲ Βασιλεὺς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ θασιλεύσῃ, τὸ Ὅπουργικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖ ἀμέσως τὴν Βουλὴν καὶ ἀν ἔληξεν ἡ περίοδος ἡ ἔχῃ διαλύθη.

"Ἐάν δὲ η Βουλή, δι' ἀποφάσεως αὐτῆς λαμβανομένης διὰ πλειοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψηφοφορησάντων, ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην Ἀντιθασιλείας, ἀσκεῖ τότε ταύτην δὲνήρικος διάδοχος ἢ, τοιούτου μὴ ὑπάρχοντος, ἡ Βασιλισσα.

"Ἐάν δὲν ζῇ ἡ Βασιλισσα, συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ὅπουργικοῦ Συμβούλιον ἡ Βουλή, ἡ ὅποια, μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου, ψηφίζει ειδικὸν νόμον περὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς Βασιλικῆς ἔξουσίας ἀνὴρικου δὲ δύτος, ἐκλέγει διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας Ἀντιθασιλέα καί, χρείας καλούσης, Ἐπίτροπον τοῦ Βασιλέως.

Περὶ τῆς Βουλῆς

"Αρθρον 54.—Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν 15ην τοῦ μηνὸς Ὁκτωβρίου εἰς τακτικὴν σύνοδον διὰ τὰ ἐτήσια, ἔργα, ἐκτὸς ὃν διὰ τὰ ἔργα ταῦτα δ Βασιλεὺς συγκαλέσῃ αὐτὴν πρότερον συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 37.

"Ἡ διάρκεια ἐκάστης τακτικῆς συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶναι θραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν, εἰς οὓς δὲν λογίζεται δ χρόνος τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 38 ἀναστολῆς.

"Αρθρον 55.—Η Βουλή συνεδριάζει δημοσίᾳ ἐν τῷ θουλευτηρίῳ, δύναται δημος νὰ συσκεφθῇ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν κατ' αἴτησιν δέκα ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἀν τοῦτο ἀποφασισθῇ ἐν μυστικῇ συνεδρίᾳ κατὰ πλειονοψηφίαν, μετά ταῦτα δὲ ἀποφασίζει ἀν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος συζήτησις πρέπη νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν.

"Αρθρον 56.—Η Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ ἄνευ τῆς παρουσίας τούλαχιστον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, μηδὲ νὰ ἀποφασίσῃ τι ἄνευ ἀπολύτου τοιούτου πλειονοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἢτις δημος οὐδέποτε δύναται νὰ εἰναι μικροτέρα τοῦ ἑνὸς τετάρτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν θουλευτῶν. Ἐν περιπτώσει ισοψηφίας ἡ αἴτησις ἀπορρίπτεται.

"Αρθρον 57.—Πᾶσα πρότασις νόμου συνοδεύεται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, παραπέμπεται δὲ εἰς κοινοθουλευτικὴν ἐπιτροπὴν καί, ὑποθληθείσης τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἡ παρελθόντης τῆς ταχθείσης προθεσμίας, εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν μετὰ προφορικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔγινε τοιαύτη κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς προτάσεως.

Προτάσεις νόμων σκοπούσσαι τὴν τροποποίησιν τῶν περὶ συντάξεων νόμων ἢ ἀπονομὴν συντάξεως, ἢ τὴν ἀναγνώρισιν ὑπηρεσίας ὡς παρεχούσης τοιούτον δικαίωμα, ὑποθάλλονται μόνον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Προκειμένου δὲ περὶ συντάξεων, αἵτινες βαρύνουσι τὸν προϋπολογισμὸν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Τοιαῦται περὶ συντάξεων προτάσεις πρέπει νὰ εἰναι ειδικαῖ, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς ἀναγραφῆς διατάξεων εἰς νόμους σκοπούντας τὴν ρύθμισιν ἀλλων θεμάτων.

Πᾶσα πρότασις νόμου, συνεπαγομένη ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐφ' ὅσον μὲν ὑποθάλλεται ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν δὲν εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν, ἐὰν δὲν συνοδεύται ὑπὸ ἐκθέσεως τῆς Γενικῆς Διεύθυνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ, καθοριζούσης τὴν δαπάνην ἢ ἐλάττωσιν, ἐφ' ὅσον δὲ ὑποθάλλεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς, πρὸ πάσης συζητήσεως διαθιθάζεται εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν Δημοσίου Λογιστικοῦ, ὑποχρεούμενην νὰ ὑποθάλῃ τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν ἐντὸς δέκα πέντε ημερῶν. Παρερχομένης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης εἰσάγεται καὶ ἄνευ αὐτῆς.

Τὸ αὐτὸ ίσχύει καὶ διὰ τὰς τροπολογίας, ἐφ' ὅσον συζητηθῇ τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Δημοσίου Λογιστικοῦ ὑποχρεούται νὰ ὑποθάλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν ἐντὸς τριῶν ημερῶν. Μετὰ τὴν πάροδον τῆς προθεσμίας ταύτης, ἡ συζήτησις χωρεῖ καὶ ἄνευ αὐτῆς.

Πᾶσα πρότασις νόμου, ὑποθάλλομένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ συνε-

παγομένη δαπάνην ή ἐλάττωσιν ἐσόδων προϋπολογισμοῦ, πρέπει νά συνοδεύηται ἀπό ἔκθεσιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς καλύψεως της ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Προτάσεις νόμων, ὑποθαλλόμεναι ὑπὸ τῆς Κυθερήσεως, δι' ὃν ἐπιβάλλονται τοπικοὶ ἢ εἰδικοὶ φόροι ὑπὲρ δργανισμῶν ἢ νομικῶν προσώπων δημοσίου ἢ ιδιωτικοῦ δικαίου, δέον νά προσυπογράφωνται καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Πρότασις νόμου, σκοποῦσα τὴν τροποποίησιν διατάξεων προηγουμένου νόμου, δὲν εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν, ἐάν εἰς μὲν τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν δὲν καταχωρίζεται ὀδόκληρον τὸ κείμενον τῆς τροποποιουμένης διατάξεως, εἰς δὲ τὸ κείμενον τῆς προτάσεως ὀδόκληρος ἡ νέα διατάξις, ὡς διαμορφοῦνται μετά τὴν τροποποίησιν.

Οὐδεμία προσθήκη εἰς πρότασιν νόμου ἡ τροπολογία γίνεται δεκτή, ἐάν δὲν σχετίζεται ἀμέσως πρὸς τὸ κύριον περιεχόμενον τῆς προτάσεως.

Οὐδεμία πρότασις νόμου γίνεται δεκτή, ἐάν δὲν συζητηθῇ καὶ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς δις καὶ εἰς δύο διαφόρους συνεδριάσεις, ἀπεχούσας ἀλλήλων δύο τούλαχιστον ἡμέρας, κατ' ἀρχὴν μὲν καὶ κατ' ἄρθρον κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν, κατ' ἄρθρον δὲ καὶ σύνολον κατὰ τὴν δευτέραν. Ἐάν κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν ἐγένετο δεκταὶ προσθήκαι ἡ τροπολογία, ἡ ψήφισις τοῦ συνόλου ἀναθάλλεται ἐπὶ εἰκοσιτετράωρον ἀπὸ τῆς διανομῆς τοῦ τροπολογηθέντος σχεδίου.

'Ἐπιτρέπεται ἔξαιρετικῶς ἡ εἰς μίαν μόνον κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν ψήφισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐάν ἔξητήθῃ τοῦτο ἀπὸ τὸν ὑποθαλόντα τὴν παστάσιν πρὸ τῆς παραπομῆς αὐτῆς εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐδάφιον 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιτροπὴν καὶ ἐφ' ὅσον αὕτη ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν τοῦ ὑποθαλόντος, δὲν ἡγερθῇ δὲ ἀντίρρησις ἐκ μέρους εἰκοσιτούλαχιστον ὕσουλευτῶν ἀπὸ τῆς ὑποθολῆς προτάσεως μέχρι τοῦ τερματισμοῦ τῆς συζήτησεως.

'Η ἐπιψήφισις δικαστικῶν ἡ διοικητικῶν κωδίκων συνταχθέντων ὑπὸ εἰδικῶν ἐπιτροπῶν δι' εἰδικῶν νόμων συνταχθεισῶν, δύναται νά γίνῃ ὅι διαιτέρου νόμου κυροῦντος ἐν ὅλῳ τούς εἰρημένους κώδικας.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύναται νά γίνῃ κωδικοποίησις τῶν ὑφισταμένων διατάξεων δι' ἀπλῆς ταξινομήσεως αὐτῶν ἡ ἐν ὅλῳ ἐπαναφορὰ καταργηθέντων νόμων πλήν τῶν φορολογικῶν.

"Αρθρον 58.—Οδόεις αὐτόκλητος ἔμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διά νά ἀναφέρῃ τι προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, ἀναφοραὶ δύως παρουσιάζονται διά τινος θουλευτοῦ ἢ παραδίδονται εἰς τὸ γραφεῖον. 'Η Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νά ἀποστέλλῃ εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τὰς διευθυνμένας πρὸς αὐτὴν ἀναφοράς, οἵτινες είναι ὑπόχρεοι νά διδωσι διασαφήσεις,

δσάκις ζητηθώσι, καὶ δύναται νὰ διορίζῃ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἔξεταστι-
κάς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπάς.

"Αρθρον 59.—Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδὲ εἰσπράττεται ἀνέυ
νόμου. Ἐξαιρετικῶς ἐπὶ ἐπιθολῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ, ἢ
εἰσπραξίς αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὴν Βουλὴν κατα-
θέσεως τῆς περὶ αὐτοῦ προτάσεως νόμου, ὑπὸ τὸν ρητὸν δημο-
σιεύσεως τοῦ νόμου τὸ βραδύτερον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ληξεως
τῆς θουλευτικῆς συνόδου.

Τὸ ἀντικείμενον τῆς φορολογίας, δ φορολογικὸς συντελεστής καὶ αἱ
ἀπὸ τῆς φορολογίας ἀπαλλαγαὶ ἢ ἔξαιρέσεις καὶ ἡ ἀπονομὴ συντάξεων
δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενα νομοθετικῆς ἔξουσιοδοτήσεως.

"Αρθρον 60.—Ἐν τῇ ἐτησίᾳ τακτικῇ συνόδῳ ἡ Βουλὴ φηφίζει διὰ
τὸ ἐπόμενον ἔτος τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ τοῦ ἀπολο-
γισμοῦ. "Ολα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ σημειώνται εἰς
τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμὸν.

'Ο προϋπολογισμὸς εἰσάγεται εἰς τὴν θουλὴν δύο μῆνας πρὸ τῆς
ἐνάρξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ἀφοῦ δὲ ἔξετασθῇ ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς
θουλευτῶν, φηφίζεται ἀπαξ κατὰ κεφάλαια καὶ ἀρθρα εἰς τημάτα ἐν τῷ
Κανονισμῷ τῆς Βουλῆς ὅριζόμενα καὶ εἰς τέσσαρας διαφόρους ἡμέρας,
καθ' Ὑπουργεῖον δὲ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ἐντὸς ἔτους τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς ληξεως τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως
εἰσάγεται ὁ ἀπολογισμός, ὃς καὶ ὁ γενικὸς ίσολογισμὸς τοῦ Κράτους,
εἰς τὴν Βουλήν, ἔξετάζεται δὲ ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς θουλευτῶν καὶ
φηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς ὅριζόμενα.

"Αρθρον 61.—Μισθός, σύνταξις, χορηγία ἢ ἀμοιβή, οὕτε ἐγγρα-
φεται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους, οὕτε περέχεται ἄνευ δργανικοῦ
ἢ ἀλλου εἰδικοῦ νόμου.

"Αρθρον 62.—Βουλευτής δὲν καταδιώκεται οὐδὲ ὀπωσδήποτε
ἔξετάζεται ἔνεκα γνώμης ἢ ψήφου δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέρ-
γειαν τῶν θουλευτικῶν του καθηκόντων.

"Αρθρον 63.—Βουλευτής, διαρκούσης τῆς θουλευτικῆς περιόδου,
δὲν καταδιώκεται οὐδὲ συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας τοῦ
Σώματος· τοιαύτη ἀδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρω κακουργή-
ματα. Προσωπικὴ κράτησις δὲν ἐνεργεῖται κατὰ θουλευτοῦ διαρκούσης
τῆς θουλευτικῆς περιόδου καὶ τέσσαρας ἐθδομάδας μετὰ τὴν λήξιν αὐτῆς.

Ἐάν δὲ θουλευτής τύχῃ διατελῶν ὑπὸ προσωπικήν κράτησιν, ἀπολύ-
ται ἀνυπερθέτως τέσσαρας ἐθδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς περιόδου.

"Αρθρον 64.—Οἱ θουλευταὶ διμύουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν κα-
θηκόντων αὐτῶν ἐν τῷ θουλευτηρίῳ καὶ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν τὸν ἔχης
δρκον:

«Ομνύω εις τὸ δνομα τῆς ἀγίας καὶ δόμουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, υπακοήν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Αλλόθρησκοι θουλευταὶ ἀντὶ τῆς ἐπικλήσεως «δόμνυω εἰς τὸ δνομα τῆς ἀγίας καὶ δόμουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος», δρκίζονται κατὰ τὸν τύπον τῆς ιδίας αὐτῶν θρησκείας.

Αρθρον 65.—Η θουλὴ προσδιορίζει διὰ Κανονισμοῦ πᾶς θέλει νὰ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά της καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸ προσωπικὸν αὐτῆς.

Αρθρον 66.—Η θουλὴ σύγκειται ἐκ θουλευτῶν ἐκλεγομένων κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἔχοντων τὸ δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Αἱ θουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταύτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν.

Αρθρον 67.—Οἱ θουλευταὶ ἀντιπρωσαπεύουσι τὸ «Ἐθνος καὶ οὐχὶ μόνον τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται.

Αρθρον 68.—Οἱ ἀριθμὸς τῶν θουλευτῶν ἐκάστης ἐκλογικῆς περιφερείας προσδιορίζεται διὰ νόμου, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς. Οὐδέποτε δύμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὄλου τῶν θουλευτῶν δύναται νὰ εἶναι ἐλάσσων τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα οὐδὲ μείζων τῶν τριακοσίων.

Τὸ ἐκλογικὸν σύστημα καὶ αἱ ἐκλογικαὶ περιφέρειαι ὀρίζονται διὰ νόμου ψηφιζομένου κατὰ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ παρόντος.

Αρθρον 69.—Οἱ θουλευταὶ ἐ-κλέγονται διὰ τέσσαρα συναπτά ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν ἅμα δὲ τῇ λήξει τῆς θουλευτικῆς περιόδου διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν θουλευτικῶν ἐκλογῶν διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ήμερων. Συγκαλεῖται δὲ ὑποχρεωτικῶς ἡ νέα θουλὴ εἰς τακτικὴν σύνοδον ἐντὸς ἑτέρων τεσσαράκοντα πέντε ήμερων ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τούτων.

Ἐδρα θουλευτικῆς, κενωθεῖσα κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς περιόδου, δὲν συμπληροῦται δι' ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς, διταν τοιαύτῃ ἀπαιτήται κατὰ νόμον, ἐφ' ὅσον δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεπόντων δὲν ὑπερβαίνει τὸ τέταρτον τοῦ ὄλου ἀριθμοῦ τῶν θουλευτῶν.

Αρθρον 70.—«Οπως ἐκλεγῇ τις θουλευτής ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης «Ἐλλην», ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος καὶ τὴν νόμιμον ίκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

Θουλευτής στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ θουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ θουλὴ.

"Αρθρον 71.— "Εμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι, στρατιωτικοί ἐν ενεργείᾳ, δήμαρχοι, συμβολαιογράφοι, φύλακες υποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν καὶ οἱ υπάλληλοι νομικῶν προσώπων ἢ δργανισμῶν δημοσίου δικαίου· καὶ τὰ μέλη τῶν διοικητικῶν αὐτῶν συμβουλίων δὲν δύνανται νὰ ἔκλεγῶσι θουλευταὶ οὐδὲ νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι, ἐὰν μὴ παρατηθῶσι πρὸς τῆς ἀνακηρύξεως τῶν ὑποψηφίων.

"Η παρατησις αὐτῶν συντελεῖται διὰ τῆς ἐγγράφου ὑποθολῆς της, ἢ δὲ ἐπάνοδος αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐξ ἣς παρητήθησαν, ἀπαγορεύεται πρὸ τῆς παρόδου ἔτους ἀπὸ τῆς ἔκλογχος.

"Ἄξιωματικοὶ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ σωμάτων ἀσφαλείας, παρατηθέντες τοῦ ἀξιώματός των ἵνα ἔκλεγῶσι θουλευταὶ, δὲν δύνανται νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι, οὔτε νὰ ἔκλεγῶσιν εἰς περιφέρειαν, εἰς ἣν ὑπηρέτησαν πλέον τοῦ ἔξαμηνου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελευταίας διετίας πρὸ τῶν ἔκλογῶν, ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ τῆς περιφέρειας, εἰς ἣν ἤκουουν τὰ ἔκλογικά των δικαιώματα, οὔτε νὰ ἔπανέλθωσι πλέον εἰς τὸ στράτευμα.

"Οἱ ἔμμισθοι δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ ἔκλεγῶσι θουλευταὶ οὐδὲ νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι εἰς τὴν ἔκλογικὴν περιφέρειαν, εἰς τὴν δόπιαν ὑπηρέτησαν κατὰ τὴν πρὸ τῆς ἔκλογῆς των τριετίαν.

"Τὰ καθήκοντα τοῦ θουλευτοῦ εἰναι ἀσυμβίθαστα πρὸς τὰ ἔργα τοῦ διευθυντοῦ ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου διοικητικοῦ ἢ ἔμμισθου νομικοῦ συμβούλου καὶ ὑπάλληλου ἐμπορικῶν ἔταιρειῶν ἢ ἐπιχειρήσεων ἀπολαμψῶν εἰδικῶν προνομίων ἢ τακτικῆς ἐπιχορηγήσεως δυνάμει εἰδικοῦ νόμου.

"Οἱ διατελοῦντες εἰς τινα τῶν κατηγοριῶν τούτων διφέύλουσιν ἐντὸς δικτὼ ἡμερῶν, ἀφ' ἣς καταστῇ δριστικὴ ἡ ἔκλογὴ αὐτῶν, νὰ δηλώσωσιν ἐπιλογὴν μεταξὺ τοῦ θουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ τῶν ὡς ἄνω ἔργων. 'Ἐν παραλείψει τῆς τοιάυτης δηλώσεως ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος τοῦ θουλευτοῦ.

"Νόμος δύναται νὰ καθιερώῃ τὸ ἀσυμβίθαστον τοῦ θουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ πρὸς ἔτερα ἔργα.

"Οἱ θουλευταὶ δὲν δύνανται νὰ ἐνοικιάζωσιν ἀγροτικά κτήματα τοῦ δημοσίου ἢ νὰ ἀναλαμβάνωσι κρατικάς προμηθείας ἢ ἐργαλασθικάς ἐκτελέσεις δημοσίων ἔργων ἢ ἐνοικιάσεις δημοσίων φόρων ἢ νὰ δέχωνται παραχωρήσεις ἐπὶ δημοσίων κτημάτων. 'Η παράδασις τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἐπιφέρει ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ θουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ ἀκυρότητα τῆς πράξεως. Αἱ πράξεις αὗται εἰναι ἄκυροι καὶ δταν γίνωνται καὶ ὑπὸ ἐμπορικῶν ἔταιρειῶν ἢ ἐπιχειρήσεων εἰς τὰς δόπιας ἔργα διευθυντοῦ ἢ διοικητικοῦ ἢ νομικοῦ συμβούλου ἐκτελεῖ θουλευτής ἢ εἰναι ὁμόρρυθμος ἢ ἔτερορρυθμος ἔταιρος.

"Οἱ περιορισμοὶ τῶν παραγράφων 3 καὶ 4 δὲν ἐφαρμόζονται κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν ισχὺν τοῦ παρόντος ἔκλογάς.

"Αρθρον 72.— Βουλευταὶ ἀποδεχόμενοι οἰονδήποτε τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων καθηκόντων ἢ ἔργων ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ θουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ἡ ἀπὸ τοῦ θουλευτικοῦ ἀξιώματος παραίτησις εἶναι δικαίωμα τοῦ θουλευτοῦ.

"Η Βουλὴ ἀποφαίνεται περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἄς κατὰ τὰς δικτάξεις τοῦ προηγουμένου καὶ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπέρχεται ἐκπτωσις τοῦ θουλευτικοῦ ἀξιώματος.

"Αρθρον 73.— Ή ἔξελεγξις καὶ ἐκδίκασις τῶν θουλευτικῶν ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὅποιών ἔγειρονται ἐνστάσεις, ἀναφερόμεναι εἴτε εἰς ἐκλογικάς παραβάσεις περὶ τὴν ἐνέργειαν τούτων, εἴτε εἰς ἔλλειψιν προσόντων, ἀνατίθεται εἰς ειδικὸν δικαστήριον συγκροτούμενον ἐκ τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ καὶ ἔξι ἵσου ἀριθμοῦ συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας καὶ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, λαμβανομένων διὰ κληρώσεως. Τοῦ Δικαστηρίου προεδρεύει ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, τούτου δὲ κωλυομένου ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐφ' ὅσον μετέχει αὐτοῦ. Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας αὐτοῦ δρίζονται διὰ νόμου.

"Αρθρον 74.— Ή Βουλὴ ἔκλεγει ἐκ τῶν θουλευτῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης τακτικῆς συνόδου τὸν Πρόεδρον, τοὺς Ἀντιπροέδρους καὶ Γραμματεῖς αὐτῆς.

"Αρθρον 75.— Οἱ θουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἀποζημίωσιν, δριζομένην ἑκάστοτε δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα ἀλευθέρας κυκλοφορίας εἰς τὰς σιδηροδρομικάς, τροχοδρομικάς, ἀεροπορικάς καὶ δι' αὐτοκινήτων δημοσίας χρήσεως συγκοινωνίας, καὶ εἰς τὰ ὑπὸ ἐλληνικὴν σημαίαν ἢ εἰς "Ελληνας πλοιοκτήτας ἀνήκοντα πλοῖα. Οἱ θουλευταὶ ἀπολαμβάνουσι ταχυδρομικής, τηλεγραφικῆς καὶ τηλεφωνικῆς ἀπελείας.

Εἰς τὸν τακτικὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς παρέχονται ἔξοδα παραστάσεως ἵσα μὲ τὰς ἀποδοχάς τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

'Ἐν ἀπουσίᾳ θουλευτοῦ ἐπὶ πλείονας τῶν πέντε συνεδριάσεων κατὰ μῆνα, ἀνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, ἐν τακτικῇ ἢ ἐκτάκτῳ συνόδῳ κρατεῖται ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ παρόντος ἄρθρου τὸ εἰκοστὸν τῆς μηνιαίας ἀποζημιώσεως δι' ἑκάστην ἀπουσίαν.

Περὶ τῆς Κυβερνήσεως

"Αρθρον 76.— Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, συγκείμενον ἐκ τῶν Ὑπουργῶν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Δύναται διά διατάγματος, προκαλούμένου ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, νὰ διορισθῶσιν εἰς ἡ πλείονες ἐκ τῶν Ὑπουργῶν ἀντιπρόδροι τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν ἔλλείψει ἀντιπρόδρου, ὁ Πρωθυπουργὸς δρίζει, δσάκις παρίσταται ἀνάγκη, ἐκ τῶν Ὑπουργῶν, προσωρινὸν ἀναπληρωτὴν τοῦ.

Εἰδικός νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀποτελῶσι μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

"Α ρ θ ρ ο ν 77.— Οὐδεὶς ἐκ τῆς Βασιλικῆς Οίκογενείας δύναται νὰ διορισθῇ Ὑπουργός.

Τὰ ἀσυμβίσαστα, τὰ θεσπιζόμενα εἰς τὰς παραγράφους 5 - 9 τοῦ ἄρθρου 71 ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ θουλευτοῦ, ισχύουσι καὶ διὰ τὰ καθήκοντα τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑφυπουργοῦ.

"Α ρ θ ρ ο ν 78.— Ἡ Κυβέρνησις πρέπει ν' ἀπολαύῃ τῆς ἐμπιστούνης τῆς Βουλῆς. Ὁφείλει μόλις καταρτισθῆ καὶ δύναται ὀποτεδήποτε ἀλλοτε νὰ ζητήσῃ ψήφον ἐμπιστοσύνης ἀπὸ τὴν Βουλήν. Ἐάν κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως ἔχωσι διακοπῆ αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, καλεῖται αὐτὴ ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν, ὅπως ἐκφράσῃ τὴν γνώμην τῆς περὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Βουλὴ δύναται δι' ἀποφάσεώς της νὰ ἀποσύρῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἀπὸ τῆς Κυβερνήσης ἢ ἀπὸ μέλος αὐτῆς. Πρότασις περὶ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ ὑποθληθῇ εἰμὴ μετὰ πάροδον δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀποφύφεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοιαύτης προτάσεως, πρέπει δὲ νὰ εἶναι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ εἴκοσι τούλαχιστον θουλευτῶν καὶ νὰ καθορίζωνται ἡν αὐτῇ σαφῶς τὰ θέματα, περὶ τὰ ὅποια θέλει στραφῆ ἢ ἐπὶ τῆς προτάσεως συζήτησις.

Ἐξαιρετικῶς δύναται νὰ ὑποθληθῇ πρότασις περὶ δυσπιστίας καὶ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ ἀνωτέρου διμήνου, ἐάν εἶναι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἡμίσεως τοῦ συνόλου τῶν θουλευτῶν.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ πρὸ τῆς παρόδου διημέρου ἀπὸ τῆς ὑποθληθῆς τῆς, οὐδὲ νὰ παραταθῇ πέραν τῶν πέντε ἡμερῶν.

Ἡ περὶ προτάσεως ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας ψηφοφορία δύναται νὰ ἀναθληθῇ ἐπὶ 48ωρον, ἐάν ζητήσωσι τοῦτο εἰκοσι θουλευταί.

Πρότασις περὶ ἐμπιστοσύνης ἢ δυσπιστίας δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτή, ἐάν δὲν ψηφίσωσιν ὑπὲρ αὐτῆς τούλαχιστον τὰ δύο πέμπτα τῶν θουλευτῶν.

Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω προτάσεων δικαιούνται νὰ ψηφίσωσι καὶ οἱ Ὑπουργοί θουλευταί.

Οι Ύπουργοι ἔχουσιν εἶσοδον ἐλευθέρων εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ ἀκούονται, ὅσάκις ζητήσωσι τὸν λόγον, ψηφοφοροῦσι δὲ μόνον ἐάν εἰναι μέλη αὐτῆς.

Ἡ Βουλὴ καὶ αἱ κοινοθουλευτικαὶ ἐπιτροπαὶ δύνανται νὰ ἀπαιτήσωσι τὴν παρουσίαν τῶν Υπουργῶν.

Ἄρθρον 79.—Ποτὲ διαταγὴ τοῦ Βασιλέως ἔγγραφος ἢ προφυ-
ρικῇ δὲν ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης τοὺς Υπουργούς.

Ἄρθρον 80.—Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς Υπουργούς κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης τῶν Υπουργῶν νόμους ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τούτῳ δικαστηρίου, ὅπερ, προεδρεύσμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, συγκροτεῖται ἐκ δώδεκα δικαστῶν κληρουμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἐξ ἀπάντων τῶν πρὸ τῆς κατηγορίας διωρισμένων ἀεροπαγιτῶν, ἐφετῶν καὶ προέδρων αὐτῶν, κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ νόμου δριζόμενα.

Ἄρθρον 81.—Ο Βασιλεὺς δύναται ν' ἀπονείμῃ χάριν εἰς Υπουργὸν καταδικασθέντα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις μόνον τῇ συγκατα-
θέσει τῆς Βουλῆς.

Περὶ Διοικητικῆς Δικαιοσύνης

Ἄρθρον 82.—“Απασαι αἱ διοικητικαὶ διαφοραὶ (ἀμφισθητούμενοι διοικητικοῦ) ἐδικιάζονται ὑπὸ τῶν τακτικῶν διοικητικῶν δικαστηρίων.

Τὰ τακτικὰ διοικητικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ συνιστῶνται ἐκάστοτε δι' εἰδικῶν νόμων, οἵτινες καθορίζουσι καὶ τὰς εἰς αὐτὰ ὑπαγομένας ὑπο-
θέσεις.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 90 ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τοὺς τακτικοὺς διοι-
κητικοὺς δικαστάς, τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου συγκροτούμέ-
νου ἐκ μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὡς νόμος δρίσει.

Ἄρθρον 83.—Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνήκουσιν ἰδίως. α) Ἡ ἐπεξεργασία τῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων. β) Ἡ ἐδικιασία τῶν κατὰ τοὺς νόμους ὑποθαλλομένων εἰς αὐτὸν διαφορῶν ἀμφισθητούμε-
νου διοικητικοῦ. γ) Ἡ κατ' αἴτησιν ἀκύρωσις πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν δι' ὑπέρθασιν ἔξουσίας ἢ παράθασιν νόμου, κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ νόμου δριζόμενα. δ) Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως δι' ὑπέρθασιν ἔξουσίας ἢ παράθασιν νόμου κατὰ τῶν τελεσιδίκων ἀποφάσεων τῶν τακτικῶν διοικη-
τικῶν δικαστηρίων.

Νόμος δύναται νὰ δρίσῃ καὶ ἄλλους λόγους ἀκυρώσεως καὶ ἀναιρέ-
σεως.

Κατὰ τὰς ὑπὸ στοιχεῖα 6', γ', δ', περιπτώσεις ἐφαρμόζονται αἱ δια-
τάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος.

"Αρθρον 84.— Ό δικαιούμενος τῶν Συμβουλῶν τῆς Ἐπικρατείας δρίζεται διὰ νόμου, δὲν δύναται δῆμος νὰ εἶναι μεγαλύτερος τῶν εἰκοσι πέντε.

Οἱ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ διατάγματος, πρότασει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, μετά γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, εἶναι δὲ ίσοδιοι, προστατευομένης τῆς ίσοθιότητος αὐτῶν κατὸς τάς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 88, εἰδικώτερον δὲ κατὰ τάς περὶ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Τὰ καθήκοντα τῶν Συμβουλῶν τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἀσυμβίσαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰουδήποτε δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου, ἔκτος τῶν καθηκόντων τοῦ καθηγητοῦ νομικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τοῦ καθηγητοῦ νομικῶν ἢ οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν ἀνωτάτων ίσοτίμων σχολῶν.

'Ιδιαίτερος νόμος κανονίζει τὰ προσόντα τῶν Συμβουλῶν τῆς Ἐπικρατείας, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν, τὰ περὶ θοηθητικοῦ προσωπικοῦ καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν δργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

"Αρθρον 85.— Ἡ ἄρσης τῶν συγκρούσεων: α) μεταξὺ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, β) μεταξὺ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ γ) μεταξὺ διοικητικῶν καὶ κοινῶν δικαστηρίων δικάζεται ὑπὸ μικτοῦ δικαστηρίου ἀποτελουμένου ἐξ Ἰου ἀριθμοῦ διεροπαγιτῶν καὶ συμβουλῶν Ἐπικρατείας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου δριζομένου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

"Αρθρον 86.— Αἱ διοικητικαὶ διαφοραὶ ἔξακολουθοῦσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ μέχρι τῆς συστάσεως τῶν τακτικῶν διοικητικῶν δικαστηρίων νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ὑπὸ τῶν δικοίων δικάζονται ως νόμῳ προτετιμμέναι, πλὴν ἐκείνων, δι' ἁς εἰδικοὶ νόμοι συνιστῶσι διοικητικὰ δικαστήρια, εἰς τὰ δικοῖα τηροῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικῶν νόμων ισχύουσιν οἱ ὑφιστάμενοι περὶ διοικητικῆς δικαιοδοσίας.

Περὶ Δικαστικῆς Ἐξουσίας

"Αρθρον 87.— Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν διορίζομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ νόμον δρίζοντα καὶ τὰ προσόντα αὐτῶν.

Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸ λειτουργήμα αὐτῶν.

Τὰ τῆς θαθμολογικῆς καὶ μισθολογικῆς κατατάξεως τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν προσδιορίζονται δι' εἰδικῶν νόμων.

"Αρθρον 88.— Οἱ ἀρεοπαγῖται, καὶ πρωτοδίκαι εἰσὶν ίσοδιοι, οἱ δὲ εἰσαγγελεῖς, ἀντεισαγγελεῖς, εἰρηνοδίκαι, πταισματοδίκαι, γραμμα-

τεῖς καὶ ὑπογραμματεῖς τῶν δικαστηρίων καὶ εἰσαγγελιῶν, συμβολαιογράφοι, φύλακες ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν εἰσὶ μόνιμοι ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι. Οἱ ισοβιότητος ἡ μονιμότητος ἀπολαύοντες δικαστικοὶ ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ παυθῶσιν ὅνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως εἴτε κατ' ἀκολουθίαν ποιικῆς καταδίκης, εἴτε ἔνεκα πειθαρχικῶν παραπτωμάτων ἡ νόσου ἢ ἀνεπαρκείας θεταιούμενων καθ' ὅν τρόπον νόμος δρίζει, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93.

Τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ πρόεδροι καὶ εἰσαγγελεῖς ἐφετῶν ἀποχωροῦσιν ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας ἄμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἔθδομηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμμισθοι δικαστικοὶ λειτουργοὶ ἄμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἔξηκοστοῦ πέμπτου.

Οἱ φύλακες ὑποθηκῶν καὶ συμβολαιογράφοι ἀποχωροῦσιν ἄμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἔθδομηκοστοῦ πέμπτου ἔτους.

"Α ρ θ ρ ο ν 89.— Δύνανται διὰ νόμου: α) Ν' ἀνατεθῇ καὶ εἰς ἀρχὰς ἀσκούσας ἀστυνομικά καθήκοντα, ἡ ἐκδίκασις ἀστυνομικῶν παρασάσεων τιμωρουμένων διὰ προστίμου. β) Ν' ἀνατεθῇ εἰς ἀρχὰς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας ἡ ἐκδίκασις τῶν περὶ τοὺς ἀγροὺς πταισμάτων καὶ τῶν ἔξι αὐτῶν απορρεουσῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς ἔχουσαν ἀναστατικὴν δύναμιν. γ) Νά κανονισθῶσι τὰ τῶν εἰδικῶν δικαστηρίων ἀνηλίκων, ἐφ' ὃν ἐπιτρέπεται νὰ μὴ ἔχωσιν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τῆς α' παραγράφου τοῦ ἄρθρου 87 καὶ τῶν ἄρθρων 92, 93 καὶ 95 τοῦ Συντάγματος. δ) Νά δρισθῇ, δτι εἰς τὰ δικαστήρια, δτινα θέλουσιν ἐκδικάζει τὰς πάσης φύσεως ἐργατικάς διαφοράς, δύνανται νὰ συμμετέχωσι καὶ λαϊκά μέλη.

"Α ρ θ ρ ο ν 90.— Δικαστικοὶ λειτουργοὶ καὶ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, πλὴν τοῦ μετά τὸν γραμματέα κατωτέρου προσωπικοῦ τῆς γραμματείας τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν εἰσαγγελιῶν, τῶν συμβολαιογράφων καὶ τῶν φυλάκων ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν, τοποθετοῦνται, μετατίθενται, ἀποστῶνται καὶ προάγονται μετά σύμφωνον, εἰδικῶς καὶ ἔμπεριστατωμένως ἥτιολογημένην γνώμην Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, καθ' ὅν τρόπον νόμος δρίζει.

"Η εἰς τὰς θέσεις τοῦ προέδρου, ἀντιπροέδρου καὶ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου προαγωγὴ δὲν ὑπάγεται εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς δλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ αἱ εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἐκδιδόμεναι διοικητικαὶ πράξεις δὲν ὑπόκεινται εἰς προσθόλην ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

"Α ρ θ ρ ο ν 91.— 'Ο Βασιλεὺς δύνανται, μετὰ πρότασιν τοῦ Υπουρ-

γικοῦ Συμβουλίου, ἐν περιπτώσει ἐμπολέμου καταστάσεως ἢ ἐπιστρατεύσεως ἔνεκεν ἔξωτερικῶν κινδύνων ἢ σοθαρᾶς διαταραχῆς ἢ ἐκδήλου ἀπειλῆς τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας τῆς χώρας ἐξ ἔσωτερικῶν κινδύνων, ν' ἀναστείῃ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν ἢ εἰς μέρος αὐτῆς τὴν ἰσχὺν τῶν ἄρθρων 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 95 καὶ 97 τοῦ Συντάγματος ἢ τινῶν τούτων καὶ θέτων εἰς ἐφαρμογὴν τὸν ἑκάστοτε ἰσχύοντα νόμον «περὶ καταστάσεως πολιορκίας» νὰ συστήσῃ ἔξαιρετικὰ δικαστήρια. Ὁ νόμος οὗτος δὲν δύναται νὰ μεταρρυθμισθῇ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἔργασιῶν τῆς πρὸς ἐφαρμογὴν τούτου συγκαλουμένης Βουλῆς. "Απαντά τάξις τῇ βάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου ληφθέντα μέτρα ἀνακοινοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν ἀνωτερέως κατὰ τὴν πρώτην μετά τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν συνεδρίασιν πρὸς Ἑγκρισιν ἢ ἀρσιν. Ἐάν η λῆψις τῶν μέτρων τούτων λάθῃ χώραν ἐν ἀποσίᾳ τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦ αὐτοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτοῦ, συγκαλεῖται αὕτη ἐντὸς δέκα ήμερῶν καὶ ἀντὶ ἔτης ἐληξεν ἢ περιόδος αὐτῆς ἢ διελύθη καὶ κατ' ἀμφοτέρας τάξις περιπτώσεις ἀποφασίζει τὴν διατήρησιν ἢ ἄρσιν τοῦ εἰρημένου Διατάγματος.

"Η θουλευτική ἀσυλία τοῦ ἄρθρου 63 ἰσχύει ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Βασιλικοῦ τούτου Διατάγματος.

"Η ἰσχὺς τῶν ἀνωτέρω Βασιλικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου μὲν περὶ πολέμου, δὲν ἔκτεινεται πέραν τῆς λήξεως αὐτοῦ, εἰς πάσας δὲ τάξις λοιπάς περιπτώσεις αἵρεται αὐτοδικαίως μετά διμηνον ἀπό τῆς δημοσιεύσεως των, ἐάν ἐν τῷ μεταξύ δὲν παραταθῇ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἀδείᾳ πάλιν τῆς Βουλῆς.

"Αρθρον 92.— Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι δημόσιαι, ἔκτος ὅταν ἡ δημοσιότης ἡθελεν εἰσθαι ἐπιθλαθής εἰς τὰ χρηστά κῆθη ἢ τὴν κοινὴν εὐταξίαν, ἀλλὰ -τότε τὰ δικαστήρια δφείλουσι νὰ ἐκδίδωσι περὶ τούτου ἀπόφασιν.

"Αρθρον 93.— Πᾶσα ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι εἰδικῶς ἡτιολογημένη καὶ νὰ ἀπαγγέλληται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

"Αρθρον 94.— Τὸ δρκωτὸν σύστημα διαιρεῖται.

"Αρθρον 95.— Ὅπο τῶν δρκωτῶν δικαστηρίων δικάζονται τὰ κακουργήματα, τὰ πολιτικὰ ἔγκληματα, ὡς καὶ τὰ τοῦ τύπου, δσάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ίδιωτικὸν θίον, καὶ τὰ τυχὸν διὰ νόμου ὑπαχθησόμενα ἀλλα δικήματα. Πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἀνωτέρω ἀδικημάτων τοῦ τύπου νόμος δύναται νὰ δρίσῃ μικτὰ δικαστήρια ἐκ τακτικῶν δικαστῶν καὶ ἐνόρκων, οἵτινες καὶ δέοντας ἀποτελῶσι τὴν πλειοψηφίαν.

Κακουργήματα ὑπαχθέντα μέχρι τοῦδε διειδικῶν νόμων καὶ ψηφισμάτων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἐφετείων θέλουσιν ἔξακολουθήσει δικα-

ζόμενα ύπό τῶν δικαστηρίων τούτων, ἐφ' ὅσον νόμος δὲν ἐπαναφέρει ταῦτα ύπό τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων.

"Αρθρον 96.—Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην ἔμμισθον ὑπηρεσίαν ἐκτὸς τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν Πανεπιστημίῳ.

"Αρθρον 97.—Τὰ περὶ στρατοδικείων, ναυτοδικείων, ἀεροδικείων, πειρατείας, ναυταπάτης καὶ δικαστηρίων λειών κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων.

'Ιδιῶται δὲν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ναυτοδικείων καὶ ἀεροδικείων, εἰμὴ μόνον δι' ἀξιοποίους πράξεις κατὰ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

Περὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου

"Αρθρον 98.—Οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ πάρεδροι τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου εἰναι ἰσόθιοι καὶ δὲν παύονται, εἰμὴ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἀρθρου 88, ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας ἃμα τῇ συμπληρώσει τοῦ ἔβδομηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των. Τὰ προσόντα τῶν συμβούλων καὶ παρέδρων δρίζονται διὰ νόμου.

Διορισμὸς ἢ προαγωγὴ εἰς θέσεις τῶν συμβούλων τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐνεργεῖται μετά γνώμην τῆς διομελείας αὐτοῦ.

Αἱ περὶ ἀσυμβιθάστου τῶν συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας διατάξεις τοῦ Συντάγματος ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ ἰσόθια μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

'Αποφάσεις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἀφορῶσαι καταλογισμὸν ὑπολόγων καὶ ἀπονομὴν συντάξεων δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Περὶ τῆς Διοικήσεως τοῦ Κράτους

"Αρθρον 99.—Ἡ διοικητικὴ δργάνωσις τοῦ Κράτους θασίζεται εἰς τὴν ἀποκέντρωσιν καὶ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν ως νόμος δρίζει.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν δημοτικῶν καὶ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν γίνεται διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας.

"Αρθρον 100.—Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι διεργάζονται πίστιν καὶ ἀφσιώσιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὰ ἔθνικά ιδεώδη, εἶναι ἐκτελεστὴς τῆς θελήσεως τοῦ Κράτους καὶ ὑπηρετεῖ τὸν λαόν.

'Ιδεολογίαι σκοπούσαι τὴν διὰ θιαίων μέσων ἀνατροπὴν τοῦ ὑφισταμένου πολιτειακοῦ ἢ κοινωνικοῦ καθεστώτος ἀντίκεινται ἀπολύτως πρὸς τὴν ίδιότητα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου.

"Αρθρον 101.—Τὰ προσόντα τῶν διοικητικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων δρίζονται διὰ νόμου.

Οἱ τακτικοὶ ὑπάλληλοι εἰναι μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ αἱ θέσεις, πλὴν δὲ τῶν περιπτώσεων τῆς παύσεως δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, οὕτε μετατίθενται ὄντε γνωμοδοτήσεως, οὔτε ἀπολύνται, οὔτε ὑποθιθάζονται ὄντε εἰδικῆς ἀποφάσεως κατὰ νόμου ὡργανωμένου συμβουλίου καὶ ἀποτελουμένου κατὰ τὰ δύο τρίτα τούλαχιστον ἀπὸ μονίμους ὑπαλλήλους. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καθὼς εἰδικώτερον νόμος δρίζει.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἐπεκτείνονται καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς, οἵτινες κατὰ τὰ λοιπὰ διέπονται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Τῶν προσόντων καὶ τῆς νομιμότητος δύνανται νὰ ἔξαιρῶνται διὰ νόμου οἱ ἀπὸ εὐθείας διοριζόμενοι πρεσβευταὶ ὡς πληρεξούσιοι ἢ πρόσεδροι τῆς Ὑπουργοί, οἱ γενικοὶ διοικηταί, οἱ γενικοὶ γραμματεῖς, οἱ νομάρχαι, ὁ ἐπίτροπος τοῦ δημοσίου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καὶ τῶν ἰδιαιτέρων γραφείων τῶν Ὑπουργῶν καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος καὶ τοῦ προηγουμένου ἀρθρου ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων τῶν καταλαμβανόντων δργανικάς θέσεις κατὰ τὸν δργανισμὸν τῶν Δήμων.

Αἱ διατάξεις αὗται δύνανται διὰ νόμου νὰ ἐπεκταθῶσιν καὶ ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων.

"Αρθρον 102.—Οὐδεὶς δύναται νὰ διορισθῇ ὑπάλληλος εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν.

Οὐδεὶς δύναται νὰ διορισθῇ εἰς πλείονας τῆς μᾶς ἐμμίσθους δημοσίας θέσεις ἢ θέσεις νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου.

Οὐδεὶς δημόσιος ὑπάλληλος δύναται νὰ συμμετέχῃ εἰς πλείονα τῶν δύο συμβουλίων ἢ ἐπιτρόπων.

Οὐδέποτε αἱ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἢ ταμείων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἢ ιδιωτικοῦ δικαίου ἔχόντων προνόμιον ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ σύμβασιν μετ' αὐτοῦ, ἀμοιβαῖ ἢ οἰσιδήποτε ἄλλαι ἀπολαυσαὶ ἐμμίσθου δημοσίου ὑπαλλήλου ἔνεκα παροχῆς ὑπηρεσιῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δύναται νὰ ὑπερβῶσιν κατὰ μῆνα ἐν τῷ συνόλῳ των τὰς μηνιαίας τακτικάς ἀποδοχᾶς τῆς δργανικῆς θέσεως αὐτοῦ ἐπὶ ποινῇ ἀπολύσεως. Νόμος θέλει δρίσει τὰ τοῦ ἐλέγχου τῆς τηρήσεως τοῦ παρόντος ἀρθρου.

Δι᾽ εἰδικῶν νόμων δύνανται εἰς εἰδικάς περιπτώσεις νὰ δρισθῶσιν ἔξαιρέσεις ἐκ τῶν ἔδαφίων 1, 3 καὶ 4. Οὐδέποτε δύμως δύναται νὰ ἐπιτραπέσεις ἐκ τῶν διαφέρων 1, 3 καὶ 4. Οὐδέποτε δύμως δύναται νὰ δρισθῶσιν πᾶν διορισμὸς ὑπαλλήλου εἰς πλείονας τῶν δύο θέσεων οὕτε αἱ πρόσθετοι πᾶν

ἀμοιθαὶ νὰ εἶναι μείζονες τοῦ διπλασίου τῶν τακτικῶν ἀποδοχῶν τῆς δργανικῆς θέσεως.

Τὰ ἀσυμβίσαστα τῶν παραγράφων 5 ἕως 9 τοῦ ἄρθρου 71 ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἔμμισθων δημοσίων ὑπαλλήλων.

Περὶ τοῦ Ἀγίου Ὀρους

Ἄρθρον 103.—Ἡ χερσόνησος τοῦ Ἀθω, ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βίγλας καὶ ἔξης, ἀποτελοῦσα τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀγίου Ὀρους, εἰναι κατὰ τὸ ἀρχαῖον τούτου προνομιακὸν καθεστώς αὐτοδιοίκητον τμῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τοῦ δοπίου ἡ κυριαρχία παραμένει ἀθικτος ἐπ' αὐτοῦ. Ἐξ ἀπόμεως πνευματικῆς διατελεῖ τὸ Ἀγιον Ὀρος ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. "Ολοὶ οἱ μονάζοντες εἰς αὐτὸν ἀποκτῶσι τὴν Ἑλληνικὴν θιαγένειαν ἅμα τῇ προσλήψει αὐτῶν ὡς δοκίμων ἡ μοναχῶν χωρὶς ἀλλην διατύπωσιν.

Τὸ Ἀγιον Ὀρος διοικεῖται κατὰ τὸ καθεστώς αὐτοῦ ὑπὸ τῶν εἰκοσι Ἱερῶν Μονῶν του, μεταξὺ τῶν δοπίων εἴναι κατανεμημένη διάλογηρος ἡ χερσόνησος τοῦ Ἀθω καὶ διατελεῖ ἀναπαλλοτρίων τὸ ἔδαφος αὐτῆς. Ἡ διοίκησις ἀσκεῖται δι' ἀντιπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μονῶν του, ἀποτελούντων τὴν ἱερὰν κοινότητα. Οὐδεμία ἀπολύτως μεταβολὴ ἐπιτρέπεται τοῦ διοικητικοῦ συστήματος ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὀρους οὐδὲ τῆς ἱεραρχικῆς τάξεως καὶ τῆς θέσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ὑποτελή των ἔξαρτηματα, ἀπαγορεύεται δὲ ἡ ἐγκατασθίωσις ἐν αὐτῷ ἐτεροδόξων ἢ σχισματικῶν.

Ο λεπτομερῆς καθορισμὸς τῶν Ἀγιορειτικῶν καθεστώτων καὶ τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας αὐτῶν γίνεται διὰ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἀγίου Ὀρους, τὸν δόπον, συμπράττοντος τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Κράτους, συντάσσουσι μὲν καὶ ψηφίζουσιν αἱ εἰκοσιν Ἱεραὶ Μοναὶ, ἐπικυρώνουσι δὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀκριβῆς τήρησις τῶν Ἀγιορειτικῶν καθεστώτων τελεῖ, ὡς πρὸς μὲν τὸ πνευματικὸν μέρος, ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς πρὸς δὲ τὸ Διοικητικόν, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, εἰς τὸ δοπίον ἀνήκει ἀποκλειστικῶς καὶ ἡ διαφύλαξις τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Αἱ ἀνωτέρω ἔξουσίαι τοῦ Κράτους ἀσκοῦνται διὰ Διοικητοῦ, τοῦ δοπίου τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα καθώς καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Μοναστηριακῶν Ἀρχῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ἀσκουμένη δικαστικὴ ἔξουσία, καὶ τέλος τὰ τελωνειακὰ καὶ φορολογικὰ πλεονεκτήματα τοῦ Ἀγίου Ὀρους, καθορίζονται διὰ νόμου.

Μεταβατικαὶ διατάξεις

Αρθρον 104.—Πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν· καὶ ἀκτημόνων μικρῶν κτηνοτρόφων ἐπιτρέπεται ἐπὶ μίαν τριετίαν ἀπὸ τῆς ισχύος τοῦ παρόντος ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις τῶν κατωτέρω κατηγοριῶν ἀγροτικῶν κτημάτων κατὰ παρέκκλισιν τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος, ὡς νόμος θέλει ὁρίσει.

α) Τῶν πέραν τῶν πεντακοσίων, τούλαχιστον, στεμμάτων αὐτοκαλλιεργουμένων ἢ διακοσίων πεντήκοντα μὴ αὐτοκαλλιεργουμένων ἀνηκουσῶν εἰς φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα ιδιωτικοῦ δικαίου, ἀσκεπῶν ἐκτάσεων δι’ ἔκαστον ιδιοκτήτην ἢ συνιδιοκτήτην.

β) Τῶν καλλιεργουμένων ἢ καλλιεργησίμων, ὡς καὶ κτηνοτροφικῶν ἐκτάσεων ἥ φυτειῶν τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὰ πάστς φύσεως νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, προκειμένου δὲ περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων, μετὰ γνώμην αὐτῶν. Ἐξαιρεῖται πάσης ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως κατὰ τοὺς δρους τοῦ παρόντος ἀκίνητος ιδιοκτησίας ἀνήκουσα εἰς εὐαγγῆ ιδρύματα ἐπιδιώκοντα ἐκπαιδευτικούς ἢ φιλανθρωπικούς σκοπούς.

γ) Κτηνοτροφικῶν ἐκτάσεων πέραν τῶν χιλίων, τούλαχιστον, στεμμάτων ἢ, ἐπ’ δοσον ὁ ιδιοκτήτης εἶναι κτηνοτρόφος, τῶν ὑπερβαίνουσῶν τὴν ἀπαιτουμένην ἔκτασιν πρὸς κάλυψιν τῶν σημειωνῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν ἢ τῶν πρὸ τοῦ ἔτους 1940, ὡς νόμος θέλει ὁρίσει.

Διὰ νόμου ἐφ’ ἄπαξ ἐκδιδομένου ρυθμίζονται ἡ κατὰ τὸ παρὸν ἀπαλλοτρίωσις καὶ ἀναγκαστικὴ μίσθωσις ἀγρῶν, δασωδῶν ἐκτάσεων καὶ βοσκοτόπων ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν.

Τῆς κατὰ τοὺς δρους τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀπαλλοτριώσεως καὶ ἀναγκαστικῆς μισθώσεως ἔξαιρονται οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν ἐλασιῶνες, οἱ ἀμπελῶνες, οἱ κῆποι καὶ ἡ ἀστικὴ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία.

Ἡ ἀποζημίωσις ὁρίζεται εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς πάντοτε διὰ τῆς δικαστικῆς δόσης οὐδέποτε μικροτέρα τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς ἀξίας τοῦ ἀπαλλοτριωμένου κτήματος κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταλήψεως καὶ καταβάλλεται πρὸ ἢ μετ’ αὐτὴν εἴτε κατὰ δόσεις εἴτε εἰς χρεόγραφα, ὡς νόμος θέλει ὁρίσει.

Οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες νόμοι περὶ ἔξαγορᾶς ἐμφυτευτικῶν κτημάτων, περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ἀγροληπτικῶν ἢ ἐδαφονομικῶν θαρῶν καὶ ἀναγκαστικῆς μισθώσεως γαιῶν ὑπὲρ ἀκτημόνων γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων θεωροῦνται ὡς μὴ ἀντικείμενοι εἰς τὸ Σύνταγμα.

Ἐπιτρέπεται ἡ κατὰ παρέκκλισιν τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος νομοθετικὴ ρύθμισις καὶ διάλυσις ὑφισταμένων εἰσέτι ἀγροληψῶν καὶ ἐδαφονομικῶν θαρῶν, ἡ ἔξαγορά τῆς ψιλῆς κυριότητος ὑπὸ ἐμφυτευτῶν

ἐμφυτευτικῶν κτημάτων, ἡ κατάργησις καὶ ρύθμισις ιδιορρύθμων ἐμπραγμάτων σχέσεων καὶ ἡ λῆψις μέτρων κατὰ τῆς κατατμήσεως ἢ ἀνασυγκροτήσεως τῆς ὑπερμέτρως κατανεμομένης μικρᾶς ἔγγείου ιδιοκτησίας.

”Αρθρον 105.—“Ολοι οἱ νόμοι καὶ τὰ διατάγματα καθόσον ἀντιθαίνουσιν εἰς τὸ παρόν Σύνταγμα καταργοῦνται.

Γενικαὶ διατάξεις

”Αρθρον 106.—Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταβολὴ τοῦ περιεχομένου ἢ τῶν δρῶν διατήκης ἢ δωρεᾶς κατὰ τὰς ὑπέρ τοῦ δημοσίου ἢ κοινωφελοῦς σκοποῦ διατάξεις αὐτῆς.

”Εξαιρετικῶς ἐπιτρέπεται διὰ νόμου ἡ διάθεσις τοῦ διατιθεμένου ἢ δωρούμενου πρὸς ἄλλον παρεμφερῆ σκοπόν, ὅταν ἡ θέλησις τοῦ δωρητοῦ ἢ διαθέτου ἀποβαίνει ἀπολύτως ἀπραγματοποίητος.

”Αρθρον 107.—Ἐπίσημος γλώσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν δόποίνα συντάσσονται τὸ πολίτευμα καὶ τῆς ἐλληνικῆς νομοθεσίας τὰ κείμενα. Πᾶσσα πρὸς παραφθορὰν ταύτης ἐπέμβασις ἀπαγορεύεται.

”Αρθρον 108.—Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις διοκλήρου τοῦ Συντάγματος.

Οὐδέποτε ἀναθεωροῦνται αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Συντάγματος, αἱ καθορίζουσαι τὴν μορφὴν τοῦ πολιτεύματος ὡς Βασιλευομένης Δημοκρατίας ὡς καὶ αἱ θεμελιώδεις διατάξεις αὐτοῦ.

”Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων αὐτοῦ, ὁσάκις ἡ Βουλὴ διὰ τῶν δύο τρίτων τοῦ δικού της διαθέτει τὰς μελῶν αὐτῆς ζητήσῃ ταύτην δι' ίδιας πράξεως, δριζούσης εἰδικῶς τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις καὶ ψηφιζομένης εἰς δύο ψηφοφορίας, ἀφισταμένας ἀλλήλων κατὰ ἔνα τούλαχιστον μῆνα.

”Αποφασισθῆσας τῆς ἀναθεωρήσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ ἐπομένη Βουλὴ κατὰ τὴν πρώτην σύνοδον αὐτῆς ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τοῦ δικού της διαθέτει τὰς μελῶν αὐτῆς.

Πᾶσσα ψηφιζομένη ἀναθεώρησις μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐκδίδεται καὶ δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυθερήσεως ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τίθεται δὲ εἰς ἐνέργειαν δι' εἰδικοῦ ταύτης ψηφίσματος.

”Αρθρον 109.—Οἱ συνεταιρισμοί, γεωργικοί καὶ ἀστικοί, τελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους, μεριμνῶντος συστηματικῶς ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν.

"Αρθρον 110.—'Αγωγαί κακοδικίας κατά συμβούλων τής 'Επικρατείας, άφετο παγιτών, έφετών, πρωτοδικών, εἰσαγγελέων, ἀντεισαγγελέων, δικαστῶν διοικητικῶν δικαστηρίων καὶ ἰσοθίων μελῶν τοῦ 'Ελεγκτικοῦ Συνεδρίου, δικάζονται ύπό ἐπταμελοῦς ειδικοῦ δικαστηρίου συγκροτούμένου καθ' ὃν τρόπον δρίζει ὁ νόμος, διὰ κληρώσεως ἐξ ἑνὸς μέλους τοῦ Συμβουλίου 'Επικρατείας, τοῦ 'Άρειου Πάγου, τοῦ 'Ελεγκτικοῦ Συνεδρίου, τριῶν δικηγόρων μελῶν τακτικῶν ἢ ἀναπληρωματικῶν τοῦ 'Ανωτάτου Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου καὶ δύο καθηγητῶν Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν. Οὐδεμίᾳ ἀδεια πρὸς ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς κακοδικίας ἀπαιτεῖται.

'Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου ἔξαιρεῖται ἑκάστοτε τὸ ἀνήκον εἰς τὸ Σῶμα ἕκεīνο περὶ τῆς ἐνεργείας ἢ παραλείψεως τοῦ ὅποιου εἴτε δλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ καλεῖται νὰ ἀποφανθῇ τὸ δικαστήριον.

"Αρθρον 111.—'Η πειθαρχικὴ ἔξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ 'Ελεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ 'Άρειου Πάγου καὶ τοῦ Συμβουλίου 'Επικρατείας ἀσκεῖται καὶ ύπό συμβουλίου συγκειμένου ἐκ δύο μελῶν ἐξ ἑκάστου τῶν σωμάτων τούτων καὶ δύο καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου, δριζομένων πάντων διὰ κλήρου ύπό τὴν Προεδρίαν τοῦ 'Υπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. 'Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἔξαιροῦνται ἑκάστοτε τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ Σῶμα ἕκεīνο, ἐπὶ ἐνεργείας τοῦ ὅποιου, εἴτε δλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ, καλεῖται νὰ ἀποφανθῇ τὸ συμβούλιον.

"Αρθρον 112.—Νόμος ἐφ' ἄπαιδε, ἀκδιδόμενος θέλει ρυθμίσει τὴν προστασίαν τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων πρὸς τοποθέτησιν εἰς τὴν Χώραν κεφαλαίων.

"Αρθρον 113.—Τὸ παρὸν Σύνταγμα ἐμβαίνει εἰς ἐνέργειαν ἅμα ὑπογραφῆ ύπό τοῦ Βασιλέως τὸ δὲ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον ὀφείλει νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὸ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυθερνήσεως ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν μετὰ τὴν ὑπογραφῆν.

"Αρθρον 114.—'Η τήρησις τοῦ παρόντος Συντάγματος ἀφιερούται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν 'Ελλήνων.

Β'. Τὸ 'Ημέτερον 'Υπουργικὸν Συμβούλιον θέλει προσυπογράψει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν ἐπιτιθεμένης τῆς μεγάλης τοῦ Κράτους σφραγίδος.

'Ἐν 'Αθήναις τῇ 1ῃ Ιανουαρίου 1952.

ΠΑΥΛΟΣ

B'

Τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον

'Ο Πρόεδρος
Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ

Τὰ μέλη

'Ο Αντιπρόεδρος
Σ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Παγκόσμια διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου

Μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ μὲ θάση τις καταστατικές του ἀρχές ἐγκρίθηκε τὸ 1948 στὸ Παρίσι ή παρακάτω διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ποὺ δημοσιεύθηκε ἀπὸ τὴν Οὐνέσκο.

«Ἡ Γενικὴ Συνέλευση διακηρύσσει τὴν παροῦσα Παγκόσμια δήλωση γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου σὰν κοινὸν ίδεωδες γιὰ τὴν ἐπίτευξη του ἀπὸ δλους τούς λαοὺς καὶ δλα τὰ ἔθνη μὲ τὸ σκοπό, δψως δλα τὰ ἄτομα καὶ τὰ μέλη τῆς κοινωνίας, ἔχοντας σταθερά ὅπ' ὅψη τους τὴ δήλωση αὐτῆς, ἐνισχύωνται μὲ τὴ διδασκαλία καὶ τὴν ἀγωγὴ στὴν ἀνάπτυξη τοῦ σεθασμοῦ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἐλευθεριῶν καὶ στὴν ἔξασφάλιση μὲ μέσα προοδευτικά ἔθνικον καὶ διεθνοῦς χαρακτήρα τῆς παγκόσμιας ἀναγνωρίσεως καὶ ἀποτελεσματικῆς ἐφαρμογῆς τους, τόσο ἀνάμεσα στοὺς πληθυμούς αὐτῶν τῶν Ἰδιων τῶν κρατῶν—μελῶν ὅσο κι ἀνάμεσα σ' ἑκεῖνες τῆς χώρες, ποὺ εἶναι κάτω ἀπὸ τὴ δικαιοδοσία τους.

”Α ρ θ ρ ο 1.— “Ολα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα γεννιῶνται ἐλεύθερα καὶ ισα σὲ ἀξία καὶ σὲ δικαιώματα. Εἶναι προικισμένα μὲ λογικό καὶ συνείδηση καὶ δφελούν νά ἐνεργοῦν τὸ ἔνα πρὸς τὸ ἄλλο μὲ πνεῦμα ἀδελφούσυνης.

”Α ρ θ ρ ο 2.— ‘Ο καθένας μπορεῖ νά χαίρεται δλα τὰ δικαιώματα καὶ δλες τὶς ἐλευθερίες, ποὺ διακηρύχθηκαν στὴν δήλωση αὐτῆς, χωρὶς καμμιά διάκριση κυρίως φυλῆς, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικῆς ἀντιλήψεως, ή κάθε ἄλλης σκέψεως, ἔθνικῆς ή κοινωνικῆς καταγωγῆς, οἰκονομικῆς καταστάσεως, γεννήσεως ή κάθε ἄλλης θέσεως.

’Ἐπίσης δὲ μπορεῖ νά γίνη καμμιά διάκριση στηριζομένη στὴν πολιτική ή νομική ή διεθνή θέση τῆς χώρας, τοῦ ἐδάφους, ἀπὸ τὸ δποῖο κατάγεται ἔνα ἄτομο, εἴτε ή χώρα αὐτή ή τὸ ἐδάφος εἶναι ἀνεξάρτητο ή κάτω ἀπὸ κηδεμονία ή ὅχι αὐτόνομο ή ποὺ ὑπόκειται σὲ δποιονδήποτε περιορισμὸ τῆς κυριαρχίας.

”Α ρ θ ρ ο 3.— Κάθε ἄτομο ἔχει δικαίωμα ζωῆς, ἐλευθερίας καὶ ἀσφαλείας τῆς προσωπικότητάς του.

”Α ρ θ ρ ο 4.— Κανένας δὲν κρατιέται σὲ αἰχμαλωσία οὔτε σὲ ὑποδούλωση. Ἡ δουλεία καὶ κράτηση αἰχμαλώτων εἶναι ἀπαγορευμένα μὲ δποια μορφή κι ἀν παρουσιάζωνται.

”Α ρ θ ρ ο 5.— Κανένας δὲν θὰ ὑποθάλλεται σὲ βασανιστήρια, οὔτε σὲ βαρειές ποινές, οὔτε θὰ τὸν μεταχειριστοῦν ἀπάνθρωπα ή ἔξευτελιστικά.

”Α ρ θ ρ ο 6.— Καθένας ἔχει δικαίωμα νά τοῦ ἀναγνωρίζεται η προσωπικότητά του, δπου κι ἀν θρίσκεται.

"Αρθρο 7.—"Ολοι είναχτοι ἀπέναντι τοῦ νόμου καὶ ἔχουν δικαιώματα, χωρὶς διάκριση, νὰ τοὺς προστατεύῃ διμοιόμορφα δ νόμος." "Ολοι ἔχουν τὸ δικαίωμα, νὰ προστατεύωνται ἀπὸ κάθε ἐπιθεουλή, ποὺ θὰ παραθίαζε τὴν παρούσα διακήρυξη, καθὼς καὶ ἐνάντια σὲ κάθε πρόκληση γιὰ μιὰ τέτοια ἐπιθεουλή.

"Αρθρός 8.—Κάθε πρόσωπο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταφύγῃ στὶς ἀρμόδιες θευτικὲς δικαστικὲς ἀρχές, ἐνάντια σὲ ἐνέργειες, που παραβιάζουν τὰ θαυματικὰ δικαιώματα, που ἀναγνωρίσθηκαν σ' αὐτὸν ἀπὸ τὸ σύνταγμα ή ἀπὸ τὸ νόμο.

"Αρθρο 9— Κανένας δὲ μπορεῖ νὰ συλληφθῇ αὐθαίρετα, νὰ φυλακισθῇ ή νὰ ξορισθῇ.

"Αρθρο 10.— Κάθε πρόσωπο ἔχει δικαίωμα ὅπως η νομικής φύσεως ὑπόθεσή του δικασθή δίκαια καὶ δημοσίᾳ ἀπὸ ἀνεξάρτητο καὶ ἀμερόληπτο δικαστήριο, ποὺ θὰ μποροῦσε ν' ἀποφανθῆ εἴτε γιὰ τὰ δικαιώματά του, εἴτε γιὰ τις ὑποχρεώσεις του, εἴτε γιὰ τὸ νομικὸ ἔρεισμα κάθε κατηγορίας νομικῆς φύσεως ἐναντίον του.

"Αρ θρ ρο 11.— Κάθε πρόσωπο, που κατηγορήθηκε για ἐγκληματική πράξη, θεωρεῖται ἀθώο διόπου ν' ἀποδειχθῇ νόμιμα ἡ ἐνοχὴ του σὲ δημόσια δίκη, ἐφ' ὃσο τοῦ παρασχέθηκαν οἱ ἀπαραίτητες ἔγγυησις ὑπεραπούσεώς του.

Κανένας δὲ μπορεῖ νὰ καταδικασθῇ γιὰ πράξεις ή παραθίάσεις, ποὺ δταν τις διέπραξε δὲν ἀποτελούσαν ἐγκληματικές πράξεις σύμφωνα μὲ τὸ ἔθνικὸ ή διεθνὲς δίκαιο. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο δὲ μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῆ καμμιὰ ποινὴ βαρύτερη ἀπὸ ἑκείνη, ποὺ ἐφαρμοζόταν τῇ στιγμῇ ποὺ δια πρόχθηκε ή ἐγκληματικὴ πράξη.

"Αρ θ ρ ο 12.—Κανείς δὲ μπορεῖ ν' ἀναμιγνύεται αὐθαίρετα στην Ιδιωτική καὶ στὴν οἰκογενειακή ζωὴ τοῦ ἄλλου, οὔτε μπορεῖ νὰ προσβάλλῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψην τοῦ ἄλλου. Κάθε πρόσωπο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προστατεύεται ἀπὸ τὸ νόμοιο ἐνάντια σὲ τέτοιες ἀναμιξίες ή προσβολές.

"Αρθρο 13.—Κάθε πρόσωπο έχει τὸ δικαίωμα νὰ κυκλοφορῇ εἰς λεύθερα καὶ νὰ ἔκλεγῃ τὴν παραμονή του στὸ ἐσωτερικὸ ἐνὸς κράτους.

**Ἐπίσης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταλείψῃ κάθε χώρα, ἀκόμη καὶ την
δική του, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλι στὴ χώρα του.**

"Αρ θ ρ o 14.—Στήν περίπτωση πού καταδιώκεται, κάθε πρόσωπο
έχει τό δικαίωμα νά ζητήση όσυλο και νά προστατευθή από τό όσυλο
σε άλλες χώρες.

- Τό δικαίωμα δύμας αύτὸ δὲ μπορεῖ να το επικαλεσθη εκείνος, που διώξῃ του στηρίζεται πραγματικά σε ἔγκλημα του κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου ή διατηρεῖται για ἐνέργειες ἀντίθετες μὲ τοὺς σκοπούς καὶ τις ἀρχές τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

"Αρθρο 15.— Κάθε ότομο δικαιοῦται νά έχη μιά έθνικότητα. Κανένας δὲ στερεῖται αύθαίρετα ἀπό τὴν έθνικότητα του, οὕτε ἀπό τὸ δικαίωμα νά τὴν ἀλλάξῃ.

"Αρθρο 16.— Ἀπό τὴν ήλικία τοῦ γάμου δ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα, χωρὶς κανένα περιορισμὸν ὅσον ἀφορᾶ τὴ φυλή, τὴν έθνικότητα ἢ τὴ θρησκεία, έχουν τὸ δικαίωμα νά πανδρεύωνται καὶ νά δημιουργοῦν οικογένεια. "Έχουν ἵσα δικαίωματα ἀπέναντι στὸ γάμο, ὅλο τὸ διάστημα πού ζῶνται μαζὶ ἢ ὅταν θέλουν διαλύουν τὸ γάμο.

"Ο γάμος δὲ μπορεῖ νά γίνη παρά μονάχα ἀν υπάρχη ἢ ἐλεύθερη καὶ πλήρης συγκατάθεση τῶν μελλόντων συζύγων.

"Η οἰκογένεια εἶναι τὸ φυσικὸ καὶ βασικὸ στοιχεῖο τῆς κοινωνίας καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νά προστατεύεται ἀπό τὴν κοινωνία καὶ τὸ Κράτος.

"Αρθρο 17.— Κάθε ότομο ἔχει δικαίωμα στὴν ίδιοκτησία του ἢ σ' αὐτήν, πού ἔχει μαζὶ μ' ἄλλους. Κανεὶς δὲν ἐπιτρέπεται νά στερηθῇ αὐθαίρετα ἀπό τὴν ίδιοκτησία του.

"Αρθρο 18.— Κάθε ἀνθρώπος ἔχει δικαίωμα στὴν ἐλεύθερη σκέψη, συνείδηση καὶ θρησκεία, Αὐτὸ τὸ δικαίωμα σημαίνει ὅτι μπορεῖ καὶ ν' ἀλλάξῃ θρησκεία ἢ πεποθήσεις, καθὼς κι ὅτι ἔχει τὴν ἐλευθερία νὰ διασδηλώνῃ τὴν θρησκεία του καὶ τὶς πεποθήσεις του μόνος του ἢ μαζὶ μὲ ἄλλους δημόσια καὶ ιδιωτικά, μὲ τὴ διαδικασία, τὴν πράξη, τὴν λατρεία καὶ τὴν ἐκπλήρωση τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

"Αρθρο 19.— Κάθε ότομο τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς γνώμης του καὶ τῆς ἐκφράσεώς του, πράγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νά μήν δηνουχῇ γιὰ τὶς γνώμες του, ν' ἀναζητῇ διάφορες πληροφορίες καὶ ιδέες, νά τὶς δέχεται καὶ νὰ τὶς διαδίδῃ χωρὶς περιορισμὸ καὶ μὲ κάθε τρόπο ἐκφράσεως.

"Αρθρο 20.— Κάθε πρόσωπο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχῃ ἐλεύθερα σὲ εἰρηνικὲς ἐνώσεις καὶ σὲ συνδέσμους. Κανεὶς δὲν ἐπιτρέπεται νά υποχρεωθῇ νά πάρῃ μέρος σ' ἕνα σύνδεσμο.

"Αρθρο 21.— Κάθε πρόσωπο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παίρνῃ μέρος στὴ διοίκηση τῶν δημοσίων ὑποθέσεων τῆς χώρας του εἴτε ἀμεσα εἴτε ἐμμεσα μὲ ἀντιπροσώπους ποὺ ἐκλέχθηκαν ἐλεύθερα.

Κάθε πρόσωπο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ θηρῇ ἵσα μὲ δλους τοὺς ἄλλους στὶς δημόσιες λειτουργίες τῆς χώρας του.

"Η θέληση τοῦ λαοῦ εἶναι τὸ θεμέλιο τῶν δημοσίων ἀρχῶν. Η θέληση αὐτὴ πρέπει νά ἐκφρασθῇ μὲ τίμιες ἐκλογές, ποὺ πρέπει κάθε τόσο νά γίνωνται μὲ καθολική, ἵση ψήφῳ καὶ μὲ μυστική ψηφοφορία ἢ σύμφωνα μὲ ἀνάλογη διαδικασία, ποὺ ἐξασφαλίζει τὴν ἐλεύθερία τῆς ψήφου.

"Αρθρο 22.— Κάθε πρόσωπο, σάν μέλος τής κοινωνίας, έχει τό δικαίωμα νά είναι άσφαλισμένο κοινωνικά. Ή κοινωνική άσφαλεια είναι άπαραίτητη γιά νά μπορέσῃ τό πρόσωπο νά έπιτύχῃ τήν ίκανοποίηση τών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, που άπαιτούνται γιά τήν άξιοπρέπειά του, γιά τήν έλευθερη έξέλιξη τής προσωπικότητάς του, πρός έξυπηρέτηση τής έθικής προσπαθείας και τής διεθνούς συνεργασίας. Ή δργάνωση και οι πόροι τής κάθε χώρας πρέπει θεσαίως νά υπολογίζωνται πάντοτε στό ζήτημα αυτό.

"Αρθρο 23.— Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα νά έργαζεται, νά έκλεγη έλευθερα τήν έργασία του, νά ξηρή τίς δίκαιες κι' έκεινες που ίκανοποιούν τήν έργασία του συνθήκες. Έχει δικαίωμα νά προστατεύεται κατά τής άνεργίας. "Ολοι έχουν τό δικαίωμα ν' άμειθωνται ίσα γιώ τήν ίδια έργασία. "Οποιος έργαζεται δικαιούται νά λάθη άμοιθή δίκαιη και ίκανοποιητική, που θά έξασφαλίζε σ' αύτὸν και στήν οικογένειά του μια ζωή σύμφωνη μὲ τήν άνθρωπινη άξιοπρέπεια και ή άμοιθή μπορεῖ νά συμπληρώνεται, άν ύπαρχη άναγκη, άπ' όλα τὰ μέσα τής κοινωνικής προστασίας.

Κάθε πρόσωπο δικαιούται νά ιδρύη μαζί μὲ άλλα συνδικαλιστικές δργάνωσεις και νά συνεταιρίζεται σὲ συνδικάτα γιά τήν υποστήριξη τών συμφερόντων του.

"Αρθρο 24.— Κάθε πρόσωπο δικαιούται ν' άναπταίται και νά διασκεδάζῃ και προπάντων δικαιούται νά είναι λογικά περιορισμένη ή διάρκεια τής έργασίας του και νά παίρνη κάθε τόσο άδειες μὲ άποδοχές.

"Αρθρο 25.— Κάθε πρόσωπο δικαιούται νά ξηρή ένα ίκανοποιητικό έπιπεδο ζωής, ώστε νά έξασφαλίζη τήν υγεία του, τήν εύημερία τή δική του και τής οικογενείας του, κυρίως δέ τή διατροφή, τήν ένδυμασία, τήν κατοικία, τήν ιατρική περιθωλψη σπως και τήν ίκανοποίηση τών άπαραίτητων κοινωνικών του άναγκων. Έχει δικαίωμα άσφαλίσεως γιώ τήν περίπτωση άνεργίας, άσθενείας, άναπτρίας, χηρείας, γήρατος ή σὲ άλλες περιπτώσεις άπωλείας τού μέσου συντηρήσεώς του άπό περιστάσεις, που είναι άνεξάρτητες άπό τή θέλησή του.

Η μητρότητα κι' ή παιδική ήλικια έχουν τό δικαίωμα νά βοηθώνται μὲ ειδική συμπαράσταση. "Ολα τά τέκνα, που γεννήθηκαν μὲ νόμιμο γάμο ή τά ξένωγαμα, άπολαύνουν τήν ίδια κοινωνική προστασία.

"Αρθρο 26.— Κάθε πρόσωπο έχει τό δικαίωμα νά μορφωθῇ. Η μόρφωση πρέπει νά παρέχεται δωρεάν, τούλαχιστον ή στοιχειώδης και θασική έκπαίδευση. Ή στοιχειώδης έκπαίδευση είναι υποχρεωτική. Η τεχνική έκπαίδευση και ή έπαγγελματική πρέπει νά γενικευθούν. Η είσαγωγή γιά άνωτάτες σπουδές πρέπει νά είναι προστή μὲ πλήρη ισότητα:

σ' δλους, άνάλογα μὲ τὴν ἀξία τους. Ἡ ἀγωγὴ ὁφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν πλήρη ἔκκλαψη τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν. Ὁφείλει ἐπίσης ἡ ἀγωγὴ νὰ εύνοη τὴν κατανόηση, τὴν ἐπιείκεια καὶ τὴ φιλία ἀνάμεσα σ' δλες τὶς φυλετικές ἡ θρησκευτικές δμάδες, καθὼς καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἔργου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἐιρήνης.

Οἱ γονεῖς ἔχουν τὸ δικαιώματα νὰ ἐκλέγουν κατὰ προτεραιότητα αὐτοὶ τὸ εἶδος ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν τους.

”Αρθρο 27.—Κάθε πρόσωπο δικαιοῦται νὰ παίρνῃ μέρος ἐλεύθερα στὴν πολιτιστικὴ ζωὴ τῆς κοινότητας, νὰ ἀπολαύῃ τὶς καλές τέχνες καὶ νὰ συμμετέχῃ στὴν ἐπιστημονικὴ πρόοδο καὶ στὰ ἀγαθά, ποὺ πηγάζουν ἀπ' αὐτά.

”Ο καθένας δικαιοῦται νὰ προστατεύωνται τὰ ἡθικὰ καὶ ψυχικὰ του συμφέροντα ποὺ πηγάζουν ἀπὸ κάθε ἐπιστημονική, φιλολογική ἡ καλλιτεχνικὴ παραγωγή, ποὺ δημιουργὸς εἶναι ὁ ἴδιος.

”Αρθρο 28.—Κάθε πρόσωπο δικαιοῦται νὰ εἶναι ἔξασφαλισμένο σὲ κοινωνικὸ καὶ διεθνὲς ἐπίπεδο τέτοια τάξη, ὥστε δλα τὰ δικαιώματα καὶ οἱ ἐλευθερίες, ποὺ ἀναφέρονται στὴν παροῦσα διακήρυξη, νὰ πραγματοποιοῦνται.

”Αρθρο 29.—Τὸ ἄτομο ἔχει καθήκοντα ἀπέναντι στὴν κοινότητα, ὅπου σ' αὐτὴ καὶ μόνο μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἐλεύθερη καὶ πλήρης ἔξτρειξη τῆς προσωπικότητάς του.

”Οταν ἀσκῇ τὰ δικαιώματά του κι' ὅταν ἀπολαύσῃ τὶς ἐλευθερίες του ὁ καθένας ὑπόκειται σὲ περιορισμούς, ποὺ τοὺς καθόρισε ὁ νόμος. Ἀποκλειστικὸς σκοπὸς αὐτῶν τῶν περιορισμῶν εἶναι νὰ ἔξασφαλίζεται ἡ ἀναγνώριση καὶ σὲ σεβασμὸς αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἄλλου καὶ νὰ ἰκανοποιοῦνται οἱ δρθεῖς ὀπατήσεις τῆς ἡθικῆς, τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τῆς γενικῆς εὐημερίας σὲ μιὰ δημοκρατικὴ κοινωνία.

Αὐτά τὰ δικαιώματα καὶ οἱ ἐλευθερίες δὲν μποροῦν σὲ καμμιὰ περίπτωση νὰ ἀσκοῦνται ἀντίθετα πρὸς τοὺς σκοπούς καὶ τὶς ἀρχές τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

”Αρθρο 30.—Καμμιὰ διάταξη τῆς διακηρύξεως αὐτῆς δὲν μπορεῖ νὰ ἐρμηνευθῇ ὅτι ὑπονοεῖ γιὰ ἔνα κράτος, μιὰ δμάδα ἡ ἔνα ἄτομο ἔνα δποιοδήποτε δικαίωμα γιὰ ν' ἀφεθῇ αὐτὸ δὲλεύθερο γιὰ μιὰ ἐνέργεια ἡ νὰ προθῇ σὲ πράξη, ποὺ ἔχει σκοπὸ τὴν καταστροφὴ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν, ποὺ ἀναφέρονται στὴν παροῦσα διακήρυξη».

Ασκήσεις. Απαριθμήσατε τὰ μεγάλα διεθνῆ γεγονότα ποὺ συνέθησαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως ὡς τὰ σήμερα.— Τὶ περιεῖχε ἡ διαικήρυξη τῆς ἀμερικανικῆς ἀνεξαρτησίας.— Τὶ εἶναι τὸ «δόγμα Μονρόε».— Γιατὶ ἔγινε δὲ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος καὶ ποῖα εἶναι τὰ αἴτια τοῦ δευτέρου.— Τὶ ήταν ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν καὶ τὶ εἶναι σήμερα δὲ ΟΗΕ.— Μελετήστε τὸν καταστατικὸ χάρτη τοῦ ΟΗΕ καὶ τὴν παγκόσμια διαικήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
ΠΡΟΛΟΓΟΣ Γ' ΕΚΔΟΣΕΩΣ	5
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΑΠΗΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ	6

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΔΕΝ ΖΗΣ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ! ΖΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	
2. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ. Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	
α) Οι γονεῖς, τ' ἀδέλφια μου κι' ἐγώ	9
β) Ἡ κληρονομία	16
γ) Οι μεγάλες ἀλλαγές στὴν οἰκογένεια	17
δ) Ἡ γυναίκα στὴν οἰκογένεια καὶ στὸ ἐπάγγελμα	18
3. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	
α) Τὸ σχολεῖο ὡς κοινωνία ἐργασίας καὶ ἀγωγῆς	21
β) Τὸ σχολεῖο ὡς κοινότης σὲ μικρογραφία	22
4. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	
α) Ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος	25
β) Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς	26
5. Η ΝΕΟΛΑΙΑ	
α) Διάφοροι σύλλογοι καὶ δργανώσεις τῶν νέων	29
β) Διεθνεῖς δργανώσεις τῶν νέων	30
6. Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ	
α) Οἱ θρησκεῖς τῆς γῆς	31
β) Ἡ ὅδοδοξη χριστιανικὴ ἐκκλησία	32
γ) Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία	33
γ) Ἡ ἐκκλησία τῶν διαμαρτυρομένων ἡ εὐαγγελικὴ	33
7. ΕΝΩΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΙΑΡΥΜΑΤΑ	
α) Ἐνώσεις ἰδιαίτερης σημασίας	35
β) Τὸ Πατρωτικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Ἀντιλήψεως (ΠΙΚΠΑ)	36
γ) Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς	36
δ) Τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἰδρυμα	38
ε) Ἡ Πρόνοια Βορείων Ἐπαρχειῶν Ἑλλάδος	39
8. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	
α) Ἰστορία τῶν συνεταιρισμῶν	40
β) Μορφὲς τῶν συνεταιρισμῶν	41
γ) Οἱ συνεταιρισμοὶ στὴν Ἑλλάδα	42

	Σελίς
9. ΕΡΓΑΣΙΑ	
α) Πῶς ήταν ἡ κατάσταση ἀλλοτε	44
β) Πῶς είναι σήμερα ἡ κατάσταση	45
γ) Ἀπαιτήσεις τῶν συνδικάτων	46
δ) Ἐνώσεις ἐργοδοτῶν	47
10. Η ΚΟΙΝΟΤΗΣ	50
α) Ἡ κοινότης είναι ἡ ἴδιαίτερη πατρίδα μας	50
β) Οἱ κοινότητες είναι πολὺ διαφορετικὲς	51
γ) Ἡ κοινότης φροντίζει γιὰ τὰ μέλη τῆς	53
δ) Ἡ κοινότης διοικεῖται μόνη της	55
ε) Ὁ Δήμαρχος	56
στ) Σύνδεσμοι Δήμων καὶ Κοινοτήτων	56
ζ) Ἀπὸ ποὺ προέρχεται τὸ χρῆμα ποὺ χρειάζεται ἡ Κοινότης	56
11. Ο ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ	
12. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	61
α) Πολλοὶ ἐργάζονται γιὰ σέρα	61
β) Κατανομὴ τῆς ἐργασίας	62
13. ΤΟ ΧΡΗΜΑ	
α) Τὸ χρῆμα μόρο δὲν ἔχει καμιὰν ἀξίᾳ	65
β) Τὸ χρῆμα μπορεῖ νὰ χάσῃ τὴν ἀξίᾳ τον	66
γ) Ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχαν χρήματα	66
δ) Ἄλλες χώρες ἔχουν ἄλλο νόμισμα	67
14. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	70
α) Ἡ ἀποταμίευση ἔχει μεγάλη σημασία	70
β) Πῶς ἀποταμίευομε σήμερα	71
15. ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ	73
α) Ποὺν ἀπὸ λίγα χρόνια	73
β) Σήμερα	74
16. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ	77
α) Ἐθνικὸς πλοῦτος καὶ εἰσόδημα	77
β) Ἡ παραγωγὴ τῶν πρώτων ὑλῶν	79
γ) Ἡ ἐπεξεργασία τῶν πρώτων ὑλῶν	80
δ) Ὁ Τονομασμὸς	80
ε) Ἐμπόριο καὶ συγκοινωνία	80
17. ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ—ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ	82
α) Τὰ ἔσοδα	82
β) Τὰ ἔξοδα	83

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Σελίς

<i>A'. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ</i>	89
1. <i>*Έννοια τοῦ Συντάγματος</i>	
2. <i>Σύντομη ίστορία τοῦ Συντάγματος</i>	
<i>B'. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ</i>	91
1. <i>Περιοχὴ καὶ ἄνθρωποι τοῦ Κράτους</i>	
2. <i>*Ἡ ἔξονσία τοῦ Κράτους</i>	
3. <i>Oἱ τρεῖς ἔξονσίες τοῦ Κράτους</i>	
<i>*Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία</i>	95
α) <i>Πολλὰ κράτη δὲν εἰναι δημοκρατικὰ</i>	
β) <i>Βουλὴ καὶ βουλευτὲς</i>	
γ) <i>*Ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν</i>	
δ) <i>Πᾶς πρέπει νὰ γίνωνται οἱ ἐκλογὲς</i>	
ε) <i>Tὰ πολιτικὰ κόμματα</i>	99
στ) <i>Oἱ ἐργασίες τῆς Βουλῆς</i>	102
ζ) <i>Πᾶς ψηφίζονται οἱ νόμοι</i>	
<i>*Ἡ Εκτελεστικὴ ἐξουσία</i>	105
α) <i>Ο συνταγματικὸς Βασιλεὺς</i>	
β) <i>*Ἡ Κυβέρνηση</i>	105
γ) <i>Tὰ *Υπουργεῖα</i>	
δ) <i>*Οργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἔξονσίας</i>	112
<i>*Ἡ Δικαστικὴ ἐξουσία</i>	113
α) <i>"Ἄλλοτε καὶ τώρα</i>	
β) <i>Πῶς γίνεται ἡ δίκη</i>	115
γ) <i>"Οταν μαλλώνον δνὸς πολίτες</i>	120
δ) <i>Tὰ εἰδη τῶν δικαστηρίων</i>	122
1. <i>Tὰ πονικὰ δικαστήρια</i>	
2. <i>Tὰ διστικὰ ἢ πολιτικὰ δικαστήρια</i>	
3. <i>*Άλλα εἰδικὰ δικαστήρια</i>	
4. <i>Oἱ δικηγόροι καὶ συμβολαιογέραφοι</i>	
<i>G'. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ</i>	125
<i>A'. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ</i>	
1. <i>*Ἡ μοναρχία</i>	
2. <i>*Ἡ Δημοκρατία</i>	
α) <i>*Ἀμεση Δημοκρατία</i>	

	Σελις
β) "Εμμεση ή ἀντιπροσωπευτική Δημοκρατία	
δ) Βασιλευομένη Δημοκρατία	130
3. Δικτατορία	132
 E' ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ	
1. Καθήκοντα τοῦ "Ελληνος πολίτου	136
2. Δικαιώματα τοῦ "Ελληνος πολίτου	145
 ΣΤ'. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ 163	
1. 'Υπάρχονν πολλῶν λογιῶν ἀνθρωποι καὶ κράτη	
2. Οἱ λαοὶ καὶ τὰ κράτη ἔξαρτῶνται τὸ ἐν αὐτῷ τὸ ἄλλο	
3. Τὸ σχέδιο Μάρσαλ βοήθησε δῆλη τὴν Εὐρώπη	
4. 'Η μεγαλύτερη συμφροδὰ στὸν κόσμο εἶναι οἱ πόλεμοι	
 Z'. ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΗ 167	
1. 'Η Εὐρώπη ἀλλοτε καὶ τώρα	
2. 'Η κίνηση γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ Αγορὰ	
3. 'Εμπόδια στὸ δρόμο τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἔνωσεως	172
α) Τὸ σιδηροδῦν παραπέτασμα	
β) Τὸ NATO καὶ τὸ Σύμφωνο Βαρσοβίας	
 H' ΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ	
1. 'Η Κοινωνία τῶν 'Εθνῶν καὶ δ O.H.E.	175
2. 'Ο O.H.E. καὶ τὰ δργανά του. 'Ο Οδνέσκο	
ΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ	180
ΜΕΘΟΔΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ	182
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ :	
Τὸ Σύνταγμα τῆς 'Ελλάδος	185
Παγκόσμια διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου	213

800/96

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής